

**T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI**

2023 YILI İDARE FAALİYET RAPORU

Şubat 2024

“Memleket mutlaka modern, medeni ve yeni olacaktır. Bizim için bu hayat davasıdır.”

K. Atatürk

Mehmet ÖZHASEKİ
Çevre, Şehircilik ve
İklim Değişikliği Bakanı

BAKAN'IN MESAJI

Ülkemiz, yeryüzünün en aktif fay zonlarının bulunduğu, nüfusunun yaklaşık %70'inin deprem riskinin yüksek olduğu bölgelerde yaşadığı ve buna bağlı olarak son yüzyıl içerisinde oluşan depremler nedeni ile yaklaşık 130 bin vatandaşımızın hayatını kaybettiği bir coğrafyada bulunmaktadır. Son olarak 6 Şubat 2023 tarihinde yaşadığımız Kahramanmaraş merkezli depremler 11 ilimizde büyük yıkıma ve 50 binden fazla vatandaşımızın hayatını kaybetmesine neden olmuştur.

Yaşanan depremlerin sosyolojik, psikolojik ve ekonomik etkilerinin büyüklüğü dikkate alındığında kentsel dönüşüm çalışmalarının ülkemiz için ne kadar önemli olduğu ve öncelikle yürütülmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Bu bağlamda Bakanlığımız, merkezine insanı ve doğayı alarak, afetlere karşı dirençli, planlı, iklime duyarlı ve akıllı şehirleşmenin sağlanması amacıyla, her yıl 400 bin konut olmak üzere 5 yıllık sürede öncelikli olarak dönüşmesi gereken 2 milyon bağımsız bölümün dönüşümünü hedeflemektedir.

Diğer taraftan Bakanlığımız, iklim değişikliğinden düşük emisyonlu büyümeye, sıfır atık uygulamasından döngüsel ekonomiye kadar sürdürülebilir çevrenin sağlanması amacıyla pek çok alanda hizmet ve faaliyetlerini yoğun bir şekilde sürdürmektedir.

Bu kapsamda, 2053 Net Sıfır Emisyon ve Yeşil Kalkınma hedefi doğrultusunda, ülkemizin sera gazı emisyon azaltım hedefini 2030 yılı itibarıyla %21'den %41'e yükselttik. Döngüsel ekonomi prensipleri çerçevesinde atık oluşumunun önlenmesi, enerji ve malzeme israfının azaltılması, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetiminin sağlanması amacıyla Sıfır Atık Sistemini tüm alanlarda yaygınlaştırıyoruz. Korunan alanların sayısını arttırarak doğal ekosistemleri korurken, toplam 100 milyon m² millet bahçesi hedefi ile vatandaşlarımızı yeşil alanlar ile buluşturuyor, şehirlerimizin nefes almasını sağlıyoruz.

Bugüne kadar çevrenin yönetiminden, tabiat varlıklarının korunmasına, kentsel dönüşümden planlama çalışmalarına, güvenli yapılaşmadan akıllı şehir uygulamalarına kadar pek çok alanda gerçekleştirdiğimiz hizmet ve faaliyetlere bundan sonra da aynı titizlik ve gayretle devam edeceğiz.

Bu vesile ile 2023 yılı İdare Faaliyet Raporunu kamuoyunun bilgisine sunar, emeği geçen tüm birimlerimize ve personelimize teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

BAKAN SUNUŞU

IV

TABLolar DİZİNİ	9
ŞEKİLLER DİZİNİ	11
KISALTMALAR	13

1.GENEL BİLGİLER..... 15

1.1	Misyon ve Vizyon.....	15
1.2	Yetki, Görev ve Sorumluluklar	15
1.3	İdareye İlişkin Bilgiler.....	18
1.3.1	Tarihçe	18
1.3.2	Fiziksel Yapı.....	21
1.3.3	Teşkilat Yapısı	21
1.3.4	Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar	23
1.3.5	İnsan Kaynakları.....	26
1.3.6	Sunulan Hizmetler	28
1.3.7	Bakanlık Taşra Teşkilatı.....	40
1.3.8	Bağlı ve İlgili Kuruluşlar.....	40
1.3.9	Yönetim ve İç Kontrol Sistemi.....	43

2.AMAÇ ve HEDEFLER 48

2.1.	Temel Değerler	48
2.2.	İdarenin Amaç ve Hedefleri.....	48
2.3.	Temel Politikalar ve Öncelikler	51

3.FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER 55

3.1	Mali Bilgiler.....	55
3.1.1.	Bütçe Uygulama Sonuçları.....	55
3.1.2.	Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar	70
3.1.3.	Mali Denetim Sonuçları	71
3.1.4.	Diğer Hususlar	71
3.2	Performans Bilgileri	72
3.2.1	Program, Alt Program, Faaliyet Bilgileri	74
3.2.2	Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi.....	82
3.2.2.1.	Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler	82
3.2.2.2.	Performans Denetim Sonuçları	101
3.3.	Stratejik Planın Değerlendirilmesi	102
3.4.	Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi	139

4.KURUMSAL KABİLİYET ve KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ	142
4.1 Stratejik Planda Öngörülemeyen Kurumsal Kapasite İhtiyaçları	142
4.2 Zayıflıklar	142
4.3 Değerlendirme.....	143
5.ÖNERİ VE TEDBİRLER.....	146
6.EKLER (BİRİMLERE AİT FAALİYET VE PROJE BİLGİLERİ)	150

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Mevcut Kurum Donanım Envanteri.....	25
Tablo 2. Mevcut Kurum Platform Yazılım Envanteri	25
Tablo 3. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Dolu ve Boş Kadrolarının Dağılımı.....	26
Tablo 4. Bakanlık Personelinin Merkez ve Taşra Birimlerine Göre Dağılımı	26
Tablo 5. Bakanlık Personelinin Cinsiyet ve Yaş Durumuna Göre Dağılımı	26
Tablo 6. Bakanlık Personelinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı	26
Tablo 7. Bakanlık Personelinin İstihdam Şekline Göre Dağılımı	27
Tablo 8. Bakanlık Personelinin Hizmet Yılına Göre Dağılımı	27
Tablo 9. 2023 Yılı Bütçesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına Tahsis Edilen Ödenekler	55
Tablo 10. 2023 Yılı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına Ait Bütçe Gerçekleşmeleri.....	55
Tablo 11. 2023 Yılı Mali Yılı Harcamaları Faaliyet Dağılımı	56
Tablo 12. 2023 Bütçe Gerçekleşme Tablosu (Ekonomik II. Düzey)	57
Tablo 13. 2023 Yılı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Harcama Birimlerinin Ödenek ve Harcama Durumu (TL)	60
Tablo 14. 2023 Yılı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Harcama Birimlerinin Ekonomik Kodlara Göre Ödenek ve Harcama Durumu (TL)	61
Tablo 15. Birimler Bazında 2023 Yılı Yatırım Programı Gerçekleşmeleri (TL)	63
Tablo 16. 2023 Yılında Genel Bütçe Dışındaki Bütçe Türlerinden Bakanlık Bütçesine Yapılan Ödenek Aktarmaları (Şartlı Bağış ve Yardımlar)	64
Tablo 17. 2023 Yılında Diğer Genel Bütçeli İdarelerden Bakanlık Bütçesine Yapılan Ödenek Aktarmaları	68
Tablo 18. Bilanço	70
Tablo 19. Faaliyet Sonuçları Tablosu.....	70
Tablo 20. Özkaynak Değişim Tablosu.....	70
Tablo 21. Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosu.....	70
Tablo 22. Bakanlık 2022-2023 Dönemi Hizmet Maliyeti Tabloları (TL)	72
Tablo 23. Performans Göstergesi Gerçekleşmeleri İzleme Formu (Form 3).....	82
Tablo 24. Performans Göstergesi Sonuçları Formu (Form 4).....	95
Tablo 25. 2023 Yılı ÇED Karar Sayıları.....	186
Tablo 26. 2023 yılı Geçici Faaliyet Belgesi, Çevre İzni/Çevre İzin ve Lisans Belgesi Sayıları	186
Tablo 27. 2023 Yılı İthalat ve İhracat İzinleri Sayıları.....	187
Tablo 28. 2023 Yılı Egzoz Denetimleri	189
Tablo 29. 2023 Yılında Tesis Edilen Faaliyetler	199

Tablo 30. 2023 Yılında Labaratuvar Deney Hizmetleri Alanı İle İlgili Veriler	205
Tablo 31. 2023 Yılında Yapı Kooperatifi Alanı ile İlgili Veriler	206
Tablo 32. 2023 Yılında Belgelendirme ile İlgili Veriler.....	206
Tablo 33. Taşınmazların Tiplerine Göre Dağılımı	210
Tablo 34. Hazinesinin Özel Mülkiyetindeki Taşınmazların Cinslerine Göre Dağılımı.....	210
Tablo 35. Hazine Adına Tescilli Taşınmazların Yıllara Göre Dağılımı	210
Tablo 36. Yıllara Göre İdari Yoldan Tescil İstatistiği	211
Tablo 37. Yıllara Göre Tespit İstatistiği.....	211
Tablo 38. Genel İrtifak Hakkı İşlemleri	212
Tablo 39. Yıllara Göre Kıyı İşlemleri.....	213
Tablo 40. Teşvik Mevzuatı Kapsamında Ön İzin Verilen Taşınmazların Yıllar İtibariyle Dağılımı.....	213
Tablo 41. 2023 Kıyı İşlemleri	214
Tablo 42. 2023 Yılında Tahsis Edilen Taşınmazların İdarelere Göre Dağılımı.....	215
Tablo 43. Satışı Yapılan Taşınmazların Yıllara Göre Dağılımı*	216
Tablo 44. 2023 Yılında Özel Kanunlar Uyarınca Satışı Yapılmak Üzere Satış Talimatı Verilen Hazine Taşınmazlarının Yasal Dayanaklarına Göre Dağılımı	217
Tablo 45. 2023 Yılında Yapılan İzale-İ Şuyu İhalesi Sonuçları.....	217
Tablo 46. 2019-2023 Yıllarında 3194 Sayılı İmar Kanununun 11. Maddesi Uyarınca Terk Talimatı Verilen Taşınmazlar	219
Tablo 47. Dosya Türüne Göre Dosya Sayıları	220
Tablo 48. Yapı Denetim Faaliyetleri	235
Tablo 49. İç Denetim Kapsamında Yapılan Denetim ve İzleme Faaliyetleri	245
Tablo 50. 2022-2023 Yılları Alo 181 Çağrı Merkezine Ait İstatistiksel Veriler	250
Tablo 51. Yazılı, Görsel Basın ve İnternet Medyasındaki Haber Sayıları	257
Tablo 52. 2023 Yılında Sağlık Hizmeti Alan Personel Sayısı.....	258
Tablo 53. Yemek Servisi Hizmetinden Yararlanan Birimler	258

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Organizasyon Şeması.....	22
Şekil 2. Son Beş Yıl Ödenek Harcama Durumu Grafiği (TL)	60

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABSİS	Atık Beyan Sistemine Denetim Kabiliyetinin Kazandırılması ve Atık Yönetiminin İyileştirilmesi Projesi
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
ATLAS	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu
BEP-TR	Binalarda Enerji Performansı Yazılımı
BEKRA	Büyük Endüstriyel Kaza Risklerinin Azaltılması
BM	Birleşmiş Milletler
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemleri
COVİZ	Coğrafi Veri İzin Sistemi
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇİSOP	Çevre ve İklim Eylemi Sektör Operasyonel Programı
DİES	Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrolü Kapsamında Türkiye'nin Endüstriyel Emisyon Stratejisinin Belirlenmesi Projesi
DEN-İZ	Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı
DEMİS	Dinamik Erozyon Modeli ve İzleme Sistemi
e-ÇED	Çevrimiçi ÇED Süreci Yönetim
EKB	Enerji Kimlik Belgesi
EKÖK	Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol
GZFT	Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler
HEYGEL	Hava Emisyon Yönetim Sistemin Geliştirilmesi
HEYS	Hizmet Envanteri Yönetim Sistemi
IPA	AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
JICA	Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı
KAYSİS	Elektronik Kamu Bilgi Yönetim Sistemi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KKK	Kara Kökenli Kirleticiler
KOK	Kalıcı Organik Kirleticiler
KÖYDES	Köylerin Altyapısının Desteklenmesi
KSTK	Türkiye'de Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı
MARMOD	Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi
MARPOL	Denizlerin Gemiler Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesi Sözleşmesi
MEBİS	Milli Emlak Bilgi Sistemi
MEOP	Milli Emlak Otomasyon Projesi
NEFES	Üç Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti Yazılımı
NSEB	Neredeyse Sıfır Enerjili Bina
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı
ÖÇKB	Özel Çevre Koruma Bölgesi
PCB	Poliklorlu Bifenil
PESTLE	Politik, Ekonomik, Sosyal, Teknolojik, Yasal ve Çevresel
RUMİ	Referans ve Ulusal Akıllı Şehir Mimarisi
RYTEİE	Riskli Yapıların Tespit Edilmesine İlişkin Esaslar

SAİS	Sürekli Atıksu İzleme Çalışmaları
SEÖS	Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri
SÇD	Stratejik Çevresel Değerlendirme
SUMO	Trafik Güvenliği Analiz Platformu ve Kent İçi Hareketlilik Analizleri Sistemi
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TUCBS	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UDREMİS	Ulusal Dinamik Rüzgâr Erozyonu Modeli Ve İzleme Sistemi
YESU	Yeşil Sertifika Uzmanı
YOİKK	Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurumu

1

GENEL BİLGİLER

1. GENEL BİLGİLER

1.1 Misyon ve Vizyon

2022-2023 Stratejik Planına göre;

Vizyonumuz;

Sürdürülebilir Çevre, Medeniyetimizi Yaşatan, Çevreye Saygılı ve İklim Dostu Şehirler

Misyonumuz;

Ülkemizin 'Yeşil Kalkınma' hedeflerine ulaşmasını sağlamak üzere; çevrenin korunması ve iklim değişikliği ile mücadele edilmesi, kültürümüzü yansıtan, yatay mimariyi esas alan, planlama, kentsel dönüşüm ve güvenli yapılaşma görevlerini etkin bir şekilde yürütmek.

1.2 Yetki, Görev ve Sorumluluklar

1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çerçevesinde, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın görev ve yetkileri şunlardır:

- Yerleşmeye, çevreye ve yapılaşmaya dair imar, çevre, yapı ve yapım mevzuatını hazırlamak, uygulamaları izlemek ve denetlemek, Bakanlığın görev alanı ile ilgili mesleki hizmetlerin norm ve standartlarını hazırlamak, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak ve ilgililerin kayıtlarını tutmak,
- Çevrenin korunması, iyileştirilmesi, çölleşme ve erozyonla mücadele ile çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik prensip ve politikaların belirlenmesi amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, standart ve ölçütler geliştirmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede eğitim, araştırma, projelendirme, eylem planları ve kirlilik haritalarını oluşturmak, bunların uygulama esaslarını tespit etmek ve izlemek, iklim değişikliği ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Faaliyetleri sonucu alıcı ortamlara katı, sıvı ve gaz halde atık bırakarak kirlilik oluşturan veya oluşturması muhtemel her türlü tesis ve faaliyetin, çevresel etkilerini değerlendirmek, alıcı ortamlar ile ilgili ölçüm ve izleme çalışmalarını yapmak, bahse konu tesis ve faaliyetleri izlemek, izin vermek, denetlemek ve gürültünün kontrol edilmesini sağlamak,
- Her tür ve ölçekteki fiziki planlara ve bunların uygulanmasına yönelik temel ilke, strateji ve standartları belirlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak, Cumhurbaşkanınca yetkilendirilen alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı, milli güvenliğe dair tesisler, askeri yasak bölgeler, genel sığınak alanları, özel güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesislerine ilişkin etütleri, harita, her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini resen yapmak, yaptırmak, onaylamak ve başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarelerce

ruhsatlandırma yapılmaması halinde resen ruhsat ve yapı kullanma izni vermek,

- Mekânsal strateji planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle hazırlamak ve mahalli idarelerin plan kararlarının bu stratejilere uygunluğunu denetlemek,
- Milli Savunma Bakanlığının inşaat, milli ve NATO alt yapı hizmetleri ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na bağlı genel müdürlüklere kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle yapım yetkisi verilmiş olan özel ihtisas işleri hariç talepleri halinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait bina ve tesislerin ihtiyaç programlarını hazırlamak, her türlü etüt, proje ve maliyet hesaplarını yapmak veya yaptırmak, onaylamak veya onaylanmasını sağlamak, inşa, güçlendirme, tadilat ve esaslı onarımlarını yapmak, yaptırmak ve denetlemek veya denetlenmesini sağlamak,
- Yapı denetimi sistemini oluşturarak, 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun ile Bakanlığa verilen görevleri yapmak ve kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan veya yaptırılanlar da dâhil olmak üzere yapıların can ve mal emniyeti ile mevzuata ve teknolojiye uygunluk bakımından denetimini yapmak veya yaptırmak, tespit edilen aykırılık ve noksanlıkların giderilmesini istemek ve sağlamak, yapılarda enerji verimliliğini artırıcı düzenlemeleri yapmak, buna ilişkin faaliyetleri yönetmek ve izlemek, yapı malzemelerinin denetimine ve uygunluk değerlendirmesine ilişkin iş ve işlemleri yapmak,
- Konut sektörüne ilişkin strateji geliştirme ve programlama iş ve işlemlerini yürütmek, yapı kooperatifçiliğinin gelişmesini sağlayacak tedbirleri almak ve İskân Kanunu uyarınca Bakanlığa verilen görevleri yapmak,
- Gecekondu, kıyı alanları ve tesisleri ile niteliğinin bozulması nedeniyle orman ve mera dışına çıkarılan alanlar dâhil kentsel ve kırsal alan ve yerleşmelerde yapılacak iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamalarında idarelerce uyulacak usul ve esasları belirlemek, Bakanlıkça belirlenen finans ve ticaret merkezleri, fuar ve sergi alanları, eğlence merkezleri, şehirlerin ana giriş düzenlemeleri gibi şehirlerin marka değerini artırmaya ve şehrin gelişmesine katkı sağlayacak özel proje alanlarına dair her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ve yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma, ruhsat ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyeti kurulmasını temin etmek; 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile 775 sayılı Gecekondu Kanunu uyarınca Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan uygulamalara ilişkin her tür ve ölçekte etüt, harita, plan ve parselasyon planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak, ruhsat işlerini gerçekleştirmek, yapı kullanma izinlerini vermek ve bu alanlarda kat mülkiyetinin kurulmasını sağlamak,
- Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan veya mülkiyeti hazineye, kamu kurum veya kuruluşlarına veya gerçek kişilere veya özel hukuk tüzel kişilerine ait olan taşınmazlar üzerinde kamu veya özel sektör tarafından gerçekleştirilecek olan yatırımlara ilişkin olarak ilgililerince hazırlanan veya hazırlatıldığı halde yetkili idarece üç ay içinde onaylanmayan etüt, harita, her

tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini ilgililerinin valilikten talep etmesi ve valiliğin Bakanlığa teklifte bulunması üzerine bedeli mukabilinde yapmak, yaptırmak ve onaylamak, başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yetkili idarece verilmemesi halinde bedeli mukabilinde resen yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni ile işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermek,

- Depreme karşı dayanıksız yapılar ile imar mevzuatına, plan, proje ve eklerine aykırı yapıların ve bunların bulunduğu alanların dönüşüm projelerini ve uygulamalarını yapmak veya yaptırmak,
- Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin kurulmasına, kullanılmasına ve geliştirilmesine dair iş ve işlemleri yapmak, yaptırmak, mahalli idarelerin planlama, harita, altyapı ve üstyapıya ilişkin faaliyetleri ile ilgili kent bilgi sistemlerinin kurulması, kullanılması ve Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi ile entegre olmasını desteklemek,
- Bakanlığın görev alanına giren konularda mahalli idarelerin idari ve teknik kapasitesinin geliştirilmesi için çalışmalarda bulunmak ve bunlara teknik destek sağlamak,
- Bayındırlık ve iskân işleri ile ilgili şartname, tip sözleşme, yıllık rayiç, birim fiyat, birim fiyatlara ait analiz ve tarifleri hazırlamak ve yayımlamak,
- Küresel iklim değişikliği ve bununla ilgili gerekli tedbirlerin alınması için plan ve politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak,
- Bakanlığın görev alanına giren konularda uluslararası çalışmaların izlenmesi ve bunlara katkıda bulunulması maksadıyla ulusal düzeyde yapılan hazırlıkları ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde yürütmek,
- 23/9/1980 tarihli ve 2302 sayılı Atatürk'ün Doğumunun 100 üncü Yılı'nın Kutlanması ve "Atatürk Kültür Merkezi Kurulması" Hakkında Kanununun 3 üncü maddesi ile belirlenen Atatürk Kültür Merkezi alanını iyileştirme, güzelleştirme, yenileme ve ihya etmek amacıyla; Kültür ve Turizm Bakanlığının da görüşü alınarak, bu alan için her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı ile yapı projelerini yapmak, yaptırmak, onaylamak, kamulaştırma ve ruhsatlandırma işlemleri ile diğer iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesini sağlamak,
- Mahalli idareleri ve bunların merkezi idare ile olan alaka ve münasebetlerini düzenlemek,
- Kamu mallarına ilişkin politikaları tespit etmek amacıyla çalışma yapmak, hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ve devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin edinim, yönetim ve elden çıkarılmasına ilişkin işlemleri yürütmek, kamu idarelerinin taşınmazları ile ilgili kayıt ve yönetim esaslarını belirlemek,
- Toprağın korunması, tabii kaynakların geliştirilmesi ve iklim değişikliği ile mücadele amacıyla; çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projelerini yapmak, yaptırmak, bu plan ve projeleri uygulamak,

- Çölleşme ve erozyonla mücadele amacıyla su havzalarının geliştirilmesine yönelik ulusal ve bölgesel düzeyde planlama yapmak, politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak,
- Çölleşme, erozyon ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında; ağaçlandırma ve ormanla ilgili görevleri yürüten kurumlarla koordinasyon sağlanarak gerekli hallerde orman sınırları dışında özel ağaçlandırma dahil her tür çalışmayı yapmak/yaptırmak, bu maksatla dış mekânlarda kullanılan ağaç veya bitki türlerinin üretimine yönelik fidanlık kurmak/kurdurmak ve bu amaçlar doğrultusunda yatırım yapacak olan gerçek veya tüzel kişileri desteklemek
- Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnemeleriyle verilen diğer görevleri yapmak.

1.3 İdareye İlişkin Bilgiler

1.3.1 Tarihçe

Kurumsal Tarihçe

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesiyle birlikte teşkilat, görev ve yetkileri yeniden düzenlenerek hizmet yarışındaki konumu ve önemini arttırarak sürdürmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı'nın çevre tarafı, Mülga Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ve Mülga Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı'nın tek çatı altında birleştirilmesiyle kurulmuş ve teşkilat, görev ve yetkileri 10.07.2018 tarihinde yayımlanan 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile yeniden düzenlenmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın tarihsel gelişimi dört ayrı başlık altında değerlendirilmiştir.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı

1848 yılında "Nafia Nezareti" adı altında çalışmalarına başlayan Bayındırlık Bakanlığı, 26.05.1934 tarihli ve 2443 sayılı Kuruluş Kanunu ile demiryolları, limanlar, karayolları ve köprüler inşa etmek, PTT tesislerini kurup işletmek, su işlerini düzenlemek, devlet daire ve müesseselerinin her türlü yapı işlerini yapmakla görevlendirilmiştir.

1958 yılında, 7116 sayılı Kanun ile İmar ve İskân Bakanlığı kurulmuş olup, bölge, şehir, kasaba ve köylerin planlanması, mesken politikası, yapı malzemesi konuları ile uğraşmak, afetlerden önce ve sonra gerekli tedbirleri almak, kentsel altyapıyı gerçekleştirmek ve belediyelerle ilişkileri düzenlemek konularında görevlendirilmiştir. 3.07.1972 tarihli ve 1609 sayılı Kanun ile Bayındırlık Bakanlığı'nın kuruluşu ve görevleri yeniden düzenlenmiştir. 13.12.1983 tarih ve 180 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile İmar ve İskân Bakanlığı ile birleştirilmesi sonucu Bayındırlık ve İskân Bakanlığı adını almıştır.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, şehirleşme ve yapılaşma alanlarında gerçekleştirdiği alt ve üst yapı hizmetleri ile ülkemizin kalkınmasında 150 yılı aşkın süre önemli işlevleri yerine getirmiştir.

Çevre ve Orman Bakanlığı

Çevrenin korunmasına ilişkin çeşitli kanunlarda yer alan hükümler, 1970'li yıllara kadar farklı bakanlık ve kuruluşlar tarafından kendi ilgi alanları ile alakalı olarak uygulanmıştır. Çevre alanında ilk bağımsız yapılanma, 12.02.1973 tarihli ve 7/5836 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile “Çevre Sorunları Koordinasyon Kurulu’nun oluşturulmasıyla gerçekleştirilmiştir. Bu Kurul, daha sonra 16.04.1974 tarihli ve 7/8329 sayılı Kararname ile “Çevre Koordinasyon Kurulu’na dönüştürülmüştür.

Çevrenin korunmasına yönelik temel politikaların belirlenmesi, konuyla ilgili plan ve projelerin hazırlanması, bunların uygulanmasında ilgili bakanlık ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması maksadıyla 27.07.1978 tarihli ve 7/16041 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile “Başbakanlık Çevre Örgütü” kurulmuştur.

Ülkemizde çevre konularını bütünlük olarak ele almak üzere 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu yürürlüğe girmiştir. 08.06.1984 tarihli ve 222 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Başbakanlığa bağlı, tüzel kişiliğe sahip, katma bütçeli bir kurum olarak Çevre Genel Müdürlüğü kurulmuş ve Çevre Kanunu’nu uygulamakla sorumlu kılınmıştır. 389 sayılı Çevre Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile çevre örgütlenmesi Müsteşarlık düzeyine çıkarılmıştır. 19.10.1989 tarihli ve 383 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle çevre koruma ile ilgili diğer bir kurum olarak Başbakanlığa bağlı, tüzel kişiliğe sahip “Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı” kurulmuştur.

Çevre Müsteşarlığı, çevre alanında daha etkili bir kurumsal yapı oluşturmak maksadıyla 09.08.1991 tarihli ve 443 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Çevre Bakanlığı olarak yapılandırılmıştır. 01.05.2003 tarihli 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun ile Çevre ve Orman Bakanlıkları birleştirilerek Çevre ve Orman Bakanlığı kurulmuştur. Bakanlığın kurulması ile İl Çevre Müdürlüklerinin faaliyete geçmeleri sağlanmıştır.

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı

1976 tarihinde Barselona’da imzalanan “Akdeniz’in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi’ne dayalı olarak, 12.06.1988 tarih ve 88–13019 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince Başbakanlığa bağlı Özel Çevre Koruma Bölgesi Başkanlığı geçici olarak ihdas edilmiştir.

Söz konusu protokole ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9 uncu maddesinde yer alan “Bakanlar Kurulu, ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi haiz olan, çevre kirlenme ve bozulmalarına duyarlı alanların, doğal güzelliklerinin gelecek nesillere ulaşmasını emniyet altına almak üzere, gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla Özel Çevre Koruma Bölgesi tespit ve ilan etmeye, bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plan ve projelerin hangi Bakanlıkça yürütüleceğini belirlemeye haizdir”

hükmüne göre; 383 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurulmuş; 444 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 21.08.1991 tarihinde Çevre Bakanlığına bağlanmıştır. Kurum, 01.05.2003 tarih ve 4856 sayılı Kanun ile Çevre ve Orman Bakanlıklarının birleşmesi üzerine Çevre ve Orman Bakanlığına bağlanmıştır. Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı; 08.07.2011 tarih ve 27988 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan “Bazı Kuruluşların Bağlı ve İlgili Oldukları Bakanlıkların Değiştirilmesine Dair Tezkeresi” ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na bağlanmıştır.

17.08.2011 tarihli ve 28028 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılarak Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü kurulmuş ve Bakanlık Makamının 18.08.2011 tarihli Olur’u ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilatı içindeki yerini almıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 04.07.2011 tarihli ve 27984 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuştur.

Mülga Çevre ve Orman Bakanlığının çevre kanadı ile Mülga Bayındırlık ve İskân Bakanlığı’nın tek çatı altında bir araya getirilmesiyle kurulan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın görev, yetki ve sorumlulukları, 17.08.2011 tarihli ve 28028 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile daha da güçlendirilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilat, görev ve yetkileri, 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden düzenlenmiş; organizasyon şemasında da görüldüğü gibi merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlardan meydana gelmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın Kurulması

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Bu kapsamda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının teşkilat, görev ve yetkilerine; “çölleşme ve erozyonla mücadele” görevleri eklenmiş, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Bakanlığın bünyesindeki merkezi birimleri arasına katılmış; Meteoroloji Genel Müdürlüğü ile aynı Kararname ile kurulan İklim Değişikliği Başkanlığı da Bakanlığa bağlı kuruluşlar arasına dahil edilmiştir.

Kentsel Dönüşüm Başkanlığı

Yapı stokunun yenilenerek ülkemizi afetlere karşı daha güçlü hale getirmek üzere 16 Ekim 2023 tarih ve 32341 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 153) ile ana hizmet birimlerinden Altyapı ve

Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kentsel Dönüşüm Başkanlığı adıyla Bakanlığa bağlı kuruluş olarak yeniden yapılandırılmıştır.

1.3.2 Fiziksel Yapı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Merkez Binası; Mustafa Kemal Mahallesi 2082. Cadde No:52 Çankaya / Ankara adresindeki hizmet binasında, Bakanlık Laboratuvarları ise Haymana Yolu 5. km. Gölbaşı/ANKARA adresindeki binasında hizmet vermektedir.

1.3.3 Teşkilat Yapısı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı teşkilat, görev ve yetkileri 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden düzenlenmiştir. Bakanlığın teşkilat şeması aşağıda yer almaktadır.

Şekil 1. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Teşkilat Şeması

1.3.4 Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar

Bakanlık internet sitesinden verilen hizmetler aşağıda sunulmaktadır.

Şehircilik Uygulamaları

- Atlas.gov.tr
- Akıllı Şehirler
- Binalarda Enerji Kimlik Belgesi
- Binaların Gürültüye Karşı Korunması (Akustik Uzman Listesi)
- Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS)
- HAYAT - Hafriyat ve Yıkıntı Atığı Kontrol ve Takip Sistemi
- Kentsel Dönüşüm Bilgi Sistemi
- Müteahhit ve Müellif Bilgi Sistemi
- Milli Emlak Bilgi Sistemi (MEBİS)
- Onaylanmış Kuruluşlar (Yapı Malzemeleri)
- e-Plan Otomasyon Sistemi
- Riskli Yapı Tespiti ile Yetkili Kuruluşlar
- Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Uzmanlığı Başvurusu
- Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu
- Yapı Denetim Sistemi
- Yapı Malzemeleri Denetim Sistemi
- Yapı Müteahhitliği Bilgi Sistemi
- Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sistemi (YERBİS)

Çevre Uygulamaları

- Akümülatör Depozito Bilgi Sistemi
- Ambalaj Depozito Bilgi Sistemi
- Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Bilgi Sistemi
- Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Uygulaması
- Atık Yönetim Uygulaması
- Atıksu Arıtma / Derin Deniz Deşarjı Tesisi Proje Onayları Uygulaması
- Atıksu Bilgi Sistemi ve AAT Personel Belgelendirme Sistemi
- Büyük Yakma Tesisleri Bilgi Sistemi
- ÇED Yeterlik Uygulaması
- Çevre İthalat - İhracat İzinleri ve Bilgi Sistemi
- Çevre Portalı
- Çevre Referans Laboratuvar Bilgi Sistemi
- Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi Eylem Planı İzleme Değerlendirme Raporlama Sistemi
- e-ÇED Uygulaması
- e-Çevre Durum Raporları Uygulaması
- e-Denetim Uygulaması
- e-İzin Uygulaması

- Entegre Çevre Bilgi Sistemi
- e-Yeterlik Uygulaması
- Finansman Bilgi Sistemi
- Gönüllü Karbon Piyasası Proje Kayıt Sistemi
- Güvenlik Bilgi Formu Bildirim Sistemi
- HAVADAR (Hava-Dosya-Arşiv)
- Kimyasal Madde Envanter Bildirim Sistemi
- Kimyasallar Yardım Masası
- Madeni Atıklar Yönetim Planı Uygulaması
- Ortak Modüller - Ulusal Çevre Bilgi Sistemi (UÇBS)
- Ömrünü Tamamlamış Araçlar (ÖTA)
- Ön Bildirimli Kabul Yazılım Sistemi
- PCB Envanter Sistemi
- Sıfır Atık Bilgi Sistemi
- Stok Bilgi Yönetim Sistemi
- Temiz Hava Eylem Planı İzleme Sistemi
- Ulusal Çevre Bilgi Sistemi
- Yatırım ve İhale Takip Sistemi
- Yüzme Alanı Bilgi Sistemi

Kurumsal Uygulamalar

- Bilişim Envanter Uygulaması
- Döner Sermaye Dekont Sorgulama
- e-Başvuru Sistemi
- e-İmza Başvuru Sistemi
- Elektronik Kurumsal İletişim Platformu (EKİP)
- Ek- Evrak Takip Sistemi
- Eylem Planları Takip Sistemi
- Genel Anket Uygulaması
- Hizmet Envanter Yönetim Sistemi
- Hizmetlerin İyileştirilmesi Süreçlerin Sadeleştirilmesi Sistemi(HİSS)
- Hukuk Yönetim Sistemi
- İç Kontrol Sistemi
- İl Faaliyet Bilgi Sistemi
- İş Takip Sistemi
- Mevzuat Sorgulama Uygulaması
- Organizasyon Şeması Uygulaması
- Oturum Yönetim Sistemi
- Özel Kalem Uygulaması
- Parlamento Bilgi Sistemi
- Randevu Takip Sistemi
- Sınav Sonuç Açıklama Sistemi
- Sit Alanları Yönetim Sistemi
- Taşınmaz Bilgi Sistemi

- Teftiş İşlemleri Uygulaması
- Vatandaş Randevu Uygulaması
- Veri İzin Envanter Uygulaması (COVIZ)
- Yapı Malzemeleri Üretici Bilgi Sistemi (YAMUBİS)
- Yatırım İzleme Portalı
- Yazılım Envanter Uygulaması
- Yönetici Bilgi Sistemi

Mobil Uygulamalar

Mobil E-Denetim Sistemi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın donanım envanteri dağılımı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Mevcut Kurum Donanım Envanteri

Donanım Bileşeni	Adet
Sunucu Bilgisayar (Fiziksel)	158
Sunucu Bilgisayar (Sanal)	1.577
Depolama Birimi	22
Yedekleme Birimi	10

Tablo 2. Mevcut Kurum Platform Yazılım Envanteri

Yazılım Bileşeni	Adet
Sunucu İşletim Sistemi (Windows)	955
Sunucu İşletim Sistemi (Diğer)	622
Masaüstü İşletim Sistemi	15.857
Masaüstü Üretkenlik Paketi	1.507
E-Posta Sunucusu	5

1.3.5 İnsan Kaynakları

31.12.2023 tarihi itibari ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın merkez ve taşra teşkilatında toplam 17.715 personel istihdam edilmiştir.

Tablo 3. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Dolu ve Boş Kadrolarının Dağılımı

	Merkez			Taşra			Yurt Dışı			Genel Toplam		
	Dolu	Boş	Toplam	Dolu	Boş	Toplam	Dolu	Boş	Toplam	Dolu	Boş	Toplam
Memur	2.905	4.592	7.497	11.320	9.910	21.230	7	3	10	14.232	14.505	28.737
İşçi	508	844	1.352	1.586	1.713	3.299	0	0	0	2.094	2.557	4.651
4/B Sözleşmeli	21	40	61	1350	581	1931	0	0	0	1.371	621	1.992
Bilişim Uzmanı (Sözleşmeli)	18	35	53	0	0	0	0	0	0	18	35	53
Döner Sermaye	0	22	22	0	0	0	0	0	0	0	22	22
Toplam	3.452	5.533	8.985	14.256	12.204	26.460	7	3	10	17.715	17.740	35.455

Tablo 4. Bakanlık Personelinin Merkez ve Taşra Birimlerine Göre Dağılımı

Birimi	Personel Sayısı	Oran (%)
Merkez	3.452	19,49
Taşra	14.256	80,47
Yurt Dışı	7	0,04
Toplam	17.715	100,00

Tablo 5. Bakanlık Personelinin Cinsiyet ve Yaş Durumuna Göre Dağılımı

Cinsiyet	Personel Sayısı	Oran (%)
Kadın	6.039	34,09
Erkek	11.676	65,91
Toplam	17.715	100,00

Yaş Grubu	18-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61 ve üzeri	Toplam
Kişi	525	1.365	2.407	3.432	3.277	2.433	1.935	1.514	827	17.715

Tablo 6. Bakanlık Personelinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	Personel Sayısı	Oran (%)
İlköğretim	819	4,62
Lise	2.147	12,12
Ön Lisans	2.575	14,54
Lisans	10.218	57,68
Lisans Üstü	1.814	10,24
Doktora	142	0,80
Toplam	17.715	100,00

Tablo 7. Bakanlık Personelinin İstihdam Şekline Göre Dağılımı

İstihdam Şekli	Personel Sayısı		Oran (%)
Memur			
Genel İdare Hizmetleri	6.337	35,77	6.337
Teknik Hizmetleri Sınıfı	7.295	41,18	7.295
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	98	0,55	98
Yardımcı Hizmetleri Sınıfı	382	2,16	382
Avukatlık Hizmetleri	120	0,68	120
Memur Toplamı	14.232	80,34	14.232
İşçi	2.094	11,82	2.094
657/4-B Sözleşmeli	1.371	7,74	1.371
Bilişim Uzmanı (Sözleşmeli)	18	0,10	18
Toplam	17.715		100

Tablo 8. Bakanlık Personelinin Hizmet Yılına Göre Dağılımı

Yıl Aralığı	Personel Sayısı	Oran (%)
0-5	3.994	22,55
6-10	3.020	17,05
11-15	3.482	19,66
16-20	2.083	11,76
21-25	1.312	7,41
26 yıl ve üzeri	3.824	21,59
Toplam	17.715	100,00

1.3.6 Sunulan Hizmetler

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

- Avrupa Birliği ile ilişkilerde ve Avrupa Birliği'ne yönelik mevzuat ve uyum çalışmaları ile ekonomik ve teknik iş birliğine yönelik çalışmalarda Bakanlık hizmetlerinin süratli, düzenli, etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi için gerekli irtibat ve eşgüdümü sağlamak,
- Avrupa Birliği ile mali ilişkiler çerçevesindeki operasyonel programları yürütmek ve fonların uygulanmasını koordine etmek,
- İlgili mevzuat, Avrupa Birliği müktesebatı ve uluslararası anlaşmalar çerçevesinde operasyonel programları hazırlamak ve uygulamak,
- Uluslararası alanda faaliyet gösteren kuruluşlarla Bakanlığın görev alanına giren konularda uluslararası sözleşmeler de dahil olmak üzere ilişkileri düzenlemek, gerekli irtibat ve eşgüdümü sağlamak,
- Bakanlığın görev alanı ile ilgili olarak Avrupa Birliği mevzuatı ve uygulamaları konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak ve ilgililere duyurmak,
- Desteklenecek proje ve faaliyetlere ilişkin olarak, projelerin seçimini yapmak, önceliklendirmek, ihale ve sözleşmelerini yapmak ve yürütülmesini sağlamak, ödemelerini gerçekleştirmek ve muhasebeleştirmek, buna ilişkin kontrol, izleme ve değerlendirmeleri yapmak,
- İlgili kurum ve makamlara görevleri ile ilgili bilgi, belge ve raporların intikalini sağlamak ve operasyonel programın özelliğine göre yapısal fonların kullanımı için gerekli hazırlıkları yapmak,
- Bakanlık faaliyetleri çerçevesinde yurtdışından gelen heyetler ve Bakanlıktan yurtdışına gönderilecekler ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Yurtdışı ilişkilerle ilgili protokol işlemlerinin yürütülmesini sağlamak,

Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- Mahallî idarelerin altyapı sistemleri ile ilgili genel planlama, programlama, fizibilite, projelendirme, işletme, finansman ihtiyacı ve yatırım önceliklerine; teknik altyapı tesislerinin mekânsal strateji planları ile çevre düzeni ve imar planlarına uygun olarak planlanmasına, projelendirilmesine ve yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu konulardaki her türlü etüt, proje, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin usul ve esasları belirlemek.
- Teknik altyapı tesisleri ve altyapı birlikleri kurulması konusunda mahallî idareler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamak, rehberlikte bulunmak ve teknik altyapı tesislerine ilişkin envanteri tutmak.
- 97 nci maddenin birinci fıkrasının (ğ) bendi kapsamındaki uygulamalara ilişkin her türlü altyapı, katlı ve köprülü kavşak gibi yapıların projelerini yapmak veya yaptırmak, bu alanlarda mülk sahiplerinden altyapı katılım bedellerinin tahsiline ilişkin düzenlemeler yapmak.
- Gecekondu alanları ile vashının bozulmasından dolayı orman ve mera dışına çıkarılan alanlara ilişkin iyileştirme, yenileme ve dönüşüm uygulamaları ile afet riski altındaki alanların dönüştürülmesine ilişkin mevzuat ve 775 sayılı Kanun

- uyarınca ıslah, tasfiye, dönüşüm ve iyileştirme bölgelerinin tespitine, ilanına, program ve öncelik sırasına dair usul ve esasları belirlemek.
- Dönüşüm, yenileme ve transfer alanlarının belirlenmesi, dönüşüm alanı ilan edilen alanlardaki yapıların tespiti ile arsa ve arazi düzenleme ve değerlendirme iş ve işlemlerinin yapılmasını sağlamak; dönüşüm uygulamalarında hak sahipliği, uzlaşma, gerektiğinde acele kamulaştırma, paylı mülkiyete ayırma, birleştirme, finansman düzenlemelerinde bulunma, dönüşüm alanları içindeki gayrimenkullerin değer tespitlerini yapma ve Bakanlıkça belirlenen esaslar ve proje çerçevesinde hak sahipleri ile anlaşmalar sağlama, gerektiğinde yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni verme, kat mülkiyeti tesisi, tescili ve imar hakkı transferi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.
  - Belediye Kanununun 73üncü maddesi kapsamındaki uygulamalara ilişkin dönüşüm alanı ilanı ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü

- Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin kurulmasına, kullanılmasına ve geliştirilmesine dair iş ve işlemleri yapmak ve yaptırmak.
- Çağdaş coğrafi bilgi teknolojilerinin ülkede etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını teşvik etmek ve eşgüdümü sağlamak.
- Coğrafi veri ve bilginin ulusal düzeyde üretimine, kalitesine ve paylaşımına yönelik standartlar ile bunlara ilişkin temel politika ve stratejilerin belirlenmesini sağlamak amacıyla çalışmalar yapmak ve gerekli mevzuatı hazırlamak.
- Coğrafi bilgi sistemleri konusunda ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarca gerçekleştirilen çalışmalarda ülkemizi temsil etmek, iş birliği ve uyum çalışmalarını koordine etmek.
- Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi kapsamına giren tüm konularda, resmi ve özel kurum ve kuruluşlarca üretilen verilerin Bakanlık birimlerince kullanılmasını ve değerlendirilmesini sağlamak.
- Bakanlık hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütülebilmesi için Bakanlık mekânsal veri altyapısının oluşturulması ve geliştirilmesi ile Bakanlığın ihtiyaç duyacağı her türlü verinin iletilmesi ve temin edilmesi konularında çalışmalar yürütmek.
- Kent bilgi sistemlerinin standart ve yaygın bir şekilde oluşturulması için gerekli düzenlemeler yapmak.
- Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi kapsamında resmi ve özel kurum ve kuruluşlarca üretilen mekânsal verilerin sunulduğu portalı kurmak ve işletmek.
- Uluslararası veri paylaşım ağlarına katılmak.
- Coğrafi bilgi sistemleri ile ilgili sertifikasyon ve akreditasyon çalışmalarının yapılmasını sağlamak.
- Coğrafi bilgi sistemleri uygulamalarını bütünleyen navigasyon, yönetim, otomasyon ve dokümantasyon sistemleri ile uzaktan algılama tekniği konularında uygulama, düzenleme, geliştirme ve izleme faaliyetlerini yürütmek.
- Bakanlığın bilgi işlem hizmetlerini yürütmek.

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

- Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü ile ilgili mevzuatı hazırlamak, standart geliştirmek, ölçüm, tespit ve kalite ölçütlerini belirlemek; alıcı ortam özelliklerine göre çevre kirliliği yönünden görüş vermek.
- Hava kalitesinin korunması, hava kirliliği, gürültü ve titreşimin azaltılması veya bertaraf edilmesi için hedef ve ilkelerin belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak; temiz hava eylem planları yapmak ve yaptırmak; konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli çalışmalar yapmak, ölçüt ve standartları belirlemek.
- Temiz üretim ve entegre kirlilik önleme çalışmalarına yönelik politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak ve ilgili mevzuatı hazırlamak.
- Yenilenebilir enerji kaynakları başta olmak üzere, temiz enerji kullanımını teşvik etmek, yakıtların hava kirliliğine yol açmayacak şekilde kullanılabilmesi için hedef ve ölçütlerin belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak.
- Serbest bölgeler dâhil olmak üzere, ülke genelinde çevreye olumsuz etkileri olan atık ve kimyasallar ile hava kirliliği, gürültü ve titreşim ile ilgili ölçütleri belirlemek.
- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu ile nükleer güvenlik konusunda iş birliği yapmak.
- Etkili bir çevre yönetimi gerçekleştirmek, atık ve kimyasalların çevre ile uyumunu sağlamak üzere gerekli ekonomik araçları belirlemek ve bu konuda standartlar geliştirmek.
- Motorlu kara taşıtlarının egzoz emisyonlarının kontrolü için idari, mali ve teknik usul ve esaslar ile standartları belirlemek.
- Yeraltı ve yerüstü sularının, denizlerin ve toprağın korunması, kirliliğin önlenmesi veya bertaraf edilmesi maksadıyla kirletici unsurlar ile kirliliğin giderilmesi ve kontrolüne ilişkin usul ve esasları tespit etmek ve uygulamayı sağlamak, acil müdahale planları yapmak ve yaptırmak, çevrenin korunması maksadıyla uygun teknolojileri belirlemek ve bu maksatla kurulacak tesislerin vasıflarını tespit etmek ve bu çerçevede gerekli tedbirleri almak ve aldirmek.
- Atık ve kimyasalların yönetimine ilişkin hedef, politika ve ölçütlerin belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak.
- Atıksu arıtma tesislerinin tasarım esaslarını ve kriterlerini Tarım ve Orman Bakanlığı ile birlikte belirlemek, onay işlemlerini yürütmek.
- Atıkların kaynağında en aza indirilmesi, sınıflara ayrılması, toplanması, taşınması, geçici depolanması, geri kazanılması, bertaraf edilmesi, yeniden kullanılması, arıtılması, enerjiye dönüştürülmesi ve nihai depolanması konularında politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak.
- İlgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde atıkların taşınması ile tehlikeli atıkların taşınma lisanslarına ilişkin esasları belirlemek, uygulanmasını sağlamak, izlemek, atık ve kimyasallarla kirlenmiş alanların mevcut kirlilik durumlarını tespit etmek, çevre ve insan sağlığına yönelik risklere ve kirlenmiş alanların iyileştirilmesine ilişkin çalışmaları yapmak ve yaptırmak.

- Yasaklanacak ve kısıtlanacak yakıt, atık ve kimyasalların ve bunlar ile çevre kirliliğine yol açabilecek diğer maddelerin ithalat ve ihracatına ilişkin ölçütleri belirlemek, uygulanmasını sağlamak.
- Ulusal çevre stratejisi ve eylem planlarının hazırlamasına ilişkin çalışmaları yürütmek ve koordinasyonu sağlamak.
- Küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incilmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına yönelik plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak amacıyla diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyon sağlamak.
- Mahalli çevre kurullarının çalışmalarını takip etmek ve yönlendirmek.
- Yerleşik alanlarda bina ve sair yapılarda görüntü kirliliğine yol açan uygulamaları önleyici tedbirler almak.
- Görev alanına giren konularda ulusal ve uluslararası çalışmaları izlemek ve yürütmek.

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü

- Çevresel etki değerlendirme ve stratejik çevresel değerlendirme çalışmalarını yapmak ve bu konuda gerekli kararları almak, izlemek ve denetlemek.
- Çevre kirliliğini önleme ve çevre kalitesini iyileştirmeye yönelik her türlü faaliyet ve tesisi izlemek, gerekli tedbirleri almak ve aldirmek, denetlemek, çevre izni ve lisansı vermek.
- Çevre kirliliğine neden olan faaliyet ve tesislerin emisyon, deşarj ve atıklar ile arıtma ve bertaraf sistemlerini izlemek ve denetlemek.
- Serbest bölgeler dâhil olmak üzere, ülke genelinde çevreye olumsuz etkileri olan atık ve kimyasallar ile hava kirliliği, gürültü, titreşim ve iyonlaştırıcı olmayan radyasyon ile ilgili faaliyetleri izlemek, yeraltı ve yerüstü sularına, denizlere ve toprağa olumsuz etkileri olan her türlü faaliyeti belirlemek, denetlemek, tehlikeli hallerde veya gerekli durumlarda faaliyetleri durdurmak.
- Temiz hava merkezlerinin kurulması ve yönetilmesiyle ilgili iş ve işlemleri yürütmek.
- Motorlu kara taşıtları egzoz emisyonlarının belirlenen standartlara uygunluğunu belgelemek, izlemek ve denetlemek.
- Alıcı ortamları izlemek, buna ilişkin altyapıyı oluşturmak, çevre kirliliği ile ilgili olarak ölçüm ve analiz ölçütlerini belirlemek, uygulamak ve uygulanmasını sağlamak; çevreyle ilgili her türlü ölçüm, izleme, analiz ve kontroller yapacak laboratuvarlar kurmak, kurdurmak, bunların akreditasyon işlemlerini yapmak, yaptırmak; alıcı ortamlar konusunda ölçüm yapacak kuruluşları belirlemek.
- Her türlü atık bertaraf tesisine lisans vermek, bunları izlemek ve denetlemek.
- Bakanlığın görev alanına giren ürünlerin ilgili mevzuat ve teknik düzenlemelere uygunluğunu ve güvenilirliğini tespit etmek amacıyla denetim yapmak, yaptırmak, yetkili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak.
- Çevre envanterini ve çevre durum raporlarını hazırlamak ve Avrupa Çevre Ajansı ile ilişkileri yürütmek.
- Görev alanına giren faaliyetleri izlemek ve denetlemek, uluslararası çalışmaları izlemek ve ulusal düzeyde uygulanmasını sağlamak.

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

- Toprağın korunması, tabii kaynakların geliştirilmesi ve iklim değişikliği ile mücadele amacıyla; havza bütünlüğü esas alınarak çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projelerini yapmak, yaptırmak, bu plan ve projelerin gerektirdiği etüt ve proje işlerini yürütmek, projeleri uygulamak, uygulanmasını izlemek, kurumlara proje desteği sağlamak, bu iş ve işlemlerle ilgili politika ve stratejilerin belirlenmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon sağlamak.
- Çölleşme ve erozyonla mücadele amacıyla su havzalarının geliştirilmesine yönelik ulusal ve bölgesel düzeyde planlama yapmak politika ve stratejiler belirlemek.
- Çölleşme, erozyon ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında; ağaçlandırma ve ormanla ilgili görevleri yürüten kurumlarla koordinasyon sağlanarak gerekli hallerde orman sınırları dışında özel ağaçlandırma dahil her tür çalışmayı yapmak/yaptırmak, bu maksatla dış mekanlarda kullanılan ağaç veya bitki türlerinin üretimine yönelik fidanlık kurmak/kurdurmak ve bu amaçlar doğrultusunda yatırım yapacak olan gerçek veya tüzel kişileri desteklemek.
- Üniversiteler ve Ar-Ge kuruluşlarıyla birlikte araştırma ve geliştirme faaliyetleri yürütmek, izleme ve değerlendirme sistemleri kurmak, eğitim, yayın ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmak.
- Görev alanına giren konularda etüt, araştırma iş tanımı, analiz ve birim fiyat tespiti yapmak, yaptırmak, onaylamak uygulama esaslarını tespit etmek.
- Çölleşme ve erozyonla mücadele ile iklim ve çevre amaçlı kullanıma uygun uydu gönderimi veya uydu verilerinin teminine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- Görev alanına giren konularda ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ile kararların ulusal düzeyde uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak.
- Bakan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

- 26.09.2011 tarihli ve 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre hukuk birimlerine verilen görevleri yapmak.

Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü

- Yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanımına yön veren, her tür ve ölçekte fiziki planlara ve uygulamalara esas teşkil eden üst ölçekli mekânsal strateji planlarını ve çevre düzeni planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparak hazırlamak, hazırlatmak, onaylamak ve uygulamanın bu stratejilere göre yürütülmesini sağlamak.
- Kentlerde ve kırsal alanlarda arazi kullanımına ilişkin temel ilke, strateji ve standartların belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak ve uygulanmasını sağlamak.

- Havza ve bölge bazındaki çevre düzeni planları da dâhil her tür ve ölçekteki çevre düzeni planlarının ve imar planlarının yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek, havza veya bölge bazında çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak, onaylamak ve bu planların uygulanmasını ve denetlenmesini sağlamak.
- Sektörel planların havza veya bölge düzeyindeki mekânsal strateji planlarına ve çevre düzeni planlarına uyumlu hazırlanmasını sağlamak.
- Risk yönetimi ve sakınım planlarının yapılmasına ve onaylanmasına ilişkin kuralları belirlemek ve izlemek, plana esas jeolojik ve jeoteknik etütleri yapmak, yaptırmak ve onaylamak.
- 97 nci maddenin birinci fıkrasının (ı) bendinde belirtilen konularla ilgili olarak her ölçekteki imar planı ve imar uygulamalarını, kentsel tasarım projelerini yapmak, yaptırmak ve onaylamak.
- Arazi ve arsa düzenlemesi ve parselasyon planlarının hazırlanmasına ilişkin genel ilke, strateji ve esasların belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak ve uygulanmasını sağlamak.
- Cumhurbaşkanınca belirlenen proje kapsamı içerisinde kalmak kaydıyla kamuya ait tescilli araziler ile tescil dışı araziler ve muvafakatleri alınmak koşuluyla özel kişi veya kuruluşlara ait arazilerin yeniden fonksiyon kazandırılıp geliştirilmesine yönelik olarak her tür ve ölçekte etüt, harita, plan, parselasyon planı, kamulaştırma, arazi ve arsa düzenlemesi yapmak, yaptırmak ve onaylamak.
- Belediyelerin mücavir alanları ile köylerin yerleşik alanlarının sınırlarının tespitine ilişkin usul ve esasları belirlemek ve tespit edilen sınırları onaylamak.
- İdarelerin ihtilafı halinde, genel imar düzeni ve uyumunu sağlamak üzere, her türlü etüt, harita ve imar planı, plan değişikliği, plan revizyonu, parselasyon planı hazırlanması, onaylanması ve uygulanmasında koordinasyon sağlamak, ihtilafları gidermek, gerektiğinde ihtilaf konusu işi resen yapmak, yaptırmak ve onaylamak.
- Her tür ve ölçekteki fiziki planların birbiriyle uyumunu ve mekânsal strateji planları hedeflerine ve kararlarına uygunluğunu sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak, ilgili idareler tarafından Bakanlıkça verilen süre içinde yapılmayan il çevre düzeni planlarını yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak.
- Bütünleşik kıyı alanları yönetimi ve planlaması çalışmaları, kıyı alanlarının düzenlenmesine dair iş ve işlemler ile bu alanlara ilişkin jeolojik ve jeoteknik etütleri yapmak, yaptırmak ve onaylamak, kıyı kenar çizgisini tespit etmek, onaylamak ve tescilini sağlamak.
- Kıyı ve dolgu alanları ile bu alanların fonksiyonel ve fiziksel olarak devamı niteliğindeki geri sahalarına ilişkin her tür ve ölçekteki etüt, harita ve planları yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak ve bunların uygulanmasını sağlamak.
- Cumhurbaşkanınca yetkilendirilen alanlar ile merkezi idarenin yetkisi içindeki kamu yatırımları, mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler üzerinde yapılacak her türlü yapı, milli güvenliğe dair tesisler, askeri yasak bölgeler, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun hükümleri çerçevesinde yapılacak binalar, genel sığınak alanları, özel

güvenlik bölgeleri, enerji ve telekomünikasyon tesisleri ile ilgili altyapı, üstyapı ve iletim hatları, yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı madde üretim tesisleri ve depoları, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol gazı istasyonları gibi alanlar ile ilgili her tür ve ölçekteki planların yapılmasına ilişkin esasları belirlemek, bunlara ilişkin her tür ve ölçekteki harita, etüt, plan ve parselasyon planlarını gerektiğinde yapmak, yaptırmak ve resen onaylamak. Planlamaya ilişkin iş ve işlemlerde, bakanlıklar, mahalli idareler ve meslek kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak, planlama sürecinin iyileştirilmesini ve geliştirilmesini temin etmek.

Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü

- Yerleşme ve yapılaşmaya yönelik mimarlık, mühendislik, müteahhitlik ve müşavirlik hizmetlerine ilişkin düzenlemeleri yapmak, uygulamaları denetlemek ve izlemek.
- Gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine ait her türlü yapılar ile ilgili genel ilke, strateji ve standartların belirlenmesine ilişkin çalışmaları yapmak ve uygulanmasını sağlamak.
- Planlama, harita yapımı, arazi ve arsa düzenlemesi, değerlendirme, parselasyon, etüt ve proje müellifliği, harita plan, proje ve yapım kontrol müşavirliği, her türlü altyapı ve tesisat dâhil olmak üzere yapı müteahhitliği gibi hizmet alanlarında çalışan gerçek veya tüzel kişilerin görev, yetki ve sorumluluklarına ve kayıtlarının tutulmasına ilişkin esasları belirlemek, mesleki yeterlikleri ile kuruluş yeterliklerini değerlendirerek bunlara tescil ve yeterlik belgeleri vermek veya verilmesini ve kayıtlarının tutulmasını sağlamak.
- Planlı ve plansız alanlardaki projelendirme ve yapılaşmaya, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izinlerinin ulusal adres veri tabanına dayalı olarak düzenlenmesine ilişkin usul, esas ve standartları belirlemek.
- Planlama, projelendirme, yapım ve kamulaştırma iş ve işlemlerinde görev alacak bilirkişilerin niteliklerine ve mesleki yeterliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemek,
- Yöresel mimarinin ve yapılarda yerel malzemenin kullanımının teşvik edilmesi, binalarda enerji verimliliğinin sağlanması ve ileri yapım teknolojilerinin kullanılması ve yaygınlaştırılması için gerekli tedbirleri almak.
- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine ait her türlü yapıların denetlenmesinde görev alan mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanlarını denetlemek, ilgili idareler ile denetim ve müşavirlik kuruluşlarınca denetlenmesini sağlamak.
- Yapım işlerinde görev alan şantiye şefleri, fen elemanları ve yetki belgeli ustaların faaliyetlerinin, durumlarına göre, ilgili idarelerce veya meslek kuruluşlarınca denetlenmesini sağlamak.
- Kamuya ve özel sektöre ait her türlü yapı ve tesisin projelerinin ve yapım işlerinin denetlenmesinde görev alacak mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanlarının, yapı denetim kuruluşlarının ve müşavirlik kuruluşlarının niteliklerine, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esasları belirlemek, mesleki

yeterlikleri ile kuruluş yeterliklerini değerlendirerek bunlara belge verilmesini ve kayıtlarının tutulmasını sağlamak.

- Bakanlığın görev alanına giren konularla ilgili olarak mimarlık ve mühendislik meslek kuruluşlarına ilişkin mevzuatı hazırlamak ve bunları denetlemek.
- Çevre yönetimi, çevre denetimi ve çevresel etki değerlendirilmesi iş ve işlemlerinde görev alanların niteliklerine, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esasları belirlemek, mesleki yeterlikleri ile kuruluş yeterliklerini değerlendirerek bunlara belge verilmesini ve kayıtlarının tutulmasını sağlamak.
- Çevresel etki değerlendirmesi raporu hazırlanmasında, çevre laboratuvarları, çevre danışmanlık firmaları ile belediyelerin çevre koruma tesislerinin projelerinde ve işletilmesinde görev alacak elemanları eğitmek, proje ve tesis ölçütlerini geliştirmek ve mesleki yetkinliği artırmak.
- Konut politikalarının belirlenmesine yönelik çalışmalarda bulunmak, belirlenmiş politika, plan ve stratejilere göre uygulamayı temin ve sonuçlarını takip etmek,
- Yapı kooperatiflerinin ve üst birliklerinin kurulması, işleyişi ve denetlenmesine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek, kuruluş kayıtlarının ve sicillerinin tutulmasını sağlamak ve uygulamaları denetlemek.
- Yapılarda kullanılacak malzemelerin kullanım amacına uygunluğuna dair esasları belirlemek, koordinasyon ve yetkilendirme çalışmalarını yürütmek, yapı malzemelerine ilişkin standartların hazırlanıp yayımlanmasını sağlamak.
- Yapı malzemelerinin üretim, satış, nakil ve kullanma safhalarında her türlü mekânda ve ortamda gözetim ve denetimini yapmak, yapı malzemesi numunelerinin test ve deneylerini ilgili standarda göre yapmak, yaptırmak ve laboratuvar altyapısını geliştirmek.

Milli Emlak Genel Müdürlüğü

- Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimine ilişkin hizmetleri, gerektiğinde diğer kamu idareleri ile iş birliği yaparak yürütmek.
- Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiralanması, trampası ve üzerinde sınırlı aynî hak tesisi, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve bu yerler için gerekli görülen hallerde kullanma izni verilmesi işlemlerini yapmak.
- Devlete intikali gereken taşınır ve taşınmazlarla hakların Hazineye maledilmesi işlemlerini yürütmek, taşınmazların tescilini, taşınır malların tasfiyesini sağlamak.
- Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden kamu hizmeti için kullanılması gerekli olanları; kamu idarelerine tahsis etmek ve tahsis amacının ortadan kalkması veya amaç dışı kullanılması halinde tahsisi kaldırmak; tahsisi kaldırılan taşınmazlar üzerinde Hazine dışındaki kamu idarelerine ait yapı ve tesisleri tasfiye etmek, tasfiyeye ilişkin esas ve usulleri belirlemek.
- Devlete ait konutları yönetmek ve kamu idarelerine ait konutların yönetimi konusundaki politikaların belirlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak, her yıl yurt

içi ve yurtdışındaki kamu konutlarının kira ve yakıt bedelleri ile işletme, bakım ve onarım esaslarını tespit etmek.

- Hazineye ait taşınmazların envanter kayıtlarını tutmak ve diğer kamu idarelerinin taşınmazlarının envanter kayıtlarının tutulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek.
- Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin kamulaştırdığı yerlerin Hazine adına tescilini sağlamak.
- Kanunlar ve antlaşmalar gereğince muayyen zümrelere izafetle el konulması gereken para, mal ve hakların işlemlerini yapmak ve tasfiyelerini sonuçlandırmak.
- Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin hizmet dışı kalan taşınırlarının satışını yapmak.
- Kamu idarelerine ait taşınmazların yönetim esaslarını belirlemek.
- Kamu idarelerinin taşınmaz edinme ve yönetimine ilişkin olarak hazırlayacakları mevzuat tasakları hakkında görüş bildirmek.
- Kamu mallarına ilişkin politikaları tespit etmeye yönelik çalışmalar yapmak.
- Görev alanına giren konularda ilgili mevzuatla Bakanlığa verilen görevleri yürütmek.
- Görev alanına giren konulardaki alacakların süresinde ve mevzuata uygun olarak takip edilerek tahsil aşamasına getirilmesi için gerekli tedbirleri almak.
- Teşkilat ve görev alanına giren konularda uzmanları aracılığıyla teftiş, denetim, inceleme ve soruşturma yapmak ve bu işlerin yürütülmesi amacıyla uygun görülen büyük il merkezlerinde denetim grupları kurmak.
- Cumhurbaşkanınca uygulama usul ve esasları belirlenen projeler kapsamında; Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri geliştirmek, değerlendirmek, kişilerin mülkiyetinde bulunan taşınmazları satın almak, trampa etmek, kamulaştırma ve toplulaştırma yapmak.

Personel Genel Müdürlüğü

- Bakanlığın personel planlaması ve politikası ile ilgili çalışmaları yapmak, personel sisteminin geliştirilmesi için tekliflerde bulunmak.
- Bakanlık personelinin atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerini yürütmek.
- Bakanlığın eğitim planını hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek.

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

- Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların tescil, onay ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek ve bu alanların sınırlarını tescil etmek.
- Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinin tespit, tescil, onay, değişiklik ve ilanına dair usul ve esasları belirlemek ve bu alanların sınırlarını tespit ve tescil etmek, yönetmek ve yönetilmesini sağlamak.
- Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü

bulunan diğer alanların kullanma ve yapılaşmaya yönelik ilke kararlarını belirlemek ve her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek, onaylamak, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak.

- Tabiat varlıkları, doğal, tarihi, arkeolojik ve kentsel sitler ile koruma statüsü bulunan diğer alanların çakıştığı yerlerde koruma ve kullanma esaslarını ilgili bakanlıkların görüşünü alarak belirlemek ve bu alanların kısmen veya tamamen hangi idarelerce yönetileceğine karar vermek, her tür ve ölçekteki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak ve onaylamak.
- Orman alanları dışında yer alan korunması gerekli taşınmaz tabiat varlıkları, koruma alanları ve doğal sit alanlarının Bakanlıkça belirlenen ilke kararlarına, onaylanan planlara uygun olarak kullanılmak üzere tahsisini gerçekleştirmek, uygulamaların tahsis şartlarına uygun olarak gerçekleşmesini izlemek ve denetlemek.
- Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerine ilişkin olarak; hâlihazır haritaları aldirmek, gerekli görülen projeleri yapmak, yaptırmak ve onaylamak, her türlü araştırma ve inceleme yapmak, yaptırmak, izlemek, eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yürütmek, kullanım yasağı getirilen alanların kamulaştırma veya benzer yollarla kamunun eline geçirilmesini sağlamak, kontrol ve denetim yapmak, gerekli görülen alanların korunması ve kirliliğin önlenmesi amacıyla yatırım yapmak veya ilgili idarelerin yatırım projelerini desteklemek, bu alan ve bölgelerde Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlere ilişkin her türlü tasarrufta bulunmak, işletmek, işlettiirmek ve kullanım izinlerini vermek, korunan alanlara ilişkin insan ve finansman kaynağı sağlamak.

Yapı İşleri Genel Müdürlüğü

- Kamu kurum ve kuruluşlarına ait her türlü yapılar ile ilgili genel ilkeleri, stratejileri ve standartları belirlemek ve uygulanmasını sağlamak.
- Kamu yatırımlarının projeleri ve yapımla ilgili iş ve işlemlere ilişkin usul ve esaslar ile etüt ve projelerin niteliklerini belirlemek ve uygulanmasını sağlamak.
- 97 nci maddenin birinci fıkrasının (e) bendi ile Bakanlığa verilen görevleri yürütmek.
- 5543 sayılı İskân Kanunu ile Bakanlığa verilen görevleri yapmak.
- 5543 sayılı Kanun uyarınca daimî iskân için kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılacak her türlü yapılara ve konutlara ilişkin etüt ve planlama işlerini yapmak veya yaptırmak, onaylamak veya onaylanmasını sağlamak, daimi iskân için yaptırılacak her türlü yapıların inşaatlarını yapmak veya yaptırmak.

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

- Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetleri yapmak, takip etmek, sonuçlandırmak ve geliştirmek.
- Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasını gözetmek.

- Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapmak, istatistiki bilgileri toplamak, değerlendirmek ve yayımlamak.
- Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek.
- Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarını tespit etmek.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Bakanlık teşkilatının her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak teftiş, inceleme ve soruşturmalar yapmak.
- Bakanlığın amaçlarını daha iyi gerçekleştirmek, mevzuata, plan ve programlara uygun çalışmasını temin etmek amacıyla gerekli teklifleri hazırlamak ve Bakana sunmak.

Strateji Geliştirme Başkanlığı

- 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 22.12.2005 tarihli ve 5436 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 15 inci maddesi, Cumhurbaşkanlığı kararnemeleri ve diğer mevzuatla strateji geliştirme ve malı hizmetler birimlerine verilen görevleri yapmak.

Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı

- Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapım ve yapım ile ilgili danışmanlık hizmet işlerine ilişkin olarak akdedilen sözleşmelerin yürütülmesinden doğan yeni fiyat tespiti anlaşmazlıkları hariç olmak üzere diğer anlaşmazlıkları ilgili idarenin talebine istinaden inceleyip karara bağlamak ve yeni fiyat tespiti anlaşmazlıklarında ise tarafları bağlayacak şekilde fiyatı kesin olarak tespit etmek.
- evre ve imar mevzuatının yürütülmesinden doğan anlaşmazlıkları ilgili idarelerin talebine istinaden inceleyip karara bağlamak.
- Teknik veya fiziki yönden birbirini etkileyen plan ve yapım işleri ile ilgili olarak, kamu kurum ve kuruluşları arasında doğan anlaşmazlıkları, taraf olan idarelerin birlikte talep etmeleri halinde inceleyip karara bağlamak.
- Plan, evre, yapım ve yapıyla ilgili hizmet işlerine ilişkin konularda kamu kurum ve kuruluşları ile yapı kooperatiflerine görüş vermek.
- Bayındırlık ve iskân işleri ile ilgili şartname, tip sözleşme, yıllık rayiç, birim fiyat, birim fiyatlara ait analiz ve tarifleri hazırlamak ve yayımlamak.
- Yapı, tesis ve onarım işleri ihalelerinde kullanılan müteahhitlik karneleri ve iş bitirme belgelerinin yıllara ait değerlendirme katsayılarını, mimarlık ve mühendislik hizmet bedellerinin hesabında kullanılacak yapı yaklaşık birim maliyetlerini ve proje ve kontrollük işlerinde uygulanacak fiyat artış oranlarını tespit etmek ve yayımlamak.
- Bakanlığın görev alanı ile ilgili olarak yurt içinde ve yurt dışında meydana gelen teknik gelişmeleri izlemek, değerlendirmek ve bunlardan faydalı görülenler hakkında teklifte bulunmak.

- Bakanlık birimleri arasında teknik konularda uygulama birliği ve koordinasyonu sağlamak.

Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

- Bakanlığın görev alanına giren konularda yazılı, işitsel ve görsel dokümanların basım ve yayımını desteklemek.
- Bakanlığın görev alanına giren konularda kamu kurum ve kuruluşları ve özel kuruluşlarla iş birliği yapmak, plan ve programların hazırlanmasında, uygulanmasında ve halkın eğitilmesinde Milli Eğitim Bakanlığı ile bilimsel ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapmak.
- Eğitim amacıyla Bakanlığın görev alanıyla ilgili her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, değerlendirmek, yayımlamak, film, slayt, fotoğraf ve benzeri belgeleri hazırlamak, hazırlatmak, arşiv, dokümantasyon ve kütüphane hizmetlerini yürütmek.
- Kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelerin faaliyet ve araştırma programlarına Bakanlığın görev alanına giren konuları katmak için ortak çalışmalar yapmak, gerektiğinde ilgili kuruluşlarla iş birliği yapmak, bilgi, belge ve eğitimcilerin mübadelesinin sağlanması çalışmalarını yürütmek.
- Çevre değerlerini ortaya çıkarmak ve tanıtmak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, çevre eğitimi konusunda uluslararası kuruluşların program, proje ve faaliyetlerini izlemek, uluslararası ve kurumlar arası enformasyon hizmetlerini yerine getirmek.
- Bakanlığın görev alanına giren konularda kamu kurum ve kuruluşları ile meslek kuruluşlarına mesleki eğitim vermek veya verdirmek.

Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

- 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümleri çerçevesinde, kiralama ve satın alma işlerini yürütmek, temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısıtma, onarım, taşıma ve benzeri hizmetleri yapmak veya yaptırmak.
- Bakanlığın taşınır ve taşınmazlarına ilişkin işlemleri ilgili mevzuat çerçevesinde yürütmek.
- Genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

- Bakanın resmi ve özel yazışmalarını yürütmek,
- Bakanın her türlü protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek.
- Bakanın ziyaret, davet, karşılama ve uğurlama, ağırlama, milli ve dini bayramlarla ilgili hizmetlerini düzenlemek, yürütmek ve diğer kuruluşlarla koordine etmek.

Temiz Hava Merkezi Müdürlükleri

- Bölgesel veri işletim merkezi, kalibrasyon laboratuvarı, analitik laboratuvarı ve hava kalitesi izleme ağı; işletim idaresini sağlamak, kabin, cihaz, donanım ve ekipmanlarının bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak.
- Bölge için emisyon envanteri oluşturmak.

- Bölgesel ölçekte hava kalitesi modellemesi yapmak.
- Kalibrasyon planlarını hazırlamak, onaylamak, ulusal ve uluslararası kabul görmüş standartlara uygun kalibrasyon işlemlerini yapmak veya yaptırmak.
- Bölgesel Hava Kalitesi İzleme Ağından elde edilen hava kalitesi ölçüm verilerinin validasyonlarını, analiz ve değerlendirmelerini yapmak, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Veri İşletme Merkezi ile gerekli eşgüdüm ve iş birliğini sağlamak.
- Bölgesel olarak veri analizi ve kaynak ilişkilendirmesi yapmak.
- Hava kalitesi limit değerlerinin aşılması durumlarını değerlendirmek, aşılması durumunda gerekli tedbirlerin alınması için yetkili kurumları ve kamuoyunu bilgilendirmek.

1.3.7 Bakanlık Taşra Teşkilatı

Bakanlık Taşra Teşkilatı (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının taşra teşkilatı 81 ilde bulunan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinden oluşmaktadır.

İl Müdürlükleri tarafından yürütülen hizmetler başlıkları itibari ile aşağıda verilmiştir:

- İmar ve planlama iş ve işlemlerinin yürütülmesi,
- Kooperatif iş ve işlemlerinin yürütülmesi,
- Proje ve yapım işlerinin yürütülmesi,
- Yapı malzemeleri piyasa gözetim ve denetim faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Yapı denetim faaliyetlerinin yürütülmesi,
- ÇED hizmetlerinin yürütülmesi,
- Çevre izinleri ve çevre denetimlerinin yürütülmesi,
- Çevre yönetimi faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu faaliyetleri ve doğal sit alanlarında iş ve işlemlerin yürütülmesi,
- Altyapı ve kentsel dönüşüm hizmetleri ile ilgili olarak 6306 sayılı Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin yürütülmesi,
- İl müdürlüğü bünyesindeki bilgi teknolojileri, insan kaynakları ve destek hizmetlerinin yürütülmesi.

1.3.8 Bağlı ve İlgili Kuruluşlar

Bakanlığın bağlı kuruluşları Türkiye Çevre Ajansı, İklim Değişikliği Başkanlığı, Kentsel Dönüşüm Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM), ilgili kuruluşu İller Bankası Anonim Şirketi (İLBANK A.Ş.), ilişkili kuruluşu ise Türkiye Emlak Bankası AŞ'dir.

Türkiye Çevre Ajansı

Türkiye Çevre Ajansı, Çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasını, iyileştirilmesini ve geliştirilmesini sağlamak ile ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulmasına, işletilmesine, izlenmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak üzere 24.12.2020 tarihli ve 7261 sayılı Kanun ile kurulmuştur.

İklim Değişikliği Başkanlığı

İklim Değişikliği Başkanlığı, küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incelenmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına ve yeşil kalkınmaya yönelik plan, politika ve stratejilerin belirlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası çalışmaları yapmak, gerekli müzakereleri gerçekleştirmek ve diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyonu sağlamak üzere

21.10.2021 tarihli ve 31643 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulmuştur.

Kentsel Dönüşüm Başkanlığı

Yapı stokunun yenilenerek ülkemizi afetlere karşı daha güçlü hale getirmek üzere 16 Ekim 2023 tarih ve 32341 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 153) ile ana hizmet birimlerinden Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kentsel Dönüşüm Başkanlığı adıyla Bakanlığa bağlı kuruluş olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, merkez teşkilatı ile birlikte 22 Bölge Müdürlüğü, 957 Tapu Müdürlüğü ve 81 Kadastro Müdürlüğünden oluşmaktadır.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü; tapu sicillerini tutan, taşınmazlarla ilgili her türlü akitli ve akitsiz tapu işlemleri ile tescil işlerini yapan, sicil ve belgelerin arşivlenerek korunmasını sağlayan, ülkemizin kadastrounu yaparak değişikliklerini takip eden, tapu planlarının yenilenmesini ve güncellenmesini sağlayarak bunlara ilişkin kontrol ve denetim

hizmetlerini yürüten bir kuruluştur.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Bakanlığın bağlı kuruluşu olan Meteoroloji Genel Müdürlüğü, can ve mal güvenliğini önceleyen, hayat kalitesini artırıcı, sektörel beklentileri karşılayan, sosyo-ekonomik fayda sağlayan, kesintisiz, kaliteli ve güvenilir meteorolojik ürün ve hizmetler sunan kurumdur. Meteoroloji Genel Müdürlüğü merkez teşkilatının yanı sıra 16 Bölge Müdürlüğünden oluşmaktadır.

İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü

Bakanlığın ilgili kuruluşu olan İller Bankası Anonim Şirketi, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip bir kalkınma ve yatırım bankasıdır.

Bankanın amacı, il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile münhasıran bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacını karşılamak, bu idarelerin sınırları içinde yaşayan halkın mahalli müşterek hizmetlerine ilişkin projeler geliştirmek, bu idarelere danışmanlık hizmeti vermek ve teknik mahiyetteki kentsel projeler ile altyapı ve

üstyapı işlerinin yapılmasına yardımcı olmak ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmektir.

Banka; harita, imar planı, jeolojik ve jeoteknik etüt, içme suyu, kanalizasyon, her türlü arıtma, katı atık, deniz deşarjı, jeotermal enerji uygulamaları, belediye hizmet binaları, soğuk hava deposu, terminal, köprülülük kavşak, işhanı, hal, okul, otel, kaplıca ve peyzaj projeleri gibi geniş bir alanda belediyelerimize yatırım hizmetleri vermekte ve her türlü finansman ihtiyaçlarını orta ve uzun vadeli olarak temin etmektedir.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

TOKİ, 1984 yılında 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu ile ülkemizdeki konut sorununun giderilmesi amacıyla kurulmuş bir kamu idaresidir.

Ülkemizde konut ve kentleşme politikalarının üretilmesi ve uygulanması amacıyla 35 yıldır, sağlıklı ve yaşanabilir kentsel çevrelerde yeterli ve nitelikli konut üretiminin sağlanması yönünde çalışmalarını sürdürmektedir.

TOKİ'nin kuruluş amacı konutu olmayan ihtiyaç sahibi alt ve orta gelir grubu ailelerin, kira öder gibi uzun vadelerde güvenli, nitelikli ve erişilebilir konut sahipliğini sağlamaktır. Ayrıca kamu kuruluşlarının ihtiyaç duyduğu eğitim, sağlık, güvenlik, spor gibi hizmet binalarının yapımını da üstlenmektedir. Şehit aileleri ile görev malullerine konut kredi desteği sağlamakta, tescilli binaların restorasyonu için krediler vermektedir.

Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ.

Türkiye Emlak Katılım Bankası AŞ. 1926 yılında Türkiye Emlak ve Eytam Bankası adıyla kurulmuş, Türkiye Cumhuriyeti'nin büyüme ve kalkınma yolculuğunda önemli bir finansal aktör olmuştur. 2001 yılında tasfiye sürecine alınan bankanın 2018 yılı Ağustos ayında bir Katılım Bankası olarak tekrar faaliyete geçirilmesi üzere çalışmalara başlanmıştır.

Yapı malzemeleri üreticileri ve kullanıcıları (inşaat) sektörü başta olmak üzere ülkemizin büyüme ve kalkınmasında itici güç olan üretim ve lojistik gibi sektörlerin finans piyasasındaki en yakın iş ortağı olmayı hedefleyen Türkiye Emlak Katılım Bankası; Öncelikle yapı malzemeleri üreticileri ve kullanıcıları için tedarik zinciri finansmanı ve yönetimine, uzun vadeli fiyatlandırma ve likidite riskinin yönetimine, alım hakkına dayalı kira sertifikası, ipotek teminatlı menkul kıymetlerin sermaye piyasasına kazandırılması ve yeni yatırımcıların piyasaya girişinin sağlanmasına, mevcut yapı stokunun kredi işlemlerine dayanak varlık oluşturulması için gerekli olan ürünlere ve gayrimenkul ediniminin sistematik ve planlanabilir hale getirilmesi için gerekli olan ürünlere yönelik iş planlarını hayata geçirecektir.

1.3.9 Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

Etkin işleyen bir kamu mali yönetiminin gerekliliklerini sağlamak üzere, idarelerin stratejik yönetim ve kurumsal risk yönetimi mekanizmaları ile iç kontrol sistemlerini kurmuş ve işletiyor olmaları büyük önem taşımaktadır. İç kontrol sistemi, kurumların stratejik amaç ve hedeflerine ulaşabilmeleri, faaliyetlerini etkili, ekonomik, yasal mevzuata ve etik kurallara uygun olarak gerçekleştirmeleri, kaynakların korunması ve verimlilik esasına göre kullanılmasının temini ile mali bilgi ve yönetim bilgisinin doğru ve zamanında raporlanmasını temin eden süreç ve yöntemlerin bir bütünüdür.

Etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve sürekli olarak geliştirilmesi ve Bakanlık birimlerinin iç kontrol çalışmalarında yol gösterici olması amacıyla İç Kontrol Web Sayfası tasarlanmıştır. Bakanlıkça oluşturulan gerekli yazılı prosedür ve talimatlar, birimlere ait iş süreçleri, organizasyon yapısı, teşkilat şemaları, hassas görevler vb. iç kontrol çalışmaları bu uygulama ile erişilebilir hale getirilerek iç kontrol sisteminin daha çok benimsenmesi ve bilinirliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Kamu İç Kontrol Standartlarına uyum kapsamında hazırlanan rehberler, yayınlar broşürler, sunumlar, iç kontrol sisteminin yasal dayanaklarını oluşturan kanun, yönetmelik ve tebliğler "İç Kontrol Mevzuatı" başlığı altında toplanmıştır. İç kontrol kavramını daha iyi anlamak için iç kontrol sisteminin tanımına, genel esasları ve amaçlarına, Kamu İç Kontrol Standartlarına ilişkin bilgiler bulunmaktadır.

Harcama birimlerinde ortak yürütülen mali ve mali olmayan iş süreçlerine ait süreç kartları ve iş akış şemaları “Harcama Birimleri Ortak Süreçler” olarak iç kontrol web sayfasında bulunmaktadır. Kamu İç Kontrol Standartlarına uyum kapsamında Bakanlık eylem planları ve Kamu İç Kontrol Standartları İzleme bileşeni gereğince sistemin etkinliğini değerlendiren ve gerekli önlemlerin yer aldığı her yıl hazırlanan Bakanlık İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporları “Eylem Planları ve Raporlar” kısmında yer almaktadır. İç Kontrol Çalışma Formları başlığı altında tüm iç kontrol ve süreç yönetimi çalışmaları standart formlar yer almaktadır. Birimler ihtiyaç halinde bu boş formlardan faydalanarak çalışmalarını revize edebilir veya yeni baştan oluşturabilmektedirler.

Süreç Yönetimi, süreçlerin bugün nasıl çalıştığını anlamak ve iyileştirebilmek için kurumun tüm süreçlerinin belirlenmesi, tanımlanması, belgelenmesi, sahip atanması, düzenli olarak süreç performans göstergelerinin izlenerek, değerlendirilmesi ve gerektiğinde küçük iyileştirmelerin ya da yeniden tasarımların yapılmasıdır. Geçmiş yıllarda Bakanlık birimlerinde her Daire Başkanlıkları/Şube Müdürlükleri iş ve faaliyetlerine ilişkin süreçler ve buna bağlı alt süreçler belirlenmiştir. Sürecin amacı, kapsamı, kaynakları, girdi ve çıktıları gibi süreci tanımlayıcı kavram ve ifadelerin yer aldığı süreç kartları oluşturulmuştur. Sürecin iç ve dış paydaşlar tarafından rahat bir şekilde anlaşılmasına olanak sağlayacak şekilde süreçlerin şekilsel gösterimi olan “iş akış şemaları” çizilmiştir. Her birime ait süreç başlıkları ana süreçler, süreçler ve alt süreçler olarak kategorize edilerek tek bir tabloda süreç envanteri şeklinde birleştirilmiştir.

Stratejik plan kapsamında Bakanlığın iç ve dış konularına ilişkin GZFT, PESTLE, stratejik hedef tabloları, kaynak ile ihtiyaç ve tespit analizleri yapılarak stratejik risk yönetim süreci takip edilmiştir. Stratejik risklere ilişkin değerlendirme süreci Bakanlığın yürürlükte olan stratejik plan çalışmaları kapsamında yürütülmektedir.

Belirlenmiş olan hedef risklerinin ayrıntıları ile tanımlanıp değerlendirilmesi ve bu riskleri minimize edecek veya tam olarak ortadan kaldıracak önlemlerin alınması amacıyla “Risk Yönetimi Prosedürü” ve Risk yönetim sürecinin daha iyi anlaşılması ve risk değerlendirmesine ilişkin uygulamada tereddütlere düşülmemesi amacıyla prosedürde yer alan konuların detaylarına “Risk Değerlendirme Talimatı” hazırlanmıştır. Bu prosedür ve talimata uygun şekilde her hedef için ayrı olarak “Risk Kontrol Matrisi Formu” oluşturulmuştur. Matris formlarında yer alan risklerin puanına göre önceliklendirilmesi ve tüm risklerin tek formda konsolide edilmesi amacıyla “Risk Envanteri Formu” hazırlanmıştır.

Risk Kontrol Matrisi Formu ile Risk Envanter Formu en az yılda bir kez gözden geçirilmekte olup herhangi bir değişiklik olması durumunda da bu formlar revize edilecektir. Ayrıca birimlere ait süreçlere ilişkin operasyonel düzeyde risk ve kontrol belirleme çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlıktaki her birim iç kontrol web sayfasında iç kontrol çalışma formları menüsü altında bulunan İşlevsel Teşkilat Şeması çalışma formunu doldurarak birimine ait iç kontrol web sayfasına yüklemektedir. Görev, Yetki ve Sorumluluklar El Kitabı Bakanlık

birimlerinde Daire Başkanlıkları ve Daire Başkanlıklarına bağlı Şube Müdürlüklerinin hepsi için ayrı ayrı hazırlanmıştır. Görev Dağılım Listesi Bakanlık birimlerinde Daire Başkanlıkları ve Daire Başkanlıklarına bağlı Şube Müdürlüklerinde faaliyetlerine ilişkin görevlerin ve bu görevlerde çalışan asil ve yedek personelin yer aldığı liste olup ihtiyaç halinde güncellenmektedir.

Bakanlık hizmet kalitesini geliştirmek ve verimliliğini artırmak, Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumun sağlanması için, hiç yapılmaması, hatalı veya geç yapılması halinde kurumun işleyişini aksatacak ya da memura, çalışma arkadaşlarına veya üçüncü kişilere zarar verebilecek olan görevlerin, kim tarafından, nasıl ve ne zaman yürütüleceği ve gerektiğinde nasıl kontrol edileceğini belirlemek üzere standart bir yöntem için Hassas Görev Tespit Prosedürü hazırlanmıştır. Bu kapsamda Bakanlık birimleri her Daire Başkanlıkları/Şube Müdürlükleri bazında Hassas Görev Tespit Formunu ve Hassas Görev Envanter Formunu doldurmuştur.

Bakanlık hizmet kalitesini geliştirmek, verimliliğini artırmak ve Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumun sağlanması için, Kamu İç Kontrol Standartları “Standart: 14 Raporlama” kısmında yer alan genel şartların gereğini yerine getirmek için faaliyetlerin gözetimi Bakanlık birim ve personel görevleriyle ve faaliyetleriyle ilgili yatay dikey raporlama ağıının yazılı olarak belirlenmesi amacıyla Rapor Tespit Talimatı hazırlanmıştır.

Rapor Tespit Talimatı doğrultusunda birim ve personelin görevleri ve faaliyetleriyle ilgili hazırlanması gereken raporlar hakkında bilgilendirilmesi amacıyla her birim tarafından Rapor Tespit Tablosu oluşturulmuştur.

İç kontrol sisteminin etkinliği Bakanlığımızda tüm yönetim kademesi ve personel tarafından benimsenerek tüm birimlerin katılımıyla mümkündür. İç kontrol sisteminin belirli dönemlerde değerlendirilmesi ve gerekli önlemlerin tespit edilerek uygulamaya dâhil edilmesi sistemin etkinliğinin sağlanması açısından son derece önemlidir.

İç kontrolün unsurları kurumun genel hedeflerini gerçekleştirip gerçekleştirmediği konusunda makul güvence elde etmek amacıyla tasarlanan iç kontrol birbirleriyle bağlantılı beş unsurdan meydana gelir. Bu beş bileşen ilişkin olarak 18 standart ve 79 genel şart belirlenmiştir.

Faaliyetlerin iyileştirilmesi iç kontrol sisteminin geliştirilmesi amacıyla Bakanlığımızda düzenlenen denetim raporları, Başkanlığımız tarafından değerlendirilmekte ve faaliyetlerin genelini ilgilendiren kontrol eksikleri tespit edilerek birimlerimiz bilgilendirilmektedir.

2

AMAÇ VE HEDEFLER

2. AMAÇ ve HEDEFLER

2.1. Temel Değerler

2022-2023 Stratejik Planına göre temel değerlerimiz;

- Çözüm Odaklılık
- Bilimsellik
- Hizmet Sunumunda Eşitlik
- Katılımcılık
- Güvenilirlik
- Hesap Verebilirlik

2022-2023 Stratejik Planında çevre ve şehircilik ile ilgili anahtar kavramlar;

- Çevresel sürdürülebilirlik
- Yeşil kalkınma
- Sıfır atık, çevresel sürdürülebilirlik, döngüsel ekonomi
- Korunan alanlar
- Çölleşme ve erozyon kontrolü
- Doğa ile uyumlu, çevreye saygılı iklim dostu şehirler
- Akıllı şehirler
- Afetlere hazırlıklı hayat kalitesi yüksek yerleşimler
- Mahalle ve sokağı yeniden canlandıran planlama
- Yatay mimari
- Kimlikli şehirler
- Kentsel dönüşüm stratejileri; hızlı, yerinde, gönüllü dönüşüm
- Tarihi, kültürel ve ekolojik şehirler
- Güçlü yerel yönetimler ve yönetim
- Kamu taşınmazlarının etkin yönetimi

2.2. İdarenin Amaç ve Hedefleri

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022-2023 Stratejik Planı “Çevre, Şehircilik ve Kurumsal Kapasite” başlıklarından oluşmaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın 2022-2023 Stratejik Planında yer alan 7 stratejik amaç, 26 stratejik hedef ve bu hedeflere bağlı 98 performans göstergesi ile yapılmıştır.

AMAÇ 1. Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.

H 1.1. Dönüşümü ve tasarrufu esas alan döngüsel ekonomi modeline geçilecek, sıfır atık uygulaması yaygınlaştırılacak, çevresel altyapı ve teknik destek projeleri gerçekleştirilerek vatandaşlarımızın tamamına katı atık ve atık su arıtma hizmeti sunulacaktır.

H 1.2. İklim değişikliği ile mücadele edilmesi ve hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla emisyon azaltım çalışmaları yürütülecek, ulaşımda aktif hareketlilik arttırılacak, sanayide yeşil dönüşüm için mevcut en iyi tekniklerin farkındalığı sağlanacaktır.

H 1.3. İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele kapasitesi arttırılacak, doğal afetlerle mücadele için sürdürülebilir arazi yönetim modeli geliştirilecektir.

H 1.4. Korunan alan sayıları arttırılacak, doğal sit alanları ekolojik temelli bilimsel esaslar çerçevesinde yeniden değerlendirilecektir.

H 1.5. Doğal sit alanları ile Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki planlar ve altyapı eksiklikleri tamamlanarak korunan alanların gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.

AMAÇ 2. Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.

H 2.1. Çevre denetimi, risk değerlendirmeleri baz alınarak daha etkin hale getirilecek, çevresel göstergeler geliştirilecektir.

H 2.2. Laboratuvar hizmetleri geliştirilecek, ölçüm, analiz ve izleme altyapısı güçlendirilecektir.

H 2.3. Kara ve deniz kaynaklı kirleticiler azaltılacak ve denizlerin kalitesi arttırılacaktır.

H 2.4. Çevresel değerlerimizin korunması ve toplumsal çevre bilincinin geliştirilmesi için eğitim programları ile farkındalık projeleri gerçekleştirilecektir.

AMAÇ 3. Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.

H 3.1. Çevresel etki değerlendirmesi süreçlerinin etkin uygulanmasını sağlamak üzere kapasite geliştirme ve rehberlik faaliyetleri yürütülecek, SÇD uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

H 3.2. Çevre izin ve lisans uygulamaları güçlendirilecek, Bakanlıkça yetkilendirilecek kurum/kuruluşların etkinliği arttırılacak, çevre dostu ürün ve hizmetler çevre etiket sistemi ile yaygınlaştırılacaktır.

H 3.3. Yeşil alan üreten, sürdürülebilir tarım yapan vatandaşlarımız ve temiz enerji yatırımı planlayan yatırımcılarımız hazine taşınmazları ile desteklenecektir.

AMAÇ 4. Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.

H 4.1. Şehirlerimizde doğayla iç içe yaşam alanları oluşturan Millet Bahçeleri 81 ilimizde yaygınlaştırılacak, şehirlerimizin kimliğini ve sosyal dokusunu esas alarak yatay mimarisıyla mahalle kavramını öne çıkaran mekânsal planlama ve kentsel tasarım çalışmaları yürütülecektir.

H 4.2. Mekânsal planlama sistemi katılım ve denetim süreçlerini içerecek şekilde geliştirilerek mekânsal kalitenin değişim ve gelişimi izlenecek, yerel yönetimlere destek ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.

H 4.3. Afet riski taşıyan alanlarda yerinde dönüşüm ilkesiyle, kentin kendi dokusuna özgü dönüşüm stratejileriyle, mevcut sosyal yapıyı dikkate alan, tarihi merkezlerin

yenilenmesini ve sanayi alanlarının dönüşümünü de içeren kentsel dönüşüm çalışmaları hızlandırılacaktır.

AMAÇ 5. Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.

H 5.1. Yerel yönetimlerin mali ve kurumsal kapasitesi artırılacaktır.

H 5.2. E-Devletin coğrafi veri altyapısı kurulacaktır.

H 5.3. Kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımı yaygınlaştırılacak ve kapasiteleri artırılarak nitelikli personel istihdamı sağlanacaktır.

H 5.4. Yeşil kalkınma yolunda yerli ve milli akıllı şehir uygulamaları yaygınlaştırılacak, akıllı şehirlere ilişkin katılımcı ve etkileşimli bir ekosistem kurulacaktır.

H 5.5. Çevre sorunlarının tespiti ve iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik veri entegrasyonu sağlanarak analizler ve simülasyonlar yapılacak, teknolojik altyapı geliştirilecektir.

AMAÇ 6. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.

H 6.1. Binaların enerji kimlik belgesi alması sağlanacak, enerji verimliliği ile su tasarrufu artırılacaktır.

H 6.2. Yapı müteahhitleri ve şantiye şefleri ile plan müellifleri kayıt altına alınacak, kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esasları belirlenecek, yapı malzemelerinin geliştirilmesi sağlanarak etkin ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetleri sunulacaktır.

H 6.3. Yapı denetimi uygulamaları güncel teknolojilerin de yardımı ile sahada daha etkin ve izlenebilir hale getirilecek, kamu yapılarının etüt- proje, yapım ve denetim süreçlerinde hizmet kalitesi artırılacaktır.

H 6.4. 81 ilin kırsal yerleşmelerinde örnek yöresel mimari projeleri tamamlanacak ve İskân Kanunu kapsamında iskân talepleri karşılanacaktır.

H 6.5. İnşaat, mekanik ve elektrik tesisatı birim fiyatlarında yer alacak olan iş kalemleri için karbon salınımı az, enerji verimliliği yüksek, insan ve çevreye zarar vermeyen yeşil yapı malzemelerinin kullanılması ile ilgili birim fiyat çalışmaları yapılacaktır.

AMAÇ 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin gelişmesini sağlamak.

H 7.1. Danışma, denetim ve destek kapasitesi geliştirilerek, Bakanlık süreçlerinin iyileştirilmesine ve Bakanlığın kurumsal kimliğinin gelişimine katkı sağlanacaktır.

H 7.2. Bakanlık iş süreçleri ve bilişim altyapısı dijital dünya ile uyumlu şekilde yapılandırılacak, kurumun dijital dönüşümü sağlanacaktır.

H 7.3. Bakanlığın nitelikli ve yetkin insan kaynağı oluşturmak için hizmet içi eğitimler gerçekleştirilecektir.

2.3. Temel Politikalar ve Öncelikler

Ülkemizin % 66'ı deprem riski altında, nüfusunun % 70'i ise deprem alanlarında bulunmakta, büyük sanayi tesislerimizin % 75'i deprem riski altındadır. Kandilli Rasathanesi verilerine göre; Ülkemizde ortalama 18 ayda bir 6 ve üzeri büyüklükte deprem meydana gelmektedir.

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremlerde 18 ilimizde 14 milyon vatandaşımız etkilenmiştir. Bu depremler 11 ilimizde büyük yıkıma ve 50 binden fazla vatandaşımızın hayatını kaybetmesine neden olmuştur.

Depremi ilk gününden itibaren Bakanlığımızın tüm birimleri büyük bir özveri ile görev yapmıştır. Bu bağlamda, depremden etkilenen illerdeki hasar tespit çalışmalarında yaklaşık 8 bin personel ile 5 milyon 919 bin 872 bağımsız bölümden oluşan 2 milyon 193 bin 209 binada inceleme yapılmıştır. Hasar tespit çalışmaları kapsamında, 680 bini konut, 115 bini ticari, 55 bini de depo, ahır vb. olmak üzere toplam 850 bin bağımsız bölümün hasar gördüğü tespit edilmiştir.

Yapılan hasar tespit çalışmalarına göre yıkılan binaların yüzde 96.7'sinin 99 öncesi inşa edilen yapılar olduğu, 2002'de yapılan yönetmelikteki güncellemeler ve yapı denetim sistemindeki düzenlemeler çerçevesinde yıkılan binaların sadece yüzde 3.3'ünün 99 sonrasında inşa edildiği belirlenmiştir.

Depremlerden etkilenen bölgelerde Bakanlığımızca 36 imar planına esas mikrobölgeleme etüt çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar ışığında 148 adet kesin ve geçici iskân alanı, 693 adet köy yerleşim yeri seçimi yapılmıştır.

Deprem bölgesinin yeniden inşası amacıyla TOKİ, Emlak Konut ve Yapı İşleri Genel Müdürlüğünce 2023 yılı sonu itibari ile 307 bin konutun yapım süreci başlatılmıştır.

Yaşanan depremler dikkate alındığında kentsel dönüşüm sürecinin önemi ve çalışmaların hızlandırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda gerek deprem bölgelerinde gerekse olası Marmara depremine hazırlık için kentsel dönüşüm sürecini hızlandırmak amacıyla Bakanlığımıza bağlı "Kentsel Dönüşüm Başkanlığı" kurulmuştur.

Diğer taraftan, Ülkemizin 2053 net sıfır emisyon ve yeşil kalkınma hedefleri ile iklim değişikliğiyle mücadele doğrultusunda yeşil alan miktarının artırılması, doğa koruma projeleri, yenilenebilir enerji, altyapı çalışmaları, sürdürülebilir belediyeçilik ile her açıdan kendi kendine yeten şehirler hedefiyle; enerjisini israf etmeyen, atık üretmeyen, engelsiz, erişilebilir şehirler kurmak amacıyla çalışmalar 2023 yılında da sürdürülmüştür.

Sıfır atık bilgi sistemi üzerinden kurum kuruluşların çalışmaların takibi yapılmış olup sıfır atık sisteminin kurulması çalışmalarına devam edilmiştir. Sıfır Atık ile bugüne kadar 178 bin binada sıfır atık yönetim sistemi hayata geçirilmiştir. Sıfır Atık Projesi ile geri kazanım oranı %35'lere çıkmıştır.

Marmara Denizimizde yaşanan müsilaj sorunu sonrasında izlemeye yönelik çalışmalar sürdürülmüştür. Marmara Denizimizde izleme nokta sayısı 150'ye çıkarılmış ve Marmara Bölgesindeki 1.000 metreküp ve üzeri tüm arıtma tesislerini 7/24 online takibe alınmıştır.

Çevrenin korunması, kirliliğin önlenmesi, atıksu arıtma ve atık yönetimi hizmetlerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bütüncül yönetiminin sağlanması, şehirlerimizin daha yaşanabilir, ferah yaşam alanlarına dönüştürülmesi amacıyla içme suyu, atık su ve katı atık yönetimi alanında evre altyapı yatırım projeleri çalışmalarına devam edilmiştir.

Korunan alanların tespit, tescil, araştırma, izleme ve doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi, korunan alanlarda planlama, uygulama, projelendirme ve eksik altyapı tesislerinin tamamlanması çalışmaları yürütülmüştür. Ülkemizin yaklaşık yüzde 12,87'si korunan alan statüsündedir.

Ülkemizde doğal yapıyı korumak, bölgelerdeki habitatları birbirine bağlamak ve türlerin geçişine imkan sağlamak amacıyla ekolojik koridor çalışmaları devam etmektedir.

Çevrenin korunması, kirliliğin önlenmesi, atıksu arıtma ve atık yönetimi hizmetlerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bütüncül yönetiminin sağlanması, şehirlerimizin daha yaşanabilir, ferah yaşam alanlarına dönüştürülmesi amacıyla içme suyu, atık su ve katı atık yönetimi alanında evre altyapı yatırım projeleri hayata geirilmifitir. 2002 yılında 145 atıksu arıtma tesisi ile belediye nüfusunun %35'ine atıksu arıtma hizmeti verilirken 2023 yılı itibarıyla atıksu arıtma tesisi sayısı 1.213'e çıkararak belediye nüfusunun %90'una hizmet verilmektedir.

Çevresel izin ve lisanslar ile bu süreçlerde görev alacak firmalara ilişkin başta denetim hizmetleri olmak üzere iş ve işlemler etkin biçimde yürütülmektedir. evre denetimleri, e-denetim sistemi üzerinden risk değerlendirmeleri de dikkate alınarak daha etkin hale getirilmektedir.

evre etiketi uygulaması, tüketicilerin daha yeşil ürün ve hizmetleri ayırt edebilmelerine yardımcı olmak amacıyla başlatılmış bir uygulamadır. Plan döneminde, tekstil, seramik, temizlik kâğıdı, elde yıkama bulaşık deterjanı, sert yüzey temizleyiciler, çamaşır deterjanı, bulaşık makinesi deterjanı, kişisel bakım ve kozmetik, cam, doğaltaş ürün ve turistik konaklama hizmet grupları olmak üzere 12 ürün/hizmet grubunda evre etiketi kriterleri yayımlanmıştır.

Ülkemizin lleşmeye ve erozyona hassas alanlarının değişimlerini takip etmek üzere arazi örtüsünün yanı sıra lleşme, erozyon ve toprak organik karbonunun belirlenmesine ve izlenmesine yönelik dinamik izleme sistemleri geliştirilmifitir.

şehirlerimizde sağlıklı yaşam alanları oluşturulması, kentsel yeşil alan standartlarının ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla 81 ilde 100 milyon m² alanda Millet Bahçesi yapılması hedefi doğrultusunda, çalışmalar sürdürülmektedir. Bu kapsamda 152 adet

millet bahçesi tamamlanmış olup, 310 adet millet bahçesinde çalışmalar devam etmektedir.

Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek amacıyla, yeşil alan üreten, sürdürülebilir tarım yapan vatandaşlarımız ve temiz enerji yatırımı planlayan yatırımcılar hazine taşınmazları ile desteklenmektedir.

Çiftçilerimizi desteklemek, tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimini teşvik etmek amacıyla taşınmazların ilana çıkarılma çalışmalarına devam edilmiştir.

Türkiye'de, enerji kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması, israfın önlenmesi ve çevrenin korunmasını sağlamak için amacı ile verilen Enerji Kimlik Belgesine sahip bina sayısı yaklaşık 1,5 milyon civarındadır. Binalarda enerji verimliliği çalışmaları Bakanlık faaliyet alanları içerisinde önem ve önceliğini korumaya devam edecektir.

Yerel yönetimlerin; vatandaşa daha etkin, kaliteli, şeffaf ve hesap verilebilir hizmet sağlayacakları yazılımlar geliştirilmiştir. Söz konusu yazılımlar E-Belediye Bilgi Sistemi ile entegre edilmiş, böylelikle mükerrer veri üretiminin önüne geçerek, kaynak tasarrufu sağlanmıştır.

2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında şehre özgü akıllı şehir çalışmalarının bir strateji doğrultusunda planlanabilmesi ve gerekli yetkinliğin kazanılması amacıyla çalışmalar yürütülmüştür. Söz konusu eylem planı ile yerel yönetimlerimize rehberlik hizmeti sunulmaktadır.

Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi çalışmaları kapsamında çalışma yapılan belediyelere ait coğrafi veri servisleri Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna entegre edilmiş, böylece platforma coğrafi veri servisleri entegre edilen belediye sayısı toplamda 81'e ulaşmıştır.

3

FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

3. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

3.1 Mali Bilgiler

Mali bilgiler, amaçların gerçekleştirilebilmesi için, kamu idarelerinin varlıkları, yabancı kaynakları, öz kaynakları, gelirleri, giderleri ve nakit akımları hakkında bilgi verir.

3.1.1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Bakanlığa ait mali bilgilerin yer aldığı tablolar ve açıklamalar bütünlük, güvenilirlik ve ulaşılabilirlik ilkeleri çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın muhasebe kayıtları ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı e-Bütçe sistemi verilerine dayanılarak hazırlanmıştır.

7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu 31.12.2022 tarihli ve 32060 sayılı Mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bakanlığa 2023 yılında tahsis edilen ödenek durumuna aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 9. 2023 Yılı Bütçesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına Tahsis Edilen Ödenekler

Yıl	Tüm Kurumlara Tahsis Edilen Genel Bütçe Toplamı (TL)	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına Tahsis Edilen Başlangıç Ödeneği (TL)	Oran (%)
2023	4.423.341.574.000	24.321.048.000	0,005

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na 2023 yılında 24.321.048.000,00 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içerisinde yapılan aktarmalarla yılsonu ödeneği 72.614.200.847,61 TL olmuştur. Bu ödeneğin % 91,2 sine karşılık 66.214.435.479,34 TL'lik kısmı harcanmıştır. 2023 yılı ödenek ve harcamalarının ekonomik sınıflandırmaya ve birimlere göre dağılımı aşağıda verilmektedir.

Tablo 10. 2023 Yılı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına Ait Bütçe Gerçekleşmeleri

Ekonomik Sınıflandırma	Başlangıç Ödeneği (TL)	Yıl Sonu Ödeneği (TL)	Harcama (TL)	Gerçekleşme (%)
1. Personel Giderleri	4.257.365.000,00	6.677.399.494,97	6.269.453.458,99	93,9
2. SGK Devlet Primi Giderleri	756.980.000,00	1.070.694.825,23	946.931.882,20	88,4
3. Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	453.954.000,00	1.184.490.352,82	867.715.252,48	73,3
5. Cari Transferler	5.263.627.000,00	10.920.613.601,74	10.812.184.932,03	99,0
6. Sermaye Giderleri	2.019.188.000,00	33.776.566.268,35	28.480.361.958,20	84,3
7. Sermaye Transferleri	11.379.934.000,00	18.812.918.304,50	18.779.541.595,44	99,8
8. Borç Verme	190.000.000,00	171.518.000,00	58.246.400,00	34,0
Toplam	24.321.048.000,00	72.614.200.847,61	66.214.435.479,34	91,2

* 2023 yılı harcama bilgileri Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Bütçe Yönetim Enformasyon Sisteminden (e-bütçe) 09.01.2024 tarihinde alınmıştır.

Tablo 11. 2023 Yılı Mali Yılı Harcamaları Faaliyet Dağılımı

Kodu	Açıklama	Başlangıç Ödeneği (TL)	Yıl Sonu Ödeneği (TL)	Harcama (TL)
18	Enerji Arz Güvenliği, Verimliliği ve Enerji Piyasası	1.408.511.000	1.927.135.100	1.357.528.046
11	Yoksullukla Mücadele ve Sosyal Yardımlaşma	10.000.000.000	10.000.000.000	10.000.000.000
19	Hazine Varlıklarının Ve Yükümlülüklerinin Yönetimi	778.672.000	765.876.895	722.380.804
20	Ormanların Ve Doğanın Korunması İle Sürdürülebilir Yönetimi	585.480.000	773.543.250	700.985.619
37	Ortaöğretim	-	43.830.287	43.830.281
2	Şehircilik ve Risk Odaklı Bütünleşik Afet Yönetimi	5.589.745.000	46.355.266.916	41.416.732.136
10	Şehit Yakını ve Gaziler	315.000.000	237.958.000	137.552.100
21	Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği	4.569.472.000	8.615.529.905	8.510.609.565
40	Temel Eğitim	-	872.400.537	872.251.621
24	Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi	59.320.000	75.051.000	68.932.187
22	Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi	366.851.000	681.458.000	664.068.441
98	Yönetim ve Destek Programı	647.997.000	2.266.150.958	1.719.564.679
Genel Toplam		24.321.048.000	72.614.200.848	66.214.435.479

* 2023 yılı harcama bilgileri Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Bütçe Yönetim Enformasyon Sisteminden (e-bütçe) 13.02.2024 tarihinde alınmıştır.

Tablo 12. 2023 Bütçe Gerçekleşme Tablosu (Ekonomik II. Düzey)

Ekonomik Kodlar		2023				
Kod	Açıklama	KBÖ	Eklene	Düşülen	Toplam Ödenek	Harcama
01	Personel Giderleri	4.257.365.000	2.975.492.495	555.458.000	6.677.399.495	6.269.453.459
01.1	Memurlar	3.269.883.000	1.933.236.200	397.990.000	4.805.129.200	4.744.230.929
01.2	Sözleşmeli Personel	225.596.000	233.077.400	6.000.000	452.673.400	425.589.572
01.3	İşçiler	760.515.000	794.678.894	151.468.000	1.403.725.894	1.083.951.220
01.4	Geçici Süreli Çalışanlar	1.371.000	14.500.000	0	15.871.000	15.681.738
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	756.980.000	400.621.825	86.907.000	1.070.694.825	946.931.882
02.1	Memurlar	558.423.000	199.655.600	50.847.000	707.231.600	664.059.841
02.2	Sözleşmeli Personel	35.635.000	38.741.600	260.000	74.116.600	59.929.287
02.3	İşçiler	162.853.000	162.224.625	35.800.000	289.277.625	222.942.754
02.4	Geçici Süreli Çalışanlar	69.000	0	0	69.000	0
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	453.954.000	737.695.011	7.158.658	1.184.490.353	867.715.252
03.1	Üretime Yönelik Mal Ve Malzeme Alımları	0	0	0	0	0
03.2	Tüketime Yönelik Mal Ve Malzeme Alımları	173.839.000	389.461.196	770.600	562.529.596	366.805.649
03.3	Yolluklar	51.624.000,00	32.501.206	3.279.700	80.845.506	71.458.745
03.4	Görev Giderleri	8.685.000,00	201.456.400,00	0	210.141.400,00	180.879.946,47
03.5	Hizmet Alımları	199.655.000	68.865.143	2.850.458	265.669.685	193.909.914
03.6	Temsil Ve Tanıtma Giderleri	2.274.000	13.608.000	10.000	15.872.000	14.543.175
03.7	Menkul Mal,Gayrimaddi Hak Alım, Bakım Ve Onarım Giderleri	13.333.000	23.257.716	84.500	36.506.216	29.407.479
03.8	Gayrimenkul Mal Bakım Ve Onarım Giderleri	4.205.000	8.545.350	163.400	12.586.950	10.610.396
03.9	Tedavi Ve Cenaze Giderleri	339.000	0	0	339.000	99.946
04	Faiz Giderleri	0	0	0	0	0
05	Cari Transferler	5.263.627.000	7.284.128.602	1.627.142.000	10.920.613.602	10.812.184.932
05.1	Görevlendirme Giderleri	0	0	0	0	0
05.2	Hazine Yardımları	2.297.000.000	980.524.000	77.042.000	3.200.482.000	3.099.254.707

2023 YILI İDARİ FAALİYET RAPORU

05.3	Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlara Yapılan Transferler	2.855.627.000	6.303.604.596	1.550.100.000	7.609.131.596	7.605.667.885
05.4	Hane Halkı ve İşletmelere Yapılan Transferler	1.000.000	0	0	1.000.000	10.500
05.5	Devlet Sosyal Güvenlik Kurumlarından Hane halkına Yapılan Fayda Ödemeleri	0	0	0	0	0
05.6	Yurtdışına Yapılan Transferler	110.000.000	0	0	110.000.000	107.251.840
05.8	Gelirlerden Ayrılan Paylar	0	0	0	0	0
06	Sermaye Giderleri	2.019.188.000	31.848.957.527	91.579.259	33.776.566.268	28.480.361.958
07	Sermaye Transferleri	11.379.934.000	7.536.826.305	103.842.000	18.812.918.305	18.779.541.595
07.1	Kurum, İşletme ve Hane halkına Yapılan Sermaye Transferleri	80.084.000	5.024.342.000	3.842.000	5.100.584.000	5.091.240.897
07.3	Hazine Yardımları	11.299.850.000	2.512.484.305	100.000.000	13.712.334.305	13.688.300.699
08	Borç Verme	190.000.000	0	18.482.000	171.518.000	58.246.400
09	Yedek Ödenek	0	0	0	0	0
Genel Toplam		24.321.048.000	50.783.721.765	2.490.568.917	72.614.200.848	66.214.435.479

*2023 yılı harcama bilgileri Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Bütçe Yönetim Enformasyon Sisteminden (e-bütçe) 14.02.2024 tarihinde alınmıştır.

2023 yılı bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması icmal tablosunda görüleceği gibi bütçe gideri türü, ödenek ve harcamaları aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir.

“01 Personel Giderleri” için Bakanlık bütçesine 4.257.365.000 TL ayrılmıştır. Yıl içerisinde yapılan aktarmalarla 2.975.492.495 TL eklenmiş ve 555.458.000 TL düşülmüş olup, toplam ödenek 6.677.399.495 TL olarak gerçekleşmiştir. Gerçekleşen bu ödeneğin % 93,9’u olan 6.269.453.459 TL ödenek yılsonu itibarıyla harcamaya dönüşmüştür.

“02 Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri” için Bakanlık bütçesine 756.980.000 TL ayrılmıştır. Yıl içerisinde yapılan aktarmalarla 400.621.825 TL eklenmiş ve 86.907.000 TL düşülmüş olup, toplam ödenek 1.070.694.825 TL olarak gerçekleşmiştir. Gerçekleşen bu ödeneğin %88,4’ü olan 946.931.882 TL ödenek yılsonu itibarıyla harcamaya dönüşmüştür.

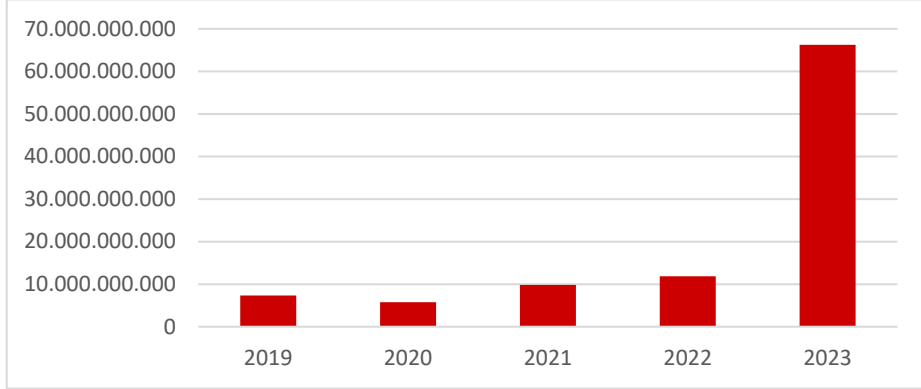
“03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri” için Bakanlık bütçesine 453.954.000 TL ayrılmıştır. Yıl içerisinde yapılan aktarmalarla 737.695.011 TL ödenek eklenmiş ve 7.158.658 TL ödenek düşülmüştür. Bu eklemeler ve düşmeler neticesinde toplam ödenek 1.184.490.353 TL olarak gerçekleşmiştir. Gerçekleşen bu ödeneğin %73,3’ü olan 867.715.252 TL ödenek yılsonu itibarıyla harcamaya dönüşmüştür.

“05 Cari Transferler” için Bakanlık bütçesine 5.263.627.000 TL ödenek ayrılmıştır. Yıl içerisinde yapılan aktarmalarla 7.284.128.602 TL ödenek eklenmiş ve 1.627.142.000 TL ödenek düşülmüştür. Bu aktarmalar neticesinde toplam ödenek 10.920.613.602 TL olarak gerçekleşmiştir. Gerçekleşen bu ödeneğin %99,0’ı olan 10.812.184.932 TL ödenek yılsonu itibarıyla harcamaya dönüşmüştür.

“06 Sermaye Giderleri” için Bakanlık bütçesine 2.019.188.000 TL ayrılmıştır. Yıl içerisinde yapılan aktarmalarla 31.848.957.527 TL ödenek eklenmiş olup 91.579.259 TL ödenek düşülmüştür. Bu ekleme ve düşmeler neticesinde toplam ödenek 33.776.566.268 TL olarak gerçekleşmiştir. Gerçekleşen bu ödeneğin %84,3’ü olan 28.480.361.958 TL yılsonu itibarıyla harcamaya dönüşmüştür.

“07 Sermaye Transferleri” için Bakanlık bütçesine 11.379.934.000 TL ödenek ayrılmıştır. Yıl içerisinde yapılan aktarmalarla 7.536.826.305 TL ödenek eklenmiş olup, 103.842.000 TL ödenek düşülmüştür. Bu ekleme ve düşmeler neticesinde toplam ödenek 18.812.918.305 TL olarak gerçekleşmiştir. Gerçekleşen bu ödeneğin %99,8’i olan 18.779.541.595 TL ödenek yılsonu itibarıyla harcamaya dönüşmüştür.

“08 Borç Verme” için Bakanlık bütçesine 190.000.000 TL ödenek ayrılmıştır. Yıl içerisinde 18.482.000 TL ödenek düşülmüştür. Bu düşmeler neticesinde toplam ödenek 171.518.000 TL olarak gerçekleşmiştir. Gerçekleşen bu ödeneğin %34,0’ı olan 58.246.400 TL ödenek yılsonu itibarıyla harcamaya dönüşmüştür.

Şekil 2. Son Beş Yıl Ödenek Harcama Durumu Grafiği (TL)

Tablo 13. 2023 Yılı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Harcama Birimlerinin Ödenek ve Harcama Durumu (TL)

Harcama Birimi	2023 Başlangıç Ödeneği	2023 Revize Ödeneği	31.12.2023 İtibariyle Harcama	Gerçekleşme Oranı (%)
Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü	88.659.000,00	103.889.341,00	93.278.636,57	89,8
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü	3.274.158.000,00	6.800.481.104,56	6.764.431.541,77	99,5
ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	220.190.000,00	296.820.200,00	274.252.182,11	92,4
Yapı İşleri Genel Müdürlüğü	2.017.015.000,00	29.415.146.204,64	26.620.616.569,42	90,5
Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü	12.939.639.000,00	22.553.370.593,23	22.501.237.773,01	99,8
Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü	61.065.000,00	78.070.900,00	74.255.929,03	95,1
Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	114.397.000,00	190.081.900,00	164.343.491,98	86,5
AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	130.583.000,00	267.150.005,79	261.638.398,56	97,9
Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	261.872.000,00	328.997.550,00	272.715.460,80	82,9
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	23.748.000,00	36.793.200,00	30.610.178,64	83,2
Milli Emlak Genel Müdürlüğü	429.151.000,00	328.656.600,00	304.876.067,60	92,8
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü	59.320.000,00	75.051.000,00	68.932.186,89	91,8
Personel Genel Müdürlüğü	21.212.000,00	37.829.600,00	35.016.092,98	92,6
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	21.798.000,00	312.291.800,00	281.397.176,08	90,1
Özel Kalem Müdürlüğü	101.280.000,00	35.537.500,00	31.759.527,50	89,4
Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	237.286.000,00	604.384.934,73	519.883.309,13	86,0
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı	7.689.000,00	12.546.796,00	9.832.309,11	78,4
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı	34.689.000,00	63.126.400,00	61.158.049,84	96,9
Strateji Geliştirme Başkanlığı	336.857.000,00	267.773.651,00	165.727.595,86	61,9
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	3.782.000,00	5.761.200,00	4.911.476,61	85,3
Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı	10.687.000,00	29.472.400,00	27.071.282,47	91,9
İl Müdürlükleri	3.914.664.000,00	10.741.507.966,66	7.626.959.930,60	71,0
Yurtdışı Teşkilatı	11.307.000,00	29.460.000,00	19.530.312,78	66,3
Toplam	24.321.048.000,00	72.614.200.847,61	66.214.435.479,34	91,2

* 2023 yılı harcama bilgileri Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Bütçe Yönetim Enformasyon Sisteminden (e-bütçe) 13.02.2024 tarihinde alınmıştır.

Tablo 14. 2023 Yılı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Harcama Birimlerinin Ekonomik Kodlara Göre Ödenek ve Harcama Durumu (TL)

Ekonomik Sınıflandırma	Personel Giderleri		Sosyal Güvenlik K.D.P.G		Mal ve Hizmet Alım G.		Cari Transferler		Sermaye Giderleri		Sermaye Transferleri		Borç Verme	
	01		02		03		05		06		07		08	
	Toplam Ödenek	Harcama	Toplam Ödenek	Harcama	Toplam Ödenek	Harcama	Toplam Ödenek	Harcama	Toplam Ödenek	Harcama	Toplam Ödenek	Harcama	Toplam Ödenek	Harcama
Özel Kalem Müdürlüğü	28.380.000	26.678.184	4.749.000	2.910.905	2.408.500	2.170.439								
Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	261.128.215	232.852.983	55.846.287	46.410.944	275.402.832	228.811.882	11.707.600	11.707.600	300.000	99.900				
Personel Genel Müdürlüğü	32.812.000	30.860.396	4.721.400	4.099.967	296.200	55.730								
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı	9.365.200	8.340.040	1.623.200	1.110.746	1.558.396	381.524								
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı	53.730.000	52.323.385	7.285.200	6.739.244	2.111.200	2.095.422								
Strateji Geliştirme Başkanlığı	25.442.200	24.468.495	3.723.800	3.254.557	449.651	252.444	238.158.000	137.752.100						
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	36.768.400	35.164.926	5.836.400	4.481.089	202.303.000	175.608.036			67.384.000	66.143.125				
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	3.963.600	3.317.557	687.600	525.524	1.110.000	1.068.396								
Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı	25.803.200	24.028.934	3.496.200	2.903.200	173.000	139.148								
Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü	71.541.200	69.947.530	11.254.400	9.922.428	1.868.000	1.795.508			19.225.741	11.613.171				
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü	80.887.000	78.148.165	12.361.200	10.351.312	23.033.600	16.483.342	2.959.524.000	2.958.702.607	29.004.000	14.483.566	3.695.671.305	3.686.262.549		
ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	161.012.000	155.339.582	25.587.200	22.153.349	65.325.000	55.827.208			44.896.000	40.932.043				
Yapı İşleri Genel Müdürlüğü	212.991.800	200.406.287	37.961.200	32.393.858	5.102.376	4.448.043	4.000.000	3.010.500	28.971.101.828	26.309.640.481	12.471.000	12.471.000	171.518.000	58.246.400
Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü	106.950.600	103.030.273	14.527.400	12.431.703	51.024.000	4.907.203	7.568.368.593	7.568.368.593			14.812.500.000	14.812.500.000		
Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü	65.562.200	64.146.697	10.418.200	9.185.526	810.500	396.499			1.280.000	527.207				
Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	67.330.200	63.925.678	10.079.200	8.746.887	37.518.500	36.974.985			75.154.000	54.695.942				

2023 YILI İDARİ FAALİYET RAPORU

Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	37.491.000	36.379.551	5.718.000	4.756.851	1.515.000	1.376.425	110.000.006	107.251.840		112.426.000	111.916.006	
Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	68.761.000	66.406.965	9.807.400	8.926.388	43.941.150	27.417.136			26.638.000	13.572.932	179.850.000	156.392.040
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	27.764.200	26.253.948	5.072.000	3.624.926	991.000	731.305			2.966.000	0		
Milli Emlak Genel Müdürlüğü	86.266.000	83.989.450	12.763.600	10.181.137	4.427.000	2.532.052			225.200.000	208.173.429		
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü	45.176.000	44.487.201	6.875.000	5.553.389	2.000.000	716.705			21.000.000	18.174.892		
Yurtdışı Teşkilatı	18.008.000	16.945.567	1.002.000	297.044	10.450.000	2.245.427						
İl Müdürlükleri	5.150.265.480	4.822.011.666	819.298.938	735.970.907	450.671.447	301.280.395	28.855.403	25.391.692	4.292.416.699	1.742.305.270		

* 2023 yılı harcama bilgileri Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Bütçe Yönetim Enformasyon Sisteminden (e-bütçe) 14.02.2024 tarihinde alınmıştır.

Tablo 15. Birimler Bazında 2023 Yılı Yatırım Programı Gerçekleşmeleri (TL)

Birim Adı	Proje Sayısı	Revize Proje Tutarı	2023 Yatırım		Gerçekleşme Oranı (%)
			Revize Ödeneği	31.12.2023 İtibariyle Harcama	
Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü	6	37.820.000,00	11.678.000,00	9.228.382,00	79,0
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü	10	642.790.000,00	89.342.000,00	66.989.357,84	75,0
Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	8	213.727.000,00	37.670.000,00	30.928.938,84	82,1
Yapı İşleri Genel Müdürlüğü	21	6.104.026.000,00	818.790.000,00	283.920.924,47	34,7
Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü	1	1.000.000,00	500.000,00	0,00	0,0
Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü	2	3.666.000,00	1.150.000,00	483.455,42	42,0
Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	16	137.382.000,00	87.764.000,00	82.758.256,85	94,3
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	2	3.845.953.000,00	2.414.000,00	2.414.000,00	100,0
Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	23	1.302.195.000,00	166.922.000,00	154.511.292,36	92,6
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	3	3.126.652.000,00	2.000.000,00	503.860,00	25,2
Milli Emlak Genel Müdürlüğü	1	500.000,00	500.000,00	0,00	0,0
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü	3	43.971.018,00	8.000.000,00	7.098.339,00	88,7
Strateji Geliştirme Başkanlığı - İl Müdürlükleri	4	15.141.000,00	18.941.000,00	11.875.045,93	62,7
Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	2	4.375.000,00	4.375.000,00	4.074.000,00	93,1
Genel Toplam	97	15.479.198.018,00	1.250.046.000,00	654.785.852,71	52,4
Genel Bütçe Kaynağı Kullanılan Projeler	70	14.275.361.018,00	661.150.000,00	458.086.295,67	69,3
Döner Sermaye Kaynağı Kullanılan Projeler	27	1.203.837.000,00	588.896.000,00	196.699.557,04	33,4
"06.4-Gayrimenkul Alımları ve Kamulaştırması" Ödeneği	4		241.000.000,00	227.843.736,32	94,5

* 2023 yılı harcama bilgileri Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Bütçe Yönetim Enformasyon Sisteminden (e-bütçe) 14.02.2024 tarihinde alınmıştır.

Tablo 16. 2023 Yılında Genel Bütçe Dışındaki Bütçe Türlerinden Bakanlık Bütçesine Yapılan Ödenek Aktarmaları (Şartlı Bağış ve Yardımlar)

2023 Yılı Bütçe Tertipleri		2024 Yılı Bütçesi	2022	2023 Yılında	2023 Yılısonu	2023 Yılısonu	2023 Yılısonu	2024 Yılına
Alt faaliyet	Tertip	Ödeneğin Devredileceği Tertip	Yılından Devreden	Eklene	Toplam Ödenek	İtibariyle Harcama	İtibariyle Kalan Ödenek	Devredecek Ödenek
24801- TÜÇA-Fethiye Körfezi Dip Çamuru Temizliğine Yönelik Fizibilite Raporunun Güncellenmesi	20.50.135.24801-0020.0038-08-03.05	20.50.135.24801-0020.0038-08-03.05	0,00	1.652.000,00	1.652.000,00	0,00	1.652.000,00	1.652.000,00
23601- TÜÇA-Ankara, Balıkesir ve Çanakkale İlleri Anıt Ağaç Rehabilitasyonu	20.50.134.23601-0020.0038-08-03.05	20.50.134.23601-0020.0038-08-03.05	0,00	15.000.000,00	15.000.000,00	14.995.152,60	4.847,40	4.847,40
23602- TÜÇA-Korunan Alan Sisteminin Güçlendirilmesi Amacıyla Ülkemizin Yeşil Damarları Ekolojik Koridorların Belirlenmesi Projesi	20.50.134.23602-0020.0038-08-03.05	20.50.134.23602-0020.0038-08-03.05	0,00	6.000.000,00	6.000.000,00	2.980.800,00	3.019.200,00	3.019.200,00
23603- TÜÇA-Patara Kumsalı, Fethiye Ölüdeniz-Belcekız Kumsalı ve Sedir (Kleopatra) Adası Dumansız Hava Sahası ve Sıfır Atık Projesi	20.50.134.23603-0020.0038-08-03.08	20.50.134.23603-0020.0038-08-03.08	0,00	6.163.350,00	6.163.350,00	6.156.600,00	6.750,00	6.750,00
23600- TÜÇA-Ülkemizde Korunan Alan Miktarının Arttırılması Amacıyla Potansiyel Sit Alanlarının Araştırılması Projesi	20.50.134.23600-0020.0038-08-03.05	20.50.134.23600-0020.0038-08-03.05	0,00	10.000.000,00	10.000.000,00	205.920,00	9.794.080,00	9.794.080,00
14677- AFAD-Afet Konutları	2.55.154.14677-0020.0067-08-06.05	2.55.154.14677-0020.0067-08-06.05	457.633,94	92.025.931,76	92.483.565,70	92.025.931,76	457.633,94	457.633,94
20189- AFAD-Özel Hesaptan Yapılan İşler	2.55.154.20189-0020.0067-08-06.05	2.55.154.20189-0020.0067-08-06.05	6,38	26.647.799,41	26.647.805,79	26.647.797,86	7,93	7,93
8319- ÇŞB İl Müdürlükleri Hizmet Binaları İnşaatı	2.55.154.8319-0020.0067-08-06.05	2.55.154.8319-0020.0067-08-06.05	356.955,06	0,00	356.955,06	0,00	356.955,06	356.955,06
23544- ÇŞB İl Müdürlükleri Hizmet Binaları İnşaatı-Siirt	2.55.154.23544-0020.0067-08-06.05	2.55.154.23544-0020.0067-08-06.05	0,00	61.633.000,00	61.633.000,00	50.423.807,96	11.209.192,04	11.209.192,04
19956- Diyarbakır Dicle Vadisi Kırklar Tepesi Rekreasyon Alanı İnşaatı	2.55.154.19956-0020.0033-08-06.05	2.55.154.19956-0020.0033-08-06.05	59.834,53	0,00	59.834,53	0,00	59.834,53	59.834,53
21434- İLBANK-Protokol Kapsamında Yapılan İşler	2.55.154.21434-0020.0067-08-06.05	2.55.154.21434-0020.0067-08-06.05	0,00	4.583.077,01	4.583.077,01	4.583.077,01	0,00	0,00
19743- İLBANK-Selimiye Camisi Etrafı Çevre Düzenleme	2.55.154.19743-0020.0067-08-06.05	2.55.154.19743-0020.0067-08-06.05	0,99	0,00	0,99	0,00	0,99	0,99
16882- İLKSAN Yatırımları	2.55.154.16882-0020.0067-08-06.05	2.55.154.16882-0020.0067-08-06.05	452.374,57	0,00	452.374,57	0,00	452.374,57	452.374,57

2023 YILI İDARİ FAALİYET RAPORU

14672- İŞKUR-Hizmet Binası İnşaatı	2.55.154.14672-0020.0067-08-06.05	2.55.154.14672-0020.0067-08-06.05	117.523.160,55	18.988.836,16	136.511.996,71	30.191.213,63	106.320.783,08	106.320.783,08
22518- Konya BB-Konya Bozkır Baraj İskani Sosyal Donatı Yapımı	2.55.154.22518-0020.0067-08-06.05	2.55.154.22518-0020.0067-08-06.05	2.242.000,00	21.446.706,57	23.688.706,57	23.688.706,44	0,13	0,13
14676- Kredi ve Yurtlar Kurumu GM Yatırımları	2.55.154.14676-0020.0067-08-06.05	2.55.154.14676-0020.0067-08-06.05	1.901.466,49	0,00	1.901.466,49	0,00	1.901.466,49	1.901.466,49
16884- MAPEG Yatırımları	2.55.154.16884-0020.0067-08-06.05	2.55.154.16884-0020.0067-08-06.05	75.606,91	0,00	75.606,91	0,00	75.606,91	75.606,91
16883- Milli Piyango Genel Müdürlüğü Yatırımları	2.55.154.16883-0020.0067-08-06.07	2.55.154.16883-0020.0067-08-06.07	131.228,32	0,00	131.228,32	0,00	131.228,32	131.228,32
16885- Sağlık Bakanlığı Yatırımları	2.55.154.16885-0020.0067-08-06.05	2.55.154.16885-0020.0067-08-06.05	53.960,31	0,00	53.960,31	0,00	53.960,31	53.960,31
14671- Ticaret Bakanlığı Yatırımları	2.55.154.14671-0020.0067-08-06.07	2.55.154.14671-0020.0067-08-06.07	21.432,20	0,00	21.432,20	0,00	21.432,20	21.432,20
14663- TKGM-Bölge ve Hizmet Binası	2.55.154.14663-0020.0067-08-06.05	2.55.154.14663-0020.0067-08-06.05	99.227,78	16.135.000,00	16.234.227,78	14.728.682,22	1.505.545,56	1.505.545,56
	2.55.154.14663-0020.0067-08-06.07	2.55.154.14663-0020.0067-08-06.07	3.724.329,98	10.815.000,00	14.539.329,98	13.890.101,46	649.228,52	649.228,52
23989- TÜÇA-Başkent Millet Bahçesi Sağlık Merkezinin Sıfır Atık ve İklim Müzesine Dönüştürülmesi Yapım İşi	2.55.154.23989-0020.0033-08-06.05	2.55.154.23989-0020.0033-08-06.05	0,00	61.229.425,00	61.229.425,00	61.229.422,20	2,80	2,80
14674- Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Yatırımları	2.55.154.14674-0020.0067-08-06.05	2.55.154.14674-0020.0067-08-06.05	743.924,55	0,00	743.924,55	0,00	743.924,55	743.924,55
20215- Türkiye Çevre Ajansı Yapım ve Onarım İşleri	2.55.154.20215-0020.0067-08-06.05	2.55.154.20215-0020.0067-08-06.05	407.339,46	0,00	407.339,46	0,00	407.339,46	407.339,46
18402- YTB-Muhtelif İşler	2.55.154.18402-0020.0067-08-06.07	2.55.154.18402-0020.0067-08-06.07	0,43	0,00	0,43	0,00	0,43	0,43
18884- Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Müdürlüğü Hizmetleri	2.53.148.18884-0020.0034-08-05.03	2.53.148.18884-0020.0034-08-05.03	85.869,23	0,00	85.869,23	85.869,23	0,00	0,00
25616- EmlakKatılımBankası-Çocuk Evleri Sitesi İnşaatı	2.53.148.25616-0020.0034-08-07.01	2.53.148.25616-0020.0034-08-07.01	0,00	27.500.000,00	27.500.000,00	27.500.000,00	0,00	0,00
554- Çevre Kanunu Gelirleri İle Yürütülen Faaliyetler	21.51.142.554-0020.0031-08-07.03	21.51.142.554-0020.0031-08-07.03	13.304,50	0,00	13.304,50	0,00	13.304,50	13.304,50
24769- Barselona Sözleşmesi Kapsamında Akdeniz Eylem Planı Odak Noktaları	21.51.139.24769-0020.0031-08-03.06	21.51.139.24769-0020.0031-08-03.06	0,00	13.608.000,00	13.608.000,00	13.608.000,00	0,00	0,00
551- Kara ve Deniz Kaynaklı Kirleticilerin Önlenmesi ve Kimyasalların Yönetimi	21.51.139.551-0020.0031-08-05.06	98.900.9006.575-0020.0067-08-05.03	0,06	0,00	0,06	0,00	0,06	0,06
581- Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri	98.901.9012.581-0020.0037-08-05.06	98.901.9012.581-0020.0037-08-05.06	5,79	0,00	5,79	5,79	0,00	0,00
572- Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	98.900.9003.572-0020.0036-08-03.05	98.900.9006.575-0020.0067-08-03.05	6.200.000,00	0,00	6.200.000,00	6.199.252,44	747,56	747,56
23645- TÜÇA-Bilişim Altyapısı Entegrasyonu ve Ajansın Kurumsal Kapasitesinin Arttırılması	98.900.9003.23645-0020.0036-08-03.07	98.900.9003.23645-0020.0036-08-03.07	0,00	10.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00	0,00	0,00

2023 YILI İDARİ FAALİYET RAPORU

22575- Akaryakıt Alımı	98.900.9006.22575-0020.0004-08-03.02	98.900.9006.22575-0020.0004-08-03.02	1.200.000,00	33.500.000,00	34.700.000,00	10.850.056,84	23.849.943,16	23.849.943,16
	98.900.9006.22575-0020.0067-08-03.02	98.900.9006.22575-0020.0067-08-03.02	8.420.000,00	187.000.000,00	195.420.000,00	57.992.539,71	137.427.460,29	137.427.460,29
	98.900.9006.22575-0020.0032-08-03.02	98.900.9006.22575-0020.0032-08-03.02	300.000,00	8.500.000,00	8.800.000,00	1.295.954,71	7.504.045,29	7.504.045,29
	98.900.9006.22575-0020.0034-08-03.02	98.900.9006.22575-0020.0067-08-03.02	80.000,00	1.000.000,00	1.080.000,00	991.804,14	88.195,86	88.195,86
575- Genel Destek Hizmetleri	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.10	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.10	384.101,22	30.650.000,00	31.034.101,22	15.857.334,58	15.176.766,64	15.176.766,64
	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.20	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.20	58.101,58	450.000,00	508.101,58	0,00	508.101,58	508.101,58
	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.30	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.30	277.398,46	3.200.000,00	3.477.398,46	2.184.541,03	1.292.857,43	1.292.857,43
	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.40	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.40	434.813,34	5.200.000,00	5.634.813,34	3.497.126,29	2.137.687,05	2.137.687,05
	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.50	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.50	192.950,85	5.000.000,00	5.192.950,85	3.327.349,68	1.865.601,17	1.865.601,17
	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.90	98.900.9006.575-0020.0004-08-01.03.90	50,00	0,00	50,00	0,00	50,00	50,00
	98.900.9006.575-0020.0004-08-02.03	98.900.9006.575-0020.0004-08-02.03	295.687,28	12.500.000,00	12.795.687,28	5.235.194,40	7.560.492,88	7.560.492,88
	98.900.9006.575-0020.0004-08-03.02	98.900.9006.575-0020.0004-08-03.02	7.063.532,00	136.000.000,00	143.063.532,00	124.922.945,09	18.140.586,91	18.140.586,91
	98.900.9006.575-0020.0004-08-05.03	98.900.9006.575-0020.0004-08-05.03	0,00	5.500.000,00	5.500.000,00	5.500.000,00	0,00	0,00
	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.10	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.10	6.120.929,50	369.800.000,00	375.920.929,50	224.815.524,97	151.105.404,53	151.105.404,53
	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.20	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.20	410.986,42	3.000.000,00	3.410.986,42	1.331.430,88	2.079.555,54	2.079.555,54
	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.30	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.30	3.700.956,75	60.500.000,00	64.200.956,75	46.120.012,82	18.080.943,93	18.080.943,93
	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.40	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.40	2.137.554,93	14.000.000,00	16.137.554,93	8.018.567,66	8.118.987,27	8.118.987,27
	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.50	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.50	4.271.513,06	77.500.000,00	81.771.513,06	56.833.263,93	24.938.249,13	24.938.249,13
	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.90	98.900.9006.575-0020.0067-08-01.03.90	171.538,86	1.200.000,00	1.371.538,86	228.032,19	1.143.506,67	1.143.506,67
	98.900.9006.575-0020.0067-08-02.03	98.900.9006.575-0020.0067-08-02.03	3.792.737,95	107.000.000,00	110.792.737,95	71.259.037,71	39.533.700,24	39.533.700,24
	98.900.9006.575-0020.0067-08-03.02	98.900.9006.575-0020.0067-08-03.02	146.664,02	0,00	146.664,02	129.918,10	16.745,92	16.745,92
	98.900.9006.575-0020.0067-08-03.03.10	98.900.9006.575-0020.0067-08-03.03.10	49.106,42	25.000.000,00	25.049.106,42	23.889.049,15	1.160.057,27	1.160.057,27
	98.900.9006.575-0020.0067-08-03.05	98.900.9006.575-0020.0067-08-03.05	67.566,40	0,00	67.566,40	62.490,48	5.075,92	5.075,92
	98.900.9006.575-0020.0067-08-03.07	98.900.9006.575-0020.0067-08-03.07	740.215,53	0,00	740.215,53	707.753,08	32.462,45	32.462,45
	98.900.9006.575-0020.0067-08-05.03	98.900.9006.575-0020.0067-08-05.03	455.402,66	2.000.000,00	2.455.402,66	2.086.000,00	369.402,66	369.402,66

2023 YILI İDARİ FAALİYET RAPORU

8322- Hizmet Binası Onarım ve Mefruşat-Makine-Techizat Alımı	98.900.9006.8322-0020.0067-08-06.01	98.900.9006.8322-0020.0067-08-06.01	4.484,94	0,00	4.484,94	0,00	4.484,94	4.484,94
	98.900.9006.8322-0020.0067-08-06.07	98.900.9006.8322-0020.0067-08-06.07	29.613,01	0,00	29.613,01	0,00	29.613,01	29.613,01
23436- Aydın YİKOB-Şehirlerarası Bisiklet Yolu Yapımı	2.55.154.23436-0020.0067-14-06.05	2.55.154.23436-0020.0067-14-06.05	0,00	474.832,00	474.832,00	474.832,00	0,00	0,00
14655- DSİ-Mersin-Alaköprü Barajı Yeniden Yerleşim İşleri	2.55.154.14655-0020.0033-14-06.05	2.55.154.14655-0020.0033-14-06.05	60.415.568,66	700.000.000,00	760.415.568,66	760.404.259,61	11.309,05	11.309,05
22539- KDK-Hizmet Binası Bakım Onarımı	2.55.154.22539-0020.0067-14-06.07	2.55.154.22539-0020.0067-14-06.07	2.500.000,00	17.791.123,00	20.291.123,00	20.236.779,80	54.343,20	54.343,20
24277- Sivil Havacılık-Bina Performansı ve Güçlendirme Hizmet Alımı	2.55.154.24277-0020.0033-14-03.05	2.55.154.24277-0020.0033-14-03.05	0,00	154.376,45	154.376,45	0,00	154.376,45	154.376,45
14660- TÜİK-Muhtelif İşler	2.55.154.14660-0020.0067-14-06.05	2.55.154.14660-0020.0067-14-06.05	251.340,00	131.089,22	382.429,22	382.429,22	0,00	0,00
	2.55.154.14660-0020.0067-14-06.07	2.55.154.14660-0020.0067-14-06.07	5.174,76	8.260,00	13.434,76	0,00	13.434,76	13.434,76
18402- YTB-Muhtelif İşler	2.55.154.18402-0020.0067-14-06.07	2.55.154.18402-0020.0067-14-06.07	0,35	0,00	0,35	0,00	0,35	0,35
Toplam			238.527.650,98	2.210.487.806,58	2.449.015.457,56	1.847.774.568,67	601.240.888,89	601.240.888,89

Tablo 17. 2023 Yılında Diğer Genel Bütçeli İdarelerden Bakanlık Bütçesine Yapılan Ödenek Aktarmaları

Tertip	Kurum	2023 Yılı İçinde Bakanlığa Aktarılan Ödenek	2023 Yılı İtibarıyla Harcama	2023 Yılı İtibarıyla Kalan ve Tenkis Olan Ödenek
2.53.148.23441-0020.0034-01-07.01	0032-AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI	1.000.000.000,00	1.000.000.000,00	0,00
2.53.148.23529-0020.0033-01-06.05	0032-AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI	25.400.000.000,00	24.030.004.852,05	1.369.995.147,95
2.53.148.560-0020.0034-01-07.01	0017-ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI	154.290.000,00	785.000.000,00	154.290.000,00
2.55.154.14659-0020.0067-01-06.05	0033-GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI	44.125.083,20	43.677.748,52	447.334,68
2.55.154.14659-0020.0067-01-06.07	0033-GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI	28.634.988,00	26.038.485,62	2.596.502,38
2.55.154.14659-0020.0067-01-06.07	0012-HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	440.640,00	26.038.485,62	440.640,00
2.55.154.14663-0020.0067-01-06.05	0034-TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	500.000,00	249.961,29	250.038,71
2.55.154.14669-0020.0067-01-06.05	0008-ADALET BAKANLIĞI	2.400.000.000,00	0,00	2.400.000.000,00
2.55.154.14670-0020.0067-01-06.09	0025-MİLLİ İSTİHBARAT TEŞKİLATI BAŞKANLIĞI	5.391.489,46	5.183.448,45	208.041,01
2.55.154.14673-0020.0067-01-06.05	0023-TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI	32.996.000,00	31.487.903,72	1.508.096,28
2.55.154.14678-0020.0067-01-06.05	0016-AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	39.673.301,00	39.672.921,05	379,95
2.55.154.20190-0020.0067-01-06.05	0016-AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	10.316.719,00	10.316.718,20	0,80
2.55.154.20191-0020.0067-01-06.05	0016-AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	129.178.656,00	129.170.051,52	8.604,48
2.55.154.20194-0020.0067-01-06.05	0016-AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	1.233.000,00	1.233.000,00	0,00
2.55.154.20195-0020.0067-01-06.05	0016-AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	360.000,00	360.000,00	0,00
2.55.154.20196-0020.0067-01-06.05	0016-AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	121.020,00	121.020,00	0,00
2.55.154.20199-0020.0067-01-06.05	0016-AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI	483.995,00	483.992,79	2,21
2.55.154.20204-0020.0067-01-06.05	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	12.397.998,00	12.051.398,55	346.599,45
2.55.154.20205-0020.0067-01-06.05	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	28.236.925,00	27.123.005,04	1.113.919,96
2.55.154.20207-0020.0067-01-06.05	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	55.275.445,00	49.516.834,23	5.758.610,77
2.55.154.20208-0020.0067-01-06.05	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	3.372.056,00	3.230.460,28	141.595,72
2.55.154.20209-0020.0067-01-06.07	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	9.400.000,00	7.542.725,31	1.857.274,69
2.55.154.20211-0020.0067-01-06.05	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	2.528.400,00	2.253.860,00	274.540,00
2.55.154.20212-0020.0067-01-06.05	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	9.616.546,00	9.276.451,56	340.094,44
2.55.154.20214-0020.0067-01-06.05	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	32.613.391,00	32.367.564,06	245.826,94

2023 YILI İDARİ FAALİYET RAPORU

2.55.154.20236-0020.0067-01-06.05	0027-SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI	218.430,00	218.430,00	0,00
2.55.154.20236-0020.0067-01-06.07	0027-SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI	4.065.431,00	3.935.629,54	129.801,46
2.55.154.20237-0020.0067-01-06.07	0027-SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI	250.800,00	250.800,00	0,00
2.55.154.20291-0020.0067-01-06.07	0033-GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI	3.957.060,10	9.185.821,10	3.957.060,10
2.55.154.20291-0020.0067-01-06.07	0012-HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI	5.228.770,00	9.185.821,10	5.228.770,00
2.55.154.20434-0020.0067-01-06.05	0022-GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	18.020.767,00	10.842.346,27	7.178.420,73
2.55.154.20435-0020.0067-01-06.05	0022-GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI	465.914,00	465.913,56	0,44
2.55.154.23411-0020.0067-01-06.05	0008-ADALET BAKANLIĞI	10.604.031,00	10.604.010,09	20,91
2.55.154.23450-0020.0067-01-06.05	0027-SAHİL GÜVENLİK KOMUTANLIĞI	3.638.628,00	3.638.623,71	4,29
2.55.154.23509-0020.0067-01-06.05	0019-SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI	42.047.555,78	42.047.555,78	0,00
2.55.154.23510-0020.0067-01-06.05	0019-SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI	19.074.733,21	19.074.733,21	0,00
2.55.154.23518-0020.0067-01-06.07	0011-DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI	556.186,00	0,00	556.186,00
2.55.154.23615-0020.0067-01-06.05	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	3.500.000,00	2.712.743,58	787.256,42
2.55.154.566-0020.0033-01-03.02	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	600.000,00	626.768,02	600.000,00
2.55.154.566-0020.0033-01-03.04.80	0008-ADALET BAKANLIĞI	236.000,00	235.042,69	957,31
2.55.154.566-0020.0033-01-03.05	0026-JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI	900.000,00	1.106.127,92	900.000,00
37.265.411.20345-0020.0067-01-06.05	0013-MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	43.830.287,00	43.830.281,03	5,97
40.149.422.20343-0020.0067-01-06.05	0013-MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	561.153.993,86	561.005.179,23	148.814,63
40.149.423.20344-0020.0067-01-06.05	0013-MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI	311.246.543,44	311.246.442,19	101,25
Toplam		30.430.780.783,05	27.302.613.156,88	3.959.310.649,93

3.1.2. Temel Mali Tablolara İlişkin Açıklamalar

Tablo 18. Bilanço

Tablo 19. Faaliyet Sonuçları Tablosu

Tablo 20. Özkaynak Değişim Tablosu

Tablo 21. Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosu

Yukarıda numaralandırılan tablolara ilişkin verilerin 2023 bilgileri mevcut olmadığından ilgili tablolar daha sonra eklenecektir.

3.1.3. Mali Denetim Sonuçları

Hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, Bakanlık malî faaliyet, karar ve işlemleri hem iç hem de dış denetime tabidir. Bu mali kontrollerin kapsamı harcama öncesi ve aşamasında TBMM adına Sayıştay Başkanlığı tarafından kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının raporlanmasıdır.

Dış Denetim

6085 sayılı Sayıştay Kanunu uyarınca hesap verme sorumluluğu çerçevesinde Sayıştay Başkanlığı tarafından Bakanlığın 2022 yılı faaliyet ve işlemleri denetime tabi tutulmuştur. Sayıştay denetimleri sonucunda düzenlenen taslak denetim raporu harcama birimlerine dağıtılmış ve sorumlu birimlerden gelen bulgulara ait cevap yazıları koordine edilerek Sayıştay Başkanlığına gönderilmiştir. Bulgularda yer alan Bakanlık hesap ve işlemlerinde tespit edilen hata veya eksiklikler ile ilgili olarak gerekli önlemlerin alındığına ve düzeltmeler yapıldığına dair belgeler düzenlenmiş ve yazışmalar yapılmış olup üst yönetici bilgilendirilmiştir.

Taslak rapora ilişkin değerlendirmeleri ve açıklamaları sonucunda Sayıştay Başkanlığınca hazırlanan Nihai Denetim Raporu Bakanlığa gönderilmiş ve kamuoyuna duyurulmuştur. Tespit edilen 2022 yılına ait bulguları içeren nihai denetim raporu hakkında birimlere bilgilendirme yazıları yazılmıştır. Tespit edilen bulgulara ilişkin gerekli değerlendirmeler yapılarak, düzeltilmesi gereken hususlar hakkında çalışmalar devam etmektedir.

2022 Yılı Sayıştay Denetim Raporuna göre;

- Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, 1 Bulgu
- Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, 2 Bulgu
- Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2 Bulgu
- Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, 1 Bulgu
- Strateji Geliştirme Başkanlığı, 1 Bulgu
- Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, 1 Bulgu
- Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı, 1 Bulgu
- Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı, 5 Bulgu
- Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü, 1 Bulgu tespit edilmiştir.

3.1.4. Diğer Hususlar

2023 Yılı Hizmet Maliyetleri

Bu bölümde belirtilen dönem içerisinde Bakanlık birimlerinin merkez ve taşra birimlerinin yolluk, elektrik, yakacak, su, kırtasiye, haberleşme ve personel giderlerine ilişkin TL bazında maliyet analizleri yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda merkez ve taşra teşkilatlarının 2022-2023 maliyetleri karşılaştırmalı olarak açıklanmaktadır.

Tablo 22. Bakanlık 2022-2023 Dönemi Hizmet Maliyeti Tabloları (TL)

Açıklama	2022			2023		
	Harcama	Personel Sayısı	Personel Başı Ortalama	Harcama	Personel Sayısı	Personel Başı Ortalama
Merkez						
Yolluk Gideri	8.393.296		2.227	14.165.676		4.103
Elektrik Gideri	36.519.624		9.689	50.643.416		14.670
Yakacak Gideri	11.176.182		2.965	13.087.935		3.791
Su Gideri	1.223.403		325	2.742.796		794,5
Kırtasiye ve Büro Malzemesi Gideri	1.223.931	3.769	325	6.959.746	3.452	2.016
Haberleşme Gideri	10.908.660		2.894	33.939.735		9.831
Personel Gideri (Ücret, SGKDP dâhil)	814.440.247		216.089	1.658.402.768		480.417
Taşra						
Yolluk Gideri	18.843.880		1.343	57.293.069		4.018
Elektrik Gideri	37.270.867		2.656	50.054.307		3.511
Yakacak Gideri	10.620.437		757	22.659.603		1.589
Su Gideri	1.911.271		136	3.808.839		267
Kırtasiye ve Büro Malzemesi Gideri	1.276.422	14.031	91	8.346.401	14.256	585
Haberleşme Gideri	2.365.827		169	3.554.191		249
Personel Gideri (Ücret, SGKDP dâhil)	2.605.237.646		185.677	5.557.982.573		389.869
Genel						
Yolluk Gideri	27.237.177		1.530	71.458.745		4.033
Elektrik Gideri	73.790.491		4.146	100.697.723		5.684
Yakacak Gideri	21.796.619		1.225	35.747.538		2.017
Su Gideri	3.134.675		176	6.551.635		369
Kırtasiye ve Büro Malzemesi Gideri	2.500.353	17.800	140	15.306.147	17.715 (* 7 Personel Yurt Dışı)	864
Haberleşme Gideri	13.274.486		746	37.493.926		2.116
Personel Gideri	3.419.677.893		192.117	7.216.385.341		407.360

* 2023 yılı harcama bilgileri Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Bütçe Yönetim Enformasyon Sisteminden (e-bütçe) 14.02.2024 tarihinde alınmıştır.

Bakanlığın bazı hizmet maliyetlerine ilişkin 2022 ve 2023 yıllarını kapsayan bilgiler incelendiğinde aşağıdaki tespitlere ulaşılmıştır. Buna göre;

- 2022 yılında yolluk giderleri olarak ayrılan 20.803.000 TL ödeneye karşılık yılsonunda 27.237.177 harcanmıştır. 2023 yılında bu ödenek 51.624.000 TL ödeneye muhtelif ödenek eklemelerine karşılık yılsonu harcaması 71.458.745 TL

olarak gerçekleşmiştir. Yolluk giderlerinde personel başı ortalama harcama 2022 yılında 1.530 TL iken bu rakam 2023 yılında 4.033 TL olarak gerçekleşmiştir.

- 2022 yılında elektrik giderleri olarak ayrılan 18.895.000 ödeneye ve muhtelif ödenek eklemelerine karşılık yılsonunda 73.790.491 TL harcanmıştır. 2023 yılında bu ödenek 86.000.000 TL'ye yükseltilmiş ve muhtelif ödenek eklemelerine karşılık yılsonu harcaması 100.697.723 TL olarak gerçekleşmiştir. Elektrik giderlerinde personel başı ortalama harcama 2022 yılında 4.146 TL iken bu rakam 2023 yılında 5.684 TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2022 yılında yakacak giderleri olarak ayrılan 7.733.000 TL ödeneye karşılık yılsonunda 21.796.619 TL harcanmıştır. 2023 yılında bu ödenek 57.000.000 TL 'ye yükseltilmiş ve muhtelif ödenek eklemeleri neticesinde yılsonu harcaması 35.747.538 TL olarak gerçekleşmiştir. Yakacak giderlerinde personel başı ortalama harcama 2022 yılında 1.225 TL iken bu rakam 2023 yılında 2.017 TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2022 yılında su giderleri olarak ayrılan 2.482.000 ödeneye ve muhtelif ödenek eklemelerine karşılık yılsonunda 3.134.675 TL harcanmıştır. 2023 yılında bu ödenek 5.292.000 TL'ye yükseltilmiş olup yılsonu harcaması 6.551.635 TL olarak gerçekleşmiştir. Su giderlerinde personel başı ortalama harcama 2022 yılında 176 TL iken bu rakam 2023 yılında 369 TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2022 yılında kırtasiye ve büro malzemesi gideri olarak ayrılan 6.294.000 TL ödeneye ve muhtelif ödenek eklemelerine karşılık yılsonunda 2.500.353 TL harcanmıştır. 2023 yılında bu ödenek 14.292.000 TL'ye yükseltilmiş olup yılsonu harcaması 15.306.147 TL olarak gerçekleşmiştir. Kırtasiye ve büro malzemesi giderlerinde personel başı ortalama harcama 2022 yılında 140 TL iken bu rakam 2023 yılında 864 TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2022 yılında haberleşme gideri olarak ayrılan 14.662.000 TL ödeneye karşılık yılsonunda 13.274.486 TL harcanmıştır. 2023 yılında bu ödenek 27.499.000 TL'ye yükseltilmiş buna karşılık yılsonu harcaması 37.493.926 TL olarak gerçekleşmiştir. Haberleşme giderlerinde personel başı ortalama harcama 2022 yılında 746 TL iken bu rakam 2023 yılında 2.116 TL olarak gerçekleşmiştir.
- 2022 yılında personel giderleri (SGKDP Dâhil) olarak ayrılan 2.433.074.000 TL ödeneye muhtelif ödenek eklemelerine karşılık yılsonunda 3.419.677.893 TL harcanmıştır. 2023 yılında bu ödenek 5.014.345.000 TL'ye yükseltilmiş ve muhtelif ödenek eklemelerine karşılık yılsonu harcaması 7.216.385.341 TL olarak gerçekleşmiştir. Personel giderlerinde (SGKDP Dâhil), personel başı ortalama harcama 2022 yılında 192.117 TL iken bu rakam 2023 yılında 407.360 TL olarak gerçekleşmiştir.

3.2 Performans Bilgileri

3.2.1 Program, Alt Program, Faaliyet Bilgileri

Program	Alt Program	Faaliyet	Faaliyet Açıklamaları
Enerji Arz Güvenliği, Verimliliği ve Enerji Piyasası	Enerji Verimliliği	Binalarda Enerji Verimliliği Faaliyetleri	Binalarda enerji verimliliği konusunda farkındalığı artırmak, binalar ve yerleşmelerin doğal kaynakları ve enerjiyi verimli kullanarak çevreye olan olumsuz etkilerini azaltmak için değerlendirme ve belgelendirme sistemlerini oluşturmak, yapılarda enerji tasarrufunu sağlayıcı ve maliyet düşürücü tedbirler üzerinde çalışarak sonuçlarının uygulamaya konulmasını sağlamak amaçlanmaktadır.
Hazine Varlıklarının ve Yükümlülüklerinin Yönetimi	Hazine Taşınmazlarının Yönetimi	Hazine Taşınmazları Edinim Faaliyetleri	Hazine taşınmazlarının yönetiminin paydaş odaklı ve etkili bir yaklaşımla ele alınması, ülkemizin sektörel ihtiyaçlarının göz önünde bulundurularak alternatif kullanım alanlarının belirlenmesi, gerçek ve tüzel kişilerin taleplerini karşılayacak şekilde sunulması faaliyetlerini ifade etmektedir.
		Hazine Taşınmazları Elden Çıkarma Faaliyetleri	Hazine taşınmazları, satış, kiralama, kullanma izni ve irtifak hakkı tesisi suretiyle kamu yararı gözetilerek etkin yöntemlerle ekonomiye kazandırılarak gelir artışı sağlanacaktır.
		Hazine Taşınmazlarına İlişkin Diğer Yönetim Faaliyetleri	Hazine taşınmazları üzerinde ağaçlandırma başta olmak üzere tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yapılmasının desteklenmesi sağlanacak; kanunlarla verilen yetkiler çerçevesinde Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazların edinim ve yönetim işlemleri yürütülecektir.
Ormanların ve Doğanın Korunması ile Sürdürülebilir Yönetimi	Korunan Alanların ve Tabiat Varlıklarının Korunması	Korunan Alanlarda ve Tabiat Varlıklarında Planlama ve Yatırım	Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerinde yaşayan insanların yaşam kalitesini ve standartlarını artıracak nitelikte koruma kullanma dengesini gözeterek imar planları oluşturulacaktır. Bu yolla devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanların dengeli kullanımının sağlanması amaçlanmaktadır.
		Korunan Alanları ve Tabiat Varlıklarını Tespit, Tescil, Araştırma	Korunan alanların tescil, onay, ilan süreci yürütülecek; doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi, nesli tehdit ve tehlike altındaki tür ve habitatların korunması ve izlenmesi sağlanacak ve yönetim planları hazırlanacaktır.
Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği	Çevre Kirliliğinin Önlenmesi ve Koruma	Atık su Yönetimi	İlgili mevzuatta öngörülen şekilde atıksu arıtma tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı ve işletilmesi hedeflenmiş olup, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca,

		<p>sürdürülebilir kalkınma ilkesi doğrultusunda çevre ve insan sağlığının korunmasına yönelik atıksu arıtma tesisleri ve diğer çevresel altyapı çalışmaları için yerel yönetimlere teknik ve finansman desteği de sağlanmaktadır.</p>
	Çevre Kanunu Gelirleri İle Yürütülen Faaliyetler	<p>Çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin iyileştirilmesi ve çevre ile ilgili yatırımların desteklenmesi amacıyla 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca çevre katkı payı ve geri kazanım katılım payı gelirleri elde edilmektedir. Bu gelirler ile belediyeler, il özel idareleri, birlikler ve kamu kurum ve kuruluşlarının çevre altyapı projeleri (çevre kirliliğinin giderilmesi, çöp konteyneri, sıfır atık ünitesi, atık su arıtma tesisi, kanalizasyon, derin deniz deşarji, katı atık tesisi, bisiklet ve yürüyüş yolu, park projesi, çevre dostu ve sokak sağlıklılaştırılması) finanse edilmektedir. Çevre temizlik araçları (çöp toplama aracı, arazöz, yol süpürme aracı, vidanjör vb.) için şartlı nakdi yardımlar yapılmaktadır.</p>
	Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), İzin ve Denetim	<p>Türkiye'nin plan ve programlama sistemine Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) prosedürlerinin uygulanması, Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin Türkiye'de etkin bir biçimde hayata geçirilmesi için gerekli koşulların (yasal, kurumsal, idari ve teknik) oluşturulması hedeflenmiştir. ÇED sürecinin elektronik ortamda gerçekleştirilmesinin sağlanmasıyla ilgili kurum, kuruluş ve halkın katkıları ile ÇED sürecinin şeffaflığı ve kamuoyunun bilgilendirilmesi sağlanmaktadır. ÇED başvurularının yönetmelik hükümlerinde yer alan süreler içinde sonuçlandırılması, stratejik çevresel değerlendirme konusunda kurumsal kapasite geliştirilmesi ve farkındalık artırması çalışmalarına katılanların ve kamu kurum/kuruluşları tarafından hazırlanan plan/programların SÇD'ye tabi tutulması için başvuruların değerlendirilmesi ve takibi amaçlanmaktadır.</p>
	Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolü	<p>Hava kirliliği önlenerek hava kalitesi iyileştirilecek ve çevresel gürültü kirliliği azaltılacaktır. Hava kirliliğine etki eden ısınma, sanayi, ulaşım vb. tüm sektörlerin azot oksitler, metan içermeyen uçucu organik karbonlar, kükürt dioksit, amonyak (NH₃), karbonmonoksit ve partiküler madde kirleticileri bazında her yıl ulusal emisyon envanteri oluşturulacak ve bu kirleticiler için</p>

			ulusal emisyon envanteri projeksiyonları hazırlanacaktır.
		Kara ve Deniz Kaynaklı Kirlenmelerin Önlenmesi ve Kimyasalların Yönetimi	Deniz çevresinin kirlenmesini önlemek, azaltmak ve kontrol etmek, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve yürürlükteki ulusal mevzuat kapsamında denizlerimizde koruma çalışmaları yapılmaktadır. Kalıcı Organik Kirlenmelere ilişkin Stockholm Sözleşmesi gereğince ülkemizin sözleşmede yer alan kimyasal maddeler ve bunları içeren stokların belirlenmesi ve bunların yönetimine yönelik gerekli çalışmalar yürütülmektedir.
		Katı Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Uygulaması	Ülkemizde öncelikli atık yönetim prensiplerinden birisi olan atıkların tekrar kullanılması, maddesel ve enerji geri kazanımı faaliyetlerinin teşvik edilerek geri kazanım tesislerinin teknik ve idari yeterliliklerinin artırılması amacıyla kriterler oluşturulmuş ve bu kriterleri sağlayan geri kazanım tesislerinin kurulmasıyla hem ekonomiye hem de çevreye katkıda bulunmaya devam edilmektedir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu çerçevesinde katı atık bertaraf tesislerinin yapılması ve işletilmesi faaliyeti belediyelerin görev ve yetkileri arasında olduğundan, bu tesislerin yapım işleri belediyeler tarafından yürütülmektedir. Ayrıca, yerel yönetimlerin entegre atık yönetimi tesisleri uygulamalarını gerçekleştirebilmeleri için önemli miktarda finansman ihtiyacının karşılanması ve yerel yönetimlerin teknik kapasitelerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, Katı Atık Programı (KAP) projesi çalışmaları ile gerekli destek sağlanmaktadır. Sıfır Atık Projesinin ülke genelinde yaygınlaştırılması kapsamında mahalli idareler, kamu/kurum ve kuruluşları, bina ve yerleşkelerde sistem kurulumunun sıfır atık yönetmeliği uygulama takvimi doğrultusunda gerçekleştirilmesi çalışmaları devam etmektedir.
		Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Kapsamındaki Destek Faaliyetleri	Avrupa Birliği tarafından IPA fonu ödeme planı Finansman Anlaşması ile belirlenmiştir. Proje bütçelerinin maksimum % 85'i AB IPA fonu katkısı, % 15'i ise ulusal katkıdan (Belediyeler, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ve kapasite artırım proje sahibi olan diğer kamu kurumları) oluşmaktadır. Başvurusu yapılan altyapı ve kapasite artırım projelerinden Avrupa Komisyonunca kabul

			<p>edilen projelerin uygulama süreci Çevre ve İklim Eylemi Sektörel Operasyonel Programı uygunluk tarihinin son günü olan 31.12.2026 tarihine kadar devam edecektir.</p>
		Toplumsal Çevre Koruma Bilincinin Geliştirilmesi	<p>Toplumsal çevre bilincinin geliştirilmesi faaliyetleri kapsamında; kamu spotları, eğitim videoları, bilgilendirici yayınlar, dijital platform ve sosyal medya çalışmaları, etkinlik ve organizasyonlar olmak üzere birçok bilinç ve farkındalık çalışması yapılmaktadır.</p>
Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi	Toprak Kaynaklarının Korunması, Geliştirilmesi Ve Etkin Kullanımı	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele	<p>Sel, çığ ve heyelan zararlarının en aza indirilmesi, başta toprak olmak üzere tabii kaynakların korunması amacıyla eylem planları ve bölgesel gelişim projeleri kapsamında uygulama projeleri yapılacaktır. Çığ, kaya yuvarlanması, erozyon ve sel kontrolünde uygulanan yöntem ve çalışmaların tamamının bir arada görülebileceği aynı zamanda ulusal ve uluslararası alanda teknik personelin eğitimi amacıyla model sahalar oluşturulacaktır. Ulusal arazi örtüsü/kullanımı haritası oluşturulacaktır. Aynı kapsamda oluşturulan ulusal su ve rüzgâr erozyonu haritaları, çölleşme hassasiyet haritası ve toprak organik karbonu haritası gösterge ve kriterleri güncellenecektir.</p>
Şehircilik ve Risk Odaklı Bütünleşik Afet Yönetimi	Mekânsal Planlama ve Kentsel Dönüşüm	Kentsel Dönüşüm Uygulamaları	<p>Vatandaşlarımızın can, mal güvenliğinin ve kamu düzeninin sağlanması amacıyla 6306 sayılı Kanun kapsamında riskli alan ilan edilen alanlara ilişkin imar planı ve uygulama işlemleri Bakanlığımızca yapılarak onaylanmaktadır. Kentsel dönüşümle, özgün kimliğini koruyan, deprem ve afetlere hazırlıklı, estetik ve çevre dostu dönüşüm anlayışıyla zayıf ve dayanıksız olan bağımsız birimlerin dönüşümü gerçekleştirilecektir.</p>
	Mekânsal Planlama ve Kentsel Dönüşüm	Mekânsal Planlama ve Uygulama	<p>Sağlıklı, güvenli ve mekân kalitesi yüksek yerleşmeleri oluşturmak için mekânsal planlama, afet zararlarını önlemeye yönelik kentsel dönüşüm proje ve uygulamaları ile altyapı hizmetlerini yürütmek, ulusal coğrafi bilgi sistemini kurmak ve mekânsal planlama sisteminin bütüncül bakışla ele alınması ve ulusal düzeyde mekânsal stratejilerin netleştirilmesi önem taşımaktadır. Planlama sisteminin en üst düzeyde ilke ve esaslarının ortaya konulması ve gerek kentsel gelişme ve kırsal planlama, gerekse kıyı alan ve bölgeleri bazında hedef ve stratejilerin hazırlanması amaçlanmaktadır. Şehirler rehabilite edilerek bölge nüfusuna nitelikli bir kentsel yaşamın ve mekânın sağlanarak aktivite alanlarının oluşturulması ve korunması ile bu alanlara</p>

			ulaşılabilirlik sağlanacaktır. Daha yaşanabilir bir çevre sağlanarak kentsel kalitenin geliştirilmesi amacıyla millet bahçeleri yaygınlaştırılacaktır.
Şehircilik ve Risk Odaklı Bütünleşik Afet Yönetimi	Akıllı Şehirler Ve Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri	Akıllı Şehirlerle İlişkin Faaliyetler	Türkiye'nin ilk, dünyanın dördüncü akıllı şehir strateji ve eylem planı dokümanı olan Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı yayınlanmış olup, bu plan ile akıllı şehirler alanında müşterek çalışma kabiliyetinin kurumsal sorumluluklar dahilinde geliştirilmesi ve akıllı şehir politikalarına ulusal katmanda getirilen bütüncül bakış açısının hayata geçirilebilmesi, doğru proje ve faaliyetlerin sorumlularınca uygulanması amaçlanmaktadır. Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında tüm kamu kurum ve kuruluşlarının üzerine düşen görev ve sorumlulukları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının koordinasyonunda yürütmesi sağlanacaktır.
		Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri	Gelecekte ülkemizde oluşması hedeflenen coğrafi bilgi endüstrisinin yol haritasını içeren Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı, Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemi Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz hedefleri dikkate alınarak, ülkemizin coğrafi veri altyapısından faydalanmak isteyen tüm sektörlerle kaliteli, güncel ve dinamik coğrafi bilgi akışı sağlayacak, entegre coğrafi bilgi üretim ve paylaşım platformu olan Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi portalının kurulması ve işletilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.
		Kent Bilgi Sistemi Faaliyetleri	Akıllı şehir uygulamalarının en başta gelen coğrafi uygulaması olan Kent Bilgi Sistemi – Kent Rehberi uygulamasının Bakanlık Bulut Kent Bilgi Sistemi üzerinden yerel yönetimlere tanımlanarak yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır.
Şehircilik ve Risk Odaklı Bütünleşik Afet Yönetimi	Çevreye Duyarlı ve Güvenli Yapılaşma	İskân Uygulamaları	Kalkınma projelerinden HES, sulama, taşkın ve içme-kullanma suyu amaçlı barajlar, havaalanı, fabrika, maden rezervi, ekonomik ve savunma ile ilgili diğer tesislerin yapımı, tarihi ve doğal kıymetlerin korunması gibi amaçlara yönelik yapılacak kamulaştırmalar veya özel yasaların uygulanması sonucu taşınmazının tamamı veya bir kısmı kamulaştırılmaktadır. Bu yerleri terk etmek zorunda kalanlar, göçebe iddiasıyla başvuruda bulunanlardan göçebe oldukları sonucuna varılanlar ile iskânlı göçmenler ilgili mevzuat paralelinde Mahalli İskân Komisyonlarınca hak sahibi kabul edilirse

			<p>kırsalda veya şehirlerde devlet eliyle iskân edilmektedirler.</p> <p>Bu faaliyet ile Bakanlığımızca yürütülen kamuya ilişkin bina yatırımlarına ait işlerin, bilimsellik, uzmanlık, mimari ve kültürel kaynakların etkin ve verimli kullanımı ve daha iyi bir yapı kalitesi anlayışı benimsenerek yapılması ve bu yapıların inşaat süresi içinde, belirlenen teknik standartlarda hizmete sunumu amaçlanmaktadır.</p>
		Kamu Binalarında Etüt, Proje ve Yapım Faaliyetleri	
		Yapı Denetimi Faaliyetleri	<p>Denetim faaliyetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi için; yapı denetim sisteminin uygulandığı illerde faaliyet gösteren Yapı Denetim Kuruluşları, il teşkilatlarımız tarafından denetlenecek ve yapı denetim kuruluşlarının kurucularını ve teknik elemanlarını bilgilendirme ve bilinçlendirme seminerlerini düzenleme faaliyetlerine devam edilecektir. Yapı Denetim Sisteminin daha verimli ve etkin olması için “Ulusal Yapı Denetim Sistemi” yazılımı güncelleştirilecek, revize çalışmalarına devam edilecektir. Ulusal Yapı Denetim Sistemi yazılımı ile denetimde etkinlik hedeflenerek, güncellenmesi ile birlikte denetim sürecini oluşturan işlemler daha hızlı yapılacak olup, bürokrasinin azaltılması, evrak ve zaman israfının önlenmesi sağlanmış olacaktır. Ayrıca yapı denetim konusu ile ilgili Bakanlığımıza yapılmış olan müracaatların sahipleri, yapılan işlemlerin her aşamasından daha ayrıntılı bir şekilde bilgi sahibi olabileceklerdir.</p>
		Yapı Malzemeleri Piyasa Gözetim ve Denetimi	<p>Yapı Malzemeleri mevzuatını yürütmek ve bu amaca yönelik gerekli yasal alanı düzenlemek üzere mevzuatın hazırlanması çalışmalarımıza devam edilecektir. Yapı Malzemelerine ilişkin geliştirilen ulusal mevzuatımız ile yapı malzemelerinin güvenli olarak piyasaya arz edilmesi ve yapı işlerinde de güvenli olarak kullanılmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir. Yapı malzemelerinin etkin ve hızlı bir şekilde denetim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için geliştirilmiş olan “Mobil Denetimin” entegre edildiği, Yapı Malzemeleri Denetim Sisteminin (YMDS) idamesi ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.</p>
Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi	Yerel Yönetimlerin Hizmet Kalitesinin Artırılması	Yerel Yönetimlerin Hizmet Kapasitelerinin Artırılması ve Performans İzlemesi	<p>Bu faaliyet kapsamında; yerel yönetimlerin hizmet sunum süreçlerine ilişkin analiz ve değerlendirme çalışmaları yapılarak mevzuat önerisi hazırlanacak ve/veya tali mevzuat düzenlemesi yapılacaktır. Yerel yönetimlerin kurumsal kapasitenin artırılması amacıyla eğitim ihtiyaçları karşılanacaktır. Hizmet</p>

			sunumunda standartlar belirlenerek uygulamada birlik sağlanacaktır.
Yönetim ve Destek Programı	Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri	Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri	Bakanlığın taraf olduğu adli ve idari davalarda, iç ve dış tahkim yargılamasında, icra işlemlerinde ve yargıya intikal eden diğer her türlü hukuki uyuşmazlıklarda temsil edilmesi; idarelerce hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilecek dava ve icra takipleri ve tahkim ile ilgili işlemlerin koordine edilmesi, izlenmesi ve denetlenmesi; idare hizmetlerine ilişkin mevzuat, sözleşme, şartname ve uyuşmazlıklar ile ilgili hukuki mütalaa bildirilmesi; idarenin amaçlarının daha iyi gerçekleştirilmesi, mevzuata, plan ve programa uygun çalışmalarının temin edilmesi amacıyla gerekli hukuki tekliflerin hazırlanması gibi iş, işlem ve süreçlere yönelik giderleri bu faaliyet altında izlenecektir
		İç Denetim	Bakanlığın yönetim ve kontrol yapılarının risk analizleri doğrultusunda değerlendirilmesi, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılıp kullanılmadığı hususunda incelemeler yapılması ve önerilerde bulunulması, harcamaların ve mali işlemlerin mevzuat ve üst politika belgelerine uygunluğu ile mali yönetim ve kontrol süreçlerinin denetlenmesi ve raporlanması gibi iş, işlem ve süreçlere yönelik giderleri bu faaliyet altında izlenecektir.
		Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi	Bakanlığın basın ve halkla ilişkiler faaliyetlerinin planlanması ve yürütülmesi; 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru bir şekilde sonuçlandırılması amacıyla gerekli tedbirlerin alınması gibi iş, işlem ve süreçlere yönelik giderleri bu faaliyet altında izlenecektir.
		Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri	Bakanlığın görev, yetki, sorumluluk ve faaliyet alanına giren konularda Avrupa Birliği, diğer uluslararası kuruluşlar ve ülkelerle ilişkilerinin yürütülmesi ve bu konuda koordinasyonun sağlanmasına ilişkin iş, işlem ve süreçlere yönelik giderleri bu faaliyet altında izlenecektir.
		Teftiş, İnceleme ve Soruşturma	Bakanlığın her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili teftiş, inceleme, soruşturma işlemlerinin yürütülmesi; idare amaçlarının ve görevlerinin daha iyi gerçekleştirilmesi; kurumun mevzuat, plan ve programlara uygun çalışmasının temin edilmesi amacıyla gerekli tekliflerin hazırlanması ve üst yönetime sunulması gibi iş, işlem ve süreçlere yönelik giderleri bu faaliyet altında izlenecektir.

Yönetim ve Destek Programı	Üst Yönetim, İdari ve Mali Hizmetler	Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	Bakanlığın bilgi işlem sistemlerinin işletilmesi ve geliştirilmesi ile teknolojik kapasitelerinin artırılmasına yönelik iş, işlem ve süreçlere ilişkin giderleri bu faaliyet altında izlenecektir.
		Diğer Destek Hizmetleri	Bakanlığın tüm programlarına hizmet etmekle birlikte yukarıda yer alan faaliyetler kapsamına girmeyen diğer destek hizmeti niteliğindeki iş, işlem ve süreçlere yönelik giderleri bu faaliyet altında izlenecektir.
		Engellilerin Erişebilirliğinin Sağlanması	Bakanlığın çalışma alanı içindeki, engellilerin erişebilirliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar bu faaliyet altında izlenecektir.
		Genel Destek Hizmetleri	Bakanlığın tüm programlarına hizmet eder nitelikte olan temizlik, güvenlik, aydınlatma, ısıtma, onarım, taşıma ve benzeri mal ve hizmetlerin temini; fiziki çalışma ortamlarının düzenlenmesi, genel evrak ve arşiv hizmetlerinin yürütülmesi, sivil savunma ve seferberlik hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesi gibi iş, işlem ve süreçlere yönelik giderleri bu faaliyet altında izlenecektir.
		İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler	Bakanlığın personel planlamasının yapılması; personel atama, nakil, terfi, emeklilik ve benzeri özlük işlemlerinin yürütülmesi; insan kaynağı kapasitesinin artırılmasına yönelik eğitimlerin planlanması ve düzenlenmesi gibi iş, işlem ve süreçlere yönelik giderleri bu faaliyet altında izlenecektir.
		Özel Kalem Hizmetleri	Üst yönetimin çalışma programının düzenlenmesi ile resmi ve özel yazışmalar, protokol, tören, ziyaret, davet, karşılama, ağırlama gibi hizmetlerin yürütülmesi amacıyla gerçekleştirilen iş, işlem ve süreçlere yönelik giderler bu faaliyet altında izlenecektir.
		Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	Bakanlık tarafından yürütülen ve idarenin tüm programlarına hizmet eder nitelikte olan mali yönetim ve kontrole ilişkin iş, işlem ve süreçlere yönelik giderler bu faaliyet altında izlenecektir.

3.2.2 Performans Sonuçlarının Değerlendirilmesi

3.2.2.1. Alt Program Hedef ve Göstergeleriyle İlgili Gerçekleşme Sonuçları ve Değerlendirmeler

Tablo 23. Performans Göstergesi Gerçekleşmeleri İzleme Formu (Form 3)

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme		
					Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu
1	A, B, C sınıfı enerji kimlik belgesi alan bina sayısı (kümülatif)	Adet	1.350.000	1.300.000	1.314.933	39	Ulaşılamadı
2	Enerji kimlik belgesi alan bina sayısı	Adet	1.450.000	1.400.000	1.425.227	48	Ulaşılamadı
3	Enerji kimlik belgesi alan binalarda yenilenebilir enerji kullanan bina sayısı (kümülatif)	Adet	85.000	75.000	78.674	47	Ulaşılamadı
4	Yeni inşa edilen konutlardaki yıllık ortalama enerji ihtiyacı	Kilowatt Saat (KWh)	120	120	120,84	99	Kısmen Ulaşıldı
Değerlendirme	<p>Ülkemizde 01.01.2020 tarihi itibarı ile binalar veya bağımsız bölümlere ilişkin alım, satım ve kiraya vermeye ilişkin iş ve işlemlerde enerji kimlik belgesinin düzenlenmiş olması şartı aranmaya başlanmıştır. Yeni binalar için Enerji Kimlik Belgesi sınıflarının A, B veya C sınıfı olma zorunluluğu bulunmaktadır. Binalarda Enerji Performans Yönetmeliği ile binalarda minimum enerji performans gerekleri belirlenmiş, yenilenebilir enerji kaynaklarının uygulanabilirliği artırılmıştır.</p> <p>Başta kamu binaları olmak üzere, yeni yapılacak binaların yeşil sertifika sahibi olmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Bu amaçla Yeşil Sertifika Sistemi (Yes-TR) oluşturulmuş, değerlendirme kuruluşturulan belirlenmiş, yeşil sertifika uzman adayları eğitimleri başlamıştır. Binalar ile yerleşmeler için Yeşil Sertifika Yönetmeliği yayımlanmış olup eğitici kuruluşların yetkilendirilmesi yapılarak ilgili uzmanların eğitimi gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımızın bağlı kuruluşu olan Türkiye Çevre Ajansı aynı tarihli Yönetmelik ile değerlendirme kuruluşu olarak yetkilendirilmiş olup, sertifikalandırma faaliyetlerini yürütmektedir. Cari yılda hedeflenen yeşil sertifika sayısına ulaşamamış olup, yeni inşa edilecek binaların yeşil sertifika sahibi olmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.</p> <p>Binalarda enerji verimliliği uygulamalarının önünü açmak, bürokratik engelleri kaldırmak ve standartlara uygunluğunu sağlamak amacıyla imar ve enerji verimliliği mevzuatında değişiklik yapılmıştır. TS-825 Binalarda Isı Yalıtım Kuralları Standardı ve Referans Bina değerleri güncelleme çalışmaları yapılmıştır.</p> <p>Neredeyse Sıfır Enerjili Bina (NSEB) zorunluluğu ülkemizde 01.01.2023 tarihi itibarı ile yapı ruhsatı alan kapsam dahilindeki binalarda başlamış olup, yenilenebilir enerji kullanan bina sayısına ve konutların ortalama enerji ihtiyacının düşürülmesine önemli katkılar sağlamaktadır. 01.01.2025 tarihi itibarı ile 2000 m² ve üzeri toplam yapı inşaat alanına sahip kapsam dahilindeki yeni binaların NSEB olma zorunluluğu başlayacağından, istenilen tüketim değerlerine ve yenilenebilir enerji kullanan bina sayısına ulaşılması kolaylaşacak, binalarda enerji verimliliği hususunda yürütülecek proje ve faaliyetler önceliğini koruyacaktır.</p>						

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme		
					Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu
1	Başta ceviz ve badem olmak üzere ağaçlandırma ve tıbbi, aromatik ve süs bitkileri yetiştiriciliği ile hayvancılık amaçlı kiralanmak üzere ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü	Milyon m ²	185	185	199	376	Aşıldı
2	Ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kurumlara devredilecek taşınmazın değeri (Kümülatif)	Milyar TL	33	33	63	1.100	Aşıldı
3	Milli emlak gelirlerinin bir önceki yıla göre artışı oranı	Yüzde	10	10	40	400	Aşıldı
4	Mülkiyet sorununun çözümü için satışı veya devri yapılacak taşınmaz sayısı	Adet	660.000	620.000	788.000	120	Aşıldı
5	Satışı yapılan tarım arazisi parsel sayısı (kümülatif)	Adet	110.000	110.000	118.248	421	Aşıldı
6	Tarımsal amaçlı olarak yapılan kiralama sözleşmesi (kümülatif)	Adet	65.000	65.000	80.400	42.878	Aşıldı
7	Yatırım teşvik uygulamaları kapsamında ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü	Milyon m ²	120	100	120	100	Ulaşıldı
Değerlendirme	Hazine taşınmazları, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından, sektörel ve ekonomik ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak tahsis, kiralama, irtifak hakkı tesisi ve satış işlemlerine ilişkin süreçler çerçevesinde planlanmaktadır. Hazine taşınmazlarının tarım, hayvancılık, sanayi, turizm, eğitim, konut, sağlık sektörleri başta olmak üzere tüm sektörlerin ve ekonominin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmak suretiyle değerlendirilmesine devam edilmektedir.						

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme		
					Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu
1	Korunan alanların ülke yüzölçümüne oranı	Oran	17	14	12,87	5	Ulaşılamadı
2	Çevre düzenleme proje sayısı (doğal sit, özel çevre koruma bölgesi vb)	Adet	140	130	138	75	Ulaşılamadı
3	İmar uygulaması yapılan yerleşim yeri sayısı	Adet	58	58	87	825	Aşıldı
4	Kiralanan ve kullanma izni verilen alan sayısı	Adet	300	300	328	109	Aşıldı
5	Korunan alan sayısı (Doğal Sit, Özel Çevre Koruma Bölgesi) (Kümülatif)	Adet	1.300	1.300	1.292	93	Kısmen Ulaşıldı
6	Korunan alanlara ilişkin mali destek verilen içme suyu, kanalizasyon ve atık su arıtma tesis sayısı	Sayı	88	88	92	157	Aşıldı
7	Onaylanan imar planı sayısı (kümülatif)	Adet	1.550	1.550	1.570	111	Aşıldı
8	Su kalitesi izlenen nokta sayısı	Adet	400	360	258	72	Ulaşılamadı
9	Tabiat varlığı olarak tescil edilmek üzere onaya sunulan mağara sayısı	Adet	150	135	150	100	Ulaşıldı
10	Tespit edilen ve tescil için onaya sunulan doğal sit alan sayısı (kümülatif)	Adet	230	230	389	222	Aşıldı
11	Tespit edilen ve tescili yapılan özel çevre koruma bölgesi sayısı (kümülatif)	Adet	22	19	19	0	Ulaşılamadı
12	Yeniden değerlendirilen alan sayısı	Adet	830	830	830	100	Ulaşıldı
Değerlendirme	Özel Çevre Koruma Bölgelerinin altyapı, katı atık ve arıtma hizmetleri önemli ölçüde tamamlanmıştır. Yeni önerilen Özel Çevre Koruma Bölgeleri, uzmanlarca yerinde incelenerek belirlenmektedir. Ülkemizde yer alan mağaralar, araştırılarak değerlendirilmekte ve önem arz edenlerin tabiat varlığı olarak tescili yapılmaktadır. Öneri doğal sit alanlarının ekolojik temelli, bilimsel araştırma raporlarının hazırlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Geçmişte görsel yaklaşımlarla tespit edilen doğal sit alanları Bakanlığımızca ekolojik temelli bilimsel yöntemlerle ele alınarak yeniden değerlendirilmiştir. Bu amaçla korunan alan mevzuatı ve yönetimi yeniden düzenlenmiş, özellikle doğal sit alanlarının bilimsel esaslarla araştırılması yönünde bölgesel projeler yürütülmüştür. Doğal sit alanlarına ilişkin bilgi sistemleri oluşturularak bir envanter düzenlenmiştir.						

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme		
					Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu
1	Sıfır Atık farkındalık eğitimi alan kişi sayısı	Sayı	2.500.000	2.500.000	20 Milyon	800	Aşıldı
2	Artırılmış atık suların yeniden kullanılma oranı	Yüzde	5	4	5,3	106	Aşıldı
3	Atık su arıtma hizmeti verilen belediye nüfus oranı	Yüzde	93	90	90,6	97	Kısmen Ulaşıldı
4	Bisiklet yolu mesafesi (kümülatif)	Kilometre	4.048	2.548	1.656	2	Ulaşılamadı
5	ÇED başvurularının süresi içinde sonuçlandırılma oranı	Yüzde	99	99	99	100	Ulaşıldı
6	Çevre bilincinin artırılmasına yönelik kamu spotu, tanıtım filmi ve medya çalışması sayısı	Adet	200	70	75	38	Ulaşılamadı
7	Çevre danışmanlık firmalarının denetlenme oranı	Oran	45	100	103	229	Aşıldı
8	Çevre dostu sokak mesafesi (kümülatif)	Kilometre	60	36	9,14	0	Ulaşılamadı
9	Çevre etiket sistemi kapsamında belirlenen ürün ve hizmet grubu sayısı	Adet	12	11	12	100	Ulaşıldı
10	Düzenli depolama hizmeti verilen belediye nüfusu oranı	Yüzde	90	88	89	99	Kısmen Ulaşıldı
11	E-izin başvurularının süresi içinde sonuçlandırılma oranı	Yüzde	99	99	96	97	Kısmen Ulaşıldı
12	Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol kapsamında yönetilen tesis sayısı (kümülatif)	Adet	250	250	250	100	Ulaşıldı
13	Gürültü bariyeri alanı	Metrekare	70.000	60.000	68.857	74	Ulaşılamadı
14	Hava kalitesi izleme ağındaki istasyon sayısı	Adet	380	380	380	100	Ulaşıldı
15	Hava kalitesinin iyileştirilmesi için destek sağlanan proje sayısı (kümülatif)	Adet	120	120	120	100	Ulaşıldı

16	Mavi bayrağa sahip plaj sayısı	Adet	600	550	551	29	Ulaşılamadı
17	Metre seviyesinde hava kalitesi değerlerinin belirlendiği il sayısı (kümülatif)	Adet	59	37	59	100	Ulaşıldı
18	Planlı birleşik çevre denetimi sayısı	Adet	2.165	2.060	2.112	98	Kısmen Ulaşıldı
19	Plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulaması ile oluşumu engellenen plastik atık miktarı (kümülatif)	Ton	700.000	700.000	1.019.850	260	Aşıldı
20	Sıfır atık projesi kapsamında evsel atık geri kazanım oranı	Yüzde	30	30	35*	117	Aşıldı
21	Sıfır atık projesi kapsamında kaynağında ayrıştırılarak toplanan atık miktarı	Ton	11,5	9,5	11,7	102	Aşıldı
22	Stratejik Çevresel Etki Değerlendirmesi (SÇD) yürütülen plan veya program sayısı	Adet	40	40	40	100	Ulaşıldı
23	Sürekli atık su izleme ve sürekli emisyon izleme sistemlerinden elde edilen yıllık veri yüzdesi	Yüzde	95	95	95	100	Ulaşıldı
24	Toplam çevre denetimi sayısı	Adet	58.000	57.500	53.713	93	Kısmen Ulaşıldı
25	Yayınlanan çevresel gösterge sayısı	Adet	100	100	100	100	Ulaşıldı
26	Yeşil yürüyüş yolu mesafesi (kümülatif)	Kilometre	3.000	1.500	383,94	2	Ulaşılamadı
27	Yetkili çevre laboratuvarlarında düzenlenen yeterlilik testi parametre sayısı	Adet	35	35	35	100	Ulaşıldı
Değerlendirme	*Evsel atık geri kazanım oranının 2023 yılı gerçekleşme hedefi olup, geri kazanım oranının nihai değeri 2024 yılı Nisan ayında açıklanmaktadır.						
	<p>Ülkemizin Paris İklim Anlaşmasına taraf olmasıyla iklim değişikliği ile mücadele kapsamında çevre ve şehircilik çalışmalarında belirlenen hedefler doğrultusunda yeni bir sürece girilmiştir. Belirlenen hedeflere ulaşmak için toplum bilincini yeniden şekillendirecek ve artıracak projeler yapılmaktadır. Net Sıfır Emisyon 2053, Yeşil Kalkınma, Şehirlerimizin Yeşil Dostu İklim Dönüşümü, Sıfır Atık vb. alanlarda toplumsal farkındalığı artıracak eğitim, etkinlik ve tanıtımlar planlanmaktadır. Ülkemizde atıkların tekrar kullanılması, maddesel ve enerji geri kazanım faaliyetleri teşvik edilmektedir. Tesis yeterliliklerinin artırılması amacıyla kriterler oluşturulmuştur. Bu kriterleri sağlayan geri kazanım tesisleri ekonomiye ve çevreye katkıda bulunmaktadır.</p> <p>Kaynağında ayrıştırılarak toplanan atık miktarı artırılmaktadır. Katı Atık Programı (KAP) kapsamında sağlanan hibe desteği ile yerel yönetimlerin ön işlem ve düzenli depolama tesislerinin kurulmasına ilişkin çalışmalar yürütülmektedir. Yapımı tamamlanan tesisler ile tüm ülkeye hizmet edecek tesislerin yapımı tamamlanacaktır. Küresel iklim değişikliği, kuraklık ve su kaynakları üzerinde oluşan baskının artmasıyla birlikte su potansiyelinin azalmış olması, artılmış atık suyun alternatif su kaynağı olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir. Atık su arıtma tesislerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bütüncül yönetiminin sağlanması için yürütülen çalışmaların tamamlanması gerekmektedir.</p>						

<p>Atık suların yeniden kullanım oranına ilişkin, yılsonu için belirlenen %5 hedefi, yıl bitmeden sağlanmış olup; Ülkemizde, su kirliliğini önleme amaçlı yapılan çalışmalar ve Bakanlığımızca verilen maddi ve teknik destekler sonucunda, son yıllarda kanalizasyon şebekesi ve atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye sayısında ve bu hizmetin verildiği nüfusta önemli artış olmuştur. 2002 yılında 145 atık su arıtma tesisi ile belediye nüfusunun %35'ine atık su arıtma hizmeti verilirken, Bakanlığımızca yapılan çalışmalarla 2023 yılı Aralık ayı sonu itibarıyla atık su arıtma tesisi sayısı 1.213'e, oranı ise % 90,6' ya çıkartılmış olup, arıtılmış atık suların % 5,3'ü yeniden kullanılmaktadır.</p> <p>Sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda emisyonların azaltımına yönelik, uçucu organik bileşik emisyonların, ısınma kaynaklı emisyonların, tesis ve faaliyet kaynaklı emisyonların kontrolü konularında sektörel analiz yapılarak mevzuat güncellenmesi gerekmektedir.</p> <p>Hava Kalitesinin İyileştirilmesi (HAP) Programı kapsamında ısınmada daha temiz yakıtlara geçişin sağlanabilmesi amacıyla yeşil dönüşüm için özellikle bireysel yakıt kullanımından vazgeçilerek bölgesel ısınmanın yaygınlaştırılması amacıyla fizibilite çalışmalarına ve büyük yatırımlara ihtiyaç bulunmaktadır. Bu amaçla sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda, yakıt kalitesinin artırılması, bölgesel ısıtma sistemlerinin desteklenmesi, tesis ve faaliyetlerin hava emisyonlarının azaltılmasına ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.</p> <p>Ülkemizin taraf olduğu uluslararası hava kirliliği sözleşmesi gereklilikleri kapsamında hava kirleticileri emisyon envanteri yıllık olarak hazırlanmakta ve raporlanmaktadır. Hava Kalitesinin İyileştirilmesi (HAP) Programı kapsamında, yeşil dönüşüm çalışmaları devam etmekte olup; sosyal yardım alan ailelerin dönüşüm masrafları belediyeler aracılığıyla karşılanmaktadır. Hava kalitesi yönetimine esas çalışmalar planlanan şekilde gerçekleştirilmiş olup, gerekli faaliyetler sürdürülmektedir. HEY Portalı ve NEFES yazılımına esas veri üretimi ve emisyon envanteri veritabanında faaliyetler sürdürülmektedir.</p> <p>Deniz ve kıyı alanlarına yapılan atık su deşarjlarının engellenmesi ve deniz çöpleri ile etkin mücadelenin artırılması gerekmektedir. Denizlerimiz karasal kökenli kirleticiler ve denizcilik faaliyetlerinden kaynaklanan kirlilik baskısı altında olup, özellikle Marmara Denizi'nde bu etkilerin azaltılması için eylem planı hazırlanmıştır.</p> <p>Çevre denetimleri etkin bir şekilde devam etmektedir. Çevresel göstergelere ilişkin veri kalitesinin artırılarak uyumlaştırılması ve tüm çevre denetimi verilerinin kayıt altına alınması gerekmektedir. Çevre denetimleri, erken uyarı mekanizmasının kurulması ve çevresel planlama açısından Sürekli İzleme Merkezi SİM'in kapasitesinin geliştirilmesi gerekmektedir.</p> <p>Çevre etiket sistemine yönelik farkındalığın artırılması ve çevre etiketinin ulusal ve uluslararası ortamda tanıtılması için çalışmaların yapılması planlanmakta olup 11 ürün/hizmet grubunda çevre etiketi kriterleri yayımlanmıştır. 9 firmaya çevre etiketi kullanıcıları unvanı verilmiştir. Çevre Referans Laboratuvarı'nın teknolojik altyapı ve hizmet kalitesinin, emsalleri ile karşılaştırıldığında üst seviyede olduğu görülmektedir.</p>
--

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme		
					Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu
1	Bulut Kent Bilgi Sistemi ekosistemine katılan belediye sayısı (Kümülatif)	Adet	1.390	1.390	1.390	100	Ulaşıldı
2	Rehberlik yapılan akıllı şehir uygulamaları sayısı	Adet	50	50	50	100	Ulaşıldı
3	Ulusal coğrafi bilgi sistemi stratejisi ve eylem planı dönemsel performans değerlendirme sayısı	Adet	4	4	4	100	Ulaşıldı
Değerlendirme	<p>Bulut Kent Bilgi Sistemi uygulamaları ile üretilen coğrafi verilerin Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemine sunumu için altyapı oluşturulmuştur. Akıllı şehir ekosistemi ile akıllı şehirlere yönelik ihtiyaçların yerli ve milli imkânlarla karşılanması, ayrıca uluslararası alanda etkin bir şekilde başka ülkelerdeki ihtiyaçlara çözümler sunulması hedeflenmektedir. Ülkemizde coğrafi bilgi teknolojilerinin kamu ve özel sektörde etkin ve verimli kullanımı, yönetim sistemleri ile veri yönetiminin temel ilkelerine sahip teknik personel eksikliği hissedilmektedir. Bakanlığımızca oluşturulan platform ile coğrafi / konumsal verilerin toplanması, üretilmesi ve paylaşılmasına ilişkin her türlü iş ve işlemler kayıt altına alınmaktadır.</p> <p>Vatandaşlarımızın mekânsal plan verilerine ulaşımını sağlayan e-Belediye, e-Plan Otomasyon Sistemi geliştirilmiş olup tüm mekânsal planlama ekosistemi tarafından kullanılmaktadır. Mekânsal planlamada TUCBS ile entegre bir yapıda, akıllı plan verisi kullanılmaya başlanmıştır.</p> <p>Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Standartları ve Kent Bilgi Sistemi Standartları yaygınlaştırılmalı ve sektörel standartların geliştirilmesi teşvik edilmelidir. Mobil uygulama altyapısının gelişmesi ve teknolojik yenilikler, akıllı şehirlere hızlı geçişin olması gerektiğini göstermektedir. Bu çerçevede akıllı şehir uygulamalarının altyapısı geliştirilmeli ve teşvik edilmelidir.</p> <p>Farklı kurum ve kuruluşlar tarafından üretilen coğrafi verinin bir araya getirilmesi, farklı kullanıcılara ve uygulamalara paylaşılması, ulaşılabilir verinin keşfinin ve kullanım amacına uygunluğunun değerlendirilmesi gerekmektedir. Yerel yönetimlerin önemli bir ihtiyacı olan kent bilgi sistemlerinin yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Yerel yönetimlerde akıllı şehir çözümlerinin hayata geçirilmesinde, yerel strateji ve yol haritalarının belirlenmesi gerekmektedir. Birden çok coğrafi veri servisinin ilişkilendirilmesi ile bütünlük hizmetlerin geliştirilmesi kapsamında, coğrafi veriler sözel diğer verilerle etkin olarak entegre edilip analiz edilerek vatandaş odaklı değer haritaları oluşturulmalıdır.</p> <p>Performans göstergelerine ilişkin ifa edilen çalışmalar ile Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı doğru, kaliteli ve standart coğrafi verinin üretilmesine destekleyerek kamu hizmetleri kapsamındaki planlama, yatırım ve denetleme faaliyetlerinin daha doğru, hızlı ve kaliteli işlemlerine katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda yürütülen işleme çalışmaları raporlanarak tamamlanmıştır. Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) personel belgelendirme çalışmaları ile yoğun emek işleri içeren CBS konusunda istihdam artışı sağlanmasına, CBS sektörünün meslek tanımına ve nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması ile niteliksiz istihdamın önüne geçilmesi çalışmalarına katkı sağlanmıştır.</p> <p>E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması kapsamında 81 ilde görüşmeler yapılmış olup, hazır olan belediyelerin coğrafi veri servisleri entegre edilmiştir. Coğrafi verilere https://bulutkbs.gov.tr/Rehber/ adresinde yetkiler dahilinde erişilebilmektedir. Oluşturulan orta katman altyapısı, kurumların coğrafi veri servisi taleplerinde ve yetkilendirilmesinde kullanılmaktadır. Bulut Kent Bilgi Sistemi uygulamaları ile üretilen coğrafi verilerin Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemine sunumu için altyapı oluşturulmuştur. Bulut Kent Bilgi Sistemi uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla 65 il kapsamında 26 Büyükşehir Belediyesi, 472 İlçe Belediyesi, 39 İl Belediyesi, 335 İlçe Belediyesi, 320 Belde Belediyesi olmak üzere 1192 adet belediyede veri konsolidasyon çalışmaları yapılmıştır. Yerel yönetimlerin önemli bir ihtiyacı olan kent bilgi sistemlerinin yaygınlaştırılması yönünde çalışmalara devam edilmelidir.</p>						

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme		
					Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu
1	Aktif yapı denetim kuruluşlarının bürolarında yapılan yıllık denetim sayısı	Adet	2	2	2,25	113	Aşıldı
2	Aktif yapı denetim kuruluşlarının şantiyelerinde yapılan yıllık denetim sayısı	Adet	6	4,5	4,12	69	Ulaşılamadı
3	Denetlenen yapı malzemelerinin güvenli olma oranı (G.N.Sayısı / T.N. Sayısı)	Yüzde	98	98	98	100	Ulaşıldı
4	Enerji verimliliği iyileştirilmesi çerçevesinde yenilenen kamu hizmet binası sayısı (kümülatif)	Adet	230	230	230	100	Ulaşıldı
5	Hazırlanan kırsal konut projeleri sayısı	Adet	490	477	483	46	Ulaşılamadı
6	Kendi Evini Yapana Yardım (KEYY) metodu ve Devlet eli ile yapılan veya satın alınan konut sayısı	Adet	4.307	4.057	4.035	31	Ulaşılamadı
7	Plan yapımı yeterlilik belgesi düzenlenme sayısı	Adet	4.300	4.300	4.644	230	Aşıldı
8	Yapı malzemelerine ilişkin illerde güçlendirilen laboratuvar sayısı	Adet	44	44	46	105	Aşıldı
9	Yapı malzemelerine ilişkin piyasa gözetim denetim sayısı	Adet	15.500	15.000	13.681	88	Kısmen Ulaşıldı
Değerlendirme	<p>Yapı müteahhitliği hizmet alanında çalışan gerçek veya tüzel kişilerin görev, yetki ve sorumlulukları ile kayıtlarının tutulmasına ilişkin esaslar belirlenmekte, mesleki ve kuruluş yeterlikleri değerlendirilerek tescil ve yeterlik belgeleri verilerek, kayıtları tutulmaktadır. Bakanlığımız tarafından yayımlanan Yapı Malzemeleri Yönetmeliği kapsamındaki ürünlerden, uyumlaştırılmış bir standardı bulunan yapı malzemeleri, piyasaya güvenli olduklarının beyanı olan CE işaretlemesi ile arz edilmektedir. Bakanlığımız tarafından yayımlanan Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelik kapsamındaki ürünler, piyasaya güvenli olduklarının beyanı olan "G" işaretlemesi ile arz edilmektedir.</p> <p>Ülkemizde denetlenen yapı malzemelerinin güvenli olma oranı %98 düzeyindedir. Yapı Denetim Sistemi, 81 ilimizde konusunda uzman olduğu tespit edilmiş kuruluşlar ile mimar ve mühendislerin belgelendirilmesi, faaliyetlerinin denetlenmesi ve idari yaptırım uygulanması şeklinde yürütülmektedir. Kırsal alanda ekonomik nedenler ve teknik bilgisizlikten dolayı ortaya çıkan özensizlik ve dikkatsizlik, yapım tekniğini ve kullanılan malzemelerin kalitesini etkileyerek, yapıların afetlerden zarar görmesine neden olmaktadır. Yapı denetim sektöründe yer alan aktörlere yönelik elektronik bilgilendirme sisteminin etkinleştirilmesi gerekmektedir.</p>						

Denetim personelinin sürekli eğitilmesi, tam zamanlı olarak görevlendirilmesi, kullanılan yazılımın sürdürülebilir olması, laboratuvarların cihaz kapasitesi ve teknolojik altyapısının geliştirilerek artırılması gerekmektedir.

Ülkemize gelen soydaşlarımızın ve çeşitli nedenlerle yerleşim yerini terk etmek zorunda kalanların, iskân taleplerinin sağlanmasında ve hayat standartlarının yükseltilmesinde birçok kapsamlı ve etkin faaliyet yürütülmektedir.

Tarımsal iskânı talep eden ailelere konut ve tarım arazisi verilmekte olup ayrıca istekleri halinde tarımsal faaliyetleri işletme ve donatım kredileri ile desteklenmektedir. Şehirselleşme talebinde bulunan ailelere ise konut verilmektedir. Bu hedefler doğrultusunda, 2023 yılı Mart ayı sonu itibariyle inşaat çalışmalarına ancak başlanabilmiş olup yıl sonu itibariyle toplamda 120 konut, hak sahiplerine teslim edilmiştir. Bu 120 konutun, 45 tanesi satın alma işlemleri yapılarak hak sahiplerine teslim edilen konut ve tarım arazileri olup; geriye kalan 75 tanesi, kredili işler kapsamında yapılan konutlardır.

2023 Yılı 6 Şubat tarihinde, Kahramanmaraş merkezli meydana gelen ve 11 ilimizi çok büyük derecede etkileyen depremlerden dolayı inşaat çalışmaları büyük sekteye uğramış; öncelik deprem bölgesine verilmiştir. Özellikle inşaat sektörünü vuran bu depremler nedeniyle meydana gelen ekonomik zorluklardan dolayı, 2023 yılı başında 450.000 TL olarak belirlenen kredi limitleri 15.06.2023 tarihinde bir kez daha güncellenerek 600.000 TL'ye yükseltilmiştir.

Piyasa gözetimi ve denetimi personelinin sürekli eğitilmesi, tam zamanlı olarak görevlendirilmesi, kullanılan yazılımın sürdürülebilir olması, laboratuvarların cihaz kapasitesi ve teknolojik altyapısının geliştirilerek artırılması önem arz etmektedir. Ülkemizde, yapılarda standardın etkin kullanılması, kontrol ve izlemenin yapılabilmesi için bilgisayarlı otomasyon sistemleri ve bir çevrim içi proje yönetimi geliştirilmelidir. Yapılaşma sürecine ilişkin tüm aşamaların izlenebilir olması gerekmektedir. Üniversiteler ile iş birliği yaparak, CADD standartlarının ülke çapında yaygınlaştırılması gerekmektedir. Kimlikli yerleşmeler oluşturmak adına farklı bölgelerde, çeşitli yöresel mimari projeleri Bakanlığımız tarafından üretilmekle beraber, bu projelerin uygulandığı pilot il ve kırsal konut sayısı hızlı bir şekilde artırılmalıdır.

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme		
					Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu
1	'Medeniyetimizi Yaşatan Şehir Berati' alan şehir (il veya ilçe) sayısı	Adet	6	0	0	0	Ulaşılamadı
2	'Özgün Mahalle' sertifikası alan mahalle sayısı	Adet	6	0	0	0	Ulaşılamadı
3	Kentsel dönüşüm kapsamında kira yardımı yapılan hak sahibi sayısı	Adet	180.000	180.000	201.343	112	Aşıldı
4	Kentsel dönüşüm kapsamında yapılan faiz desteği sağlanan hak sahibi sayısı	Adet	1.200	850	590	49	Ulaşılamadı
5	Kentsel dönüşüm kapsamında yapılan faiz sübvansiyonu	Milyon TL	52	49	18,94	36	Ulaşılamadı
6	Kentsel dönüşüm kapsamında yapılan kira yardımı miktarı	Milyon TL	2.000	2.000	2.975	149	Aşıldı
7	Kentsel dönüşüm strateji belgesi hazırlanan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	Adet	80	60	56	8	Ulaşılamadı
8	Küçük sanayi kooperatiflerine satışı yapılan Hazineye ait küçük sanayi alanı imarlı parsel sayısı	Adet	130	320	709	545	Aşıldı
9	Millet bahçesi çalışması başlatılan alan büyüklüğü	Milyon Metrekare	81	71	74,2	28	Ulaşılamadı
10	Tarihi Kent Merkezi Projesi kapsamında yer alan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	Sayı	75	75	95	600	Aşıldı
11	Uygulamaya alınan büyükşehirlerde mekâna yönelik karşılaştırmalı analizlerle (yeşil alan, planlı konut yerleşim alanı yoğunluklarındaki değişim vb.) hazırlanan	Sayı	30	20	19	63	Ulaşılamadı

izleme ve değerlendirme rapor sayısı	
Değerlendirme	<p>6 Şubat 2023 tarihinde yaşadığımız Kahramanmaraş merkezli depremler 11 ilimizde büyük yıkıma neden olmuştur. Yaşanan depremlerin sosyolojik, psikolojik ve ekonomik etkilerinin büyüklüğü dikkate alındığında kentsel dönüşüm çalışmalarının ülkemiz için ne kadar önemli olduğu ve öncelikle yürütülmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Depremlerdeki artış ve iklim değişikliği ile birlikte artan sel ve heyelan riskleri de değerlendirildiğinde, yaklaşık 1.5 milyon birimin dönüşümü aciliyet arz etmektedir.</p> <p>Aktif faylara ilişkin çalışmalar kapsamında yürütülen Mekânsal Planlama Sürecinde Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonu Oluşturma Kriterlerinin Belirlenmesi Projesi tamamlanmıştır. Fay sakınım zonu oluşturma kriterlerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esaslara ilişkin mevzuat taslaklarının ve uygulamalara ait kılavuzların hazırlanmasına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.</p> <p>Millet bahçeleri çalışmaları ile ülkemiz genelinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı ve aktif yeşil alan büyüklüğü artmaktadır. Millet Bahçesi, kültürel mirasımızın ve kültürel peyzaj değerlerimizin bir parçası olup, tarihsel süreç içindeki kimliği, kültürel birikimi ve genel karakteristiği çerçevesinde, çevresel ve ekolojik yapısı ile birlikte ele alarak kentsel mekandaki açık yeşil alanları yeniden canlandırmak önem taşımaktadır. Yaşam biçimimizin ve birikimimizin zaman boyutunda mekâna yansımalarının en güzel örneklerini oluşturacak ve ülkemiz genelinde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalarına başlanılan Millet Bahçelerinin halkı doğa ile buluşturan, rekreasyon, aktif yaşam ve sosyalleşme gereksinimlerini karşılayan, gerektiğinde afet toplanma alanları olarak da kullanılabilen, içinde yer aldığı kentlerin simgesel yeşil alanları olması amaçlanmış ve bu hedefe ulaşılmıştır.</p> <p>Yer bilimsel çalışmalar doğrultusunda her tür ve ölçekte, mekânsal planlara altlık olarak kullanılacak, jeolojik, jeoteknik, mikro bölgeleme etütlerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla mevzuat güncelleme çalışmaları devam etmektedir.</p> <p>Afet tehlikelerinin belirlenmesi ve planlamada dikkate alınmasına ilişkin ihtiyaçlar doğrultusunda verilerin analiz edilebilmesi amacıyla "Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sisteminin (YERBİS) Geliştirilmesi ve Afet Tehlikesi Belirleme Sürecinde Veri Analizi" ihtiyacı bulunmaktadır. YERBİS Uygulaması üzerinden yapılacak veri analizleri ile özellikle uygun yer seçimi çalışmalarında önemli bir karar destek sistemi olarak görev yapacak olan bu sistem aynı zamanda daha doğru ve hızlı karar alma mekanizmasını güçlendirecektir.</p> <p>Uluslararası gündem belgeleri çerçevesinde kentlerde yaşanabilirlik kriterlerinin "kent izleme çerçevesi" ile izlenmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Ülkemizde kentsel göstergeler ve bunların çeşitli pilot illerde uygulama projeleri, Türkiye Yaşanabilir Kentler Dizini gibi önemli çalışmalar ile Türkiye'de kentleri yaşanabilirlik temelinde ve belirli bir sistematik içinde izlemeye yönelik projeler gerçekleştirilmiştir.</p> <p>Zemin durumu veya üzerindeki yapılaşmalar açısından can veya mal kaybına yol açma riski taşıyan alan ve yapıların tespit edilerek sağlıklı ve güvenli kentsel alanların oluşturulmasına yönelik Bakanlığımız öncülüğünde yerel idareler, ilgili kuruluşlar ve vatandaşlarımızın katılımı ile kentsel dönüşüm uygulamaları sürdürülmektedir. Söz konusu kentsel dönüşüm uygulamaları, 6306 sayılı Kanun, Bakanlığımızca hazırlanan eylem planları ve kentsel dönüşüm strateji belgelerine ait usul ve esaslar uyarınca; "Deprem riski altındaki yapıların ve alanların dönüşümü", "Sel ve heyelan riski altındaki alanların dönüşümü", "Tarihi kent merkezleri ve meydanların dönüşümü" ve "Sanayi alanlarının taşınması ve dönüşümü" olmak üzere dört ana başlık altında Bakanlığımız Stratejik Planında belirtilen hedefler doğrultusunda yürütülmektedir. Bu çerçevede, ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanmasına ilişkin afet riskli alanlar ile riskli yapıların tespiti, finansman desteklerinin sağlanması, strateji belgelerinin temini, tarihi kent merkezi projeleri ve küçük sanayi alanlarının oluşturulmasına yönelik işlemler, 2023 yılında Bakanlığımız Stratejik Planında belirlenen hedef ve kriterlere uygun şekilde gerçekleştirilmiştir.</p>

Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme		
					Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu
1	Ağaçlandırma, erozyon kontrolü, entegre havza projeleri sayısı (Kümülatif)	Adet	195	195	195	100	Ulaşıldı
2	Çölleşme, erozyon ve iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında projelendirilen saha büyüklüğü (Kümülatif)	Hektar	6.000	6.000	10.859	279	Aşıldı
3	İl Karbon Yutak Envanteri sayısı	Adet	81	81	81	100	Ulaşıldı
Değerlendirme	<p>Yeni karbon yutak alanlarının oluşturulması, iklim değişikliği ile mücadelede önemli bir stratejidir. Bu alanlar, atmosferdeki karbon dioksiti emerek depolayan ekosistemleri ifade eder ve bu sayede sera gazlarının birikimini azaltarak küresel ısınmayı önleme potansiyeline sahiptir. Yeni karbon yutak alanlarının oluşturulması, sadece iklim değişikliği ile mücadelede değil, aynı zamanda ekosistemlerin ve insanlığın sürdürülebilirliğini sağlamada kilit bir rol oynar. Bu çabalar, doğal kaynakları koruma, biyoçeşitliliği artırma ve toplulukların refahını güçlendirme açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.</p> <p>Topraklarımızın %65'i kurak ve yarı kurak alanlarda organik maddeden fakir ve alkali topraklardan oluşmaktadır. İklim değişikliği ve yanlış arazi kullanımının bir sonucu olarak yurdumuzda yaşanan erozyon olaylarında artışlar yaşanmaktadır. Ülkemiz, sahip olduğu topoğrafya, iklim, jeoloji ve yanlış arazi kullanımı nedeniyle erozyon ve çölleşme bakımından yüksek risk grubunda yer almaktadır. İklim değişikliğine uyum konusunda farkındalığı artırmak için eğitim, kapasite geliştirme ve proje desteğinin sağlanması gerekmektedir. Uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapılacak çalışmalar artırılmalıdır. Mevcut izleme sistemlerinin güncellenmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Küresel ısınma ile gelen iklim değişikliğine bağlı etkiler, sürdürülebilir arazi kullanımı, erozyon kontrolü, iklim değişikliğine uyum kapasitesi yüksek ağaç gen kaynaklarının tespiti gibi konularda Ar-Ge projeleri artırılmalıdır. İklim değişikliğinin toprak kaynakları ve karbon birikimine etkilerini ölçmeye yönelik teknolojik altyapı oluşturulmalı ve güçlendirilmelidir.</p>						

Yıl		2023					
Programın Adı		YEREL YÖNETİMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ					
Alt Programın Adı		YEREL YÖNETİMLERİN HİZMET KALİTESİNİN ARTIRILMASI					
Alt Program Hedefi		Yerel yönetimlerin hizmet kapasitesi ve hesap verilebilirliğinin geliştirilmesi					
Sıra	Gösterge Adı	Ölçü Birimi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Tahmini	Gerçekleşme		
					Yılsonu Değeri	Gerçekleşme Oranı	Gerçekleşme Durumu
1	Belediyeler ve bağlı idarelerinin öz gelirlerinin giderlerini karşılama oranı	Yüzde	45,5	43,5	43,5*	85	Ulaşıldı
2	Eğitim verilen personel sayısı	Adet	300.000	143.852	126.090	42	Ulaşılmadı
3	Tamamlanan yerel hizmet standardizasyonu sayısı	Adet	7	6	7	100	Kısmen Ulaşıldı
Değerlendirme	*:2023 verisi 2024 yılının Mayıs ayında belirlenmektedir.						
	<p>Yerel yönetimlerin kaynaklarının etkin kullanımında ve yerel yönetimlerle ilgili güncel ve sağlıklı verilere ulaşmada sorunlar yaşanmakta; bu verilerin raporlanabilir olmaması nedeniyle karar alma süreçlerine katkı sağlanamamaktadır. Belediyelerin hizmet sunum süreçlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir. Belediyelerin kurumsal ve mali kaynaklarını ekonomik, etkin ve verimli kullanabilmesi için hizmet önceliklendirmesi ve mevzuat çalışması yapılması gerekmektedir. Belediyelerin sunduğu hizmetlere ilişkin güncel, sağlıklı ve raporlanabilir verinin toplanması sağlanmalıdır. Yerel yönetimlerin hizmet standartları belirlenerek, sürecin basitleştirilmesi ve uygulamada birliğin sağlanması gerekmektedir.</p> <p>Yerel yönetimlerin hizmet kapasitesi ve hesap verilebilirliğinin geliştirilmesi amacıyla;</p> <ul style="list-style-type: none"> Belediyeler ve bağlı idarelerin öz gelirlerinin giderlerini karşılama oranı takip edilmektedir. Belediye personeline Bakanlığımız ve Türkiye Belediyeler Birliğince eğitimler verilmektedir. Program bütçe yaklaşımının mahalli idarelerin de dâhil olduğu genel yönetim kapsamındaki diğer kamu idarelerini içerecek şekilde genişletilmesi için “Performans Esaslı Program Bütçe Sistemine Geçiş” çalışmaları yürütülmektedir. <p>İşyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenleme yetkisi olan idarelerin ruhsatlandırma sürecindeki tüm iş ve işlemleri elektronik ortamda yapabilmesi amacıyla çalışmalar yürütülmektedir. YERELBİLGİ sistemiyle belediyelerle ilgili veriler toplanmaya devam etmektedir.</p>						

Tablo 24. Performans Göstergesi Sonuçları Formu (Form 4)

Program	Alt Program	Alt Program Hedefi	Performans Göstergesi	Hedeflenen Gösterge Değeri	Yılsonu Gerçekleşme Değeri	Gerçekleşme Durumu
ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ, VERİMLİLİĞİ VE ENERJİ PİYASASI	ENERJİ VERİMLİLİĞİ	Yapıların enerji kimlik belgesi alması sağlanarak binalarda enerji verimliliğinin artırılması	A, B, C sınıfı enerji kimlik belgesi alan bina sayısı (kümülatif)	1.350.000	1.314.933	Ulaşılamadı
			Enerji kimlik belgesi alan bina sayısı	1.450.000	1.425.227	Ulaşılamadı
			Enerji kimlik belgesi alan binalarda yenilenebilir enerji kullanan bina sayısı (kümülatif)	85.000	78.674	Ulaşılamadı
			Yeni inşa edilen konutlardaki yıllık ortalama enerji ihtiyacı	120	120,84	Kısmen Ulaşıldı
HAZİNE VARLIKLARININ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN YÖNETİMİ	HAZİNE TAŞINMAZLARININ YÖNETİMİ	Hazine taşınmazlarının ekonominin ve paydaşların ihtiyaçları dikkate alınarak etkili bir yaklaşımla yönetilmesi	Başta ceviz ve badem olmak üzere ağaçlandırma ve tıbbi, aromatik ve süs bitkileri yetiştiriciliği ile hayvancılık amaçlı kiralanmak üzere ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü	185	199	Aşıldı
			Ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kurumlara devredilecek taşınmazın değeri (Kümülatif)	33	63	Aşıldı
			Milli emlak gelirlerinin bir önceki yıla göre artışı oranı	10	40	Aşıldı
			Mülkiyet sorununun çözümü için satışı veya devri yapılacak taşınmaz sayısı	660.000	788.000	Aşıldı
			Satışı yapılan tarım arazisi parsel sayısı (kümülatif)	110.000	118.248	Aşıldı
			Tarımsal amaçlı olarak yapılan kiralama sözleşmesi (kümülatif)	65.000	80.400	Aşıldı
			Yatırım teşvik uygulamaları	120	120	Ulaşıldı

			kapsamında ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü			
ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	KORUNAN ALANLARIN VE TABİAT VARLIKLARININ KORUNMASI	Korunması gerekli alanların tespit ve tescil edilmesi ile doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi	Korunan alanların ülke yüzölçümüne oranı	17	12,87	Ulaşılamadı
			Çevre düzenleme proje sayısı (doğal sit, özel çevre koruma bölgesi vb)	140	138	Ulaşılamadı
			İmar uygulaması yapılan yerleşim yeri sayısı	58	87	Aşıldı
			Kiralanan ve kullanma izni verilen alan sayısı	300	328	Aşıldı
			Korunan alan sayısı (Doğal Sit, Özel Çevre Koruma Bölgesi) (Kümülatif)	1.300	1.292	Kısmen Ulaşıldı
			Korunan alanlara ilişkin mali destek verilen içme suyu, kanalizasyon ve atık su arıtma tesis sayısı	88	92	Aşıldı
			Onaylanan imar planı sayısı (kümülatif)	1.550	1.570	Aşıldı
			Su kalitesi izlenen nokta sayısı	400	258	Ulaşılamadı
			Tabiat varlığı olarak tescil edilmek üzere onaya sunulan mağara sayısı	150	150	Ulaşıldı
			Tespit edilen ve tescil için onaya sunulan doğal sit alan sayısı (kümülatif)	230	389	Aşıldı
			Tespit edilen ve tescilli yapılan özel çevre koruma bölgesi sayısı (kümülatif)	22	19	Ulaşılamadı
Yeniden değerlendirilen alan sayısı	830	830	Ulaşıldı			

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	ÇEVRE KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ VE KORUMA	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi	Sıfır Atık farkındalık eğitimi alan kişi sayısı	2.500.000	20 Milyon	Ulaşıldı
			Aritılmış atık suların yeniden kullanılma oranı	5	5,3	Aşıldı
			Atık su arıtma hizmeti verilen belediye nüfus oranı	93	90,6	Kısmen Ulaşıldı
			Bisiklet yolu mesafesi (kümülatif)	4.048	1.656	Ulaşılamadı
			ÇED başvurularının süresi içinde sonuçlandırılma oranı	99	99	Ulaşıldı
			Çevre bilincinin artırılmasına yönelik kamu spotu, tanıtım filmi ve medya çalışması sayısı	200	75	Ulaşılamadı
			Çevre danışmanlık firmalarının denetlenme oranı	45	103	Aşıldı
			Çevre dostu sokak mesafesi (kümülatif)	60	9,14	Ulaşılamadı
			Çevre etiket sistemi kapsamında belirlenen ürün ve hizmet grubu sayısı	12	12	Ulaşıldı
			Düzenli depolama hizmeti verilen belediye nüfusu oranı	90	89	Kısmen Ulaşıldı
			E-izin başvurularının süresi içinde sonuçlandırılma oranı	99	96	Kısmen Ulaşıldı
			Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol kapsamında yönetilen tesis sayısı (kümülatif)	250	250	Ulaşıldı
			Gürültü bariyeri alanı	70.000	68.857	Ulaşılamadı
			Hava kalitesi izleme ağındaki istasyon sayısı	380	380	Ulaşıldı
			Hava kalitesinin iyileştirilmesi için destek sağlanan proje sayısı (kümülatif)	120	120	Ulaşıldı
			Mavi bayrağa sahip plaj sayısı	600	551	Ulaşılamadı

			Metre seviyesinde hava kalitesi değerlerinin belirlendiği il sayısı (kümülatif)	59	59	Ulaşıldı
			Planlı birleşik çevre denetimi sayısı	2.165	2.112	Kısmen Ulaşıldı
			Plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulaması ile oluşumu engellenen plastik atık miktarı (kümülatif)	700.000	1.019.850	Aşıldı
			Sıfır atık projesi kapsamında evsel atık geri kazanım oranı	30	35	Ulaşıldı
			Sıfır atık projesi kapsamında kaynağında ayrıştırılarak toplanan atık miktarı	11,5	11,7	Aşıldı
			Stratejik Çevresel Etki Değerlendirmesi (ŞÇD) yürütülen plan veya program sayısı	40	40	Ulaşıldı
			Sürekli atık su izleme ve sürekli emisyon izleme sistemlerinden elde edilen yıllık veri yüzdesi	95	95	Ulaşıldı
			Toplam çevre denetimi sayısı	58.000	53.713	Kısmen Ulaşıldı
			Yayınlanan çevresel gösterge sayısı	100	100	Ulaşıldı
			Yeşil yürüyüş yolu mesafesi (kümülatif)	3.000	383,94	Ulaşılamadı
			Yetkili çevre laboratuvarlarında düzenlenen yeterlilik testi parametre sayısı	35	35	Ulaşıldı
ŞEHİRCİLİK VE RISK ODAKLI BÜTÜNLEŞİK AFET YÖNETİMİ	AKILLI ŞEHİRLER VE ULUSAL COĞRAFI BİLGİ HİZMETLERİ	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması	Bulut Kent Bilgi Sistemi ekosistemine katılan belediye sayısı (Kümülatif)	1.390	1.390	Ulaşıldı
			Rehberlik yapılan akıllı şehir uygulamaları sayısı	50	50	Ulaşıldı

			Ulusal coğrafi bilgi sistemi stratejisi ve eylem planı dönemsel performans değerlendirme sayısı	4	4	Ulaşıldı
ŞEHİRCİLİK VE RISK ODAKLI BÜTÜNLEŞİK AFET YÖNETİMİ	ÇEVREYE DUYARLI VE GÜVENLİ YAPILAŞMA	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması	Aktif yapı denetim kuruluşlarının bürolarında yapılan yıllık denetim sayısı	2	2,2522	Aşıldı
			Aktif yapı denetim kuruluşlarının şantiyelerinde yapılan yıllık denetim sayısı	6	4,1232	Ulaşılamadı
			Denetlenen yapı malzemelerinin güvenli olma oranı (G.N.Sayısı / T.N.Sayısı)	98	98	Ulaşıldı
			Enerji verimliliği iyileştirilmesi çerçevesinde yenilenen kamu hizmet binası sayısı (kümülatif)	230	230	Ulaşıldı
			Hazırlanan kırsal konut projeleri sayısı	490	483	Ulaşılamadı
			Kendi Evini Yapana Yardım (KEYY) metodu ve Devlet eli ile yapılan veya satın alınan konut sayısı	4.307	4.035	Ulaşılamadı
			Plan yapımı yeterlilik belgesi düzenlenme sayısı	4.300	4.644	Aşıldı
			Yapı malzemelerine ilişkin illerde güçlendirilen laboratuvar sayısı	44	46	Aşıldı
			Yapı malzemelerine ilişkin piyasa gözetim denetim sayısı	15.500	13.681	Kısmen Ulaşıldı
			ŞEHİRCİLİK VE RISK ODAKLI BÜTÜNLEŞİK AFET YÖNETİMİ	MEKÂNSAL PLANLAMA VE KENTSEL DÖNÜŞÜM	Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenleme çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel	'Medeniyetimizi Yaşatan Şehir Berati' alan şehir (il veya ilçe) sayısı
'Özgün Mahalle' sertifikası alan mahalle sayısı	6	0				Ulaşılamadı
Kentsel dönüşüm kapsamında kira yardımı yapılan hak sahibi sayısı	180.000	201.343				Aşıldı

		dönüşümünün sağlanması	Kentsel dönüşüm kapsamında yapılan faiz desteği sağlanan hak sahibi sayısı	1.200	590	Ulaşılamadı
			Kentsel dönüşüm kapsamında yapılan faiz sübvansiyonu	52	18,94	Ulaşılamadı
			Kentsel dönüşüm kapsamında yapılan kira yardımı miktarı	2.000	2.975	Aşıldı
			Kentsel dönüşüm strateji belgesi hazırlanan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	80	56	Ulaşılamadı
			Küçük sanayi kooperatiflerine satışı yapılan Hazineye ait küçük sanayi alanı imarlı parsel sayısı	130	709	Aşıldı
			Millet bahçesi çalışması başlatılan alan büyüklüğü	81	74,20	Ulaşılamadı
			Tarihi Kent Merkezi Projesi kapsamında yer alan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	75	95	Aşıldı
			Uygulamaya alınan büyükşehirlerde mekâna yönelik karşılaştırmalı analizlerle (yeşil alan, planlı konut yerleşim alanı yoğunluklarındaki değişim vb.) hazırlanan izleme ve değerlendirme rapor sayısı	30	19	Ulaşılamadı
ŞEHİT YAKINI VE GAZİLER	ŞEHİT YAKINI VE GAZİLERE YÖNELİK HİZMETLER	Şehit yakını ve gazileri konut sahibi yapmak amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından faiz desteği sağlanması	Faizsiz konut kredisi desteği sağlanan kişi sayısı	750	358	Ulaşılamadı
TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ	TOPRAK KAYNAKLARININ KORUNMASI	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına	Ağaçlandırma, erozyon kontrolü, entegre havza projeleri sayısı (Kümülatif)	195	195	Ulaşıldı

		alınması ve ıslah edilen mera alanlarının artırılmasını sağlamak	Çölleşme, erozyon ve iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında projelendirilen saha büyüklüğü (Kümülatif)	6000	10.859	Aşıldı
			İl Karbon Yutak Envanteri sayısı	81	81	Ulaşıldı
YEREL YÖNETİMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ	YEREL YÖNETİMLERİN HİZMET KALİTESİNİN ARTIRILMASI	Yerel yönetimlerin hizmet kapasitesi ve hesap verilebilirliğinin geliştirilmesi	Belediyeler ve bağlı idarelerinin öz gelirlerinin giderlerini karşılama oranı	45,5	43,5	Kısmen Ulaşıldı
			Eğitim verilen personel sayısı	300.000	126.090	Ulaşılamadı
			Tamamlanan yerel hizmet standardizasyonu sayısı	7	7	Kısmen Ulaşıldı

3.2.2.2. Performans Denetim Sonuçları

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda; stratejik plan, faaliyet raporu ve performans programı ile ilgili herhangi bir bulguya yer verilmemiştir.

3.3. Stratejik Planın Değerlendirilmesi

Amaç 1	Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.				
Hedef 1.1	Sıfır atık uygulaması yaygınlaştırılacak, atıkların geri dönüşüm yoluyla ülke ekonomisine kazandırılması sağlanacak ve vatandaşlarımızın tamamına katı atık ve atık su arıtma hizmeti sunulacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi				
H 1. 1 Performansı (%)					
Sorumlu Birim	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG1.1.1. Sıfır Atık Projesi kapsamında evsel atık geri kazanım oranı (%)	15	30,13	30	*	-
PG1.1.2. Sıfır Atık Programı Uygulanan Bina Sayısı (Kümülatif)	10	155.824	400.000	178.000	9
PG1.1.3. Sıfır Atık Projesi kapsamında kaynağında ayrıştırılarak toplanan atık miktarı (Milyon ton)	15	11,70	11,5	**	-
PG1.1.4. Atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (%)	10	89,2	100	90,6	91
PG1.1.5. Düzenli depolama hizmeti verilen belediye nüfusu oranı (%)	10	89	100	89	89
PG1.1.6. Arıtılmış atık suların yeniden kullanılma oranı (%)	10	4,75	5	5,30	106
PG 1.1.7. Plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulaması ile oluşumu engellenen kümülatif plastik atık miktarı (ton)	10	760.000	700.000	1.019.850	134

PG 1.1.8. Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planının hazırlanma oranı (%)	10	0	100	75	75
PG 1.1.9. Çevre ve İklim Eylemi Sektörel Operasyonel Programında yer alan çevre altyapı ve teknik destek projelerinden tamamlananların sayısı	10	10	12	5	45

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

- *: 2023 yılının geri kazanım verisi 2024 yılı Nisan ayında belirlenmektedir.2022 yılı evsel atık geri kazanım oranı ise % 30,13 olarak tespit edilmiştir. (PG 1.1.1)
- Sıfır atık bilgi sistemi üzerinden kurum kuruluşların çalışmaların takibi yapılmış olup sıfır atık sistemini kuran bina sayısı 178.000'e ulaşmıştır. Sıfır atık yönetim sistemini kuran bina/yerleşke sayısından ziyade, toplanan atıklara ilişkin geri kazanım miktarı ve oranına ilişkin bilgilerin süreçte daha etkin ve somut göstergelerdir. Bu nedenle Sıfır Atık Sisteminin verimliliğini ön plana çıkarması yönü ile sonraki yıllarda "atık geri kazanım" oranının takip edilmesi gerektiği değerlendirilmiştir. (PG 1.1.2)
- **: 2023 yılının ayrıştırılarak toplanan atık verisi 2024 yılı Nisan ayında belirlenmektedir. 2022 yılı itibari ile geri kazanım miktarı 11,70 milyon ton olarak tespit edilmiştir. (PG 1.1.3)
- Atık su arıtma hizmeti verilen belediye nüfus oranı ile ilgili performans hedefi ile ilgili olarak; Büyük yerleşim yerlerinin atık su arıtma tesisleri büyük oranda tamamlanmış olup, Atık su Arıtma tesis (AAT) olmayan yerleşim yerlerinin çoğunluğu küçük belediyelerdir. Küçük belediyelerimizin teknik ve ekonomik yapılarının zayıf olması nedeniyle AAT'ler tamamlanmamış olup, göstergede artış olmamıştır.(PG 1.1.4)
- Katı atık bertaraf tesislerinin yapılması ve işletilmesi belediyelerin görev ve yetkileri arasında olduğundan bu tesislerin yapım işleri belediyeler tarafından yürütülmektedir. Bakanlığımızca yürütülen Katı Atık Programı (KAP) kapsamında sağlanan hibe desteği ile bu tesislerin kurulmasına ilişkin çalışmalar yürütülmektedir. KAP kapsamında yapımı tamamlanan ancak henüz kesin kabulü yapılmayan tesislerin verisi henüz işlenmemiş olup bu tesislerin bilgisi ayrıca yansıtılacaktır. (PG 1.1.5)
- Plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulaması ile 2019-2023 yılları arasında oluşumunun engellenmesi hedeflenen kümülatif plastik atık miktarının üzerinde bir hedefe erişilmiştir. (PG 1.1.7)
- Ekonomik kriz ve dövizde meydana gelen öngörülemeyen artış, enflasyon kaynaklı ekipman ve işçilik ücretlerinin artması, 6 Şubat 2023'te meydana gelen ve 11 İli etkileyen deprem nedeniyle hedefe ulaşamamıştır. (PG 1.1.9)

Amaç 1	Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.				
Hedef 1.2	İklim değişikliği ile mücadele ve hava kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla emisyon azaltım çalışmaları yürütülecek, ulaşımda aktif hareketlilik arttırılacak, sanayide yeşil dönüşüm için mevcut en iyi tekniklerin farkındalığı sağlanacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği / Çevre Kirliliğinin Önlenmesi ve Koruma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi				
H 1. 2 Performansı (%)	76				
Sorumlu Birim	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 1.2.1. Bisiklet yolu mesafesi (km) (Kümülatif)	10	1.615	4.048	1.656,69	2
PG 1.2.2. Yeşil yürüyüş yolu mesafesi (km) (Kümülatif)	10	332	3.000	383,54	2
PG 1.2.3. Çevre dostu sokak mesafesi (km) (Kümülatif)	5	9,14	60	9,14	0
PG 1.2.4. Gürültü Bariyeri alanı (m ²) (Kümülatif)	10	65.601	60.000	68.857	105
PG 1.2.5. Emisyon yönetimi yürütülen kaynak/faaliyet sayısı (kümülatif)	10	30	80	80	100
PG 1.2.6. Hava kalitesinin iyileştirilmesi için destek sağlanan proje sayısı (kümülatif)	10	90	120	120	100
PG 1.2.7. Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol kapsamında yönetilen tesis sayısı (kümülatif)	10	236	220	250	106
PG 1.2.8. Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim kapsamında değerlendirilen sektör sayısı (Kümülatif)	5	2	3	3	100
PG 1.2.9. Metre seviyesinde hava kalitesi değerlerinin belirlendiği il sayısı (Kümülatif)	10	37	45	59	275

PG 1.2.10. Emisyon envanteri veri tabanında hava kalitesi seviyelerinin tespiti için yapılan işlemlerdeki artış oranı (%)	20	30	30	30	100
---	----	----	----	----	-----

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

- 2023 yılı performans göstergelerinde yer alan sapmanın nedeninin; yerel yönetimlerin bisiklet yolu, yeşil yürüyüş yolu ve çevre dostu sokak projelerinde Bakanlığın vereceği hibe desteğinin dışında kalan %50 oranının kendi öz kaynaklarından yapacakları harcamalar için kaynak aktarımı yapamadıkları görülmektedir. Bahse konu bisiklet yolu, yeşil yürüyüş yolu ve çevre dostu sokak hedefi doğrultusunda Bakanlığımız birimlerinden oluşturulan komisyon marifetiyle, yerel yönetimlerin talepleri doğrultusunda proje başvuruları değerlendirilmiş ve Bakanlığımızca hibe desteği sağlanmıştır. (PG 1.2.1,1.2.2,1.2.3)
- Gürültü bariyeri alanında yerel yönetimlerin talepleri doğrultusunda gelen başvurulara Bakanlığımızca %50 oranında finansal destek sağlanmaktadır. Yerel yönetimler tarafından gelen başvurular İller Bankası ve Bakanlığımız tarafından oluşturulan komisyon marifetiyle değerlendirilmektedir. Yerel yönetimlerin Bakanlığın vereceği hibe desteği için başvuru yapmaması ve yerel yönetimlerin Bakanlığın vereceği hibe desteğinin dışında kalan %50 oranının kendi öz kaynaklarından yapacakları harcamalar için kaynak ayıramaması performans hedefinin sağlanmasında aksamalara neden olabilmektedir. (PG 1.2.4)
- Emisyon Yönetimi konusunda ısınma, ulaşım, sanayi kaynaklı emisyonların azaltılmasına yönelik tesis ve faaliyetler yerinde incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Emisyon azaltımına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Entegre kirlilik önleme ve kontrolü kapsamında DİES Projesi ile kamu kurum ve kuruluş temsilcileri ile sanayi temsilcilerinin ve akademisyenlerin katılımlarıyla DİES Projesi Ulusal Eylem Planı Hazırlık 2. Çalışmayı gerçekleştirilmiştir. Üniversite öğrencilerine yönelik Gençlik Etkinliği düzenlenmiştir. Projede hazırlanan yazılım kapsamında test çalışmaları ve tesislerin yerinde incelenmesi gerçekleştirilmiş olup PG 1.2.7 için hedeflenin üzerinde bir gerçekleştirme sağlanmıştır. (PG 1.2.7)

Amaç 1	Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.				
Hedef 1.3	İklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele kapasitesi arttırılacak, doğal afetlerle mücadele için sürdürülebilir arazi yönetim modeli geliştirilecektir.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Toprak ve su kaynaklarının kullanımı ve yönetimi / Toprak kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve etkin kullanımı				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması				
H 1.3 Performansı (%)	93				
Sorumlu Birim	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 1.3.1. Düzenlenen ulusal /uluslararası eğitim ve etkinlik sayısı (Kümülatif)	5	55	65	59	40
PG 1.3.2. Eğitim verilen yabancı uzman sayısı (Kümülatif)	5	1.113	1.230	1.145	27
PG 1.3.3. Ulusal arazi örtüsü izleme sisteminin geliştirilme ve iyileştirme oranı (%) (Kümülatif)	20	100	100	100	100
PG 1.3.4. Arazi Tahribatının Dengelenmesinde Karar Destek Sisteminin geliştirme ve iyileştirme oranı (%) (Kümülatif)	20	95	100	100	100
PG 1.3.5. Erozyon izleme sistemleri güncellenme ve geliştirme oranı (%) (Kümülatif)	15	90	100	100	100
PG 1.3.6. Yürütülen araştırma ve geliştirme proje sayısı (Kümülatif)	10	10	14	14	100
PG 1.3.7. Ağaçlandırma, erozyon kontrolü, entegre havza projeleri vb. sayısı (Kümülatif)	15	175	195	195	100
PG 1.3.8. İklim Dostu Karbon Nötr Şehirler kapsamında hazırlanan "İl Karbon Yutak Envanteri" sayısı	10	70	81	81	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
Cumhurbaşkanlığına yayımlanan "Tasarruf Genelgesi" nedeniyle eğitimler gerçekleştirilemediğinden, PG 1.3.1 ve PG. 1.3.2 göstergelerinde hedefe ulaşamadığıdır.					

Amaç 1	Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.				
Hedef 1.4	Korunan alan sayıları artırılacak, doğal sit alanları ekolojik temelli bilimsel esaslar çerçevesinde yeniden değerlendirilecektir.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ormanların ve doğanın korunması ile sürdürülebilir yönetimi / Korunan alanların ve tabiat varlıklarının korunması				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Korunması gerekli alanların tespit ve tescil edilmesi ile doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi				
H 1.4 Performansı (%)	74				
Sorumlu Birim	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 1.4.1. Korunan alanların Ülke yüzölçümüne oranı (%)	20	12,63	17	12,87	76
PG 1.4.2. Korunan alan sayısı (Doğal Sit, Özel Çevre Koruma Bölgesi) (Kümülatif)	20	1.184	1.300	1.292	93
PG 1.4.3. Yeniden değerlendirilen alan sayısı (Kümülatif)	10	677	830	830	100
PG 1.4.4. Tespit edilen ve tescil için onaya sunulan öneri doğal sit alan sayısı (Kümülatif)	20	100	230	389	222
PG 1.4.5. Tespit edilen ve tescili yapılan Özel Çevre Koruma Bölgesi sayısı (Kümülatif)	20	19	21	19	0
PG 1.4.6. Tabiat varlığı olarak tescil edilmek üzere onaya sunulan mağara sayısı (Kümülatif)	10	110	150	150	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> • İlke Kararları -Yönetmelik değişiklikleri ve mahkeme kararları nezdinde dosya iadelerinin gerçekleşmesinden ötürü hedefte sapma olmuştur. Diğer taraftan 2024-2028 stratejik planda korunan alan oranına ilişkin revizyon yapılmıştır. (PG 1.4.1) • Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları gündemine alındıkça yer görme işlemleri yapılarak tescil önerisine sunulmakta olup, komisyonların gündem maddelerinin yoğunluğuna göre işlemler yürütülmüştür. (PG 1.4.2) • İlke Kararları ve Yönetmelik değişiklikleri nezdinde dosya iadelerinin gerçekleşmesinden ötürü sapma olmuştur. (PG 1.4.3) • Kızılırmak Deltası, Çanakkale-Balıkesir Kazdağları ve Antalya Beydağları ÖÇK Bölgesi olarak çalışılmış, ilan edilmesine ilişkin çalışmalar ise devam etmektedir. (PG 1.4.5)					

Amaç 1	Çevre ve doğal kaynakları korumak, iklim değişikliği, çölleşme ve erozyonla mücadele etmek.				
Hedef 1.5	Doğal sit alanları ile Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki planlar ve altyapı eksiklikleri tamamlanarak korunan alanların gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ormanların ve doğanın korunması ile sürdürülebilir yönetimi / Korunan alanların ve tabiat varlıklarının korunması				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Korunması gerekli alanların tespit ve tescil edilmesi ile doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi				
H 1.5 Performansı (%)	87				
Sorumlu Birim	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 1.5.1. Çevre düzenleme proje sayısı (Kümülatif)	15	132	140	138	75
PG 1.5.2. Kiralanan ve kullanma izni verilen alan sayısı	15	290	300	328	380
PG 1.5.3. Onaylanan imar planı sayısı (Kümülatif)	10	1.364	1.550	1.570	111
PG 1.5.4. İmar uygulaması yapılan yerleşim yeri sayısı (Kümülatif)	10	54	73	87	174
PG 1.5.5. Mali destek verilen içme suyu, kanalizasyon ve atık su arıtma tesis sayısı (Kümülatif)	15	81	88	92	157
PG 1.5.6. Su kalitesi izlenen nokta sayısı	15	365	360	258	72
PG 1.5.7. Tamamlanan yönetim planı sayısı (Kümülatif)	10	17	18	20	300
PG 1.5.8. İklim değişikliğinin korunan alanlarda etkilerinin izlendiği alan sayısı (Kümülatif)	10	1	2	1	0
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> • Yerel yönetimlerce 3 adet proje gerçekleştirilemediğinden ödenek aktarımı yapılamamıştır. (PG 1.5.1) • Yerel Yönetimlerin taleplerinin beklenenin üzerinde olması sebebiyle sapma olmuştur. (PG 1.5.2) • Bakanlığımız yetki ve sorumluluğu kapsamında Korunan Alanlarda geçmiş yıllarda kurum görüşlerinin eksik olması sebebiyle onay süreci tamamlanamayan imar planlarının, kurum görüşlerinin 2023 yılı içerisinde tamamlanmasından dolayı hedefin üzerine çıkmıştır. (PG 1.5.3) • Bakanlığımızca daha önce sadece İmar Uygulamalarının yapımına ilişkin Belediyeler ile protokol karşılığı maddi destek verilmekteydi. Ancak 2021 yılından itibaren Bakanlığımız yetki ve sorumluluğu kapsamında Korunan Alanlarda onaylı imar planları doğrultusunda İmar uygulamalarının onayı Bakanlığımızca yapılmakta					

olup, onaylanan imar uygulaması sayısının fazla olması nedeni ile hedeflenen sayının üzerine çıkmıştır. (PG 1.5.4)

- İçmesuyu ve kanalizasyon sektörlerinde; Yatırım Programı hazırlık çalışmalarında yerel yönetimlerden gelen mali destek talepleri incelerken uygun bulunması halinde takip eden yılın içerisinde ilgili sektördeki bütçe imkânları doğrultusunda gerçekleştirilmek üzere yerel yönetimlerle mali katkı protokolü imzalanmaktadır. Ancak cari yıl içerisinde de yerel yönetimlerden gelen taleplerin yine bütçe imkânları dahilinde ve uygun görülmesi halinde bu projelere de mali katkı sağlanmaktadır. Bu sebeple yıl içerisinde gerçekleşmesi planlanan bu hedef sayılarında değişimler olabilmektedir. (PG 1.5.5)
- Korunan alanlarda su kalitesinin izlenmesi son derece önemli olduğu için Bakanlığımızın döner sermayesinden karşılanabilen bütçe ile 258 adet noktada çalışmalar gerçekleştirilebildiğinden belirlenen hedefe ulaşamamıştır. (PG 1.5.6)
- Bakanlığımız Döner Sermayesinden alınan ödenek ile ilave İki Yönetim Planı Revizesi tamamlanmıştır. (PG 1.5.7)
- İklim değişikliğinin korunan alanlarda etkilerinin izlenmesi amacıyla 2023 yılında yapılacak projeler 2023 yılında yatırım programına teklif edilmiş ancak kabul edilmemiştir. Bütçe olmaması nedeniyle 2023 yılında çalışma başlatılamamıştır. (PG 1.5.8)

Amaç 2	Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.				
Hedef 2.1	Çevre denetimi, risk değerlendirmeleri baz alınarak daha etkin hale getirilecek, çevresel göstergeler geliştirilecektir.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi				
H 2.1 Performansı (%)	98				
Sorumlu Birim	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 2.1.1. Planlı birleşik çevre denetimi sayısı	25	2.060	2.165	2.112	98
PG 2.1.2. Toplam Çevre denetimi sayısı	25	69.412	57.500	53.713	93
PG 2.1.3. Yayınlanan çevresel gösterge sayısı (Kümülatif)	25	95	100	100	100
PG 2.1.4. . Çevre denetimlerinin tek merkezden yönetilmesi için Sürekli Denetim Merkezi kurulması oranı (%)	25	0	100	100	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> 06.02.2023 tarihinde yaşanan ve 11 ilimizi etkileyen deprem nedeniyle bu illerimizde denetimler gerçekleştirilememiştir. Ayrıca deprem bölgesinde bulunmayan illerimizdeki denetçi personelin bir kısmının da deprem bölgesine görevlendirilmesi nedeni ile çevre denetimi sayıları planlamanın altında kalmıştır. Deprem bölgesindeki normalleşme ve görevlendirmelerin sona ermesi ile denetimlere hız verilmiş olup, yılsonu itibarıyla 2.112 birleşik denetim gerçekleştirilmiştir. (PG 2.1.1) 06.02.2023 tarihinde yaşanan ve 11 ilimizi etkileyen deprem nedeniyle bu illerimizde denetimler gerçekleştirilememiştir. Ayrıca deprem bölgesinde bulunmayan illerimizdeki denetçi personelin bir kısmının da deprem bölgesine görevlendirilmesi nedeni ile çevre denetimi sayıları planlamanın altında kalmıştır. Deprem bölgesindeki normalleşme ve görevlendirmelerin sona ermesi ile denetimlere hız verilmiş olup, yılsonu itibarıyla 53.713 çevre denetimi gerçekleştirilmiştir. . (PG 2.1.2) Sürekli Denetim Merkezinde çağın gerekliliklerine uygun olarak uydu görüntüleri, uzaktan algılama sistemleri ve yapay zeka unsurları kullanılarak, Sürekli İzleme Merkezi ve Dijital Çevre Bilgi Sistemi ile entegrasyon sağlanarak çevre kirliliği olmadan önce ve olası kirlilik durumunda hızlı müdahalenin gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Çevresel Göstergeler 2023 kitapçığına 5 adet yeni gösterge eklenerek gösterge sayısı 100'e çıkarılmış olup hedefe ulaşılmıştır. (PG 2.1.3) Kamuoyu ile paylaşılan gösterge sayısı artırılmıştır. Performans gösterge değerlerine ulaşılmıştır. (PG 2.1.4)					

Amaç 2	Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.				
Hedef 2.2	Laboratuvar hizmetleri geliştirilecek, ölçüm, analiz ve izleme altyapısı güçlendirilecektir				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi				
H 2.2 Performansı (%)	100				
Sorumlu Birim	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 2.2.1. Akredite olunan parametre sayısı (Kümülatif)	25	617	630	655	292
PG 2.2.2. Yetkili çevre laboratuvarlarına düzenlenen yeterlilik testi parametre sayısı	25	35	35	35	100
PG 2.2.3. Hava kalitesi izleme ağındaki istasyon sayısı (Kümülatif)	25	365	380	380	100
PG 2.2.4. Sürekli Atık su İzleme ve Sürekli Emisyon İzleme Sistemlerinden elde edilen yıllık veri yüzdesi (%)	25	93	95	95	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> • TÜRKAK denetimi sırasında, planlanan süreden önce çalışmaları tamamlanan parametreler de yetkililerce incelenmiş ve akreditasyon sertifikasına dahil edilmesi uygun bulunmuştur. Bu nedenle akredite parametre sayısı hedeflenenden fazladır. (PG 2.2.1) • Yeterlik testi parametre sayısı hedefe uygun olarak 35 olarak tamamlanmıştır. (PG 2.2.2) • Şırnak-Silopi istasyon kurulumu gerçekleştirilmiş ve Ataşehir Belediyesine ait hava kalitesi izleme istasyonu İzleme Ağına entegre edilmiştir. Ayrıca, 13 adet portatif hava kalitesi ölçüm istasyonu alım işi tamamlanmıştır. Söz konusu istasyonlar ihtiyaç duyulan yerlere kurulmuş olup, ağda ki istasyon sayısı 380' e ulaşmıştır. (PG 2.2.3) • 2023 yılı sonu itibarıyla sürekli atık su izleme sistemlerinden (SAİS) ve sürekli emisyon ölçüm sistemlerinden (SEÖS) elde edilen veri yüzdesi %100 olmuştur. SAİS için istasyonların bakımları esnasında veri kesintisi olabilmektedir. SEÖS için ise, tesislerin faaliyet alanı ve çalışma durumlarına göre baca ve tesis sayısı değişebilmekte ve bu değişiklik sürekli güncellenmektedir. 2023 yılı yeterlilik test organizasyonu yapılmış, hedeflenen sayıya ulaşılmıştır. (PG 2.2.4)					

Amaç 2	Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.				
Hedef 2.3	Kara ve deniz kaynaklı kirleticiler azaltılacak ve denizlerin kalitesi arttırılacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi				
H 2.3 Performansı (%)	64				
Sorumlu Birim	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 2.3.1. Mavi Bayrağa Sahip Plaj Sayısı (Kümülatif)	50	531	600	551	29
PG 2.3.2. Deniz çöplerinin engellenmesi için bariyer ve kapan fizibilite çalışması yapılan il sayısı (Kümülatif)	50	7	28	28	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> Mavi Bayraklı Plajlara ilişkin sayılar, Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı'nın yapacağı nihai değerlendirmeler sonucunda her yılın Mayıs ayında açıklanmaktadır. 2023 yılında tesislerin başvuruları planlanandan daha az gerçekleştiğinden göstergede sapma meydana gelmiştir. (PG 2.3.1) Çalışmaların sonuçlandırılabilmesi için, İl Faaliyet Raporlarının tamamlanması gerekmektedir. (PG 2.3.2)					

Amaç 2	Çevre kalitesini iyileştirmek üzere alıcı ortamları izlemek, denetlemek ve kalitesini arttırmak, toplumda çevre bilincinin gelişmesini sağlamak.				
Hedef 2.4	Çevresel değerlerimizin korunması ve toplumsal çevre bilincinin geliştirilmesi için eğitim programları ile farkındalık projeleri gerçekleştirilecektir.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi				
H 2.4 Performansı (%)	34				
Sorumlu Birim	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 2.4.1. Sıfır Atık Farkındalık Eğitimi Alan Kişi Sayısı	10	1.320.440	2.500.000	20.000.000	800
PG 2.4.2. Çevre, Şehir ve İklim Ödülleri verilmesi	10	161	100	0	0
PG 2.4.3. Dış Paydaşlara Yönelik Eğitim Sayısı	10	22	20	29	145
PG 2.4.4. Kamu Spotu, Tanıtım Filmi ve Medya Çalışması Sayısı	10	100	200	75	38
PG 2.4.5. Sıfır Atık ve İklim Müzesi, Çevre ve Çocuk Akademisi ve Bakanlığımızın Dijital Kütüphanesinin kurulması	20	66	100	66	0
PG 2.4.6. Çevre Müfettişleri ve İklim Elçileri etkinlik sayısı	10	106	104	20	19
PG 2.4.7. Çevre, iklim ve şehirlik konularında yayımlanan (dergi, bülten, vb.) yayın sayısı	30	94	98	27	28
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> Söz konusu performans göstergesinin hesaplanmasında, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ile Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığınca gerçekleştirilen eğitimlerin yanı sıra Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi/Uzaktan Eğitim Kapısı Portalı üzerinden verilen eğitimler de dahil edildiğinden gerçekleşme oranı beklenen değer üzerinde olmuştur. (PG 2.4.1) 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremi sebebiyle Başkanlık olarak deprem üzerine çalışmalara ağırlık verilmiş olup herhangi bir işlem yapılmamıştır. (PG 2.4.2) Bakanlığımız faaliyet alanlarından deprem konuları, kentsel dönüşüm ve sıfır atık konularında tanıtım filmleri yapılmıştır. (PG 2.4.4) 2023 Aralık ayı sonu itibariyle geçici kabul aşamasına gelinmiş olup bazı eksiklerin giderilmesi için kesin kabul beklenmektedir. (PG 2.4.5) Çocuklara yönelik sıfır atık ve çevre bilincini aşımak için tiyatro, atölye vb. etkinlikler düzenlenmiştir. Ayrıca 6 Şubat 2023 Depremi sonrasında deprem bölgelerindeki çocuklar için de çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. (PG 2.4.6) Sıfır atıktan çevre bilincinin oluşturulmasına ve şehirleşmeden iklim değişikliğine, depremden kentsel dönüşüme kadar Bakanlığımızın çalışma alanına giren her konuda, tasarruf tedbirleri kapsamında ve imkanlar dahilinde süreli yayınlarımız ve talep edilen yayınlar elektronik ortamda yayınlanmış ve basımı gerçekleştirilmiştir. (PG 2.4.7)					

Amaç 3	Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.				
Hedef 3.1.	Çevresel etki değerlendirmesi süreçlerinin etkin uygulanmasını sağlamak üzere kapasite geliştirme ve rehberlik faaliyetleri yürütülecek, SÇD uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi				
H 3.1 Performansı (%)	100				
Sorumlu Birim	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 3.1.1. ÇED başvurularının süresi içerisinde sonuçlandırılma oranı (%)	50	99	99	99	100
PG 3.1.2: SÇD süreci yürütülen plan /program sayısı (Kümülatif)	50	36	22	40	182
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> Çevresel etki değerlendirmesi ve stratejik çevresel değerlendirme çalışmalarının yapılması ve bu konuda gerekli kararların alınması için mevzuatın ve prosedürlerin sağlıklı bir biçimde uygulanmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Gerçekleştirilmesi planlanan projelere ilişkin ÇED süreçlerinin ve mevzuat kapsamında talep edilen görüş yazılarının öngörülen süre içinde yürütülmesi ve cevaplandırılması sağlanmıştır. (PG 3.1.1) SÇD Yönetmeliğine tabi kamu kurumları tarafından hazırlanan plan/programlar için yürütülecek SÇD uygulamalarının ülkemizde farklı sektörler için yaygınlaştırılması faaliyetleri yürütülmüştür. Kamu kurum ve kuruluşlarının başvuruları neticesinde gerçekleşme öngörülenden fazla olmuştur. (PG 3.1.2)					

Amaç 3	Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.				
Hedef 3.2	Çevre izin ve lisans uygulamaları güçlendirilecek, Bakanlıkça yetkilendirilecek kurum/kuruluşların etkinliği artırılabilecek, çevre dostu ürün ve hizmetler çevre etiket sistemi ile yaygınlaştırılacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi				
H 3.2 Performansı (%)	99				
Sorumlu Birim	Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 3.2.1. Çevre Danışmanlık Firmalarının denetlenme oranı (%)	20	59	45	47	104
PG 3.2.2. E-izin başvurularının süresi içinde sonuçlandırılma oranı (%)	20	94	99	96	97
PG 3.2.3. Araç Takip Servis Sağlayıcılarına yönelik denetleme oranı (%)	20	60	100	100	100
PG 3.2.4. Toprak, deniz ve çevresi kirliliğinin önlenmesine ilişkin yetkilendirilmiş firmaların denetlenme oranı (%)	10	80	100	100	100
PG 3.2.5. Çevre Etiket Sistemi kapsamında belirlenen ürün ve hizmet grubu sayısı (Kümülatif)	30	9	12	12	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> 2023 yılında hedeflenen çevre danışmanlık firmaları denetim sayısına ulaşılmıştır. Çevre danışmanlık firmaları denetim sayılarının artırılması ile çevre danışmanlık firmalarının verdiği hizmet kalitesinde artış gerçekleşmiş ve firmaların yükümlülüklerini mevzuata uygun olarak yerine getirmesi sağlanmıştır. (PG 3.2.1) 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve birçok ilimizi olumsuz etkileyen depremler dolayısı ile 8 Şubat 2023 tarihli ve 32098 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6785 Karar sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ve 8.2.2023 tarihli-40270973-210.99-5715580 sayılı Çevre Mevzuatı Yükümlülükleri Hakkında konulu yazımız ile e-izin sistemi üzerinden yapılacak iş ve işlemler için 8 Mayıs 2023 tarihine kadar ilave süre verilmesi nedeniyle gecikme yaşanmıştır. Başvurular değerlendirilirken firmalardan istenen ek belgeler (dekont/analiz/ölçüm) süresi içerisinde sunulmaması nedeniyle gecikme yaşanmıştır. (PG 3.2.2) 2023 yılında hedeflenen toprak, deniz ve çevresi kirliliğinin önlenmesine ilişkin yetkilendirilmiş firmaların denetlenme hedefine ulaşılmıştır. (PG 3.2.3) Yayımlanmış olan 12 ürün /hizmet grubu Çevre Etiket Kriteri ile yılsonu hedefine ulaşılmıştır. (PG 3.2.4)					

Amaç 3	Yeşil kalkınmanın sağlanması için, yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.				
Hedef 3.3	Yeşil alan üreten, sürdürülebilir tarım yapan vatandaşlarımız ve temiz enerji yatırımı planlayan yatırımcılarımız hazine taşınmazları ile desteklenecektir.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Hazine varlıklarının ve yükümlülüklerinin yönetimi/ Hazine taşınmazlarının yönetimi				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Hazine taşınmazlarının ekonominin ve paydaşların ihtiyaçları dikkate alınarak etkili bir yaklaşımla yönetilmesi				
H 3.3 Performansı (%)	100				
Sorumlu Birim	Milli Emlak Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 3.3.1. Milli emlak gelirlerinin bir önceki yıla göre artış oranı (%)	20	70,92	10	40	400
PG 3.3.2. Ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kurumlara devredilecek taşınmaz değeri (Milyar TL) (Kümülatif)	20	30	19	63	210
PG 3.3.3. Hazine ile vatandaşlar arasındaki mülkiyet sorununun çözümü için satışı/devri yapılacak taşınmaz sayısı (Kümülatif)	15	657.007	640.000	788.000	120
PG 3.3.4. Başta ceviz badem olmak üzere ağaçlandırma ve tıbbi, aromatik ve süs bitkileri yetiştiriciliği ile hayvancılık amaçlı kiralanmak üzere ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü (Milyon m ²) (Kümülatif)	15	179,9	170	199	111
PG 3.3.5. Yatırım teşvik uygulamaları kapsamında ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü (Milyon m ²) (Kümülatif)	15	103.181.970	120.000.000	120.000.000	100
PG 3.3.6 Kamu idarelerinin yeşil alanların artırılması ve çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik faaliyetleri için tahsis edilecek taşınmaz yüzölçümü (milyon m ²) (Kümülatif)	15	20	30	40	200
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> • Taşınmaz satış ihalelerine öngörülenden fazla talep olması sonucunda satış gelirlerinde hedeflenen değerden fazla artış gerçekleşmiştir. (PG 3.3.1) • Kahramanmaraş merkezli deprem afeti sonrasında kalıcı konutların yapılması amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığına ve rezerv yapı alanı ilan edilen taşınmazların Kentsel Dönüşüm Başkanlığına devri nedeniyle öngörülenden fazla devir gerçekleştirilmiştir. (PG 3.3.2) • Yerel Yönetimlerin başta millet bahçeleri olmak üzere yeşil alan artırma faaliyetlerinde artış olması nedeniyle öngörülenden daha fazla Hazine taşınmazı tahsis edilmiştir. (PG 3.3.6)					

Amaç 4	Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.				
Hedef 4.1	Şehirlerimizde doğayla iç içe yaşam alanları oluşturan Millet Bahçeleri 81 ilimizde yaygınlaştırılacak, şehirlerimizin kimliğini ve sosyal dokusunu esas alarak yatay mimarisıyla mahalle kavramını öne çıkaran mekânsal planlama ve kentsel tasarım çalışmaları yürütülecektir.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması				
H 4.1 Performansı (%)	31				
Sorumlu Birim	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 4.1.1. Millet Bahçesi çalışması başlatılan alan büyüklüğü (Milyon m ² - Kümülatif)	15	71	81	74	30
PG 4.1.2. Türkiye Mekânsal Strateji Planının onaylanarak kurumlara bildirilmesi	10	50	100	50	0
PG 4.1.3. Toplam 7 etaptan oluşan Kanal İstanbul Projesine ilişkin İmar Planlarının tamamlanması	15	1.2.3. Etap	4., 5, 6 ve 7.Etap	0	0
PG 4.1.4. “Medeniyetimizi Yaşatan Şehir Berati” alan şehir (il veya ilçe) sayısı	10	0	6	0	0
PG 4.1.5. Özgün Mahalle sertifikası alan mahalle sayısı	10	0	6	0	0
PG 4.1.6. İnsan odaklı ve yatay mimariyi yansıtan örnek yerleşim veya plan/uygulama projesi sayısı (Kümülatif)	10	20	81	0	0
PG 4.1.7. Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sisteminde (YERBİS) afet tehlikelerini belirleyen Yer Bilimsel Etütlerin tamamlanma oranı (onay/talep)	10	88,5	65	77	136
PG 4.1.8. Mekânsal Planlama Sürecinde Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonu Oluşturma Kriterlerinin Belirlenmesi (%)	10	80	100	100	100
PG 4.1.9. Yerleşim Alanlarını Etkileyen Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonlarının Belirlenmesi (%)	10	0	100	0	0

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

- Şehirlerimizde doğayla iç içe yaşam alanları oluşturan Millet Bahçelerinin 81 ilimizde Yaygınlaştırılması hedefi kapsamında 2023 yılı yılsonunda 81 milyon m2 alanda millet bahçesi çalışması sürdürülmesi hedeflenirken; gelinen süreçte 74 milyon 201 bin 185 m2 alanda 501 millet bahçesine ilişkin çalışmalar sürdürülmüştür.
- (PG 4.1.1)
- Bakanlığımızca, ekonomik, sosyal politikalar ve çevre politikaları ile stratejilerini mekânla ilişkilendirerek fiziki gelişmeyi ve sektörel kararları yönlendiren Türkiye Mekânsal Strateji Planı taslağının Bakanlık Makamına sunumu yapılmıştır. Sunum sonrası gerekli düzenlemeler Üniversite tarafından yapılarak nihai hale getirilmiş olmakla birlikte henüz yayınlanmamıştır. (PG 4.1.2)
- Kanal İstanbul Projesi'nin üst ölçekli planları tamamlanmış olup, 7 etaba ayrılan imar planlarının 1., 2. ve 3. etabına ilişkin imar planları tamamlanmış, diğer etaplara ilişkin çalışmalar da sürdürülmektedir. 06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremler dolayısıyla 2023 yılı için oluşan Kanal İstanbul Projesine ilişkin İmar Planlarının tamamlanması göstergesi için belirlenen hedeflere ilişkin çalışmalar gerçekleştirilememiştir.
- (PG 4.1.3)
- Stratejik plan döneminde iklim değişikliğinin kentlere olan etkisi ve bağlantılı olarak oluşan afetlere karşı kentlerimizin dayanıklı hale getirilmesi, kentlerin kırılğan sosyal ve ekonomik yapılarına yönelik güçlüklerin aşılması için şehirlerimizde doğayı, insanı ve ekonomik kalkınmayı ön plana alan dönüştürücü değişimlere ihtiyaç duyulmuş ve bu kapsamda Medeniyetimizi Yaşatan Şehir Beratı projesine ilişkin yer seçimi kılavuzları hazırlanmıştır. Ancak, plan döneminde deprem başta olmak üzere felaketlerin üst üste gelmesi nedeniyle yer seçimi çalışmaları nihayete erdilememiştir. (PG 4.1.4)
- Stratejik plan döneminde kentin geleneksel ve yerel kimliğini koruyarak, medeniyetimizin şehircilik anlayışını, yeşil, güvenli, insan odaklı, kimliği ve akıllı şehir konseptlerini bir araya getirerek ortaya koymayı amaçlayan özgün mekânsal çözümlerin geliştirildiği Medeniyetimizi Yaşatan Şehir Beratı projesi kapsamında alt modül olarak çalışılan Özgün Mahalle Sertifikası verilmesine yönelik yer seçimi kılavuzları hazırlanmıştır. Ancak, plan döneminde deprem başta olmak üzere felaketlerin üst üste gelmesi nedeniyle yer seçimi çalışmaları nihayete erdilememiştir. (PG 4.1.5)
- Stratejik plan döneminde kentin geleneksel ve yerel kimliğini koruyarak, medeniyetimizin şehircilik anlayışını, yeşil, güvenli, insan odaklı, kimliği ve akıllı şehir konseptlerini bir araya getirerek ortaya koymayı amaçlayan özgün mekânsal çözümlerin geliştirildiği Medeniyetimizi Yaşatan Şehir Beratı projesi kapsamında alt modül olarak çalışılan İnsan odaklı ve yatay mimariyi yansıtan örnek yerleşim veya plan/uygulama projesine yönelik yer seçimi kılavuzları hazırlanmıştır. PG (4.1.6)
- Her türlü mekânsal planlama sürecinde afet tehlikelerini dikkate alan güvenli, dirençli, sürdürülebilir ve yaşanabilir alanların oluşturulması amacına yönelik olarak her tür ve ölçekteki planlama çalışmalarında yer bilimsel etüt raporları dikkate alınarak işlemler gerçekleştirilmiştir. PG (4.1.7)
- Mekânsal Planlama Sürecinde Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonu Oluşturma Kriterlerinin Belirlenmesi performans göstergesi kapsamında, Aktif faylar 1/1000 ölçekli haritalanması ve fay sakınım zonu oluşturma kriterlerinin belirlenmesi çalışmaları tamamlanmıştır PG (4.1.8)
- Yerleşim Alanlarını Etkileyen Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonlarının Belirlenmesi performans göstergesi kapsamında, 5 ilimizde aktif fay zonları 1/1.000 ölçekte haritalanacak fay sakınım zonları belirlenmesi bütçe kısıtları nedeniyle bu stratejik plan döneminde gerçekleştirilememiştir.
- (PG 4.1.9)

Amaç 4	Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.				
Hedef 4.2	Mekânsal planlama sistemi katılım ve denetim süreçlerini içerecek şekilde geliştirilerek mekânsal kalitenin değişim ve gelişimi izlenecek, yerel yönetimlere destek ve rehberlik hizmeti sunulacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması				
H 4.2 Performansı (%)	0				
Sorumlu Birim	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 4.2.1. Büyükşehir belediyelerinden başlayacak şekilde yerel yönetimlerin plan ölçeğinde mekân ve yaşam kalitesinin ölçüleceği parametre sayısı (Kümülatif)	40	12	15	12	0
PG 4.2.2. Büyükşehir belediyelerinin performanslarının ölçümünün tamamlanma oranı (%)	40	60	100	60	0
PG 4.2.3. Uygulamaya alınan büyükşehirlerde mekâna yönelik karşılaştırmalı analizlerle (yeşil alan, sosyal donatı, planlı konut yerleşim alanı yoğunluklarındaki değişim vb.) hazırlanan izleme ve değerlendirme rapor sayısı	20	19	30	0	0
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> 2022-2023 stratejik plan dönemi için toplamda 15 adet parametre hedeflenmişse de 12 parametreye ilave olarak ölçülebilir ve niceliksel veri oluşturacak yeni parametre belirlenmemiştir. (PG 4.2.1 - PG 4.2.2) 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan deprem afeti nedeniyle büyükşehirlerden söz konusu faaliyet için rapor talep edilememiştir. 2023 yılı ocak ayı itibarı ile rapor ileterek performans ölçümü tamamlanan büyükşehir sayısı 19 adettir. (PG 4.2.3)					

Amaç 4	Afetlere hazır, çevre ve iklim dostu, tarihi değerlerini koruyan, yatay mimariyi esas alan kentsel dönüşüm ve planlama anlayışı ile kimlikli şehirlere kavuşmak.				
Hedef 4.3	Afet riski taşıyan alanlarda yerinde dönüşüm ilkesiyle, kentin kendi dokusuna özgü dönüşüm stratejileriyle, mevcut sosyal yapıyı dikkate alan, tarihi merkezlerin yenilenmesini ve sanayi alanlarının dönüşümünü de içeren kentsel dönüşüm çalışmaları hızlandırılacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması				
H 4.3 Performansı (%)	78				
Sorumlu Birim	Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 4.3.1. Kentsel dönüşüm strateji belgesi hazırlanan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	15	54	85	56	6
PG 4.3.2. Kentsel dönüşüm kapsamına alınan bağımsız birim sayısı (kümülatif)	20	1.754.496	2.115.000	1.964.281	58
PG 4.3.3. 6306 sayılı kanun kapsamında yapılan kentsel dönüşüm uygulamalarında üretilmesi planlanan yeşil alan büyüklüğü (hektar) (kümülatif)	20	61	45	86	141
PG 4.3.4. Tarihi Kent Merkezi Projesi kapsamında yer alan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	15	71	60	95	134
PG 4.3.5. Küçük sanayi kooperatiflerine satışı yapılan Hazineye ait küçük sanayi alanı imarlı parsel sayısı (adet)	15	427	130	709	166
PG 4.3.6. 6306 sayılı Kanun kapsamında meydan projesi geliştirilen yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	15	30	30	77	257
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> Bakanlığımızca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde 2023 yılı sonu itibari ile 43 il ve İstanbul ilinin 13 ilçesi olmak üzere toplam 56 il ve ilçedeki yerleşim alanları için ilgili belediyesince hazırlanan Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesi Bakanlığımıza iletilmiştir. (PG 4.3.1) 2023 Yılında riskli yapılarda tespit edilen bağımsız birim sayısı 108.209 adet, riskli alan, rezerv yapı alanı, kentsel dönüşüm gelişim proje alanında tespit edilen bağımsız birim sayısı 101.576 olmak üzere toplam 209.785 adet bağımsız birim kentsel dönüşüm kapsamına alınmıştır. Bu çerçevede kümülatif olarak 1.964.281 adet bağımsız birim sayısına ulaşılmıştır. (PG 4.3.2)					

- 2023 yılı sonu itibari ile İzmir, Kastamonu, Batman, Çanakkale, Şanlıurfa, Ankara, Kütahya, Çorum, Ordu, Düzce, Tekirdağ, Kocaeli, Yalova illerindeki riskli veya rezerv yapı alanlarındaki kentsel dönüşüm çalışmaları kapsamında hazırlanan imar planları ile yeşil alan miktarı meri imar planlarına göre 86.5 hektar büyüklüğünde artırılmıştır.
- (PG 4.3.3)
- Tarihi kent merkezlerine yönelik uygulamalar Bakanlık, TOKİ ve ilgili Belediye başkanlıklarınca yürütülmektedir. Bu çerçevede 2023 yılı sonu itibari ile çeyreği itibari ile 47 İlde 95 adet yerleşim yerinde Tarihi Kent Merkezi Projesi çalışmaları sürdürülmüştür. (PG 4.3.4)
- 2023 yılında küçük sanayi sitesi yapımı amacıyla küçük sanayi kooperatiflerine ve belediyelere satış/devri yapılan Hazineye ait küçük sanayi alanı imarlı parsel sayısı 282 adettir. (PG 4.3.5)
- 2023 yılı sonu itibari ile 48 ilimizde toplam 77 adet yerleşim alanında meydan projesi gerçekleştirilmektedir.
- (PG 4.3.6)

Amaç 5	Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.				
Hedef 5.1	Yerel yönetimlerin mali ve kurumsal kapasitesi artırılacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi/ Yerel yönetimlerin hizmet kalitesinin artırılması				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Yerel yönetimlerin hizmet kapasitesi ve hesap verilebilirliğinin geliştirilmesi				
H 5.1 Performansı (%)	79				
Sorumlu Birim	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 5.1.1. Belediyelerin kurumsal ve mali kapasitesini geliştirmeye yönelik çalışma yapılacak mevzuat sayısı (adet)	15	3	3	3	100
PG 5.1.2. Nüfusu 50 binin üzerinde olan belediyeler için hizmet önceliklendirmesine ilişkin rehber tamamlanma oranı(%)	15	100	100	100	100
PG 5.1.3. YERELBİLGİ Sisteminde uygulamaya alınan veri seti sayısı (Kümülatif)	15	13	10	14	108
PG 5.1.4. Tamamlanan Yerel Hizmet Standardizasyonu Sayısı (Kümülatif)	15	5	7	7	100
PG 5.1.5. Eğitim verilen personel sayısı*	10	301.597	300.000	126.090	42
PG 5.1.6. Belediyelerde performans esaslı program bütçe sistemine geçilmesine ilişkin çalışmaların tamamlanması oranı (%)	10	100	100	50	50
PG 5.1.7. Belediyelerde düzenlenen işyeri açma ve çalışma ruhsatları ile ilgili her	10	0	100	0	

türlü iş ve işlemin yapılacağı merkezi bir sistem kurulması oranı (%)					
PG 5.1.8. Belediyelerde iklim değişikliği ile ilgili birimlerinin (daire başkanlığı/müdürlüğü kurulmasının zorunlu hale getirilmesi	10	100	100	100	100

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

- 2022 yılında 5 hizmet alanında standardizasyon çalışmaları tamamlanmış olup 2023 yılında söz konusu rapor ve rehberlerin belediyelere duyurulması amaçlanmıştır. Ancak yaşanan deprem felaketinden kaynaklı belediyelere duyurusu yapılamamıştır. Söz konusu dokümanların duyuru aşamasına gelmesi için 2024 yılında çalışmalar devam edecektir. (PG 5.1.4)
- Bakanlığımız ve Türkiye Belediyeler Birliğince düzenlenen “Arsa ve Konut Üretimi, Yapı Kullanma İzni, Kentsel Dönüşüm Uygulamaları, Şartname, Sözleşme Hazırlanması ve Uygulanması (4735), Stratejik Plan ve Performans Programı, Kentlerde Sürdürülebilir Peyzaj Tasarımları” vb konularda düzenlenen eğitimlere 126.090 kişi katılım sağlamıştır. Ülkemizde yaşanan deprem felaketinden dolayı gösterge hedefinde sapma olmuştur. (PG 5.1.5)
- İşyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenleme yetkisi olan idarelerin ruhsatlandırma sürecindeki tüm iş ve işlemleri elektronik ortamda yapabilmesi; ayrıca ruhsatlandırma ile ilgili verilerin merkezi olarak saklanması ve gerekli istatistik çalışmalarının yapılabilmesi; öte yandan, bu düzenleme ile vatandaşın yetkili idareye gitmeden daha hızlı, etkili, şeffaf ve güvenilir bir şekilde elektronik ortamda hizmet alabilmesi ve Ruhsat Bilgi Sisteminin oluşturulması amacıyla 3572 Sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda değişiklik yapılmasına dair çalışmalar yürütülmüş ancak İçişleri Bakanlığınca yürütülen e-Belediye Projesi kapsamında tasarlanan modüllerle benzer nitelikte olduğu değerlendirildiğinden mükerrer uygulama yapılmaması için çalışmalar tamamlanamamıştır. (PG 1.5.7)

(* Bu rakam Türkiye Belediyeler Birliği tarafından verilen eğitimlerden alınmış olup gösterge hedefleri Bakanlığımız ve Türkiye Belediyeler Birliğinin vereceği (uzaktan/yüz yüze) eğitimlere ilişkin toplam verileri ifade etmektedir.

Amaç 5	Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.				
Hedef 5.2	E-Devletin coğrafi veri altyapısı kurulacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/ Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi hizmetleri				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması				
H 5.2 Performansı (%)	100				
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 5.2.1. Coğrafi veri servisi Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna entegre edilen Belediye sayısı (Kümülatif)	75	51	81	81	100
PG 5.2.2. Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Stratejisi ve Eylem Planı Dönemsel Performans Değerlendirme Sayısı (Kümülatif)	25	3	4	4	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> 2023 yılında; 30 belediyeye ait coğrafi veri servisleri daha Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna entegre edilmiştir. 2023 yılı sonu itibariyle; bahse konu platforma coğrafi veri servisleri entegre edilen belediye sayısı toplamı 81'e ulaşmıştır. Bahse konu coğrafi servis verilerine https://bulutkbs.gov.tr/Rehber/ adresinden yetkiler dahilinde erişilebilmektedir.(PG 5.2.1) 2023 yılı sonunda Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Stratejisi ve Eylem Planı dönemsel performans değerlendirmesi tamamlanarak izleme çalışması raporlanmıştır. (PG 5.2.2)					

Amaç 5	Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.				
Hedef 5.3	Kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımı yaygınlaştırılacak ve kapasiteleri artırılarak nitelikli personel istihdamı sağlanacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi hizmetleri				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması				
H 5.3 Performansı (%)	100				
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 5.3.1. CBS personel belgelendirme sınav sayısı	40	22	17	24	141
PG 5.3.2. Coğrafi Veri İzin ve Lisans alan firma sayısı	60	86	60	152	253
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> 2023 yılında; toplamda 24 adet CBS Uzmanı (Seviye 6) ve CBS Operatörü (Seviye 4) sınavı gerçekleştirilmiş olup, 104 kişi Meslek Belgesi almıştır. Yayımlanan yönetmelikler ile CBS sektöründe nitelikli, belge sahibi personel istihdamı ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Talep artışına bağlı olarak gerçekleştirilen sınav sayısı artırılmış ve böylelikle 2023 yılı için öngörülen performans göstergesi hedefi üzerinde gerçekleşme sağlanmıştır. (PG 5.3.1) Yıl içerisinde yayımlanan mevzuat değişikliği sebebiyle talep artışı meydana gelmiştir. 2023 yılında verilen izin ve lisans belgelerinin karşılığı olarak tahsil edilen 50.403.683,44 TL ile bütçeye katkı sağlanmıştır. (PG 5.3.2)					

Amaç 5	Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.				
Hedef 5.4	Yeşil kalkınma yolunda yerli ve milli akıllı şehir uygulamaları yaygınlaştırılacak, akıllı şehirlere ilişkin katılımcı ve etkileşimli bir ekosistem kurulacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi hizmetleri				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması				
H 5.4 Performansı (%)	97				
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 5.4.1. Bulut Kent Bilgi Sistemi ekosistemine katılan belediye sayısı (Kümülatif)	15	1.330	1.390	1.390	100
PG 5.4.2. Kent Bilgi Sistemi eğitimi verilen belediye sayısı (Kümülatif)	15	1.330	1.390	1.390	100
PG 5.4.3. Rehberlik yapılan akıllı şehir uygulamaları sayısı (Kümülatif)	15	35	50	50	100
PG 5.4.4. 81 ilde akıllı şehir olgunluk değerlendirme yapılması oranı (%)	15	100	100	100	100
PG 5.4.5. Hazırlanan açık kaynak akıllı şehir uygulama bileşeni rehberlik kılavuzu sayısı (kümülatif)	10	4	4	4	100
PG 5.4.6. Akıllı Şehir Dijital Expo uygulamasının geliştirilmesi (%)	10	0	100	100	100
PG 5.4.7. Yerli ve Milli Harita Altyapısının ve ulusal veri görüntüleme ile paylaşım kütüphanesinin yapılmasına yönelik Orta Katman Altyapısının Oluşturulması oranı (%)	10	20	100	90	90
PG 5.4.8. Mekânsal Karar Destek Sistemi oluşturulması oranı (%) (Kümülatif)	10	20	100	75	75

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

- 60 belediye daha Bulut Kent Bilgi Sistemi ekosistemine dahil edilmiş, sisteme dahil olan belediye sayısı toplamı 1.390'a ulaşmıştır. (PG 5.4.1)
- 60 belediyeye daha Bulut Kent Bilgi Sistem eğitimi verilmiş, eğitimi alan belediye sayısı toplamda 1.390'a ulaşmıştır. (PG 5.4.2)
- 15 adet akıllı şehir uygulamasına daha rehberlik yapılmış, rehberlik yapılan akıllı şehir uygulaması sayısı toplamı 50'ye ulaşmıştır. (PG 5.4.3)
- 2023 yılı 81 il akıllı şehir olgunluk değerlendirmesi çalışmaları tamamlanmıştır. (PG 5.4.4)
- 2023 sonu itibariyle; hazırlanan açık kaynak akıllı şehir uygulama bileşeni rehberlik kılavuzu sayısı toplamı 4'tür. (PG 5.4.5)
- Akıllı Şehir Dijital Expo uygulaması geliştirilmiş olup, Akıllı Şehir Ekosistemi platformundan (<https://akillisehirekosistem.csb.gov.tr/>) yayınlanmaktadır. (PG 5.4.6)
- Yeterli bilişim personeli ve hizmet alımı gerçekleştirilemediğinden, 2023 yılı sonu itibariyle bahse konu Orta Katman Altyapısı oluşturulması çalışmalarında sapma meydana gelmiştir. (PG 5.4.7)
- Yeterli bilişim personeli ve hizmet alımı gerçekleştirilemediğinden, 2023 yılı sonu itibariyle; bahse konu Mekânsal Karar Destek Sistemi'nin oluşturulması çalışmalarında sapma meydana gelmiştir. (PG 5.4.8)

Amaç 5	Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin kalitesini arttırmak, akıllı şehir uygulamalarını ve ulusal coğrafi bilgi sistemini yaygınlaştırmak.				
Hedef 5.5	Çevre sorunlarının tespiti ve iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik veri entegrasyonu sağlanarak analizler ve simülasyonlar yapılacak, teknolojik altyapı geliştirilecektir.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi hizmetleri				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması				
H 5.5 Performansı (%)	40				
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 5.5.1. Çevre, iklim değişikliği ile ilgili veri entegrasyonu, analizi ve simülasyonunun tamamlanma oranı (%) (Kümülatif)	50	10	100	80	80
PG 5.5.2. İklim değişikliği ile mücadele kapsamında hackaton yapılması oranı (%)	50	20	100	0	0
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü ve İklim Değişikliği Başkanlığı birimleri ile birlikte performans göstergesine konu edinen çalışmalara devam edilmektedir. Bu çalışmalar kapsamında; çevre ve iklim değişikliği ile ilgili veri analizi ve entegrasyon çalışmaları tamamlanmıştır. İklim değişikliği portalına yönelik olarak teknik destek sağlanmıştır. (PG 5.5.1) 2023 yılı Şubat ayında meydana gelen depremlerden dolayı bahse konu hackaton etkinliği yapılamamıştır. (PG 5.5.2)					

Amaç 6	Çevre ve iklimle duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.				
Hedef 6.1	Binaların enerji kimlik belgesi alması sağlanacak, enerji verimliliği ile su tasarrufu artılacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Enerji arz güvenliği, verimliliği ve enerji piyasası/ Enerji verimliliği				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Yapıların enerji kimlik belgesi alması sağlanarak binalarda enerji verimliliğinin artırılması				
H 6.1 Performansı (%)	52				
Sorumlu Birim	Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 6.1.1. Enerji Kimlik Belgesi alan bina sayısı (Kümülatif)	15	1.402.694	1.450.000	1.425.227	48
PG 6.1.2. A, B, C sınıfı Enerji Kimlik Belgesi alan bina sayısı (Kümülatif)	15	1.292.486	1.350.000	1.314.933	39
PG 6.1.3. Enerji Kimlik Belgesi alan binalarda yenilenebilir enerji kullanan bina sayısı (Kümülatif)	20	73.057	85.000	78.674	47
PG 6.1.4. Yetkilendirilen EKB uzmanı sayısı (Kümülatif)	10	9.813	10.500	9.810	0
PG 6.1.5. Ulusal Yeşil Bina Sertifikasına sahip bina sayısı	10	0	10	0	0
PG 6.1.6. Yeni inşa edilen konutlardaki ortalama enerji ihtiyacı (kWh/m ² -yıl)	10	124,56	120	120,84	99
PG 6.1.7. Neredeyse Sıfır Enerjili Binalara (NSEB) ilişkin mevzuat düzenlemesi yapılması ve uygulamaya geçilmesi (*) (%)	10	100	100	100	100
PG 6.1.8. Yapı projelerinde su tasarrufunun sağlanmasına yönelik düzenlemelerin tamamlanma oranı (%)	10	100	100	100	100

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

- Ülkemizdeki konut üretimindeki yıllık değişimler ve mevcut binalara yeteri kadar enerji kimlik belgesi düzenlenememesi, istenilen hedefe ulaşılmasını engelleyecek faktörler arasında yer almaktadır. (PG 6.1.1)
- 10 yıllık geçerlilik süreleri dolan Enerji Kimlik Belgeleri Enerji Kimlik Belgeleri geçerliliğini yitirdiği için hesaba dahil edilmemiş ve hedefte sapma meydana gelmiştir. (PG 6.1.2)
- Neredeyse Sıfır Enerjili Bina (NSEB) zorunluluğu ülkemizde 01.01.2023 tarihi itibarı ile yapı ruhsatı alan kapsam dahilindeki binalarda başlamış olup, yenilenebilir enerji kullanan bina sayısına ve konutların ortalama enerji ihtiyacının düşürülmesine önemli katkılar sağlamaktadır. 01.01.2025 tarihi itibarı ile 2000 m² ve üzeri toplam yapı inşaat alanına sahip kapsam dahilindeki yeni binaların NSEB olma zorunluluğu başlayacağından, istenilen tüketim değerlerine ve yenilenebilir enerji kullanan bina sayısına ulaşılması kolaylaşacaktır. Belirtilen tarihe kadar geçen sürede istenilen hedeflere ulaşılmasında zorluklarla karşılaşılabilmektedir. (PG 6.1.3)
- Yeni başvuru yapan ve EKB uzmanlık yetki süresi dolan kişilerin eğitimi eğitici kuruluşlarca yapılmaktadır. EKB uzmanlık yetki süresi dolan kişilerin tekrar eğitim almama durumları da bulunmaktadır. Yetki süresi dolan EKB uzmanlarının bir kısmının tekrar yetkilendirilmek üzere başvurmaması nedeniyle 2023 yılı sonu gerçekleştirmelerine göre hedefe tam olarak ulaşamamıştır. (PG 6.1.4)
- Binalar ile Yerleşmeler için Yeşil Sertifika Yönetmeliğine göre eğitici kuruluşların yetkilendirilmesi yapılarak ilgili uzmanların eğitimi gerçekleştirilmiştir. Bakanlığımızın bağlı kuruluşu Türkiye Çevre Ajansı aynı tarihli Yönetmelik ile değerlendirme kuruluşu olarak yetkilendirilmiş, Ajans personeline gerekli eğitimler verilerek değerlendirme uzmanı olmaları sağlanmıştır. Halihazırda düzenlenmiş sertifika bulunmamakla birlikte Türkiye Çevre Ajansı başvuruları kabul ederek değerlendirme ve sertifikalandırma faaliyetlerine başlamıştır. Cari yılda hedeflenen yeşil sertifika sayısına ulaşılammış olup, yeni inşa edilecek binaların yeşil sertifika sahibi olmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. (PG 6.1.5)

Amaç 6	Çevre ve iklimle duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.				
Hedef 6.2	Yapı müteahhitleri ve şantiye şefleri ile plan müellifleri kayıt altına alınacak, kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esasları belirlenecek, yapı malzemelerinin geliştirilmesi sağlanarak etkin ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetleri sunulacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması				
H 6.2 Performansı (%)	78				
Sorumlu Birim	Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedef Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 6.2.1. Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi düzenlenme sayısı (Bugüne kadar verilen belgelerin toplamı) (Kümülatif)	15	4.035	4.300	4.644	230
PG 6.2.2. Yapı ve yapılaşmaya dair yürütülen proje sayısı (Kümülatif)	15	10	15	15	100
PG 6.2.3. Yıl içerisinde talep edilen inceleme ve görüş sayısının karşılama oranı (%)	15	98	90	94	104
PG 6.2.4. Yapı malzemelerine ilişkin illerde güçlendirilen laboratuvar sayısı (Kümülatif)	20	46	44	46	0
PG 6.2.5. Yapı malzemelerine ilişkin Piyasa Gözetim Denetim Sayısı	15	16.637	15.500	13.681	88
PG 6.2.6. Piyasaya arz edilen yapı malzemelerinin güvenli olma oranı (G.N.Sayı / T.N. Sayısı) (%)	20	98	98	98	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi düzenlenme sayısı göstergesi için 2023 yılı içerisinde dijital belgeye (e-PYYB) geçilmesi ve başvurularda istenilen belgelerin azaltılması başvuru sürecini kolaylaştırmış ve hızlandırmıştır. Yılın son çeyreğinde gerçekleşen bu değişiklik belge başvurularını artırmış ve bu durum 2023 yılında performans göstergesi hedef değerlerinin sapsmasına neden olmuştur. (PG 6.2.1) İl Müdürlüklerinin laboratuvar teknik altyapısının güçlendirilmesi kapsamında Şanlıurfa ve Adıyaman İl Müdürlüklerinden gelen yazılı talep sonrasında, laboratuvarlarında görevli personele yerinde uygulamalı eğitim verilmiştir.(PG 6.2.4) 2023 Yılında aynı anda birçok ili etkileyen depremin yaşanması nedeni ile söz konusu illerde yapı malzemelerine ilişkin piyasa gözetim denetimleri gerçekleştirilememiştir. Bu illerde denetimlere ara verilmek mecburiyetinde kalınmasının yanı sıra diğer il müdürlüklerine bağlı kurum personelinin de afet bölgesine uzun süreler görevlendirilmesi deprem olmayan illerdeki denetim faaliyetlerinde de azalmaya sebep olmuştur. (PG 6.2.5)					

Amaç 6	Çevre ve iklimle duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.				
Hedef 6.3	Yapı denetimi uygulamaları güncel teknolojilerin de yardımı ile sahada daha etkin ve izlenebilir hale getirilecek, kamu yapılarının etüt- proje, yapım ve denetim süreçlerinde hizmet kalitesi artırılabacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması				
H 6.3 Performansı (%)	84				
Sorumlu Birim	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 6.3.1. Bakanlığımızdan talep edilen ihale yapım ve denetim işlerinin karşılama oranı (%)	15	97	95	99	104
PG 6.3.2. Talep edilen ve ön incelemesi uygun olan etüt proje işlerinin yıl içerisinde tamamlanma oranı (%)	15	90	95	95	100
PG 6.3.3. Bakanlığımızdan kamu yapılarında talep edilen zemin/üstyapı inceleme taleplerinin karşılama oranı (%)	10	100	100	100	100
PG 6.3.4. Arşive aktarılan sayısal proje oranı (%)	10	90	95	95	100
PG 6.3.5. Aktif yapı denetim kuruluşlarının şantiyelerinde yapılan yıllık denetim sayısı (kuruluş/yıl)	15	5,3	6	4,1	68
PG 6.3.6. Aktif yapı denetim kuruluşlarının bürolarında yapılan yıllık denetim sayısı (kuruluş/yıl)	15	2,8	2	2,25	113
PG 6.3.7. Güçlendirilen Kamu Hizmet Binası Sayısı (*)	10	7	100	1	1

PG 6.3.8. Enerji Verimliliği İyileştirilmesi Çerçevesinde Yenilenen Kamu Hizmet Binası Sayısı (kümülatif)	10	156	242	230	86
---	----	-----	-----	-----	----

Hedefe İlişkin Değerlendirmeler

- İl Müdürlüklerimizin yapı denetim kuruluşlarına yapmış oldukları şantiye denetimleri ile ilgili sonuçları iş yoğunluğundan dolayı Ulusal Yapı Denetim Sistemine zamanında girememesinden, yapı denetimi şube müdürlüklerinin personel eksikliklerinden dolayı göstergede sapma meydana gelmiştir. (PG 6.3.5)
- Bakanlığımız taşra teşkilatı çalışanlarının yoğun şekilde çalışması sonucu 2023 yılında planlanan hedefin üzerine çıkmıştır. (PG 6.3.6)
- Bakanlığımıza gelen taleplerin tümü karşılanmıştır. (PG 6.3.7)
- 2023 yılı içerisinde Ankara, Karabük, Zonguldak, Sakarya, Kocaeli, Antalya, Karaman, Denizli ve İzmir illerinde enerji verimliliğine yönelik etüt çalışmaları tamamlanmış ancak, bu süreçte ihaleyi alan müşavir firma tarafında etütleri tamamlamaya ilişkin gecikmeler yaşanmıştır. (PG 6.3.8)

* Bütçe modeli doğrultusunda kurumlarıyla koordinasyon içinde yapılacak güçlendirme sayısı belirlenecektir. Bakanlıkça teknik kapasite olarak yılda ortalama 100 adet güçlendirme çalışması yürütülebilmektedir.

Amaç 6	Çevre ve iklimle duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.				
Hedef 6.4	81 ilin kırsal yerleşmelerinde örnek yöresel mimari projeleri tamamlanacak ve İskân Kanunu kapsamında iskân talepleri karşılanacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması				
H 6.4 Performansı (%)	38				
Sorumlu Birim	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 6.4.1. Hazırlanan kırsal konut projeleri sayısı (Kümülatif)	50	477	490	483	46
PG 6.4.2. Kendi evini yapana yardım metodu (K.E.Y.Y.) ve Devlet eli ile yapılan/satın alınan konut sayısı (Kümülatif)	50	3.915	4.307	4.035	31
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> 81 ilin kırsal yerleşmelerinde örnek yöresel mimari projeleri tamamlanmış kırsal alanda yöresel dokunun zenginleştirilmesi amacıyla oluşturulan tüm projeler Türkiye genelinde yaygınlaştırılmıştır. Aynı zamanda rehber niteliğinde de olan bu çalışmayla; ülkemizdeki yöresel mimariye olan ilgi ve hassasiyet artırılmıştır. Ayrıca İskân Kanunu kapsamında iskân talepleri karşılanmaktadır. (PG 6.4.1) 2023 Yılı İskân Hizmetleri Yatırım Programı 15.02.2023 tarih ve E.5755475 sayılı Bakan Oluru ile onaylanmış ve inşaat çalışmalarına başlanmıştır. 2023 yılsonu itibarıyla, Batman, Çorum, Denizli, Erzincan, Erzurum, İzmir, Karaman, Kars, Muş ve Tunceli illerinde toplam da 75 konut tamamlanmıştır. Ayrıca Adıyaman, Ankara, Aydın, Çorum, İstanbul, Kastamonu, Muş ve Tekirdağ illerinde; Koçali, Kepez ve Boyabat Barajları yapımından dolayı toplam da 45 hak sahibi aile için de konut, işyeri ve tarla satın alımı gerçekleştirilmiştir. Yılsonu itibarıyla toplamda tamamlanan konut sayısı da 120 olmuştur. 6 Şubat 2023 tarihinde, Kahramanmaraş merkezli meydana gelen ve 11 ilimizi çok büyük derecede etkileyen depremlerden dolayı inşaat çalışmaları büyük sekteye uğramış ve öncelik doğal olarak deprem bölgesine verilmiştir. Depremler sebebiyle meydana gelen ekonomik zorluklardan dolayı, 2023 yılı başında 450.000 TL olarak belirlenen kredi limitleri 15.06.2023 tarihinde bir kez daha güncellenerek 600.000 TL'ye yükseltilmiştir. Haziran ayı itibarıyla yapılan bu artışın etkisiyle hızlanan çalışmalar, hedeflenen yılsonu gerçekleşme oranı için yeterli olmamış ve belirlenen performans hedefine ulaşamamıştır.(PG 6.4.2)					

Amaç 6	Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, güvenli yapılaşmayı sağlamak.				
Hedef 6.5	İnşaat, mekanik ve elektrik tesisatı birim fiyatlarında yer alacak olan iş kalemleri için karbon salınımı az, enerji verimliliği yüksek, insan ve çevreye zarar vermeyen yeşil yapı malzemelerinin kullanılması ile ilgili birim fiyat çalışmaları yapılacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünlük afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması				
H 6.5 Performansı (%)	100				
Sorumlu Birim	Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 6.5.1. Belirlenen ürün gruplarında, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji veya su tasarrufuna yönelik çalışmalar yapılarak birim fiyat listelerinde yer alan ürünlerin güncellenmesi ya da yeni ürün eklenmesi (%)	100	100	100	100	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
2023 Birim fiyatları çalışmaları sırasında, mevcutta bulunan birim fiyat tarifleri taranmış olup, az su tüketen ya da enerji açısından verimli ürünlerin değerlendirilmesi ve düzenlenmesi yapılmıştır. Ayrıca su kullanımının azaltılması amacı ile otomatik tip havluluklara, enerji ekonomisi ve doğru su dağılımı amacı ile debi kontrollü kolektörlere birim fiyat listelerinde yer verilmiştir. Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanında 2023 Yılı Elektrik Tesisat Birim Fiyat Kitabına, Fotovoltaik Güneş Enerji Sistemlerinde (güneş panelleri ve solar inverterler) piyasada yer alan, yeni tekniklerle üretilen, ihtiyaç duyulan yüksek güçlerde ve daha verimli ürünler eklenmiştir.					

Amaç 7	Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin gelişmesini sağlamak.				
Hedef 7.1	Danışma, denetim ve destek kapasitesi geliştirilerek, Bakanlık süreçlerinin iyileştirilmesine ve Bakanlığın kurumsal kimliğinin gelişimine katkı sağlanacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yönetim ve destek programı/ Üst yönetim, idari ve mali hizmetler				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-				
H 7.1 Performansı (%)	82				
Sorumlu Birim	Strateji Geliştirme Başkanlığı, İç Denetim Birimi Başkanlığı				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 7.1.1. Düzenlenen denetim ve danışmanlık rapor sayısı	35	18	18	12	67
PG 7.1.2. Takibi yapılan denetim ve danışmanlık rapor sayısı	35	8	20	17	85
PG 7.1.3. ALO 181 Çağrı Merkezi'nden yararlananların memnuniyet oranı(%)	30	88	94	91	97
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> “Düzenlenen Denetim ve Danışmanlık Rapor Sayısı”nda ve “Takibi Yapılan Denetim ve Danışmanlık Rapor Sayısı”nda 2023 yılı için Bakanlığımız Stratejik Planına taahhüt edilen sayıya ulaşamamıştır. (PG 7.1.1 – PG 7.1.2) Çağrı merkezi memnuniyet oranlarının düşmemesi adına Alo 181 Çağrı Merkezince aylık raporlarla Bakanlığa bilgi verilmesi suretiyle zamanında gerekli müdahaleler zamanında yapılmakta, İl Müdürlüklerince çağrılarının vaktinde kapatılması sağlanmakta ve vatandaşların bekleme süreleri azaltılmaya çalışılmaktadır. (PG 7.1.3)					

Amaç 7	Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin gelişmesini sağlamak.				
Hedef 7.2	Bakanlık iş süreçleri ve bilişim altyapısı dijital dünya ile uyumlu şekilde yapılandırılacak, kurumun dijital dönüşümü sağlanacaktır.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yönetim ve destek programı/ Üst yönetim, idari ve mali hizmetler				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-				
H 7.2 Performansı (%)	97				
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 7.2.1: Tek merkezde geliştirilen yazılım sayısı (kümülatif)	35	74	80	80	100
PG 7.2.2. Karar destek sistemine entegre uygulama sayısı (Kümülatif)	30	90	100	99	90
PG 7.2.3. e-Devlet kapısına taşınan vatandaş odaklı uygulama/hizmet sayısı (Kümülatif)	35	194	200	200	100
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
<ul style="list-style-type: none"> 6 uygulamaya daha destek verilmiştir. 2023 yılı sonu itibariyle; tek merkezden bakım, idame ve yazılım desteği verilen Bakanlığımız uygulamaları sayısı toplamda 80'e ulaşmıştır. (PG 7.2.1) 9 uygulama daha Karar Destek Sistemine entegre edilmiştir. (PG 7.2.2) Bakanlığımızın 6 adet uygulamasının/hizmetinin daha e-devlete entegrasyonu gerçekleştirilmiştir. (PG 7.2.3)					

Amaç 7	Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasite gelişimini sağlamak.				
Hedef 7.3	Bakanlığın nitelikli ve yetkin insan kaynağı oluşturmak için hizmet içi eğitimler gerçekleştirilecektir.				
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yönetim ve destek programı/ Üst yönetim, idari ve mali hizmetler				
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	-				
H 7.3 Performansı (%)	5				
Sorumlu Birim	Personel Genel Müdürlüğü				
Performans Göstergesi	Hedefe Etkisi (%)	Mevcut Durum	2023 Hedeflenen	2023 Gerçekleşen	Gerçekleşme Oranı (%)
PG 7.3.1. Hizmet İçi Eğitim Sayısı	50	47	60	5	8
PG 7.3.2. Hizmet İçi Eğitim Alan Personel Sayısı	50	38.240	30.600	577	2
Hedefe İlişkin Değerlendirmeler					
07.02.2023 tarih 5706245 Sayılı Makam Olur'u ile Hizmet İçi eğitimler ileri bir tarihe ertelenmiştir. Güz döneminde ise yayınlanan tasarruf tedbirleri sebebiyle eğitimler yapılamamış olup zaruri olan aday memur eğitimleri ve TRT Akademi eğitimleri yapılmıştır. (PG 7.3.1 – PG 7.3.2)					

3.4. Performans Bilgi Sisteminin Değerlendirilmesi

Bakanlık 2022-2023 Stratejik Planı stratejik amaçlara bağlı hedef belirleme, bu hedefleri gerçekleştirmek için yapılacak olan faaliyetler ve projeler, performans göstergelerinin oluşturulması ve bu göstergeleri değerlendirmede kullanılacak olan ölçütlerin belirlenmesi ile oluşturulmuştur. Performans sisteminin izlemesi, verilerin düzenli olarak toplanması, değerlendirilmesi sonuç olarak da raporlanmasıdır. Performans sisteminin değerlendirmesi ise uygulama sonuçlarının amaç ve hedeflere kıyasla ölçülmesi ve bu amaç ve hedeflerin tutarlılık ve uygunluğunun analizidir.

Performans bilgi sisteminin altyapısını oluşturan stratejik planlama, performans programı hazırlama, izleme-değerlendirme süreçleri Bakanlık bütçe hazırlık çalışmalarıyla uyumlu olarak sürdürülmekte olup; 2023 yılı bütçemiz günün ihtiyaçlarına göre değişen, dinamik bir bütçeleme sistemi olan program bütçe anlayışıyla hazırlanmış; bununla birlikte Performans Programının hazırlık, izleme ve değerlendirme süreçleri de Bütçe Yönetim Enformasyon Sistemindeki alt modüller aracılığıyla yürütülmüştür. Bu kapsamda, Bakanlık harcamaları programlar itibarıyla sınıflandırılırken, Bakanlık 2022-2023 Stratejik Planı'nın e-bütçe sisteminde bulunan programlar ve alt program hedefleri ile ilişkisi de kurulmuştur. Böylece stratejik amaç ve hedeflerimizle birlikte programlarla ilgili ve nitelikli performans bilgisinin üretilmesi, bütçeleme süreçlerinde kullanılması, sonuçlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi sağlanmaktadır.

2022-2023 Stratejik Planında yer alan faaliyet ve projeler, ilgili birimlerce performans göstergeleri doğrultusunda izlenmektedir. Performans göstergeleri aracılığıyla amaç ve hedeflerin gerçekleşme sonuçlarının izlenmesi amacıyla her bir performans göstergesi için birimler tarafından hedefe etki değerleri belirlenmiştir. Böylelikle her bir hedefin performansı hesaplanmaktadır.

Planın ne ölçüde gerçekleşmekte olduğunu ortaya koymak için öncelikle performans gelişmeleri, ilgili birimlerden üçer aylık dönemler halinde toplanmaktadır. Planın izleme ve değerlendirme çalışmaları kapsamında; tüm birimlerin çeyrek dilimler bazında performans göstergelerinin gerçekleşme düzeyleri raporlanarak, izleme ve değerlendirme faaliyetleri sonucunda hedeflenen ve ulaşılan sonuçlar karşılaştırılmaktadır. Faaliyet raporları aracılığıyla da göstergelerin mevcut durumları, hedef değerleri, gerçekleşme durumları karşılaştırılmakta, değerlendirilmekte ve hedeften sapma varsa nedenleri açıklanmaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2023 yılı performans izleme ve değerlendirmesi 2022-2023 Stratejik Planında yer alan 7 stratejik amaç, 26 stratejik hedef ve bu hedeflere bağlı 98 performans göstergesi ile yapılmıştır.

4

KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

4. KURUMSAL KABİLİYET ve KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hizmet birimleri ve dış paydaşlarla yapılan çalışmalar sonrasında ortaya çıkan “Üstünlükler” ile “Zayıflıklar” aşağıda verilmiştir.

4.1 Stratejik Planda Öngörülemeyen Kurumsal Kapasite İhtiyaçları

Kurumumuzun 2019-2023 Stratejik Planında kurumsal kapasite ihtiyaçlarını karşılamak için 7. Amaç “Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin geliştirilmesini sağlamak.” olarak belirlenmiştir. Söz konusu amaç altında bulunan hedefler ise aşağıdaki gibidir:

H 7.1. Danışma, denetim ve destek kapasitesi geliştirilerek, Bakanlık süreçlerinin iyileştirilmesine ve Bakanlığın kurumsal kimliğinin gelişimine katkı sağlanacaktır.

H 7.2. Bakanlık iş süreçleri ve bilişim altyapısı dijital dünya ile uyumlu şekilde yapılandırılacak, kurumun dijital dönüşümü sağlanacaktır.

H 7.3. Bakanlığın nitelikli ve yetkin insan kaynağı oluşturmak için hizmet içi eğitimler gerçekleştirilecektir.

2023 yılında yaşanan deprem felaketi ve tasarruf tedbirleri nedeniyle gerçekleştirilmesi öngörülen eğitimler yerine getirilememiş olmasına rağmen kurumsal faaliyetleri aksatacak ölçüde bir etkisi olmamıştır. Ancak, önümüzdeki dönem kurumsal kapasitenin geliştirilmesine yönelik gerekli çalışmalar sürdürülecektir.

4.2 Üstünlükler

- Çevre, şehircilik ve iklim değişikliği konularının bir çatı altında toplanmış olması
- Kentsel dönüşüm konusundaki görev ve yetkileri
- Ülke genelinde yaygın bir teşkilat yapısına sahip olunması
- Kuruluş kanunundaki görev ve yetki alanının geniş olması
- Çevrenin korunması ve iklim değişikliği konusundaki görev ve yetkileri
- Coğrafi Bilgi Sistemleri konusunda yetki sahibi olması
- Planlamada rehber ve yetkili kurum olunması
- Politika yapma ve uygulama fırsatına sahip çok yönlü bir kurum olması
- Yerel yönetimlerle ilgili görev ve yetkileri
- Diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliğinin güçlü olması
- Donanımlı, tecrübeli ve yetenekli insan kaynağına sahip olması
- Hazine taşınmazları konusundaki görev ve yetkileri

4.3 Zayıflıklar

- AR-GE desteği
- Farklı kurumlarla entegrasyon ve iletişimi
- Proje geliştirme kapasitesi
- Yerel yönetimlerle iş birliği
- Veri ve bilgi paylaşımı
- Bakanlık birimleri arasında ortak çalışma

4.4 Değerlendirme

GZFT analizi kurum ve kuruluşların güçlü ve zayıf yönlerini, dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri belirlemede kullanılan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım, planlama yapılırken kurum ve kuruluşların güçlü ve zayıf yönleri ile karşı karşıya olduğu fırsat ve tehditleri analiz ederek geleceğe dönük stratejiler geliştirmeyi ifade eder.

Yapılan çalışmalar ile Bakanlığın içsel olarak güçlü ve zayıf yönleri ile dışsal etkenlerden kaynaklanan fırsatlar ve tehditler belirlenmiştir.

Güçlü yönlerden en üst düzeyde yararlanılarak tehditlerin en aza indirilmesi amaçlanmış, fırsatlarla zayıf yönler güçlendirilerek Bakanlığın görev alanına giren konularda tedbirler ve politika önerileri geliştirilmiştir.

2023 yılı faaliyetleri genel olarak değerlendirildiğinde;

- Çevre, şehircilik ve iklim değişikliği alanında ihtiyaç duyulan mevzuat ve reformların yapılması,
- Çevrenin sürdürülebilirliğinin sağlanması için mevzuatın ve temel strateji belgelerinin yeniden düzenlenmesi ve revize edilmesi,
- Kentsel dönüşüm çalışmalarının önceliklendirme yapılarak yönlendirilmesi ve yeni finansal modellerin geliştirilmesi,
- Çevreye duyarlı üretim konusunda Ar-Ge çalışmalarını ve çevre altyapı yatırımlarını teşvik edecek mekanizmaların kurulması ve mali destek sağlanması,
- Her alanda (tarım, sanayi, turizm vb.) yenilenebilir enerji ile ilgili yatırımların yapılması,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının çevre ve şehircilik alanında kullanımının teşvik edilmesine, sıfır atığın ülke sathında yaygınlaşmasının sağlanmasına,
- Yapı teknolojileri ve malzemeleri konusunda AR-GE araştırmalarının teşvik edilmesi, yapılarda enerji tasarrufunu sağlayıcı ve maliyet düşürücü tedbirler alınması,
- Medeniyetimizin değerlerine uygun, mahalle kültürünü yaşatan, az katlı, yatay şehirleşme çalışmalarına hız verilmesi ve imar uygulamalarının takibi için denetimlerin artırılması,
- Bilişim teknolojileri destekli yenilikçi çözümlerden üst düzeyde yararlanılması
- Akıllı şehir uygulamalarının yaygınlaştırılması için hizmet sunum kanallarının iyileştirilmesi ve çeşitliliğin artırılması çalışmalarının yürütülmesine karar verilmiştir.

5

ÖNERİ VE TEDBİRLER

5. ÖNERİ VE TEDBİRLER

“Sürdürülebilir Çevre, Medeniyetimizi Yaşatan, Çevreye Saygılı ve İklim Dostu Şehirler” vizyonuyla doğaya, insana ve insanı barındıran mekâna dair geniş bir sorumluluk üstlenen Bakanlığımız; tabiat ve çevrenin korunması ile kültürümüzü yansıtan, afetlere dayanıklı, planlı, iklim dostu ve çevreye duyarlı şehirleşme alanlarında hizmet ve faaliyetlerini etkin bir şekilde sürdürmektedir.

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremler sonrasında şehirlerimizin tarihiyle, kültürüyle, demografisiyle, sanayisiyle, altyapısıyla bir bütün olarak yeniden ihyası ve inşası için çalışmalar devam etmektedir.

Deprem bölgesinde oluşan hasarın giderilmesi, yaşamın normalleşmesi ve geçici koşullarda barınan vatandaşlarımızın sıcak yuvalarına bir an önce kavuşmaları amacıyla çalışmaları devam eden afet konutlarının yapımına devam edilecektir. Bu bağlamda, 307 bin konutun tamamlanarak afetzedelere teslim edilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımızca deprem bölgesinde yürütülen çalışmaların yanı sıra, ülkemizin deprem gerçeği dikkate alındığında kentsel dönüşüm sürecinin önemi ve çalışmaların hızlandırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bu bağlamda, gerek deprem bölgelerinde gerekse olası Marmara depremine hazırlık için kentsel dönüşüm sürecini hızlandırmak amacıyla Bakanlığımıza bağlı “Kentsel Dönüşüm Başkanlığı” kurulmuştur.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle, 15-17 Eylül 2023 tarihleri arasında alanında uzman akademisyen ve kurum temsilcilerinin katılımıyla, 6 farklı teknik komisyon çalışmaları ile “Deprem Gerçeği ve Kentsel Dönüşüm Şûrası” gerçekleştirilmiştir.

Şura sonuçları dikkate alınarak, kentsel dönüşüm sürecine yeni bir soluk getirilmesi ve ülkemizdeki sağlıksız yapıların yenilenmesi amacıyla 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunda gerekli değişiklikler yapılmış ve 09 Kasım 2023 tarihinde yayımlanmıştır.

Diğer taraftan, İstanbul ili genelinde etkin bir kentsel dönüşüm sürecinin yürütülmesi amacıyla 26.04.2023 tarihinde başlatılan “Kentsel Dönüşümde Yarıyı Bizden” kampanyası kapsamında dönüşümü gerçekleştirilecek yapıların yerine üretilecek bağımsız bölümlerin maliyetinin yarıyı Bakanlığımız tarafından karşılanacak şekilde çalışmalara devam edilmektedir.

Yarıyı Bizden’ kampanyası ile vatandaşa 700 bin lirası hibe, 700 bin lirası kredi ve 100 bin lirası da tahliye desteği olmak üzere toplam 1.5 milyon lira destek verilecektir. Kampanyaya kapsamında ilk etapta gönüllülük esasıyla 200 bin bağımsız bölümün yerinde dönüşümü hedeflenmektedir.

Küresel iklim değişikliği ile mücadelenin daha etkin bir şekilde yürütülmesi, ulusal kapasitemizin artırılması, eğitimden kültüre, ekonomiden tarım, sanayi ve şehirciliğe kadar tüm alanlarda gerekli uyumun sağlanması amacıyla Bakanlığımız, ilgili tüm kurumlarımız, sivil toplum kuruluşlarımız ile vatandaşlarımızın etkin katılımı ile gerekli çalışmalar sürdürülmektedir.

Bu kapsamda ülkemizin “2053'te net sıfır emisyon” ve “yeşil kalkınma” hedeflerine ulaşmasında; iklim değişikliğinden sıfır atık ve enerjiye, finanstan dögüsel ekonomiye, düşük emisyon bölgelerinden sosyal konutlara ve kentsel dönüşüme, genç istihdamından eğitim seferberliğine, yeşil teknolojiden yeşil binalara kadar belirlenen yeni dönem hedeflerini sağlamak için gerekli çalışmalar yürütülecektir.

İklim değişikliğinin su kaynakları üzerindeki etkilerinin en aza indirilmesi ve su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımı için taşkın yönetim planları 2025, nehir havza yönetim planları ile sektörel su tahsisi planları 2028 yılına kadar 25 havzada tamamlanacak ve uygulamaya alınacaktır.

İklim değişikliği sonucunda yaşanan doğal afetlerle mücadele edilmesi amacıyla, sürdürülebilir arazi yönetim modeli geliştirilecektir. Ayrıca, çölleşme ve erozyonla mücadele edilmesi için erozyon ve arazi tahribatı izleme sistemleri hayata geçirilecek, ağaçlandırma ve entegre havza projeleri gerçekleştirilecektir.

Sıfır atık bilgi sistemi üzerinden bina, yerleşke ve mahalli idarelerin çalışmalarının takibi yapılmış olup sıfır atık sisteminin kurulması çalışmalarına devam edilmiştir. Sıfır Atık ile bugüne kadar 178 bin bina/yerleşkede sıfır atık yönetim sistemi hayata geçirilmiştir. 2017 yılında % 13 olan geri kazanım oranı Sıfır Atık Projesi ile %35'e çıkmıştır. Sıfır Atık Projesi başlangıcından bu yana 45,5 milyon ton geri kazanılabilir atık Bakanlığımızdan lisans almış işletmelerce işlenerek ekonomiye kazandırılmıştır. 20 milyon kişiye sıfır atık konusunda eğitim verilmiştir.

Dögüsel ekonomiye dayalı, az tüketen, israftan kaçınan, tükettiğini geri kazanan ve ekonomiye kaynak sağlayan bir yaklaşım olan Sıfır Atık Sistemi ile geri kazanım oranı 2023'te yüzde 35'e çıkarılacaktır. Sıfır atık çalışmaları kapsamında 2035 yılında geri kazanım oranı %60'a çıkarılacak ve 2053 yılına kadar oluşan tüm atıkları dönüştürülecek; bu atıkların düzenli depolama ile bertarafına son verilecektir.

Bugün şehirlerde yaşayan vatandaşlarımıza %90 düzeyinde atık su arıtma hizmeti, %89 düzeyinde de katı atık düzenli depolama hizmeti verilmektedir. Önümüzdeki planlama döneminde tüm vatandaşlarımızın bu hizmetlerden yararlanması sağlanmış olacaktır.

Böylece havanın, suyun ve toprağın kirlenmesinin önüne geçilecektir. Ayrıca arıtılmamış hiçbir atıksu doğaya deşarj edilmeyecek ve arıtılmış atık su yeniden kullanılacak, arıtılmış atık suların yeniden kullanılma oranı 2023 yılında % 5,3'e yükseltilmiş, 2028 yılına kadar hedeflenen % 11 seviyesine yükseltmek için gerekli çalışmalar devam edecektir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği hem AB mevzuatıyla hem de dünyadaki yeni çevreci ve iklim dostu politikalarla uyumlu hale getirilmiştir. Sanayi, enerji, maden, ulaşım, turizm, atık yönetimi ve tarıma kadar birçok önemli sektörde yapılacak proje yönetmeliğin ek-1 listesine alınarak, ÇED Raporu hazırlanması zorunlu hale getirilmiştir. Yeşil Kalkınma ilkeleri doğrultusunda, projenin hayata geçirilmesi halinde ortaya çıkabilecek olumsuz çevresel etkilerin giderilmesine ve doğal kaynakların kullanımına yönelik alınacak tedbirler, Çevresel Etki Değerlendirme süreçlerinde önceden belirlenmektedir.

Korunan alanların sayısı artırılabilecek, korunan alanların ülke yüzölçümüne oranı %12,87'ye yükseltilmiş olup, 2028 yılı hedefi olan %20'nin sağlanması amacıyla gerekli proje ve araştırmalar gerçekleştirilecektir.

Mekânsal Strateji Planı ile şehirlerin iklim değişikliğine karşı direncini artırılabilecektir. Özellikle de, tarım alanları ve su havzalarını koruyacak mekânsal modeli belli bir stratejiyle uygulanacak, tüm şehirlerin çevresini korunarak rekabet gücü ve yaşanabilirlik düzeyinin artırılması sağlanacaktır.

İllerimizde sağlıklı yaşam alanları oluşturmak, kentsel yeşil alan standartlarını ve yaşam kalitesini yükseltmek için Millet Bahçesi Projesine ilişkin çalışmalar yürütülmüştür. 2028 yılına kadar 100 milyon m² Millet Bahçesi çalışmaları sürdürülecek ve vatandaşlarımızın hizmetine sunulacaktır.

Bakanlığın ve özel sektörün tüm inşaa çalışmalarında üretilecek yapıların çevreye saygılı, doğa dostu teknolojilerle donatılması, kentsel dönüşüm, kentsel yenileme ve sosyal konut projelerinde tüm ev ve işyerleri sıfır atık uyumlu, enerji ve su verimli yapılar olması önem arz etmektedir.

Enerji verimliliği normal binalara göre çok yüksek olan ve yenilenebilir enerji kullanan; şehircilik literatüründeki adıyla "Neredeyse Sıfır Enerjili Bina" konseptine aşamalı olarak geçişi başlatılmıştır. Bu amaçla; Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği'nde 2022 yılında yapılan düzenlemeye göre 01.01.2023 tarihinden itibaren; yeni yapılacak olan 5.000 m² den büyük binalarda; halen en az "C" olması gereken asgari Enerji Performansı' "B" ye yükseltilecektir. Bu binalarda ayrıca En az %5 oranında yenilenebilir enerji kullanımını zorunlu hale getirilecektir. Böylece ilk etapta 01.01.2023 tarihinden itibaren; yeni yapılacak binaların enerji performansında yaklaşık %25 iyileştirme sağlanacaktır.

Türkiye Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi kapsamında okul, hastane, idari bina, üniversite kampüslerinden oluşan kamu binalarında enerji verimliliği projeleri hayata geçirilmektedir. 2025 yılı sonunda projeye; 700 kamu binasında minimum %20 enerji verimliliği, enerji tüketimlerinde en az %70 azalma sağlanacaktır.

Kimlikli şehirler için yöresel mimari projeleri üretilerek yerleşmelerin kimlik ve kültürleri ile yöresel mimarinin canlandırılması için 81 ilin kırsal yerleşmelerinde örnek yöresel

mirari projeler elde edilecektir. Yaylalarımızın, köylerimizin kültürel, tarihi ve doğal dokusu korunacaktır.

Yerel yönetimlerin hizmet sunum süreçlerinde farklılıklar giderilecek ve hizmet standartları belirlenecektir.

Hazırlanan “Türkiye Kent Rehberi” ile her türlü kentsel coğrafi bilgi ve veri kullanıcıların hizmetine sunulacak yeni nesil kent bilgi sistemlerini oluşturulmuştur. Bu sistemle herkes şehirlerin yapısını oluşturan adres, park, bahçe gibi konum bazlı bilgilere detaylı bir şekilde erişim sağlayabilecektir.

Akıllı şehirler çalışmaları kapsamında “Akıllı Şehir Külliyesi” oluşturulmuş ve yayımlanmıştır. Böylelikle daha az enerji tüketilerek daha konforlu bir yaşam alanı oluşturulacaktır.

Hazine taşınmazları yatırım ortamının gelişmesini desteklemek amacıyla, tarım, hayvancılık, sanayi, turizm, eğitim, konut, sağlık sektörleri başta olmak üzere tüm sektörlerin ve ekonominin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak değerlendirilecektir.

1 milyon vatandaşın 2B ve diğer mülkiyet sorunlarını çözüme kavuşturulmuştur. 2025 yılına kadar, vatandaş ile devlet arasında mülkiyet sorununun çözümü sağlanacaktır. 100 milyon m² Hazine taşınmazı turizm, sanayi, sağlık, eğitim, hayvancılık yatırımları için yatırımcılara sunulacaktır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; önümüzdeki yıl da çevremizi korumak, iklim değişikliği ile mücadele etmek ve şehirlerimizi afetlere karşı dirençli, medeniyetimizi yansıtan, çevre ve iklim dostu yaşam alanlarına dönüştürmek gayesiyle kapasitesini geliştirmeye devam edecek ve verimliliğin artırılmasına yönelik çalışmalar yürütecektir.

6. EKLER (BİRİMLERE AİT FAALİYET VE PROJE BİLGİLERİ)

ALTYAPI VE KENTSEL DÖNÜŞÜM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Yürütülen Projeler

İklim ve Afetlere Dirençli Şehirler Projesi

Proje kapsamında iklim değişikliğinin etkilerine ve afetlere dirençliliğin artırılması amacıyla İstanbul, İzmir, Manisa, Kahramanmaraş ve Tekirdağ illerinde yer alan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında riskli yapı olarak tespit edilmiş yapıların maliklerine dayanıklı konutlar için uygun maliyetli finansmana erişimin sağlanması hedeflenmektedir.

Proje bütçesi 330.500.000 avrodur. Projenin kurumsal güçlendirme bileşeni kapsamında; yeşil ve dayanıklı kentsel dönüşüm programları geliştirme, uygulama ve izleme kapasitesinin güçlendirmesi için teknik yardım sağlanması amacıyla proje bütçesinden 6 milyon avro ayrılmıştır. Yenilikçi dayanıklı konut finansmanı bileşeni kapsamında; proje bütçesinden 317 milyon avro, proje illerinde enerji verimliliği standartlarını dikkate alacak şekilde iklim ve afetlere dirençli konut/işyeri sağlamak amacıyla riskli yapı maliklerine konut yapım, işyeri yapım ve güçlendirme kredisi şeklinde finansman sağlamak üzere ayrılmıştır. Proje yönetimi bileşeni kapsamında; satın alma, finansal yönetim, çevresel ve sosyal yönetim, şikâyet giderme mekanizması, izleme ve değerlendirme, raporlama, iletişim ve erişim faaliyetleri konularında projeyi uygulamak için gerekli olan danışman ve danışmanlık dışı hizmetler, mallar, eğitim ve işletme maliyetlerini finanse etmek üzere proje bütçesinden 7.5 milyon avro ayrılmıştır.

Yarısı Bizden Projesi

“Yarısı Bizden” kampanyası kapsamında 26.04.2023-02.06.2023 tarihleri arasında e-devlet kapısı üzerinden gerçek veya tüzel kişiler tarafından toplam 106.225 bina, 1.225.063 bağımsız bölüm için 290.584 adet başvuruda bulunulmuştur. Yapım yardımı kapsamında yürütülecek iş ve işlemlerin belirlenmesi amacıyla Cumhurbaşkanı Kararnamesi ve eki Usul ve Esasların hazırlanması çalışmaları devam etmektedir. İstanbul’daki kentsel dönüşüm faaliyetleri için 2024 yılında 78.900.000.000 TL, 2025 yılında 233.600.000.000 TL, 2026 yılında ise 167.300.000.000 TL bütçe ayrılmıştır.

Yerinde Dönüşüm Uygulamaları

Bakanlığımız nezdinde 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun kapsamında yürütülen Yerinde Dönüşüm Projesi çerçevesinde 315.781 ön başvuru alınmış olup 256.001 aktif ön başvuru bulunmaktadır. 750 adet bağımsız birime ilişkin ruhsatlandırma/inşaat izni süreci tamamlanmış olup ruhsatlandırma sürecinde olan yaklaşık 3800 adet parsel ilişkin imar çapı hazırlanmış, 2.980 adet parselde zemin etüdü yapılmış durumdadır. 2023 yılı içerisinde Proje kapsamında 122.970.000,00TL; 2024 yılı Ocak Ayı içerisinde 85.100.000,00TL kaynak sağlanmıştır. 2024 yılı içerisinde Proje kapsamında 57.588.950.000,00TL kaynak ihtiyacı oluşacağı hesaplanmaktadır.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun Uyarınca Yürütülen Uygulamalar

Depremden en fazla zarar gören Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya ve Gaziantep illerimiz başta olmak üzere kent merkezlerinde; tarihi, kültürel ve ekonomik değerlere sahip önemli merkezler ve akslarda 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında belirlenen alanlara yönelik inşa ve ihya amaçlı dönüşüm uygulamaları Başkanlığımız koordinasyonunda devam etmektedir. Bu kapsamda geline tarih itibarıyla;

- Hatay İli ve ilçe merkezlerinde belirlenen yaklaşık 715 hektar yüzölçümlü 31 ayrı alanda, yıkılan 32.610 konut ve 7792 işyerinin yerine 34.104 konut ve 8393 işyeri üretilmek üzere;
- Kahramanmaraş İli ve ilçe merkezlerinde belirlenen yaklaşık 207 hektar yüzölçümlü 21 ayrı alanda, yıkılan 12.635 konut ve 6859 işyerinin yerine 12.237 konut ve 4147 işyeri üretilmek üzere;
- Adıyaman İli ve ilçe merkezlerinde belirlenen yaklaşık 61 hektar yüzölçümlü 8 ayrı alanda, yıkılan 2.599 konut ve 729 işyerinin yerine 2745 konut ve 872 işyeri üretilmek üzere;
- Malatya İli ve ilçe merkezlerinde belirlenen yaklaşık 183 hektar yüzölçümlü 28 ayrı alanda yıkılan 13.194 konut ve 11.811 işyerinin yerine 14.816 konut ve 10.134 işyeri üretilmek üzere;
- Gaziantep İli ve ilçe merkezlerinde belirlenen yaklaşık 8 hektar yüzölçümlü 4 ayrı alanda, yıkılan 427 konut ve 315 işyerinin yerine 407 konut ve 289 işyeri üretilmek üzere; alan belirleme, projelendirme ve yapım çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda yaşanan afet nedeniyle en çok hasarı alan illerimiz ve ilçe merkezleri başta olmak üzere 6306 sayılı Kanun kapsamında çalışma yürütülen ve toplam yüz ölçümü yaklaşık 1.200 hektar büyüklüğe ulaşan alanlarımızda hasar alan 90.000 bağımsız bölümün yenilenmesi amaçlanmakta olup, 2024 yılı içerisinde 135.000.000.000,00TL kaynak ihtiyacı olacağı hesap edilmektedir. Ayrıca alan belirleme çalışmaları devam etmekte olup; önümüzdeki süreç dâhilinde gerek şehir çeperlerinde yer alan yeni yerleşim alanlarında AFAD ve TOKİ koordinasyonunda inşa edilen konutların hak sahiplerine sunulması, gerek yerinde dönüşüm uygulamaları neticesinde üretilen dirençli yapıların şehirlerimize ve depremedelere kazandırılması, gerekse depremden etkilenen kent merkezlerinin yürütülen kentsel dönüşüm uygulamaları ile kültürüne, doğal ve tarihi dokusuna, sosyolojisine, demografik yapısına uygun olarak inşa ve ihyası ile geçici barınma koşullarında ikamet eden vatandaşların deprem felaketinin olumsuz etkilerinden kurtarılarak, kalıcı konut ve ticaret hanelerine kavuşması sağlanarak, afetten etkilenen şehirlerimizde gündelik hayata dönüş süratle tesis edilmesi amaçlanmaktadır.

Temel Faaliyetler

Kentsel Dönüşüm Faaliyetleri

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca 59 ilimizde ilan edilen Riskli Alanlar ve 72 ilimizde belirlenen Rezerv Yapı Alanları ile 81 ilimizde tespit edilen riskli yapılar üzerinde kentsel dönüşüm çalışmaları yürütülmektedir.

2023 yılında; riskli yapılarda tespit edilen bağımsız birim sayısı 108.209 adet, riskli alan, rezerv yapı alanı ve diğer dönüşüm alanlarında tespit edilen bağımsız birim sayısı 101.576 olmak üzere toplam 209.785 adet bağımsız birim kentsel dönüşüm kapsamına alınmıştır. (Kümülatif olarak kentsel dönüşüm kapsamına alınan bağımsız birim sayısının 1.964.281 adettir)

Bu çerçevede, söz konusu kentsel dönüşüm çalışmaları dâhilinde Dönüşüm Alanları (Riskli Alan, Rezerv Yapı Alanı, Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı, Yenileme Alanı) ve Riskli Yapılarda bulunan 1 milyon 964 bin adet bağımsız birimde ikamet eden yaklaşık 8 milyon vatandaşımızın; can ve mal güvenliğini teminat altına alacak dönüşüm faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine yönelik (Kira yardımı ve faiz desteği, proje ve kamulaştırma giderleri vb.) 2023 yılında 3.041.650.533,77 TL olmak üzere günümüze değin toplam 22.044.037.346,92 TL kaynak Bakanlığımız tarafından ilgili Belediye Başkanlıkları, TOKİ, diğer paydaşlar ve vatandaşlarımıza sağlanmıştır.

Söz konusu kentsel dönüşüm uygulamalarının yanı sıra 06.02.2023 yılında meydana gelen deprem sonrası hasar alan yapıların yerinde yeniden yapımına yönelik finansal destek ve uygulamalar Bakanlığımız (Kentsel Dönüşüm Başkanlığı) koordinasyonunda sürdürülmektedir.

Lisanslandırma İşlemleri

6306 sayılı Kanun kapsamında 2023 yılı içerisinde 28 tüzel kişi, 7 yapı denetim kuruluşu, 45 yapı laboratuvar ve 6 üniversite olmak üzere toplam 46 adet kurum ve kuruluş riskli yapı tespiti yapmak üzere lisanslandırılmış bulunmaktadır.

Riskli Yapı Tespit İşlemleri

6306 sayılı Kanun kapsamında 2023 yılında Ülkemiz genelinde 90.401 adedi konut ve 17.808 adedi işyeri olmak üzere toplamda 108.209 adet bağımsız bölüm içeren 20.903 adet yapı için riskli yapı tespiti yaptırılmıştır. Bu yapılardan 70.388 adedi konut ve 10.708 adedi işyeri olmak üzere toplam 81.096 adet bağımsız bölüm içeren 17.776 adet riskli yapının yıkımı gerçekleşmiş olup, 334.508 adet yeni bağımsız birimin yapımı sağlanmıştır.

Teknik Heyet İşlemleri

Riskli yapı tespitine karşı itirazları değerlendirmek için 20 bölgede; İstanbul ilinde ilave 5 adet, Ankara ve İzmir illerinde ilave 1'er adet olmak üzere toplamda 27 adet teknik heyetle riskli yapı tespitlerinin itiraz süreci iş ve işlemleri yürütülmektedir.

6306 sayılı Kanun, bu Kanunun Uygulama Yönetmeliği ve Riskli Yapıların Tespit Edilmesine İlişkin Esaslar

7471 Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'da bazı değişiklikler yapılmış olup, bu doğrultuda anılan Kanunun Uygulama Yönetmeliği'nde yapılacak değişikliklere ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

6306 sayılı Kanun kapsamında RYTEİE uyarınca yapılacak riskli yapı tespitlerinde, yapıların düşey yükler altında hızlı bir şekilde değerlendirilmesi ve hasarlı elemanların bulunduğu yapıların değerlendirilmesi için yeni usul ve esaslar geliştirilmiş olup, 2024 yılı içerisinde RYTEİE'de yapılması planlanan değişiklik ile geliştirilen usul ve esasların yürürlüğe konulması planlanmaktadır.

AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Faaliyet ve Proje Bilgileri

İkili İlişkiler Kapsamında Yapılan Faaliyetler

Bakanlığımızın diğer ülkeler ile yürüttüğü ikili ilişkiler kapsamında 2023 yılında “Çevre” alanında 3 Ülke ile 3 adet; “Şehircilik” alanında da yine 2 Ülke ile 2 adet olmak üzere toplam 5 adet anlaşma imzalanmıştır.

2023 yılında 8 adet Karma Ekonomik Komisyon, 2 adet Yüksek Düzeyli Stratejik Konseyi ve 11 adet muhtelif toplantı olmak üzere toplam 21 adet toplantıya katılım sağlanmıştır.

Yurtdışı Ziyaretleri ve İkili Görüşmeler Kapsamındaki Yürütülen Faaliyetler

2023 yılında Bakanımız Sayın Mehmet ÖZHASEKİ tarafından yurtiçinde ve yurtdışında toplam 22 adet ikili görüşme ve 5 yurtdışı ziyareti, bir önceki Bakanımız Sayın Murat KURUM tarafından 4 adet ikili görüşme, Bakan Yardımcılarımız tarafından 18 adet ikili görüşme ve 6 adet yurtdışı ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bu ziyaretler esnasında birçok mevkidaş ile ikili görüşme gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Kuruluşlar ve Sözleşmeler Kapsamında Yürütülen Faaliyetler

Uluslararası kuruluşlar ve sözleşmeler ile ilgili faaliyetler kapsamında Birleşmiş Milletler Basel, Rotterdam, Stockholm Sözleşmeleri, Barselona Sözleşmesi, Küresel Mülteci Forumu, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Minamata Sözleşmesi, Pandemileri Önleme, Hazırlık ve Müdahale Anlaşması, Depozito Yönetim Sistemi, Antarktika Antlaşması, Karadeniz’in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi, Deniz Ortamı da Dahil Olmak Üzere Plastik Kirliliğe İlişkin Uluslararası Yasal Bağlayıcılığı Olan Araç ile ilgili çalışmalar yürütülmüştür.

Uluslararası Kuruluşlar Kapsamında Yürütülen Faaliyetler

BM Habitat, Uluslararası Kum Ve Toz Fırtınalarıyla Mücadele Konferansı, Birleşmiş Milletler Çevre Programı, Ülke Grubu (G20), İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı, Akdeniz İçin Birlik, Birleşmiş Milletler, Türk Devletleri Teşkilatı ile ilgili çalışmalar yürütülmüştür.

Uluslararası Yatırımlar Kapsamında Yürütülen Faaliyetler

Uluslararası yatırımlar kapsamında çeşitli firma ve kuruluşlarla görüşmeler yapılmış, toplantılara ve etkinliklere katılım sağlanmıştır.

Avrupa Birliği ile İlişkiler Kapsamında Yürütülen Faaliyetler

Avrupa Komisyonu ile ülkemiz arasında gerçekleştirilen Alt Komite Toplantılarında AB müktesebatı ayrıntılı olarak incelenmekte, müktesebatın uyumlaştırılması, uygulanması ve yürütme yönünde Türkiye’de sürdürülen çalışmalar değerlendirilmektedir. Bu kapsamda toplantılara katılım sağlanmıştır.

2023 Yılı Türkiye Raporu Çalışmaları

2023 Yılı Türkiye (İlerleme) Raporu’na ülke katkımız kapsamında hazırlanan Bakanlık katkımıza ilişkin çalışmalar 2022 yılı Mart ayından itibaren yürütülmüş ve Avrupa

Komisyonu tarafından hazırlanan 2023 Yılı Türkiye Raporu 08 Kasım 2023 tarihinde yayımlanmıştır. 2023 Yılı Türkiye Raporu'nun Çevre ve İklim Değişikliği bölümünün çevirisi yapılmıştır.

Avrupa Yeşil Mutabakatı Eylem Planı Faaliyetleri

Ticaret Bakanlığınca ihdas edilen Çalışma Grubu tarafından, önümüzdeki dönemde çalışma gerçekleştirilebilmesine ihtiyaç duyulan alanlara yönelik olarak yayımlanan "Avrupa Yeşil Mutabakat Eylem Planı" kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.

Yeşil Mutabakat Eylem Planı 2022 yılı faaliyet raporu 2023 yılı Nisan ayı içerisinde yayımlanmıştır. Yeşil Mutabakat Yeni Eylem Planı'nı güncellenmiş Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu Yıllık Faaliyet Raporu ve Yeşil Mutabakat Eylem Planı Takvimi incelenmiş ve görüşler iletilmiştir.

Yeşil Mutabakat kapsamında Avrupa Birliği tarafından yapılan toplantılar ve yayımlanmış olan mevzuata ilişkin bilgilendirmeler Ticaret Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Avrupa Komisyonu'ndan alınarak ilgili birimlere iletilmiştir.

Birlik Programları Kapsamında Yürütülen Faaliyetler

Çevre ve İklim Eylemi Programı, Ufuk Avrupa Programı ve diğer programlara katılım sağlanmıştır.

Sınır Ötesi İşbirliği Programları Kapsamında Yürütülen Faaliyetler

Ülkemizin katılım sağladığı Sınır Ötesi İşbirliği Programları çalışmaları 2021-2027 Programlaması kapsamında; Karadeniz Havzasında Sınır Ötesi İşbirliği, Interreg Bulgaristan-Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği ve Akdeniz Havzasında Sınır Ötesi İşbirliği Programları bilgilendirme etkinlikleri, teklif çağrıları ve onay prosedürlerini kapsayan hazırlık çalışmaları koordinasyonu yürütülmüştür.

2014-2020 Programlama Yıllarını Kapsayan Çevre ve İklim Eylemi Sektör Operasyonel Programı (IPA-II Dönemi)

Bakanlığımız tarafından hazırlanan, Çevre ve İklim Eylemi Sektör Operasyonel Programı (ÇİSOP) 2014-2020 programlama yıllarını kapsamakta olup uygulama dönemi 2026 yılı sonunda tamamlanacaktır. Bu program, iklim değişikliği ile daha kararlı bir şekilde mücadele etmeyi, Türkiye'nin AB iklim değişikliği politikasıyla ilişkili olarak AB müktesebatı ile uyumunun artırılmasını, çevrenin korunmasını ve 21 il/ilçe merkezinde yaşayan yaklaşık 3,9 milyon vatandaşımızın yaşam kalitesini iyileştirmeyi amaçlamaktadır. ÇİSOP hedefleri;

- Çevresel altyapıyı güçlendirerek vatandaşların yaşam kalitesini iyileştirmek,
- Doğayı korumak,
- Türkiye'nin AB çevre ve iklim değişikliği müktesebatı ile uyumunu sağlamak,
- İklim değişikliğinin azaltılması ve etkilerine karşı direncin artırılması,

konusunda çalışmalar yapmaktır. Bu hedeflere su, atık, sürdürülebilir kalkınma için çevresel yönetim eylemleri ile ulaşılacaktır.

IPA-II dönemi altyapı proje havuzunda toplam bütçesi yaklaşık 735 Milyon Avro (AB katkısı 565 Milyon Avro) olan 23 adet su/atık su projesi ve 11 adet katı atık projesi olmak üzere toplam 34 adet altyapı projesi bulunmaktadır. IPA-II dönemi teknik yardım proje havuzunda ise toplam bütçesi yaklaşık 150 milyon Avro (AB katkısı 128 Milyon Avro) olan 40 adet proje bulunmaktadır. Ancak, AB tarafından uygulanan bütçe kesintileri sebebiyle, 2014-2020 yılları için mevcutta toplam bütçesi 530 Milyon Avro olan (AB katkısı 440 Milyon Avro) 21'i altyapı ve 15'i teknik destek projesi olmak üzere toplamda 36 adet proje ile Operasyonel Programa devam edilmektedir.

2021-2027 Programlama Yıllarını Kapsayan IPA-III Dönemi

IPA-III kapsamında, "3. Pencere: Yeşil Gündem ve Sürdürülebilir Bağlantısallık, Çevre ve İklim Değişikliği" tematik önceliği altında Avrupa Komisyonuna başvurular yapılmıştır. Toplam bütçesi 886,5 milyon Avro olan 33 adet altyapı ve toplam bütçesi 466 milyon Avro olan 91 adet kapasite geliştirme projesi olmak üzere toplam 124 adet aksiyon fişi "İlgililik" değerlendirmesi için Avrupa Komisyonuna iletilmiştir.

2023 Programlama yılı için, toplam bütçesi 11 milyon avro olan 3 adet kapasite geliştirme projesi belirlenmiş olup, finansman anlaşmasının imzalanması beklenmektedir. 2021 ve 2022 Yılları program yıllarına ait ve finansman kararları onaylanmış olan projelerin ihale süreçlerine 2024 Yılı Şubat ayında başlanacaktır

COĞRAFI BİLGİ SİSTEMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mevzuat Çalışmaları

Coğrafi Veri İzinleri Yönetmeliğinde yapılan düzenlemeler 31.03.2023 tarihli ve 32149 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Coğrafi Veri Lisans Yönetmeliğinde yapılan düzenlemeler 31.03.2023 tarihli ve 32149 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Coğrafi Bilgi Sistemlerine İlişkin Oluşturulan Kurullar ve Çalışma Heyetleri Hakkında Yönetmelikte yapılan düzenlemeler 31.03.2023 tarihli ve 32149 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Coğrafi Veri İzinleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 28/7/2023 tarihli ve 32262 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yürütülen Projeler

Trafik Sorununun Çözümü için Akıllı Şehirler Projesi

Projenin amacı güncel teknolojileri kullanarak 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı doğrultusunda ulaşım odaklı akıllı şehir pilot uygulamalarının gerçekleştirilmesidir. Bu çerçevede; pilot uygulamaların yapılacağı alanları geleceğe taşıyacak akıllı şehir altyapılarının oluşturulması ve kent içinde ulaşımın daha güvenli, kolay ve sürdürülebilir hale gelmesini sağlayacak uygulamaların geliştirilmesi; kent içi ulaşımın daha sürdürülebilir, veriye dayalı ve güvenli kılınması için veriye dayalı karar destek sistemlerinin yaygınlaştırılması ile aynı zamanda kent sakinlerinin trafikte geçirdiği sürenin azaltılması hedeflenmiştir.

2023 Yılı Yatırım Programının Kentiçi Ulaşım sektöründe projede; % 98,35 nakdi gerçekleşme sağlanmıştır. Proje kapsamında; Trafik Güvenliği Analiz Platformu, Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu ile Trafik Uygulamaları Kapasite Geliştirme Projesi işlerine ilişkin çalışmalar ifa edilmiştir:

Trafik Güvenliği Analiz Platformu: Proje ile yol altyapısı, trafik bilgileri, iklimsel koşullar ve kaza verileri gibi yol güvenliğine dair farklı kurumlar ve paydaşlarca derlenen veriler tek bir merkezde toplanmıştır. Geçmiş kaza verileri, yol durumları, mevsimsel koşullar gibi trafik güvenliği kapsamında değerlendirilebilecek büyük veri analiz edilmekte, kaza unsurlarının ilişkileri irdelenmekte ve kazaya sebebiyet veren en temel bileşenler yapay zekâ teknolojileri kullanılarak ele alınmaktadır.

Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu: 81 ilde (büyükşehir belediyeleri kapsamındaki iller için tüm ilçeler, diğer illerde il merkezleri ve nüfusu 20.000’in üzerindeki tüm belde ve belediyeler) hareketli araç verisine dayalı kent içi trafik yoğunluğu, kuyruk boyları ve trafik zirve saatleri verilerinin güncel ve geçmiş zamanlı olmak üzere web üzerinde görüntülenebileceği, zamansal olarak karşılaştırılabileceği, raporlanabileceği, söz

konusu verilerin uygun altyapıyı destekleyen diğer platformlarla paylaşılacağı Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu geliştirilmiştir. Ayrıca Bakanlığımızca, Trafik Yoğunluğu Analiz Platformunun Belediyelerimize yaygınlaştırılması konusunda eğitimler gerçekleştirilmiştir.

Trafik Uygulamaları Kapasite Geliştirme Projesi: Ülkemizde trafik sorununun azaltılması, trafik güvenliğinin artırılması ve Belediyelerce gerçekleştirilecek akıllı ulaşım projelerinin etkin bir şekilde uygulanması için etkin analiz yöntemleri geliştirilmesi amacıyla Bakanlığımızca Trafik Güvenliği Analiz Platformu ve Kent İçi Hareketlilik Analizleri Sistemi (SUMO Türkiye uyarlaması) geliştirilmiştir.

Trafik Sorununun Çözümü için Akıllı Şehirler Projesi 2023 yılı sonu itibarıyla tamamlanmıştır. Bu bağlamda; 2023 yılında proje kapsamında; yürütülen Trafik Güvenliği Analiz Platformu, Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu ile Trafik Uygulamaları Kapasite Geliştirme Projesi işleri de tamamlanmıştır.

Kent İçi Hareketlilik Analizleri

Proje ile Ülkemizde belediyelerce gerçekleştirilecek akıllı ulaşım projelerinin etkin bir şekilde uygulanması için etkin analiz yöntemleri geliştirilmesi ve bu kapsamda yapılacak modellemeler doğrultusunda uygulamaların sürekli olarak iyileştirilmesi önem arz etmektedir. Sadece araçların değil, yayaların, toplu taşıma güzergâhlarının, bisiklet yollarının analizinde kent içi hareketlilik analizlerinin yapılmasına yönelik yazılım geliştirilmesi ve bu yönde belediyelerde kapasite geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında;

- SUMO yazılımının sahip olduğu özellikler incelenmiş mevcut program ve geliştirilmesi üzerine çalışılmıştır. Bu çalışmaların sonucunda SUMO'ya Türkçe dil desteği sağlanarak ve parametreler Türkçe açıklamaları eklenerek kullanım kolaylığı sağlanmıştır. Programın arayüzünde ise kullanıcıya kolaylık sağlamak adına araçlar isim açıklamalarıyla birlikte panellere yerleştirilmiş ve gerekli kısımlarda Türkçe bilgi kutucukları eklenmiştir. SUMO'da gelişmiş bir 3B seçeneğinin sunulması için çalışmalar yürütülmüştür.
- SUMO Türkiye uyarlamasının Belediyelerimizde yaygınlaştırılması ve Belediyelerimizin bu konudaki kapasitelerinin artırılması için eğitim programları düzenlenmiştir. Proje 2023 yılı sonu itibarıyla tamamlanmıştır.

Müteahhitlik Bilgi Sistemleri Modernizasyonu

Proje ile yapım ve yıkım işlerinde görev alan müteahhit ve şantiye şefleri kayıt altına alınarak, iş bazlı takibinin yapılması, tüm iş süreçlerinin merkezi ve ilişkili bir yapı ile yeniden tasarlanması, iş ve işlemlerin kolaylaştırılmasını sağlayan merkezi ve modüler bir bilişim sistemi oluşturulması ve e-devlet hizmeti olarak sunulması hedeflenmiştir. Proje kapsamında; 2022 yılında imzalanan sözleşme çerçevesinde aynı yıl içerisinde Analiz ve Tasarım Raporları ile Ulusal Veri Sözlüğü hazırlama çalışmaları tamamlanmıştır. 2023 yılında ise yazılım geliştirme ve test çalışmaları devam etmiştir.

Bilişim Sistemleri İdame ve Yenileme Projesi (Toplu Proje)

Dijital Dönüşüm V3: Proje bileşeni kapsamında; yüklenicisi ile Ocak 2023'te sözleşmesi imzalanan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2023 Yılı Bilişim Sistemleri Geliştirme ve Bakım Danışmanlık Hizmetleri Temini işi kapsamında; bakanlık hizmetlerine ait uygulamaların analiz, geliştirme, iyileştirme ve idamesine yönelik ihtiyaçların idare bünyesinde tek merkezden yürütülmesi, bakanlık hizmet envanterinde bulunan hizmetlerin dijitalleştirilmesi ve e-Devlet kapısına entegrasyonunun sağlanması ile Bakanlık Karar Destek Sistemi üzerinden raporlanmasına yönelik çalışmalar ifa edilmiştir. Proje bileşeni işleri 2023 yılı sonu itibarıyla tamamlanmıştır.

Bilgisayar ve Çevre Birimleri Temini: Proje bileşeni kapsamında; Bakanlığımızın ihtiyaç duyduğu Çok Fonksiyonlu Yazıcı ve Tarayıcılar, Sunucular, Veri Depolama Üniteleri (Storage), Bilgisayar ve Çevre Birimleri vb. donanımlar temin edilmiştir. 2023 yılı sonu itibarıyla tamamlanmış olup, planlanan kamu alımları gerçekleştirilmiştir.

Altyapı Bileşenleri Bakım, Onarım ve Lisans Temini: Proje bileşeni kapsamında;

- Sanallaştırma Platformu Lisans Temini,
- Firewall-Yeni Nesil Güvenlik Duvarı Lisans Güncelleme ve Bakımı,
- Altyapı Bileşenleri Lisans Güncelleme Hizmetleri ve Bakım Hizmetleri Temini,
- Web Uygulama Güvenlik Ürünü Alımı ve Zafiyet Tarama Ürünü Alımı,
- E-posta Güvenlik Ürünü Lisans Temini,
- Güvenlik Testleri Hizmet Alım İşleri ve SOME Eğitimleri Temini,
- SSL Sertifikaların Temini gerçekleştirilmiştir.

Proje bileşeni 2023 yılı sonu itibarıyla tamamlanmış olup, planlanan kamu alımları gerçekleştirilmiştir.

Bakanlık Merkez ve Taşra Yazılım Altyapısı Lisans Temini: Proje bileşeni kapsamında;

- **Elektronik Belge Yönetim Sistemi Bakım ve Güncelleme:** Elektronik Belge Yönetim Sistemi uygulamasının gerekli bakım, iyileştirme ve güncelleme hizmetlerine ilişkin çalışmalar ifa edilmiştir.
- **Bakanlık Kurumsal İnternet Sitesi ile Diğer WEB Sayfalarının Bakımı ve Ek Geliştirmeleri:** Bakanlığımız kurumsal Web sitesi ile merkez teşkilatı birimleri, 81 il müdürlüğü, temiz hava bölge müdürlükleri ile Bakanlığımız tarafından yürütülen projelerin tanıtımının yapıldığı siteler ile birlikte toplam 191 adet web sayfasının gerekli bakım, iyileştirme ve güncelleme hizmetlerine ilişkin çalışmalar ifa edilmiştir.
- **İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi Bakım ve Güncelleme:** İnsan Kaynakları Bilgi Sisteminin gerekli bakım, iyileştirme ve mevzuat revizyonuna bağlı olarak güncelleme hizmetlerine ilişkin çalışmalar ifa edilmiştir.
- **Diğer İşler:** İhtiyaç duyulan elektronik sertifika, mini kart okuyucu ile zaman damgaları temin edilmiştir. Bakanlığımızın Özel Kalem Müdürlüğünde hizmet gereği kullanılmak üzere Özel Kalem Takip Programı Hizmet Temini işi yapılmıştır.

MEBİS Projesi Bakım Onarımı İşi İdamesi

Proje kapsamında;

- MEBİS sisteminde yer alan tüm uygulama modüllerinin (Yönetim, Login, Taşınmaz, Ecrimisil, Taşınır Mal ve Tasfiye, Belgenet, Satış, Tahsis, Kurum Tahsis, Kira, İrtifak, CBS WEB, www.milliemlak.gov.tr, Mile KTS, Mile Evrak, Edinim ve Trampa, Davalar, Ohal, Kamu Konutları, SMS, Rapor, İş Zekası, Yardım, Muvafakat, Terk, Dilekçe ve Kişi Yönetimi modüllerinin) bakım ve idame hizmetleri ifa edilmiştir.
- Tahakkuk ve Tahsilat, Belgenet, TAKPAS, TDBS, KATP, MERNİS, E-Devlet, SMS ve E-Posta entegrasyonlarının bakım ve idame hizmetleri ifa edilmiştir.
- www.milliemlak.gov.tr (Milli Emlak İlan sitesi), kurumtahsis.csb.gov.tr, Milli Emlak Kurum Tahsis sitesi, mileevrak.csb.gov.tr; Milli Emlak Evrak Arşiv sitesi ve milekts.csb.gov.tr uygulamalarının bakım ve idame hizmetleri ifa edilmiştir.
- MEBİS modüllerinin ve web sitelerinin çalışır durumda bulunması için gerekli desteğin sağlanmasına, tespit edilen aksaklıkların giderilmesine ve güncellemelerin yapılmasına yönelik çalışmalar ifa edilmiştir.
- MEBİS CBS Modülü ve İş Zekâsı Modüllerinin bakım ve idame hizmetleri ifa edilmiştir.
- CBS altyapısı için gerekli coğrafi servislerin kesintisiz çalışmasının sağlanmasına yönelik işler ifa edilmiştir.
- Proje kapsamında uygulama modüllerinde yapılan değişikliklere göre eğitim ve kullanım dokümanları güncellenmiştir.
- Veritabanı optimizasyonu çalışmaları yapılmıştır.
- Hazine Taşınmazlarının Varlık İşlem Fişi (VİF) aracılığı ile Devlet Muhasebesi Bilişim Sistemi (DMBS) servis entegrasyonunun sürekliliği sağlanmıştır.
- MEBİS Taşınır Mal Tasfiye modülünde, UYAP Bilişim Sistemi ile Milli Emlak Genel Müdürlüğü ve Muhasebat Genel Müdürlüğünün bilişim sistemleri arasında "Müsadere Edilen Mal Varlığı Değerlerine" ilişkin entegrasyon sağlanmıştır.
- TUCBS ile sistem arasındaki veri entegrasyonu tam olarak sağlanmıştır.
- Mevcut E-Devlet entegrasyonlarının idamesi yapılmış ve ihtiyaç duyulması halinde E-Devlet entegrasyonuna yönelik yeni web servislerin hazırlanması çalışmaları devam etmiştir.

Bulut Kent Bilgi Sistemi Yaygınlaştırma Projesi

Proje ile yerel yönetimlerin e-Belediye Bilgi Sistemi ile entegre yapıda olan Bulut Kent Bilgi Sistemi uygulamalarını etkin bir şekilde kullanabilmeleri amaçlanmıştır. Proje 2023 yılı sonu itibarıyla tamamlanmıştır. Proje kapsamında;

- Kent Bilgi Sistemi uygulamalarının kullanıcı taleplerini de karşılayacak şekilde güncellenmesi adına yazılım geliştirme faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Kent Bilgi Sistemi uygulamalarının altyapı yönetimi, veritabanı yönetimi ve idame işlerinin yapılması,
- Kent Bilgi Sistemi uygulamalarının kullanımına ilişkin kullanıcı desteğinin sağlanması ile eğitim ve tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Kent Bilgi Sistemi altyapısı üzerinde akıllı form uygulamasının geliştirilmesi,

- Mobil Arazi uygulamalarının geliştirilmesi,
- Mobil Kent Rehberi uygulamasının geliştirilmesi çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Bütünleşik Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu

Proje ile coğrafi verinin veri sahibi kurumlarca TUCBS standartlarına uygun bir şekilde üretiminden, vatandaş da dahil olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler ve özel sektörün coğrafi veri ve servislerine güvenli, etkin ve kesintisiz bir şekilde erişim imkanı verecek tüm aşamaların bir araya getirildiği “Bütünleşik Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu” nun hayata geçirilmesi, kurumsal coğrafi orta katman yapısı ile entegrasyonu amaçlanmıştır.

Proje kapsamında; 2022 yılında www.tucbs.gov.tr adresinden yayınlanan “Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu”, <https://tucbskontrol.csb.gov.tr> adresinden yayın yapan TUCBS-Kontrol uygulaması, TUCBS Kontrol Uygulaması ile entegre çalışan <https://tucbsveritalep.csb.gov.tr> adresinden hizmet veren TUCBS Veri Talep uygulamalarının sürekli - kesintisiz çalışması, uygulamalarda oluşabilecek hataların giderilmesi ve bazı ek fonksiyonların geliştirilmesi çalışmalarını kapsayan Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu, TUCBS Kontrol Uygulaması ve TUCBS Veri Talep Uygulaması Bakım Hizmeti Alımı ve Ek Fonksiyon Geliştirilmesi İşi ile Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan ATLAS uygulamasına ait yazılım altyapısının ve hizmetlerinin bakımı ve devamlılığının sağlanması ve yeni ek fonksiyonların geliştirilmesi çalışmalarını kapsayan Atlas Uygulamasının Bakım Hizmeti Alımı ve Ek Fonksiyon Geliştirilmesi İşi kapsamında çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

TUCBS Çalışabilirlik, Uyumlaştırma ve Entegrasyon

Proje ile yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının merkez teşkilatı ile 28 il özel idaresine ait coğrafi verilerin, coğrafi veri servislerinin ve metaverilerinin varlığının tespit edilmesi, paylaşımı ve kullanımı için gereksinimlerin belirlenmesi, planlanması, karşılanması ve sürekliliğinin sağlanması, coğrafi veri servisi ve metaverilerinin Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna aktarılması süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında; coğrafi veri üreticisi ve kullanıcıları 28 il özel idaresi ile çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu idarelerde;

- Coğrafi veri servislerine ve metaverilerine ilişkin mevcut durumun tespit edilmesi çalışmaları yapılmıştır.
- Mevcut coğrafi veri servislerinin tek merkezde toplanması çalışmaları devam etmiştir.
- Coğrafi veri servislerinin kurumlar arasında paylaşımının sağlanması, izlenmesi ve raporlanması çalışmaları devam etmiştir.
- İlgili mevzuatın incelenerek gerekli düzenlemeler için öneriler geliştirilmesi çalışmaları yapılmıştır.

Bulut Kent Bilgi Sistemi Veri Konsolidasyonu

Proje ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesinde geliştirilmiş olan Bulut Platform Altyapısı ile bu altyapı üzerindeki Kent Bilgi Sistemi Altyapısı uygulamalarının

ve ilgili yazılımlarına yönelik başta altyapı verileri olmak üzere kentsel verilerin toplanarak sisteme aktarım ve veri konsolidasyon çalışmalarının gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında;

- Bulut Platform Altyapısında geliştirilmiş olan Kent Bilgi Sistemi uygulamalarının tanıtım ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin yanı sıra, belediyelerin ilgili coğrafi verilerini Bulut Kent Bilgi Sistemi'ne aktarmaları ile ilgili yönlendirme ve kentsel veri mevcudiyet analiz çalışmaları yapılmıştır.
- Veri konsolidasyon çalışmaları ile; verilerini, coğrafi web servisi (WMS, WFS, WMTS) yolu ile paylaşan belediyelerden elde edilen servislerin Kent Bilgi Sistemine tanımlamaları yapılarak sisteme entegrasyonları sağlanmıştır.
- Belirlenen kategorilerde (veri grupları), belediyeler tarafından sağlanan veriler, Bulut Kent Bilgi Sistemine (BKBS) aktarılmış ya da coğrafi web servisleri entegre edilmiştir. (Altyapı - İçme Suyu, Altyapı - Atık Su, Altyapı - Yağmur Suyu, Mezarlık, Ulaşım Ağı, Önemli Yerler , Çevre Yönetim, Park Bahçe , Panoramik Fotoğraflar)
- Belediyelerin ilgili veri ya da servislerinin BKBS'ye entegrasyon durumlarını gösteren Kentsel Veri Envanter Listeleri hazırlanmıştır. Yukarıda belirtilen veri gruplarına dahil olmayan verilerde kapsam dışı olarak ayrıca bahse konu envanter listelerinde gösterilmiştir.
- Veri konsolidasyonu çalışmaları kapsamında, 65 ilde saha ziyaretleri gerçekleştirilmiş olup, illerdeki tüm belediyeler (büyükşehir, il, ilçe, belde belediyeleri) proje çalışmalarına dahil edilmiştir.
- Bulut Kent Bilgi Sistemi uygulamalarına ilişkin 65 ilde yerinde veri temin ve aktarım yönlendirme çalışmaları ile kentsel veri mevcudiyeti analizi çalışmaları yürütülmüş olup, görüşülen kurumlarda iş kapsamında kullanılacak uygulama ve araçların tanıtımı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, saha ziyaretlerinde toplam 1.192 belediye ile iletişim kurulmuş olup; toplantılara 759 belediye katılım sağlamıştır. Yerinde ziyaret edilen belediye sayısı ise 248'dir.

Merkezi Orta Katman Yaygınlaştırma Projesi

Proje ile coğrafi olarak nitelendirilen projelerde standart harita altlıkları, merkezi temel harita altlık kütüphanesi, sınıflandırılmış, çoklu yapıdaki servis ve uygulama kütüphaneleri, bunların dokümantasyonu ile örnek uygulama setlerinin oluşturulması ile birlikte yazılım hizmetleri merkezleştirilmiş ve standart hale getirilmiş, güvenlik seviyeleri tanımlanmış bir orta katman altyapısının kurulması ve yeni nesil coğrafi yazılım projelerine yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Proje kapsamında; ihtiyaç duyulan işler için sunucu ve yedekleme ünitesi temini yapılmıştır.

TUCBS E-Devlet Entegre, İşletme, Bakım, Güncelleme

Proje kapsamında; mevcut platformun sistem mimarisi, yazılım bileşenleri, yazılım süreçleri, gereksinimleri ve teknik altyapısı, sunucu ve ağ altyapısı analiz edilerek "Analiz Dokümanı" hazırlanmıştır.

E-Plan Otomasyon Sistemi İdame ve Yenileme

Proje kapsamında; e-Plan Otomasyon Sistemi ve Entegre Modülleri'nin Bakanlığımızca ve ilgili paydaşlarca talep edilen gereklilikler doğrultusunda geliştirilmeleri yapılmış; bakım faaliyetleri ile çağrı merkezi hizmetleri ifa edilmiştir.

Akıllı Şehirler Kapasite Geliştirme Projesi (Toplulaştırılmış Proje- 2 Adet)

Akıllı Şehir Coğrafi Veri Sözlüğü: Alt proje kapsamında; akıllı şehir veri sözlüğü ile hedef kullanıcı ve uygulama alanı bazında; kurumsal yapı, merkezi kurum ve/veya yerel yönetim düzeyinde karar destek sağlayacak veri sözlüğü oluşturulması amacıyla akıllı şehir kabiliyetleri ve bu kabiliyetlerde yer alan varlıklara ilişkin Akıllı Şehir Veri Sözlüğü ve Veri Modeli hazırlanmıştır. Ayrıca sözlük, toplamda 11 akıllı şehir uygulamasını tüm unsurları ile kapsayacak şekilde TUCBS uyumlu olarak geliştirilmiştir.

Akıllı Şehir Rehberliği İkinci Faz Uygulamaları: Proje kapsamında;

- Bakanlığımızın hazırlamış olduğu Yerel Akıllı Şehir Stratejisi ve Yol Haritası Hazırlama Kılavuzu doğrultusunda örnek bir “Yerel Akıllı Şehir Stratejisi ve Yol Haritası”nın hayata geçirilmesi için pilot olarak seçilen Nevşehir ilinde örnek bir uygulama yapılmaktadır. Çalışmalar kapsamında literatür taraması, mevcut durum analiz ve değerlendirme raporu, odak grup toplantıları, eğitim ve kapasite geliştirme vb. çalışmalar yapılmıştır. Yerel strateji hazırlama sürecine tüm paydaşlar dahil edilmeye çalışılmıştır.
- Şehir altyapısının standart ve doğru bir teknoloji yapısı üzerine tesis edilmesini sağlamak ve kaynak israfının ve birbiri ile konuşmayan akıllı şehir uygulamalarının önüne geçmek amacıyla akıllı şehirlere yönelik temel kural setleri ortaya konmuştur. Bu nedenle akıllı şehir olgunluk değerlendirme çalışmalarına ve akıllı şehir endeksine göre pilot olarak belirlenen 3 ilimizin (Kayseri, Çorum, Gaziantep) mevcuttaki ve planlanan akıllı şehir uygulamalarını Bakanlığımızca hazırlanan Referans ve Ulusal Akıllı Şehirler Mimarisine uygun hale getirilmesine yönelik uygulamalar gerçekleştirilmiştir.
- Tüm belediyeler ve iştirakleri ile diğer paydaşlar tarafından üretilen verilerin yayınlanabildiği Ulusal Akıllı Şehir Açık Veri Platformu oluşturulmuştur. <https://ulasav.csb.gov.tr/> web adresinden yayınlanmaktadır.
- Açık Kaynak Akıllı Şehir Büyük Veri Platformu kurulmuştur. Bununla birlikte Büyük Veri Platformu üzerinde çalışan ayrıca diğer sensör verilerine de bağlanabilecek bir altyapıda geliştirilebilecek Gerçek Zamanlı Araç ve İnsan Sayma Uygulaması modeli hazırlanmıştır.
- Kentsel Yaşam Kalitesinin belirlenmesine yönelik metodoloji çalışmaları yapılmıştır. Akıllı şehirlerde birim alanda Kentsel Yaşam Kalitesi (coğrafi konuma göre değişken olacak şekilde) hesaplanmasına yönelik metodolojinin geliştirilmesi kapsamında farklı temalardaki optimize edilmiş istatistiksel ve coğrafi kriterlerin standartlara uygun olarak TUCBS entegre yönetimi için Yaşam Kalitesi bileşenlerine ait modelleme yaklaşımı geliştirilmiştir.
- Akıllı şehir uygulama rehberliği kapsamında Türkiye’de en çok kullanılan akıllı şehir uygulamalarından 60 tanesine ait Akıllı Şehir Uygulama Fizibilite Raporları hazırlanmıştır.

Atık Yönetim Uygulaması Yazılım Geliştirme

Proje ile ayrıca uygulamanın değişen mevzuat hükümleri, güvenlik ihtiyaçları ve fonksiyonel gereksinimler dikkate alınarak yeniden geliştirilmesini, kullanılmakta olan sistem üzerinde yer alan bilgi ve dokümanların yeniden geliştirilecek sisteme aktarılması, eğitim materyalleri, teknik personel ve kullanıcılara yönelik kılavuzların oluşturulmasını, kullanıcı destek hizmetlerinin verilmesi hedeflenmektedir. ÇED Süreci Yönetim Sistemi (e-ÇED) Geliştirme projesi ile birleştirilen proje kapsamında; Atık Yönetimi yazılımının analiz çalışmaları tamamlanmış olup, kodlama çalışmaları devam etmektedir.

ÇED Süreci Yönetim Sistemi (e-ÇED) Geliştirme

Proje ile E-ÇED sistemi kapsamında modüllerin hazırlanması, analiz ve tasarım raporunun detaylandırılması, ÇED Yönetmeliği ve ÇED Yeterlik Belgesi Tebliği başta olmak üzere ÇED Süreci ile ilişkili olan mevzuat hükümlerinin tümünü karşılayacak şekilde yazılımın geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında; ÇED Süreci Yönetim Sistemi (e-ÇED) yazılımının analiz çalışmaları tamamlanmış olup, kodlama çalışmaları devam etmektedir.

Temel Faaliyetler

Akıllı Şehir Faaliyetleri

- 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı'nda yer alan eylemlerin ilerlemeleri, kurum ve kuruluşlar, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör arasında koordinasyon sağlanarak takip edilmiş ve değerlendirme çalışmaları yapılarak raporlanmıştır. Ayrıca, Bakanlığımız sorumluluğunda olan eylemlerin hayata geçirilmesi için çeşitli projeler ve faaliyetler sürdürülmüştür.
- 2024-2030 yıllarını kapsaması öngörülen Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı'nın hazırlanması çalışmaları gerçekleştirilmiştir.
- Tüm belediyeler ve iştirakleri ile diğer paydaşlar tarafından üretilen verilerin yayınlanabildiği Ulusal Akıllı Şehir Açık Veri Platformu oluşturulmuştur.
- Akıllı Şehirlere Yönelik Büyük Veri Platformlarının kurulumu, yönetimi ve Büyük Veri Analitiğine yönelik rehberlik kılavuzları hazırlanmış ve bu konu ile birlikte "Ortak Algoritmaların Oluşturulması, Veri Analiz ve Yapay Zeka" konularında eğitim düzenlenmiştir.
- Açık Kaynak Akıllı Şehir Büyük Veri Platformu kurulmuştur. Bununla birlikte Büyük Veri Platformu üzerinde çalışan ayrıca diğer sensör verilerine de bağlanabilecek bir altyapıda geliştirilebilecek Gerçek Zamanlı Araç ve İnsan Sayma Uygulaması hazırlanmıştır.
- Kentsel Yaşam Kalitesinin belirlenmesine yönelik metodoloji çalışmaları yapılmıştır. Akıllı şehirlerde birim alanda Kentsel Yaşam Kalitesi (coğrafi konuma göre değişken olacak şekilde) hesaplanmasına yönelik metodolojinin geliştirilmesi kapsamında farklı temalardaki optimize edilmiş istatistiki ve coğrafi kriterlerin standartlara uygun olarak TUCBS entegre yönetimi için Yaşam Kalitesi bileşenlerine ait modelleme yaklaşımı geliştirilmiştir.

- Akıllı şehir uygulama rehberliği kapsamında Türkiye’de en çok kullanılan akıllı şehir uygulamalarından 60 tanesine ait Akıllı Şehir Uygulama Fizibilite Raporları hazırlanmıştır.
- 2023 yılı için 81 ilimizin akıllı şehir kabiliyetleri değerlendirilerek olgunluk seviyeleri tespit edilmiş ve raporlama çalışmaları yapılmıştır. Olgunluk Değerlendirme Çalışmaları olgunluk değerlendirme sistemi üzerinden yapılmıştır (<https://sehirendeksi.gov.tr/>). 2023 yılı Ulusal Akıllı Şehir Endeksi oluşturulmuştur.
- Akıllı şehir veri sözlüğü ile hedef kullanıcı ve uygulama alanı bazında; kurumsal yapı, merkezi kurum ve/veya yerel yönetim düzeyinde karar destek sağlayacak veri sözlüğü oluşturulması amacıyla akıllı şehir kabiliyetleri ve bu kabiliyetlerde yer alan varlıklara ilişkin Akıllı Şehir Veri Sözlüğü ve Veri Modeli hazırlanmıştır. Sözlük, toplamda 11 akıllı şehir uygulamasını içerecek ve TUCBS ile uyumlu olacak şekilde geliştirilmiştir.
- Referans ve Ulusal Akıllı Şehir Mimarisi - RUMİ için Çorum Belediyesi, Kayseri Büyükşehir Belediyesi ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi’nde pilot çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bahsi geçen belediyelerin teknolojik hazırlık seviyeleri ölçülmüş, mevcut veya gelecekte tesis edilebilecek akıllı şehir uygulamalarının ne şekilde RUMİ ile uyumlu bir şekilde hayata geçirilebileceği noktasında tavsiyelerde bulunulmuştur.

Akıllı Ulaşım Sistemleri Faaliyetleri

Ulaşımında güvenliğin artırılması için trafik verilerinin etkin bir şekilde kullanılması ve trafik güvenliğine yönelik bir karar destek mekanizmasının oluşturulması vizyonu ile “Trafik Güvenliği Analiz Platformu” projesi hayata geçirilmiştir. Proje ile yol altyapısı, trafik bilgileri, iklimsel koşullar ve kaza verileri gibi yol güvenliğine dair farklı kurumlar ve paydaşlarca derlenen veriler tek bir merkezde toplanmıştır. Geçmiş kaza verileri, yol altyapısı, yol durumları, mevsimsel koşullar gibi trafik güvenliği kapsamında değerlendirilmekte, büyük veri analiz edilmekte, kaza unsurlarının ilişkileri irdelenmekte ve kazaya sebebiyet veren en temel bileşenler yapay zekâ teknolojileri kullanılarak ele alınmaktadır. Uygulama 2023 yılı Nisan ayı itibarıyla tamamlanmış ve ilgili paydaşların hizmetine sunulmuştur.

Akıllı şehirlerin de temelini oluşturan veriye dayalı planlama ve karar verme mekanizmaları kullanılarak ulaşım yatırımlarının etkin bir şekilde planlanmasına, gereksiz yatırımların önüne geçilmesine ve yatırımların şehre olan etkisinin somut bir şekilde izlenmesine katkı sağlayacak Kent İçi Hareketlilik Analizleri uygulama 2023 yılı itibarıyla tamamlanmış ve kullanıcıların hizmetine sunulmuştur.

81 ilde Hareketli Araç Verisine dayalı kent içi trafik yoğunluğu, kuyruk boyları ve trafik zirve saatleri verilerinin güncel ve geçmiş zamanlı olmak üzere web üzerinde görüntülenebileceği, zamansal olarak karşılaştırılabileceği, raporlanabileceği, söz konusu verilerin uygun altyapıyı destekleyen diğer platformlarla paylaşılabilceği Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu geliştirilmiştir.

Belediyelerimizde veriye dayalı karar destek mekanizmalarının yaygınlaştırılması ve kapasitenin artırılması için Trafik Güvenliği Analiz Platformu, Trafik Yoğunluğu Analiz Platformu ve Kent İçi Hareketlilik Analizleri Sistemi (SUMO) uygulamaları kapsamında eğitimler düzenlenmiştir.

Kent Bilgi Sistemi Faaliyetleri

Kent Bilgi Sistemi uygulamalarının kullanıcı taleplerini de karşılayacak şekilde güncellenmesi adına yazılım geliştirme faaliyetleri yürütülmüştür. Kent Bilgi Sistemi uygulamalarının altyapı yönetimi, veritabanı yönetimi ve idame işleri ifa edilmiştir.

Kent Bilgi Sistemi uygulamalarının kullanımına ilişkin kullanıcı desteğinin sağlanması ile eğitim ve tanıtım faaliyetleri yürütülmüştür. Kent Bilgi Sistemi altyapısı üzerinde akıllı form uygulaması geliştirilmiştir. Mobil Arazi uygulamaları geliştirilmiştir. Mobil Kent Rehberi uygulaması geliştirilmiştir.

E-Plan Otomasyon Sistemi Faaliyetleri

- Mekânsal Plan verilerinin girilmesi, düzenlenmesi, sorgulanması, analiz edilmesi ve sunulması ile ilgili işlevlerin yerine getirilerek yönetildiği Coğrafi Bilgi Sistemi tabanlı otomasyon sistemini sağlayan E-Plan Otomasyon Sisteminin ve entegre uygulamalarının bakım ve destek işleri yapılmıştır.
- E-Plan Otomasyon Sistemi ve Entegre Modülleri güncel teknolojiler ve ihtiyaçlar kapsamında tamamen açık kaynak kodlu olacak şekilde modernize edilmiş ve hizmete sunulmuştur.
- E-Plan Otomasyon Sistemi uygulamasının ülke genelinde yaygınlaştırılması kapsamında mekânsal plan yapımında kendine özgü süreç ve uygulamaları bulunan kurum ve kuruluşlarımızın talepleri doğrultusunda, kurum ve kuruluşlara özel süreçler tanımlanmış ve sisteme eklenmiştir.
- Sistem, kurum, kuruluş ve kullanıcıların ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda güncellenmiş ve iyileştirilmiştir.
- İmar planı değişikliği sonucu taşınmazlarda meydana gelecek değer artışının, değer artış payı olarak kamuya kazandırılmasına; bu payın tespiti, kesinleşmesi, ödenmesi ve dağıtımına ilişkin iş ve işlemlerin online ortamda gerçekleştirilebilmesine yönelik olarak hizmet veren Değer Artış Payı Modülü'nde toplamda 2.600.000.000 TL'nin üzerinde tahakkuk oluşturulmuştur.
- Yetki devri işlemleri için yetkili grubunda bulunan kurum kullanıcılarına; plan silme (Planı pasife alma), silinen planı geri alma (Pasif planı aktifleştirme), plan onay durumunu geri alma, plan süreç bilgilerini güncelleme, plan sınırını güncelleme yetkileri verilmiştir.
- E-Plan Otomasyon Sistemi içinde yer alan plan sınırlarına ait üretilen yaklaşık 45.000 adet metaveri ve ilave olarak ÜİP, NİP ve ÇDP fonksiyon alanlarını içeren servislere ait metaveriler TUCBS'ye servis edilmiştir.
- Plân Yapımını Yükümlenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'in Geçici Madde 4 uyarınca; yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi, e-Plan

Otomasyon Sistemi üzerinden karekodlu olarak üretilmekte olup, müellif rolüne sahip kullanıcılar tarafından sistem üzerinden indirilebilmesi sağlanmıştır.

- Adalet Bakanlığı, Ankara Valiliği kurumuna bağlı "Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı", TOKİ kurumuna bağlı "Kentsel Yenileme Daire Başkanlığı", Kültür ve Turizm Bakanlığı kurumuna bağlı "Kapadokya Alan Başkanlığı" birimleri oluşturulmuş olup yetkili ve standart kurum kullanıcıları sisteme eklenmiştir.
- Ülke genelinde yürürlükte bulunan mekânsal planların akıllandırılarak sistem üzerinden yapılacak izleme sürecinin kolaylaştırılmasına yönelik geliştirilen modellerin mekânsal plan hazırlayan plan müellifleri ile mekânsal plan onaylama yetkisi bulunan kurum ve kuruluşlara aktarılması ve ilgili süreçler boyunca gerekli desteğin sağlanması çalışmaları gerçekleştirilmiştir.
- Değer Artış Payı işlemlerinin yürütülmesi için tahakkuk oluşturma ve rapor bilgileri giriş işlemleri seçeneklerinde yeni geliştirmeler yapılmıştır.
- Askıya çıkarılan ve yürürlüğe giren planların kamu bilgisine sunulması için e-Plan Mobil Uygulaması güncellenerek yayınlanmıştır.
- e-Plan Otomasyon Sistemi için kullanıcılardan gelen taleplere ve ihtiyaçlara yönelik destek hattı oluşturulmuştur. Destek masası tarafından 2023 yılında 6.358 çağrı, 2.929 e-posta ve talep yanıtlanmıştır.
- Sistemde kurum, kuruluş ve kullanıcıların ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda yapılan modernizasyon çalışmaları ile sistem mimarisi, arayüz ve performans iyileştirmeleri yapılmıştır. Uygulamanın yaygınlaştırılması sürecinde kullanıcı desteği sağlanarak ve kullanıma ilişkin eğitimler verilmiştir.
- Ülke genelinde hazırlanacak olan ve halen yürürlükte bulunan mekânsal planların Bakanlığımızca belirlenen mekânsal plan üretim veri yapısı olan PlanGML formatında üretilebilmesine, sisteme yüklenebilmesine ve servis edilebilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmüştür. Bu kapsamda e-Plan Otomasyon sistemine toplamda 105.421 GML verisi 259.574 vektörel veri yüklenmiştir.

Coğrafi Veri Üretimi, Temini, Paylaşımı, Analiz ve Raporlama Faaliyetleri

- Ulusal Coğrafi Veri paylaşım matrisinin oluşturulmasına ilişkin çalışmalar yapılmış, matrise göre kurumlarınca izin verilen coğrafi veri servislerinin ATLAS uygulamasına eklenmesi ve paylaşım açılması çalışmaları yürütülmüştür.
- Kamu kurum ve kuruluşlarına (11 Bakanlığa bağlı 50 genel müdürlük/başkanlık) ait 520 adet coğrafi veri katmanı için veri servisleri ve metaverileri Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna aktarılmış olup, söz konusu platform üzerinden diğer kurum ve kuruluşlar, yerel yönetimler, özel sektör ve vatandaş ile veri sahibi kurumlarca verilen izinler ölçüsünde paylaşılması sağlanmıştır.
- Coğrafi veri servislerinin kiminle, nasıl, hangi formatta paylaşılacağına dair kuralların yer aldığı "coğrafi veri paylaşım matrisi" 520 adet katman için tamamlanmıştır. Diğer merkezi kamu kurumları ile yerel yönetimlere ait katmanların coğrafi veri paylaşım matrislerinin oluşturulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

- Coğrafi veri taleplerinin alınacağı ve “Coğrafi Veri Paylaşım Matrisleri”ne uygun olarak servis paylaşımlarının gerçekleştirileceği uygulama <https://tucbsveritalep.csb.gov.tr/> adresinden merkezi orta katman ile entegreli olarak kullanıma açılmıştır.
- ATLAS uygulamasında mevcut durumda tüm merkezi ve yerel kamu kurum ve kuruluşları, özel sektöre ait katmanlara erişilebilmektedir. Veri üreticisi kurumlar tarafından açık veri olarak tanımlanan katmanlar vatandaşın kullanımına açılmış olup kullanıcı adı ve şifresi olmadan da veriler görüntülenebilmektedir.
- Kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlere ait coğrafi veri servislerinin temin edilmesi TUCBS Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu (<https://atlas.gov.tr>) adresi üzerinden, Bakanlığımız birimleri ve kamu-net ağı ile güvenli hat oluşturulan diğer kurum ve kuruluşlarının kullanımına açılması çalışmaları yürütülmüştür.
- Kamu kurum ve kuruluşları ve yerel yönetimlerden temin edilen coğrafi veri servislerinin "TUCBS Teknik Birlikte Çalışabilirlik Kontrol Durumu"na ve "TUCBS Veri Standartları Kontrol Durumu"na göre uyumluluk durumlarının kontrol edilmesi faaliyetleri yürütülmüştür.
- Afet sonrası kurumlar arası coğrafi verinin etkin olarak paylaşılabilmesine yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Afet bölgesinde insansız hava araçları ile havadan görüntü alımı gerçekleştirilerek ortofoto üretimleri yapılmış ve uydu görüntüleri temin edilerek ilgilileri ile anlık olarak paylaşmıştır.
- İl ve ilçe belediyelerinin coğrafi veri ve ortofoto paylaşım talepleri kapsamında, belediyelere verilerin online paylaşımı ve işbirliği protokolü gönderme faaliyetleri yürütülmüştür.
- Bakanlığımız tarafından uzaktan algılama yöntemi ile elde edilen coğrafi verilerin paylaşıldığı “Coğrafi Veri Satış Portalı” <https://rasticaret.csb.gov.tr/> güncellenmiştir. Portal içerisinde, Bakanlık çalışmaları kapsamında üretilen gerçek ortofoto görüntü, sayısal yüzey modeli, stereo hava fotoğrafı, yer kontrol noktaları koordinatı, yüzey parametreleri, çevre düzeni planları, coğrafi web servisleri vb. ürünler bulunmaktadır. Üye kaydı onaylandıktan sonra sipariş edilen verilerin elektronik ortamda ödemesi gerçekleştirilip internet üzerinden bilgisayara yüklenebilmesi sağlanmıştır.
- Kamu kurum ve kuruluşlarından, üniversitelerden ve yerel yönetimlerden resmi yazı ile gelen çevre düzeni planı, ortofoto servislerinin paylaşılması işlemleri gerçekleştirilmiştir.
- Bakanlık Web Servis Havuzu üzerinden kamu kurum ve kuruluşları ile veri paylaşımına yönelik olarak web servis entegrasyonları gerçekleştirilmiştir.

Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri Faaliyetleri

- CBS Operatörü (Seviye 4) ve CBS Uzmanı (Seviye 6) Ulusal Meslek Standartları ve Yeterliliklerinin revizyonu çalışmaları Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) ile koordineli şekilde yürütülmektedir.
- Altyapı ve Kamu Yönetim Bölgeleri coğrafi veri teması kapsamında gerçekleşen Çalışma Heyetleri toplantıları sonucu toplam 9 adet alt temanın tanımlama dokümanlarının güncellenmiş Sürümü 6 Ekim 2023 tarihinde gerçekleşen

Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemi Yürütme Kurulu'nun onayına sunulmuş ve Resmi Gazete'de yayımlanmak üzere ilgili idareye gönderilmesi kararlaştırılmıştır.

- "Coğrafi Bilgi Sistemlerine İlişkin Oluşturulan Kurullar ve Çalışma Heyetleri Hakkında Yönetmelik" in 7'nci maddesi uyarınca "2024-2030 Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planının Hazırlanması Ön Çalışma Heyeti", "Denizel Alanlarda Veri Standartları Çalışma Heyeti", "Bina Veri Teması Revizyonu Çalışma Heyeti", "Arazi Kullanımı Veri Teması Revizyonu Çalışma Heyeti", "Ulaşım Ağları Veri Teması Revizyonu Çalışma Heyeti", "Coğrafi Veri Protokollerini Araştırma Çalışma Heyeti", "Mekansal Planların E-Plan Otomasyon Sistemine Yüklenmesi Çalışma Heyeti", "Uluslararası Veri Paylaşım Çalışma Heyeti" ve "Uluslararası Coğrafi Veri Toplantı ve Organizasyonlarına Katılım Sağlanması Çalışma Heyeti" oluşturulmuştur. Söz konusu çalışma heyetleri, belirlenen toplantı takvimleri doğrultusunda Ekim 2023 - Aralık 2023 sonu tarihleri arasında toplantılarını yüzyüze gerçekleştirmiştir.
- "Coğrafi Bilgi Sistemlerine ilişkin Oluşturulan Kurullar ve Çalışma Heyetleri Hakkında Yönetmelik" kapsamında yapılması gereken iş ve işlemlerin yazılım programı aracılığı ile gerçekleştirilmesi için çalışmalar yürütülmüştür.

Coğrafi İzin ve Lisans Faaliyeti

Coğrafi Veri Lisans ve Coğrafi Veri İzinleri Yönetmeliğinin uygulanması kapsamında izin ve lisans belgesi başvuruları e-başvuru sistemi üzerinden alınmaya devam etmiştir. Başvurular değerlendirilerek uygun olanlar için sözleşmeler imzalanmıştır. 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında Coğrafi Veri İzin ve Lisans başvurusu yapacak kişilere yönelik çevrimiçi eğitimler verilmiştir. Bu eğitimlere Aralık 2023 sonu itibarı ile 516 kişi başvurmuştur.

Coğrafi verilerin kullanılması için 2023 yılında 141'i lisans ve 11'i izin belgesi olmak üzere toplamda 152 firmaya izin ve/veya lisans belgesi verilmiştir. 2023 yılı içinde verilen izin ve lisans belgelerinin karşılığı olarak tahsil edilen 50.403.683,44 TL ile bütçeye katkı sağlanmıştır.

E-Devlet Hizmetleri Faaliyeti

Bakanlığımıza ait hizmetlerin e-Devlet kapısına entegrasyonu çalışmaları devam etmiştir. 2023 yılında 6 adet bakanlık uygulaması/hizmeti daha e-Devlet kapısı üzerinden sunulmaya başlanmıştır. Bakanlığın (merkez ve taşra teşkilatının) e-Devlet kapısı üzerinden sunulan uygulama/hizmet sayısı 2023 yılı sonu itibarıyla toplamda 200'e ulaşmıştır.

Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler

- Türkiye Çevre Ajansı Başkanlığı ile bağlı kuruluşlarından İklim Değişikliği Başkanlığı'nın; sanal sunucu ve veri depolama ünitesi dâhil olmak üzere kurumsal yazılımlar için her türlü altyapı ortamının temin edilmesi, internet altyapı hizmeti, bilgi teknolojileri alanında teknik destek, e-posta ve kullanıcı hesapları, sistem ve altyapının siber olaylara karşı güvenliği hizmetleri sağlanmıştır.

Bakanlığımız uygulamalarının üzerinde çalıştığı bilişim altyapısı ihtiyaçları (Sunucu, Veri Depolama Alanları vb.) karşılanmıştır.

- Bakanlık uygulamalarında bir veri kaybı veya hizmet kesintisi yaşanmaması adına periyodik olarak yedekleme işlemleri yapılmıştır. Yedeklenen verilerin farklı bir lokasyonda durağan veri olarak arşivlenmesi işlemi periyodik olarak yapılmıştır.
- Uygulamaların Konteyner (Container) Teknolojisi mimarisinde çalışabilmesi amacıyla altyapı çalışmaları sürdürülmüştür.
- Bakanlık uygulamalarına yönelik kapasite planı hazırlanarak ihtiyaç duyulan altyapı cihazları (sunucu, veri depolama ünitesi, yedekleme ünitesi vb.) temin edilmiştir.
- Doğal afet yaşanan yerlerde gerekli çalışmaların yapılabilmesi için ağ altyapısında iyileştirmeler sağlanmış ve yerinde dönüşüm ofisleri için altyapı çalışmaları yapılmıştır
- Belediyeler, kamu kurum ve kuruluşları ile KamuNet (IPSec-VPN) bağlantı tanımlamaları, aktif hale getirilmesi işlemleri ve veri paylaşımı çalışmaları devam etmiştir.
- Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından hazırlanan Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi kapsamında 2023 yılı denetim çalışmaları devam etmektedir.
- TS ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sisteminin (BGYS) sürdürülebilirliğini sağlamak adına çalışmalar (farkındalık eğitimleri, iç tetkik vb.) yapılmıştır. İhtiyaçlar ve gelen talepler göz önünde bulundurularak BGYS dokümanların güncellenmesi ve yeni doküman oluşturulması çalışmaları tamamlanmıştır.
- Siber Güvenlik çalışmaları kapsamında güvenlik testleri yapılarak, tespit edilen güvenlik açıklıkları ilgili birimlere iletilmiş ve birimlerle açıklıkların kapatılması yönünde gerekli çalışmalar sürdürülmektedir.
- SSL sertifikası alım işlemleri gerçekleştirilmiş olup, ilgili uygulamalara sertifika yükleme işlemleri tamamlanmıştır.

Yarısı Bizden Uygulaması: Yaklaşık 1,5 milyon adet riskli bağımsız bölüm barındıran İstanbul için riskli yapıların dönüştürülerek, riskli yapı sahibi vatandaşlara güvenli yapılar sunmak adına TOKİ aracılığı ile binaların yeniden inşa edilmesi ve yapılacak olan yeni yapı bedellerinin yarısını Bakanlığımızın üstlendiği, kalan yarısının ise vatandaşların TOKİ'ye kredi olarak borçlandırılmak üzere 26 Nisan - 31 Mayıs 2023 tarihleri arasında e-Devlet üzerinden ön başvuru alınması amacıyla Yarısı Bizden uygulaması geliştirilmiştir.

Yerinde Dönüşüm Projesi: 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli gerçekleşen depremlerden etkilenen 18 ilimizde vatandaşlarımızın; durumu orta hasarlı, ağır hasarlı, acil yıktırılacak ve yıkık olan yapılarının yerinde dönüştürülmesi ve Bakanlığımız tarafından hibe ve kredi ödemesi yapılması adına ön başvuru alınan ve yeni yapılarına ilişkin verilerin işlenerek ödemelerini takip edebilmeleri amacıyla Yerinde Dönüşüm Uygulaması geliştirilmiştir. 17 Temmuz 2023 tarihinde e-Devlet üzerinden ve 28 Ağustos 2023 tarihinde dönüşüm ofisleri tarafından sahadan ön başvurular alınmaya başlanmış olup, uygulamanın geliştirilmesine devam edilmektedir.

Mobil E-Denetim Uygulaması

- Çevre Denetim Ekipleri tarafından kullanılan ve e-Denetim web yazılımıyla entegre çalışan e-denetim mobil uygulaması, çevresel denetim tutanaklarının sahada mobil uygulama aracılığıyla tutularak denetim faaliyetlerinin hızlı, pratik zamandan ve iş gücünden tasarruf edilerek gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Bu uygulamadan yaklaşık olarak Bakanlık çevre birimleri ve 81 il müdürlüğü dahil olmak üzere 2.000 kullanıcının faydalanması hedeflenmektedir.
- Tüzel ve özel kişilerin, üretecekleri coğrafi verilerin izinlerini dijital oramda hızlı ve pratik bir şekilde alabilmesine imkân sağlayan, coğrafi verilerin satılıp izlenmesine yönelik COVİZ (Coğrafi Veri İzin Sistemi) uygulaması geliştirilmiştir. Bu uygulama, Bakanlığımız E-başvuru portalı üzerine modül olarak eklenmiş olup, uygulamaya e-devlet üzerinden ulaşılmaktadır. Ayrıca COVİZ izin lisans yönetmeliğinde yapılan değişiklikler COVİZ uygulamasında yansıtılmıştır.
- Vatandaşların kurum randevularını alabileceği “Vatandaş Bilgi Sistemi” hayata geçirilmiştir.
- Proje yönetim süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik olarak; Jira, Confluence ve sürekli entegrasyon ürünlerinin etkin kullanılması için çalışmalar gerçekleştirilmiştir.
- Deprem sonrası çalışmaları kapsamında kurumlar arası koordinasyonun etkin bir şekilde yürütülmesini teminen hasartespit.csb.gov.tr ve yikikbina.csb.gov.tr uygulamaları geliştirilmiştir.
- Bakanlığımız hizmetlerine ait tek merkezden yönetilen toplamda 80 adet uygulamanın geliştirme, bakım, idame ve güncelleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mevzuat Çalışmaları

Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 12.01.2023 tarihli ve 32071 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 08.12.2023 tarih ve 32393 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Atıksu Arıtma Tesisi Enerji Teşviki Yönetmeliği” 11.11.2023 tarih ve 32366 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ve 12.05.2023 tarihli ve 32188 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bazı Ürünlerden Tahsil Edilecek Geri Kazanım Katılım Payı Tutarlarının, 1/8/2023 Tarihinden İtibaren Geçerli Olmak Üzere Tespit Edilmesi Hakkında Karar 2/8/2023 tarihli ve 32267 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bazı Zararlı Kimyasalların İhracatı ve İthalatı Hakkında Yönetmelik 28.01.2023 tarihli ve 32087 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

23.01.2023 tarihli ve 2023/2 sayılı Zeytinyağı İşletmelerinin 2 fazlı Üretime Geçiş Genelgesi yayımlanmıştır.

Batarya ve Atık Bataryalara İlişkin 2023/1542/EU sayılı AB Tüzüğü 28.07.2023 tarihli AB Resmi Gazetesi’nde yayımlanmıştır.

17.07.2023 tarihli ve 7456 sayılı “06.02.2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “bu surette tespit edilen tutarları yarısına kadar artırmaya veya” ibaresi “bu listede yer alan veya bu fıkra uyarınca yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle belirlenen tutarları iki katına kadar artırmaya veya yarısına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Alınacak Geri Kazanım Katılım Payı Tutarlarına İlişkin Tebliğ (2024/1) 29.12.2023 tarihli ve 32414 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Plastik Poşetlerin Ücretlendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Usul ve Esaslar 21.12.2023 tarihli ve 8300478 sayılı Bakan Oluru ile güncellenmiş ve yayımlanmıştır.

Yürütülen Projeler

Üç Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti Projesi

Hava kalitesi yönetiminde şehirlere özgü yüksek çözünürlüklü veri üretmekle kirliliğin kaynağının tespiti 25 ilimiz için gerçekleştirilmiştir ve verinin politika üretilmesi amacıyla karar destek mekanizmasına altlık olarak sunulması yerli ve milli geliştirilen NEFES yazılımı ile yapılmıştır.

NEFES yazılımı üzerinden kirleticilerin emisyonların zamansal ve mekânsal dağılımı yapılmaktadır. NEFES yazılımının 3 boyutlu hava kalitesi haritaları sokak seviyesinde toplam 59 il ve 665 ilçe için hazırlanmıştır.

Hava Emisyon Portalının Geliştirilmesi Faz II Projesi

Hava kalitesi yönetiminde karar destek aracı olarak kullanılan Hava Emisyon Yönetim Portalının teknolojik açıdan iyileştirilmesine yönelik araştırma geliştirme çalışmalarının yürütülmesi, web yazılım ile hayata geçirilen çevre yatırımının sürdürülmesi ve daha ileriye taşınması amaçlanmaktadır. Proje faaliyetleri iş takvimine göre sürdürülmektedir. Emisyon envanteri, modelleme ve harita üretimi faaliyetleri ile birlikte veri arşivleme ve güncelleme döngüsü faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sisteminin Modernizasyonu Projesi

Proje 2023 yılında başlamış olup, 2025 yılı Temmuz ayında tamamlanmış olacaktır. Söz konusu proje ile; 2018 yılından beri uygulamada olan Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sistemi'nde meydana gelen aksaklıklar giderilmekte, yazılım güncellemeleri yapılmakta, istasyonların sistemde karşılaştıkları sorunlar ile egzoz emisyon ölçümleri ile ilgili araç sahiplerinin sorunlarına ilişkin çözümler için çağrı merkezi desteği sağlanmaktadır.

Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrolü Kapsamında Türkiye'nin Endüstriyel Emisyon Stratejisinin Belirlenmesi (DİES) Projesi

Proje ile Endüstriyel Emisyonlar Direktifi kapsamında Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol (EKÖK) sisteminin etkin olarak uygulanması ile çevre kalitesinin artırılması, bu kapsamda teknik ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Projede 2023 yılında Şubat ayında gerçekleşen deprem nedeniyle planlanan aktivitelerde öteleme olmuş olup, yıl içinde gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda yer almaktadır:

- 23-25 Mayıs 2023 tarihlerinde EKÖK kapsamında Eğiticilerin Eğitimi düzenlenmiştir.
- 11-26 Haziran 2023 tarihleri arasında kurumsal kapasitenin geliştirilmesi amacıyla Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin uygulanması, Mevcut En İyi Teknikler Çalışma Grubu özelinde düzenlenen staj programına katılım sağlanmıştır.
- 19-20 Haziran 2023 tarihlerinde IMPEL Projesi kapsamında düzenlenen Endüstriyel Emisyonlar Direktifi uygulamalarına ilişkin teknik çalışma grubu toplantısına katılım sağlanmıştır.
- 29-30 Kasım 2023 tarihlerinde DİES Projesi Sanayi'de Yeşil Dönüşüm Ulusal Eylem Planı 2. Çalıştayı gerçekleştirilmiştir.

- 22 Aralık 2023 tarihinde üniversitelerin Mühendislik Fakültelerinde temiz üretim, entegre kirlilik önleme ve kontrol yaklaşımı, sanayide yeşil dönüşüm gibi konulara ilişkin öğrencilerin farkındalığın artırılması ve proje çalışmalarına yönelik bilgilendirilmesi amacıyla DIES Projesi Gençlik Etkinliği Yeşil Yarın Gençlik Semineri düzenlenmiştir.

Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Ulusal Eylem Planı Hazırlanması Projesi

Bakanlığımızın Boğaziçi Üniversitesi ile imzalamış olduğu protokolle Şubat 2023'te, "Konut ve İnşaat", "Gıda, Tarım ve Balıkçılık", "Tüketici Ürünleri İmalatı", "Turizm", "Otomotiv", "Plastik" ve "Tekstil" 7 ana sektör için Ulusal Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planı Hazırlanması Projesi başlatılmıştır. Projede 2023 yılında Şubat ayında gerçekleşen deprem nedeniyle planlanan aktivitelerde öteleme olmuş olup, yıl içinde gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda yer almaktadır:

- 7 Eylül 2023 tarihinde Proje Açılış toplantısı İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.
- 1 Kasım 2023 tarihinde Konut ve İnşaat Sektörlerine yönelik Değer Zinciri Metodolojisi Raporları hazırlanmasına yönelik birinci çalıştay gerçekleştirilmiştir.
- Proje Yönetim Planı, STÜ Ulusal Eylem Planı Mevcut Durum Raporu, Sektörel Değer Zinciri Metodolojisi Rapor Taslağı, BAT ve BEP Kılavuzu ve Sektör Notları Rapor Taslağı teslim edilmiştir.

Marmara Denizi'ne Deşarj Edilen Soğutma Sularının Çevresel Etkilerinin Değerlendirilmesi Projesi

Proje ile Marmara Denizi'ne soğutma suyu ve konsantre tuzlu su deşarjı yapan endüstriyel tesislerin envanterinin çıkarılması, mevcut çevresel kalite durumlarının tespit edilmesi, soğutma suyu ve konsantre tuzlu su deşarjı yapan tesislerin mevcut proseslerinin araştırılarak işletme aşamasında deniz çevresine olan etkilerinin tanımlanması amacıyla uygulanması gereken önlemler idari ve teknik kriterlerin belirlenmesi hedeflenmektedir. Proje 21 Haziran 2022 başlamış, proje kapsamında envanter çıkarılması, saha ziyaretleri ve model geliştirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Proje başlangıcında öngörülmeyen parametrelerin tespiti sonrasında proje süresi 15 Haziran 2023 tarihine kadar uzatılmıştır.

Müsilajın Marmara Denizi'ndeki Balıklarda Tür Değişimlerine Etkisinin Belirlenmesi (Mar-Bal) Projesi

Proje, Bakanlığımız ve Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi arasında imzalanan bir protokol kapsamında 05 Haziran 2023 tarihinde başlamıştır. Projede, Marmara Denizi'nde meydana gelen müsilajın balık tür çeşitliliği üzerindeki etkilerinin belirlenmesi, Marmara Denizi'nin iyi çevresel duruma ulaştırılmasını temin etmek üzere Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planı ile alınan tedbirlerin bu etkilerin azaltılması ve/veya giderilmesine katkısı ile biyolojik çeşitliliğin iyileştirilmesine yönelik yol haritasının/projeksiyon belirlenmesi amaçlanmıştır. Proje 30 Kasım 2023 tarihinde tamamlanmış ve kapanış toplantısı 14 Aralık 2023 tarihinde tüm paydaşların katılımı ile Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Barcelona Sözleşmesi Çalışmaları Kapsamında Deniz Çevresi Hukuku Teknik Destek Projesi

Ülkemizde düzenlenen 22. Taraflar Konferansı (COP22) kapsamında Büro Başkanlığı Ülkemiz tarafından Slovenya’da düzenlenecek COP23’e kadar yürütülecektir. Bu süreçte yürütülecek teknik toplantılara yönelik hukuki araştırmalar yapılması, Ülke politikalarına yönelik görüşler hazırlanması, değerlendirilmesi çalışmaları Proje kapsamında yürütülmüştür. Proje kapsamında Barcelona ve Bükreş Sözleşmesi kapsamında güncel belgelere yönelik hukuki destek alınmış, 1 eğitim çalışması ve 1 çalıştay düzenlenmiştir. Proje çalışmaları 17.07.2023 tarihinde tamamlanmıştır.

Barcelona Sözleşmesi ve Diğer Uluslararası Dokümanlar Çerçevesinde Deniz Çevresi Hukuku Kapasite Artırımı Projesi

Proje Bakanlığımız ve Ankara Üniversitesi Deniz Hukuku Ulusal Araştırma Merkezi arasında 15.06.2023 tarihinde imzalanan Hizmet Alım Protokolü ile başlatılmıştır. Proje çalışmalarının önemli bir bileşeni olan Barcelona Sözleşmesi 94. Büro toplantısı 20-21 Haziran 2023 tarihleri arasında Slovenya’nın İzola kentinde Ülkemiz Başkanlığında taraf ülkelerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında Başlangıç Raporu ve I. Ara Rapor onaylanmış olup, açılış toplantısı düzenlenmiştir.

Denizlerimizin Kara Kökenli Kirleticilere Karşı Korunmasına Yönelik Ulusal Eylem Planının Güncellenmesi Projesi

Barcelona ve Bükreş Sözleşmeleri ve ekleri çerçevesinde tüm denizlerimiz için 2017-2022 için hazırlanan Denizlerimizin Kara Kökenli Kirleticilere Karşı Korunmasına Yönelik Ulusal Eylem Planının 2023-2028 yılları için güncellenmesi işi kapsamında 05.05.2023 tarihinde imzalanan sözleşme ile TÜBİTAK-MAM ile işbirliği halinde yürütülmektedir.

Proje çalışmaları kapsamında; 11-13 Ekim 2023 tarihlerinde gerçekleştirilen “Kara Kökenli Kirleticiler (KKK) UEP 2023 Mevcut Durum Değerlendirmesi, Boşluk Analizinin Yapılması ve Sorunların Belirlenmesi Çalıştayı” sonuçlarına göre KKK UEP 2018 projesi sonucunda hazırlanan “Ulusal Eylem Planı Uygulama İzleme ve Raporlama Planı” ve bu plana göre hazırlanan performans ve izleme göstergelerinin izlenmediği belirlenmiştir. Proje çalışmalarının sağlıklı şekilde yürütülebilmesi ve ilave proje çalışmalarının yürütülebilmesi için 29.12.2023 tarihinde ek sözleşme ile 30.09.2024 tarihine kadar uzatılmıştır.

Deniz Kirliliği Olaylarında Müdahalenin Planlanması Projesi

Proje ile 5312 Sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmeliği kapsamında Risk Değerlendirmesi ve Acil Müdahale Planı hazırlamakla yükümlü kıyı tesislerinin deniz kirliliğine etkili müdahale etmesi için metodolojinin seçilerek çevresel risklerin belirlenmesi ve kıyı tesislerinin sınıflandırılması ile tüm kıyılarımızda kirlenme olayına veya kirlenme tehlikesine hazırlıklı olma, müdahalenin planlanması, müdahale, atıkların toplanması ve bertarafı ile kirlenen alanların rehabilitasyonu faaliyetlerinin düzenlenmesi, zararların tazmini ve işbirliği esaslarını içerecek şekilde müdahale planlamasının güncellenmesi amaçlanmaktadır.

Kalıcı Organik Kirleticilerle (KOK) Kirlenmiş Sahaların Tespiti ve İyileştirilmesi Projesi

Projesi amacı;

- AB KOK Tüzüğü ve Toprak Kirliliği Stratejisi'nin uygulama kapasitesini geliştirerek, insan sağlığını ve çevreyi özellikle de kirlenmiş sahalarda bulunan Kalıcı Organik Kirleticilerin (KOK) ve diğer zararlı maddelerin olumsuz etkilerinden koruyarak çevre korumasını sağlamak ve insanların yaşam kalitesini yükseltmek,
- Merkezi ve yerel yönetimleri KOK ile kirlenmiş sahaların tespiti ve iyileştirilmesi konusunda destekleyerek, Türkiye'nin AB KOK Tüzüğü'nün uygulanması konusundaki kapasitesini geliştirmektir.

Türkiye'de Genleştirilmiş ve Sıkıştırılmış Polistren Köpük Endüstrilerinde Çevresel Performansın Artırılması Projesi

Ülkemizin Stockholm Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla, EPS ve XPS köpük endüstrilerinde HBCD'nin çevreye duyarlı alternatifler ile değiştirilmesini desteklemek üzere gerçekleştirilen Proje, Küresel Çevre Fonu tarafından finanse edilmekte, Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı tarafından uygulanmakta ve Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir. Proje;

- **Bileşen-1:** Mevzuat güçlendirilmesi, kapasite geliştirilmesi, farkındalığın artırılması ve HBCD kimyasalının yerine kullanılabilecek çevreye duyarlı alternatiflerin doğrulanması
- **Bileşen-2:** Türkiye'de EPS sektöründe HBCD kullanımının ortadan kaldırılması
- **Bileşen-3:** Türkiye'de XPS sektöründe HBCD kullanımının ortadan kaldırılması
- **Bileşen-4:** İzleme ve değerlendirme olmak üzere 4 bileşenden oluşmaktadır.

Türkiye'de Atık Sonu Kavramının Geliştirilmesi İçin Teknik Destek Projesi

25.04.2023 tarihinde başlatılan Projenin süresi 2 yıldır. AB IPA-II Döneminden desteklenen Proje ile ikincil hammaddelerin kullanımını teşvik ederek ve nihai olarak ülkenin sürdürülebilir kalkınmasına katkıda bulunan yüksek kaliteli geri dönüştürülebilir maddeler için pazarı geliştirerek, üretimde kullanılan doğal kaynakların tükenmesini ve üretilen atık miktarının azaltılması hedeflenmektedir. Ayrıca metal (demir, çelik ve alüminyum) hurda, cam kırığı ve bakır hurdalarına dair atık sonu kriterlerinin belirlenmesi ve atık kâğıt, biyobozunur atık (kompost ve fermente ürün), plastik atık, tekstil, agrega, lastik ve atıktan türetilmiş yakıt için de atık sonu kriterlerinin çalışılması amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında; 16 ve 17 Ekim tarihlerinde Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı ile Türkiye Çevre Ajansı temsilcilerinin katılımıyla eğitim düzenlenmiştir. Belirlenen sektörlerdeki atık türleri hakkında veri toplanması amacı ile anket çalışması gerçekleştirilmiş ayrıca teknik saha ziyaretleri kapsamında 35 tesis yerinde incelenmiş, 14 tesis ile çevrimiçi görüşme sağlanmıştır.

KAP (Katı Atık Programı) Projesi

KAP, büyükşehir belediyeleri ile belediyelerin/birliklerin, entegre atık yönetimi tesisi, II. sınıf düzenli depolama tesisi, mevcut II. sınıf düzenli depolama tesisine ilave lot, ön işlem

tesisi ve aktarma istasyonu yapım işleri, uygulama projelerinin hazırlanması, uygun görülmesi/onaylanması ile ilgili her türlü iş ve işlemleri kapsayan proje yatırım programına alınmış olup 12. Kalkınma Planında yer almıştır. Proje ile yerel yönetimlerin belediye atık yönetimi yatırımları desteklenmektedir. 2023 yılı ödeneği 165 milyon TL olup yaklaşık 157,6 milyon TL hibe olarak kullanılmıştır.

Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi

Proje çıktıları ile Türkiye genelinde daha verimli kaynak ve atık yönetimine de katkıda bulunan döngüsel ekonomiye geçiş teşvik edilecektir. Ülkemizin bilgi altyapısı, ilgili mevzuat dahil stratejik belgeler ve insan kaynakları gibi çeşitli yönlerden kurumsal ve teknik kapasitesinin güçlendirmesi hedeflenmektedir. Söz konusu proje kapsamında;

- 9-11 Mayıs ve 16-18 Mayıs 2023 tarihlerinde kamu ve özel sektör temsilcilerine yönelik iki ayrı grup olarak Strateji Geliştirme Çalıştayları düzenlenmiştir.
- Sektörel Etki Analizi çalışması gerçekleştirilmiş, 2 Mayıs 2023 tarihinde Sektörel Etki Analizi Danışma Toplantısı düzenlenmiştir.
- AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı doğrultusunda kaynak ve atık yönetimine ilişkin Ulusal Döngüsel Ekonomi Stratejisi ve Eylem Planı hazırlıklarına devam edilmiş, nihai taslak görüşe açılmıştır.
- AB Plastik Stratejisine uyum değerlendirilmesi, plastiklerin yaşam döngüsü değerlendirilmesi ve tek kullanımlık plastikler ve deniz çöpü yol haritası çalışmalarına başlanmıştır.
- 18-22 Eylül 2023 tarihlerinde İspanya'nın Barselona şehrine Çalışma Ziyareti gerçekleştirilmiştir.
- 24 Kasım 2023 tarihinde AB Tek Kullanımlık Plastikler Direktifi Düzenleyici Etki Analizi Danışma Toplantısı düzenlenmiştir.
- AB Döngüsel Ekonomi paketinin revize edilmiş atıkla ilgili Direktiflerine uyumun değerlendirilmesi ve döngüsel ekonomi ağı analizi çalışmalarına başlanmıştır.

Temel Faaliyetler

Sanayi Atıklarının Yönetimi

Oluşan atıkların etkin bir şekilde yönetilerek bertaraf tesislerine gönderilmesi yerine atık hiyerarşisine uygun olarak mümkün olduğunca proseste yeniden kullanılması, farklı sektörlerde hammadde olarak kullanılması ve geri kazanımının yapılması ile ekonomiye kazandırılması amaçlanmaktadır.

Sanayicilerin "Atık Geri Kazanımı" bilinci ile farklı sektörlerden çıkan atıkları alternatif hammadde olarak kullanmak amacıyla talep ettikleri çimento, tuğla, seramik, beton ve kireç sektöründe 2023 yılında yaklaşık 3.85 milyon ton atık için alternatif hammadde kullanım onayı verilmiştir. Ayrıca 1,69 milyon ton atık ek yakıt olarak kullanılmıştır.

Sanayi Atıklarının Bertarafına İlişkin Yapılan Çalışmalar

2023 yılında 4 adet düzenli depolama tesisinin fizibilite raporuna, 10 adet düzenli depolama tesisinin uygulama projesine ve 5 düzenli depolama tesisine onay belgesi

verilmiştir. Ayrıca 4 adet beraber yakma, 4 adet atık yakma ve 6 adet düzenli depolama tesisi işletme planı onayı verilmiştir.

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında Hava Kalitesinin Korunması ve Kirliliğin Azaltılması

Bakanlığımızca hazırlanan stratejik hava kalitesi haritaları kullanılarak yeşil dönüşüm ve net sıfır emisyon stratejileri çerçevesinde mahalle ölçeğinde hava kalitesi bilgisinin üretilmesi ile hava kalitesinin tahminine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Bakanlığımız 2023 Yılı Yatırım Programına eklenen Hava Kalitesinin İyileştirilmesi Programı Hibe Desteği kapsamında hava kalitesinin korunmasına esas şekilde daha temiz yakıt ve daha verimli yakma sistemlerine dönüşümün sağlanması için ısınmada ve ulaşımda yeşil dönüşüm çalışmalarına ilişkin yerel yönetimlere hibe desteği sağlanması hedeflenmektedir.

Hava Kalitesinin İyileştirilmesi Programı Hibe Desteği çerçevesinde emisyon azaltım stratejisi ve politikalarımıza uyumlu şekilde emisyon yutak alanlarının; Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü teşvikleri ile artırılması amacıyla Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapılmaktadır. İllerimizde emisyon yutak alanları hava kalitesi karar destek yazılımlarının sağladığı bilgilerle belirlenmektedir. 2023 yılına ilişkin il ve yutak alan bilgileri başvurulara göre Kayseri, Şanlıurfa, Sakarya ve Samsun olarak listelenmiştir.

Stratejik Gürültü Haritaları ve Gürültü Eylem Planları

2.etap gürültü haritaları ve eylem planı hazırlama çalışmaları kapsamında; Bursa ve Malatya illerinin stratejik gürültü haritaları, Kahramanmaraş ilinin ise hem stratejik gürültü haritası hem de stratejik eylem planı onaylanmıştır. Samsun ve Kocaeli illerine ait 2.etap gürültü haritaları ve eylem planı hazırlama çalışmaları ile 5 havalimanının (Diyarbakır, İstanbul Atatürk, Mardin, Muğla Dalaman ve Trabzon Havalimanları) 2.etap gürültü haritaları ise tamamlanmak üzeredir. Ayrıca; Ankara-Eskişehir Devlet Yolu, Konya-Afyonkarahisar Devlet Yolu ve TEM Otoyolu (Çorlu/Çerkezköy Gişesi-Hadımköy Gişesi arası için hazırlanan gürültü haritaları onaylanmıştır.

Diğer taraftan; Konya, Bursa, Mersin, Kayseri, Sivas, Manisa, İstanbul, Kocaeli, Antalya, Bolu, Balıkesir, Tekirdağ, Gaziantep, Eskişehir, Kahramanmaraş, Trabzon, Sakarya, Ankara, Denizli, Kütahya, Uşak ve İzmir illerinin çevresel gürültü eylem planı tamamlanmıştır.

Egzoz Gazı Emisyon Ölçümleri

Egzoz gazı emisyon ölçümleri, 2023 yılında da Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sistemi üzerinden yürütülmüştür. 11.023.923 aracın egzoz gazı emisyon ölçümü yapılmıştır. Ölçüm raporlarının basılı olarak verilmeyerek kağıt tüketimin azaltılması amacıyla, Egzoz Gazı Emisyon Ölçümü Takip Sistemi üzerinden oluşturulan düzenleme ile ölçüm raporları e-devlet üzerinden erişime açılmış ve bu sayede e-devlet kapısından sunulan hizmetten 43.331.918 vatandaş yararlanmıştır. Egzoz emisyon ölçüm raporlarının kısa mesaj ile

araç sahiplerine gönderilmesi sağlanarak 11.023.923 adet kağıt kullanımı engellenmiş ve böylece 1.102 ağacın kesilmesi önlenmiştir.

Araç sahiplerine; ölçüm süresi yaklaştığında hatırlatmak, ölçüm yaptırmayanlara uyarı niteliğinde ve ölçüm tamamlandığında bilgilendirme amacıyla 2023 yılında toplamda 19.142.028 SMS gönderilmiştir.

Egzoz emisyonu ölçümüne yönelik olarak; çağrı merkezimiz aracılığıyla araç sahiplerine ve ölçüm yapan istasyonlara e-posta ve telefon ile destek sağlanmaya devam edilmiştir. 2023 yılında 4.554 adet e-posta ve 9.540 adet çağrı cevaplanarak vatandaşlarımıza ölçümlerle ilgili gerekli bilgilendirme sağlanmıştır. Aynı zamanda ölçüm yapan istasyonlara da çağrı merkezi üzerinden teknik destek verilmiştir.

Egzoz gazı emisyon ölçümleri ile, Bakanlığımız Döner Sermaye İşletmesi Genel Müdürlüğü hesabına 2023 yılında 1.076.630.145,24 TL ölçüm geliri elde edilmiştir. Bununla birlikte; ASEL SAN tarafından üretilen yerli ve milli Egzoz Elektronik Denetleme Sistemi mobil plaka tanıma cihazları 81 ile gönderilmiş ve denetimler elektronik olarak yapılmaya başlanmıştır. Sistem üzerinden 103.957 araç denetlenmiş olup, 4.154 araç için denetim tutanağı elektronik olarak düzenlenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı İcraat Programı Kapsamında Bisiklet Yolu, Yeşil Yürüyüş Yolu ve Çevre Dostu Sokak Yapımına Yönelik Yürütülen Çalışmalar

İller Bankası A.Ş. ile ortak çalışmalar gerçekleştirilmekte olup, Bakanlığımız ile İller Bankası A.Ş. arasında imzalanan Protokolde belediyelerin başvuru şartları, projelerin minimum teknik gereklilikleri, başvuruların değerlendirilmesi, kontrolü ve izlenmesi ve İLBANK ve Bakanlığımız tarafından sağlanacak finansman ile ilgili hususlar belirlenmiştir. Bu çerçevede; 253,99 km bisiklet yolu tamamlanmıştır. 354,70 km bisiklet yolunun projesi ise onaylanmış olup, yapımı devam etmektedir. 9,14 km çevre dostu sokak ve sokak sağlıklaştırma çalışmaları ile 383,54 km yeşil yürüyüş yolu projesine finansal destek sağlanmasına ilişkin iş ve işlemler gerçekleştirilmiştir.

Sürdürülebilirlik Stratejisi ve Sıfır Kirlilik Kapsamında Yürütülen Çalışmalar

Sürdürülebilirlik stratejisi çerçevesinde, Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim konusunda, beşikten mezara yaklaşımıyla tüm yaşam döngüsü süreçlerinde kaynak verimliliği gözetilerek çalışmalar yürütülmekte olup en iyi temiz üretim ve çevre dostu uygulamaların kullanımının artırılması hedeflenmektedir. Sürdürülebilir tüketim ve üretim kavramında öncelik verilen değer zincirlerinden "gıda, balıkçılık ve tarım", "konut ve inşaat", "tüketici ürünleri imalatı" ile "turizm" başlıklarında bir eylem planı hazırlanması çalışmaları yürütülmektedir.

Paris Anlaşması ve Avrupa Yeşil Mutabakatı ile ilgili gelişmeler yakından takip edilmekte olup Avrupa Birliği'nde gündemde olan "%55 e Uyum", "Hava, Su ve Toprak için Sıfır Kirlilik" konularına ilişkin çalışmalar yürütülmektedir.

Yüzme Suyu Alanları ve Kalitesi

Bakanlığımızca 1.400 yüzme alanı için profil belgeleri hazırlanmış ve Yüzme Alanı Bilgi sisteminde “plaj.csb.gov.tr” vatandaş erişimine açılmıştır. Bu kapsamda her yılın ocak ayı içerisinde Sağlık Bakanlığı’ndan Bakanlığımıza gönderilen yüzme suyu raporları incelenmekte ve gerekli değerlendirme yapılmaktadır. Gelen bilgiler doğrultusunda plaj.csb.gov.tr adresindeki veriler güncellenmiştir.

Mavi Bayrak Çalışmaları

2023 yılında Türkiye genelinde 551 plaj, 23 marina, 14 turizm teknesi ve 10 bireysel yat Mavi Bayrak almaya hak kazanmıştır.

Denizlerde Faaliyet Gösteren Balık Çiftliklerinin Çevresel Yönetimi

2023 yılı içerisinde ilgili Yönetmelik çerçevesinde Bakanlığa başvuru yapan ve 1.000 ton/yıl ve daha fazla kapasitede balık üretimi/yetiştiriciliği gerçekleştiren balık çiftliklerine ait Çevresel Yönetim Planlarından 131 adet balık çiftliği için Uygunluk Belgesi düzenlenmiş olup diğer tesislere ilişkin belgelendirme çalışmaları devam etmektedir.

Acil Müdahale Planları

2023 yılında, hem yeni kıyı tesislerine hem de değişen kabiliyetleri nedeni ile planlarını güncellenmesi gereken kıyı tesislerine ait 57 risk değerlendirmesi ve acil müdahale planı onaylanmıştır.

Gemi Atıkları Yönetimi

Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında, Bakanlığımız tarafından atık kabul tesisi onay belgesi veya muafiyet verilen 332 adet kıyı tesisinde MARPOL 73/78 Sözleşmesi hükümlerine uygun olarak atık alım hizmeti verilmektedir. Ayrıca, yeni kurulan ve atık alım hizmeti verilmeyen limanlarda bu tesislerin kurdurulması ve mevcut tesislerin çalışma sistemlerinin denetlenmesi ve iyileştirilmesi çalışmaları sürdürülmektedir. Yönetmelik kapsamında 56 adet Atık Alma Gemisi, gemilerden atık alıp atık kabul tesislerine vermek üzere lisanslandırılmıştır.

Aritma Çamuru Yönetim Planlarının Oluşturulması Çalışmaları

Türkiye’de Arıtma Çamuru Yönetimi ve Eylem Planı’nın Hazırlanması Projesi çıktıları ile Ergene Havzası Arıtma Çamuru Yönetim Planı ve Gediz Havzası Arıtma Çamuru Yönetim Planı entegre edilmiş olup, “Türkiye Arıtma Çamuru Yönetim Planı” hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Bakanlığımızın çalışmaları kapsamında evsel/kentsel ve endüstriyel atık su arıtma tesislerinde oluşan arıtma çamurunun yönetimiyle ilgili bilgilere ihtiyaç duyulmuş olup, bu amaçla Arıtma Çamuru Yönetimi Bilgi Anketi hazırlanarak ilgili atık su altyapı yönetimlerince anketin doldurulması istenmiştir. Toplamda 4.070 adet tesis ankete giriş yapmış olup, anket sonuçlarından elde edilen verilerin değerlendirmesi devam etmektedir.

Atıksuların Bertarafıyla İlgili Yapılan Çalışmalar

2002 yılında belediye nüfusunun %35’ine atık su arıtma hizmeti verilirken, yapılan çalışmalarla 2023 yılı sonunda bu oran % 90,6’ya ulaşmıştır. 2002 yılında ülkemizde 145 atık su arıtma tesisi bulunuyorken, 2023 yılı sonunda bu sayı 1.213’e ulaşmıştır.

2023 yılı sonu itibariyle 81 il merkezinin 74 ünde atık su arıtma tesisi faaliyettedir. Diğer taraftan, atık su arıtma tesisleri 3 il merkezinde inşaat ve 3 il merkezinde proje aşamasındadır. Mevcut durumda atık su arıtma tesisi olan illerden; üçünde ileri biyolojik atık su arıtma tesisi inşaat süreci, üçünde ise proje süreci devam etmektedir.

Atıksu Arıtma Tesisi Enerji Teşviki

Atık su Arıtma Tesisi Enerji Teşviki Yönetmelik hükümleri çerçevesinde enerji teşvikinden faydalanacak tesislere geri ödeme belgesi düzenlenmekte olup, 2023 yılında 102 tesise yeni belge düzenlenmiş, 129 tesisin ise belge yenilemesi yapılmıştır. Atık su arıtma tesislerini mevzuata uygun çalıştıran 835 tesise 2023 yılında 1 Milyar 33 Milyon TL enerji teşviki ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Artılmış Atıksuların Yeniden Kullanımı

Bakanlığımızca atık suların alternatif bir su kaynağı olduğu yaklaşımı ve döngüsel ekonomi ilkeleri çerçevesinde planlamalar yapılan çalışmalar kapsamında arıtılan atık suların yeniden kullanım oranı % 5,30'a yükselmiştir.

Atıksu Arıtma Tesislerinin Proje Onayı

2004 yılından 2023 yılına kadar Bakanlığımızca toplam 1.085 adet atık su arıtma tesisi proje onayı yapılmıştır. 2023 yılı içerisinde 19 adet atık su arıtma tesisi proje dosyası incelenmiş olup, 8 adet atık su arıtma tesisi için proje onay işlemi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2018/14 sayılı Genelge kapsamında 12 adet atık su arıtma tesisi için proje onay muafiyeti verilmiştir.

Van Gölü Havza Koruma Eylem Planı ve Uygulama Programı

Van Gölü Havza Koruma Eylem Planı ve Uygulama Programı 2020 yılında oluşturulmuş olup 3 başlıkta uygulama hedefleri ve bu uygulama hedeflerine ulaştıracak 13 faaliyet tanımlanmıştır. Faaliyetlere yönelik çalışmalar devam etmekte olup 3 er aylık periyotlarla Cumhurbaşkanlığına raporlanmaktadır. Ayrıca, uygulamada karşılaşılan sorunların ve çözüm yollarının değerlendirilmesi amacıyla havzada toplam 5 koordinasyon toplantısı gerçekleştirilmiştir. 11.08.2023 tarihinde Bitlis İli Ahlat İlçesi'nde ve 28.12.2023 tarihinde Van ilinde olmak üzere 2023 yılında toplam 2 defa koordinasyon toplantısı yapılmıştır.

Sıfır Atık Bilgi Sistemi

Veri girişinde bulunmak, envanter oluşturmak, yürütülen çalışmalarını izlemek, kağıt israfını azaltmak, raporlama yapmak, sıfır atık belge sürecini yürütmek amacıyla sıfır atık bilgi sistemi oluşturulmuştur. Sıfır Atık Bilgi Sisteminin kullanıcıları mahalli idareler, kamu kurumları, eğitim kurumları, sağlık kuruluşları, turizm tesisleri, limanlar, terminaller, havaalanları, akaryakıt istasyonları, zincir marketler, iş merkezleri ve sanayiciler tarafından veri girişinde bulunmaktadır. Sıfır Atık Yönetim Sistemi kurulan bina/yerleşke sayısı 2023 yılı sonu itibariyle yaklaşık 178 bine ulaşmıştır.

İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planı Hazırlanması

İl düzeyinde mahalli idareler ile bina ve yerleşkeler tarafından uygulanacak olan Sıfır Atık Yönetim Sistemine ilişkin plan, program, politika, hedeflerin belirlenmesi ve oluşturulan atık yönetimi süreçlerinin, yerel ve ulusal ölçekte stratejik bir bütünlük içinde entegrasyonu sağlanarak verimli ve sürdürülebilir olması amacıyla İl Sıfır Atık Yönetim Planı hazırlanmıştır.

Belediye Sıfır Atık Çalışmaları

Sıfır atık uygulamalarını yaygınlaştırmak ve geri kazanım hedeflerimize ulaşmak amacıyla, belediyelerde sıfır atık merkezleri (Sıfır Atık Marketi, Sıfır Atık Noktası, Sıfır Atık Aracı gibi) kurularak, daha fazla vatandaşa ulaşılması ve daha çok atığın geri dönüşüme ekonomiye kazandırılması planlanmaktadır. Bu doğrultuda, belediyelere hibe ve teknik destek sağlanarak Sıfır Atık Noktalarının artırılması amaçlanmaktadır.

Eğitim farkındalık çalışmaları

İl Müdürlüklerinin çalışanlarına yönetmelik çerçevesinde sıfır atık uygulaması konusunda bilgi vermek, iyi uygulamaları paylaşmak, yol göstermek, sorunlara bölgesel çözümler bulmak, performans göstergelerini izlemek amacıyla Ankara, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Bursa, Karaman, Samsun, Muğla illeriyle istişare toplantıları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 81 ilimiz için hizmet içi eğitimi düzenlenmiştir. Sıfır Atık uygulamaları kapsamında 2017 yılından 2023 yılı sonuna kadar Bakanlığımız, il müdürlüklerimiz ve sektör temsilcileri tarafından 20 milyonun üzerinde kişiye eğitim verilmiştir.

Web Sitesi ve Sosyal Medya Çalışmaları

Sıfır Atık uygulamasının yaygınlaştırılması ve halkımızın her kesiminin bu vizyonun bir parçası olabilmesi için bilgilendirici, yönlendirici ve farkındalık oluşturmaya yönelik web sitesi ve sosyal medya paylaşımlarının yapılması gerekmektedir. Sıfır Atık Web sitesinde yayınlanacak materyaller hazırlanmıştır. Belediyelerin gerçekleştirmiş olduğu Sıfır Atık İyi Uygulama Örnekleri web sitesinde paylaşılmaktadır. Sosyal medya hesaplarından da projenin her daim gündemde tutulması, örnek alınması, yaşam standardı haline gelmesi ve bilgi aktarılmasına yönelik paylaşımlar hazırlanmakta ve günlük olarak yayınlanmaktadır.

Marmara Denizi Havzasındaki Noktasal ve Yayılı Kirlilik Kaynaklarının Önlenmesi ve İyi Çevresel Duruma Sahip Marmara'ya Ulaşılmasına Yönelik Çalışmalar

Söz konusu çalışmalar, Marmara Denizi Bütünleşik Stratejik Planında yer alan 9 adet stratejik amaç, bu amaçlara ait 18 hedef ve bu hedeflere ait 44 ana faaliyet altında 134 alt faaliyet çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Tüm faaliyetler ve alt faaliyetler için sorumlu ve ilgili kurumlar belirlenmiş olup; görev tanımlamaları yapılmıştır. Söz konusu alt faaliyetlere ilişkin belirlenen göstergeler 6 aylık dönemlerde izlenmekte olup, yıllık raporlama yapılarak ilerlemeler takip edilmektedir. 2023 yılı 2. dönem raporlamalarına göre 134 alt faaliyetin 106 tanesi tamamlanmış olup, 28 tanesine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Ayrıca, Marmara Denizi Havzasında atık su arıtma tesislerinin ileri arıtmaya dönüştürülmesi, atık su arıtma tesislerindeki kapasite artırımları ve/veya revizyonları için yapılması gereken ancak ilerleme kaydedilemeyen yatırımların finans kaynağının bulunmasına yönelik Bakanlığımızca yürütülen çalışmalar kapsamında Dünya Bankası ile bir dizi misyon toplantıları gerçekleştirilmiş, finans kaynağının kullanılabilmesi için tesislere ait bilgiler atık su altyapı yönetimlerinden temin edilmiş ve önceliklendirme çalışması yapılmıştır. Buna göre, etaplar halinde İLBANK A.Ş. Genel Müdürlüğü ile birlikte yürütülmesi planlanan projenin ilk etabının 2024 yılı ilk yarısında başlaması hedeflenmektedir.

Maden Atıkları Yönetim Uygulaması

2023 yılı sonu itibarıyla Türkiye genelinde 2.521 firmaya ait atık yönetim planı bilgisi sisteme girilmiştir. Ayrıca, faaliyetleri sonucu açığa çıkan inert atıkları depolamak üzere İl Müdürlüklerimize izin başvurusunda bulunan 1.609 maden işletmesine ait bilgiler sisteme girilmiştir.

Maden Atık Depolama Tesislerinin Uygulama Projelerinin İncelenmesi

2023 yılında inşaatı tamamlanan 8 toplamda 80 maden atığı bertaraf tesisi için “maden atığı depolama tesis onay belgesi” verilmiş ve bu tesislerin Bakanlığımıza çevre ve izin ve lisans müracaatı yapmaları sağlanmıştır.

ÇEVRESEL ETKİDEĞERLENDİRMESİ İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mevzuat Çalışmaları

Çevre İzin Ve Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 23.02.2023 tarihli ve 31630 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yürütülen Projeler

Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı

Üçer yıllık dönemler halinde yürütülen ve 11 enstitü ve 3 araştırma gemisinin dahil olduğu Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme (DEN-İZ) Programı ile 2023-2025 döneminde tüm denizlerimizde toplam 425 istasyonda kirlilik ve kalite izlenmektedir. Program kapsamında izleme sonucunda elde edilen bulgular düzenlenen sempozyum ve toplantılar ile kamuoyu ile paylaşılmakta ve raporlar ilgili kurum ve kuruluşlara iletilmektedir.

DEN-İZ 2023-2025 döneminde; mercan resifleri ve kollarijenlerin izlenmesi, sıfır kirlilik politikası kapsamında biyotadaki mikroplastiklerin izlenmesi, Açık Deniz İzleme Programının geliştirilmesi ve biyoçeşitlilik ve kirleticiler verilerini bir arada değerlendirme aracının programda kullanılması, pilot bir alanda deniz suyunda Farmasötiklerin ve Endokrin Bozucuların izlenmesi çalışmaları yürütülmüştür.

Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) FAZ II Projesi

Proje ile Marmara Denizi'nin tüm alanı yerinde ölçümler ve su kolonu tarayıcısı ile Susurluk Havzası, İstanbul Boğazı, Marmara denizi sedimanında olmak üzere tüm bölgede detaylı araştırmalar yapılmıştır. Proje kapsamında Marmara Denizi Dijital İkizi'nin ilk versiyonu oluşturulmuştur. Geliştirilen MARMOD Dijital İkizi Marmara'nın sağlığa kavuşma yollarını planlayarak, bilimsel olarak en yeni modelleri içeren, özgün ve milli bir karar destek aracıdır.

Marmara Dijital İkizi üç boyutlu model, veri ve karar destek araçlarının bütünüdür. Dijital İkize altlık olan; üç boyutlu modelde fiziksel model, biyojeokimyasal model ve üst trofik seviye modeli (ekosistem) çalışmaları tamamlanmıştır. Balıkçılık sektörü açısından senaryolar çalıştırılmış, aynı zamanda gerek noktasal kaynaklar gerekse yayılı kaynaklarda besin elementlerine yönelik yük azaltım eylem planı önerileri oluşturulmuştur. Dijital İkiz canlı bir yapıdır ve sürekli güncel verilerle beslenmesi gerekmektedir. Dijital ikiz çalışmalarının devamlılığını sağlayacak olan MARMOD Faz III aşamasının gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarının Kurulması ve Bakım-Onarım Projesi

Proje ile mevcut istasyonların bakım, onarım ve kalibrasyonu işi kapsamında yüklenicilere hakediş ödemeleri yapılmıştır. İhtiyaç duyulan yerlere yeni hava kalitesi izleme istasyonu kurulumu, yer seçim kriterlerine uymayan mevcut istasyonların yer değişimlerinin yapılması, ilave parametre eklenmesi, deformasyon sorunu olan kabinler

ile yetersiz ekipmanların yenilenmesi ve sarf-yedek malzeme alımı iş ve işlemleri de bu projeye yürütülmektedir.

Mobil Emisyon Laboratuvarı Modernizasyonu Projesi

Mobil Emisyon Laboratuvarı'nda bulunan mevcut cihazların artık ihtiyaca cevap verememesi nedeniyle yenilenmesi gerektiğinden, bu yenileme kapsamında bir adet yanma gazı cihazı, bir adet izokinetik numune alma cihazına ve bu cihazların ekipmanlarına (prob, şartlandırma ünitesi, pitot tüpü v.b.) ihtiyaç duyulmuş ve söz konusu cihazların ihalesi 01.08.2023 tarihinde yapılmıştır.

Çevre İzin ve Lisans İle ÇED Uygulamalarında Faaliyetlerin Sınıflandırması Projesi

Proje ile ÇED Yönetmeliği eklerinde verilen sektör sınıflandırmalarının mevcut ihtiyaçlar çerçevesinde güncellenmesine yönelik öneri geliştirilmesi ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Yeterlik Belgesi Tebliği'nin mevcut çıktılar çerçevesinde güncelleştirilmesi ile her sektör için rapor hazırlayacak ÇED Yeterlik Belgesi sahibi kurum/kuruluşların kurumsal kapasitelerinin tariflenerek, çalışacak konu bazında ihtisaslaşmalarının sağlanması amaçlanmaktadır. ÇED Başvuru Dosyasının Bakanlık/Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğüne sunumunda sağlanması gereken proje personeli meslek disiplinlerine ilişkin taslak liste oluşturulmuştur.

Ulusal Çevre Bilgi Sistemi ve Alt Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesi Hizmet Alımı İşi

Atık Yönetim Uygulaması Modülü: Atığın üretildiği noktadan geri kazanım/bertaraf edildiği aşamaya kadarki serüveninin beyan, bildirim ve izleme sistemleriyle anlık takibi yapılmakta olup, sürecin tüm atık gruplarını kapsayacak şekilde genişletilmesinde ihtiyaç duyulan yazılım geliştirme çalışmasının yapılması amaçlanmaktadır. 2022 yılında tamamlanan Atık İzleme Gösterge Paneli ve Uygulama Analiz Çalışması sonrasında 2023 yılı içerisinde yazılım geliştirme çalışmaları yürütülmüştür.

e-ÇED Uygulaması Modülü: Projenin amacı e-ÇED Sistemin yeniden yazılması ile analiz çalışmasında tespit edilen eksikliklerin giderilmesi, sistem için gerekli olan uygulamalara entegrasyonun sağlanması, proje bazlı kayıt sisteminin oluşturulması ile proje için süregelen zaman içerisinde verilen tüm kararların sistemde proje numarası altında bir arada görülebilmesi ve bu kararlar sonucunda projenin son durumuna ait alan bilgileri, kapasite bilgileri, aktif/pasif durumu, Raporlarının içerisinde projelerin değerlendirilmesi sürecinde elde edilen etki alanındaki çevresel verilerin ve projeden kaynaklanacak toplam kirlilik yüklerinin sayısallaştırılarak künye bilgisine işlenmesi ve bunun sonucunda ÇED Karar/görüşlerine dayalı proje verilerinden oluşan Türkiye genelinde coğrafi veri haritalarının oluşturulması amacıyla e-ÇED ve e-ÇED Aktarım Sistemlerinin birleştirilerek Entegre Çevre Bilgi Sistemleri uygulamasının altında ÇED Süreci Yönetim Sistemi yazılması amaçlanmıştır. 2023 yılı içerisinde yazılım geliştirme çalışmaları yürütülmüştür.

Türkiye Çevre Etiketli Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi

Proje ile cam ürünleri, deterjanlar (çamaşır deterjanı ve bulaşık makinası deterjanı), mobilya, sert yüzey temizleyiciler, doğal taş, yatak, kişisel hijyen ve ıslak mendil olmak üzere 9 ürün grubu için TS EN ISO14044 standardına uygun olarak yaşam döngüsü

değerlendirmesi yapılarak ulusal çevre etiketi kriterlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Proje 30.12.2023 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

Türkiye Çevre Etiket Sisteminin Yaygınlaştırılması ve Güçlendirilmesi Projesi

Proje kapsamında; Türkiye Çevre Etiket Sisteminin daha etkin ve verimli çalışmasını sağlamak amacı ile tanıtım organizasyonları gerçekleştirilecektir. Tanıtım organizasyonları çeşitli sosyal medya hesaplarının kurulması, geleneksel medya yöntemlerinin kullanılması ve tanıtım materyallerinin oluşturulmasını kapsamaktadır. Proje kapsamında, boya-vernik ve banyo armatürleri ürün gruplarında çevre etiketi kriterleri belirlenecek ve Türkiye Çevre Etiket Sistemi'nin yaygınlaştırılması ve daha da güçlendirilmesi sağlanacaktır.

Temel Faaliyetler

ÇED Faaliyetleri

2023 yılı sektörlere göre ÇED karar sayıları aşağıda verilen tablodaki gibidir.

Tablo 25. 2023 Yılı ÇED Karar Sayıları

Sektör Adı	ÇED Olumlu Karar Sayısı	ÇED Gerekli Değildir Karar Sayısı	Toplam ÇED Karar Sayısı
Petrol-Madencilik	84	1.265	1.349
Sanayi	42	621	663
Atık-Kimya	61	359	420
Tarım-Gıda	48	589	637
Enerji	237	1.013	1.250
Ulaşım-Kıyı	29	94	123
Turizm-Konut	10	283	293
Toplam	511	4.224	4.735

01.01.2023-31.12.2023 tarihleri arasında EK-1 kapsamında 511, EK-2 kapsamında 4.224 olmak üzere; Toplam: 4.735 proje değerlendirilmiştir.

2023 yılında 27 yönetim planının SÇD süreci tamamlanmıştır. 13 yönetim planının ise SÇD süreci devam etmektedir.

Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

2023 yılında toplam 4636 adet Geçici Faaliyet Belgesi (GFB), 6617 adet Çevre İzin ve Lisans Belgesi verilmiş olup, ek kapsamına göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 26. 2023 yılı Geçici Faaliyet Belgesi, Çevre İzni/Çevre İzin ve Lisans Belgesi Sayıları

Geçici Faaliyet Belgesi			Çevre İzin/Lisans Belgesi		
EK-1	EK-2	Toplam	EK-1	EK-2	Toplam
529	4.107	4.636	685	5.932	6.617

İthalat ve İhracat İzinleri

2023 yılında ithalat ve ihracat izinleri çalışmaları kapsamında verilen belge sayıları aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 27. 2023 Yılı İthalat ve İhracat İzinleri Sayıları

Düzenlenen Belge Adı	Belge Sayısı
Metal Hurda İthalatçı Belgesi	120
Transit Geçiş İzni	38
Pil ve Akümülatör İthalat Ön İzin Onayı	1.516
Katı Yakıt İthalatçısı Kayıt Belgesi	154
Katı Yakıt İthalatçısı Muafiyet İzni	10
Petrol Koku Kullanma İzin Belgesi	31
Yüksek Kükürtlü Petrolkoku Tahsisatı	59
Yüksek Kükürtlü Taşkömürü Tahsisatı	13
Yüksek Uçuculu Taşkömürü Tahsisatı	8
Yerli Petrol Koku Uygunluk Belgesi	22
Tehlikeli Atık İhracat İzni	6
Tehlikesiz Atık İhracat İzni	1.370
Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi	327

Çevre Referans Laboratuvarı Faaliyetleri

2023 yılında 954'ü su/atık su, 90'ı kömür, 39'u pirina, 22'si atık, 1'i toprak/arıtma çamuru/sediment, 15'i atık yağ, 14'ü hava, 5'i baca gazı ve 36'sı yeterlilik/karşılaştırma testi numunesi olmak üzere toplam 1.176 numunede 13.301 parametrenin analizi tamamlanmıştır. 4 adet tam donanımlı Mobil Su ve Atık Su Analiz Laboratuvarı aracı ile göl, dere, akarsu ve tesislerde yerinde ölçüm, izleme ve denetim çalışmaları sürdürülmektedir.

Laboratuvar analizlerinin en önemli basamağı olan numune alma işleminin belirli teknik eğitime sahip kişilerce yapılması ilkesi gereğince; özel ve kamuya ait çevre laboratuvarlarına "Su, Atık Su, Toprak, Arıtma Çamuru, Katı Atık, Atık Yağ ve İzolasyon Sıvılarından Numune Alma Eğitimleri" verilmekte, sınavda başarılı olan katılımcılar sertifikalandırılmaktadır. 31 Temmuz-04 Ağustos 2023 tarihleri arasında düzenlenen eğitimlere 267 kişi katılım sağlamıştır.

Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarı Yeterlik Çalışmaları

2023 yılı itibari ile ülke genelinde toplam 233 adet çevre laboratuvarı yetkilendirilmiştir. Yetkilendirilen laboratuvarlar Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarları Yeterlik Yönetmeliği kapsamında haberli, habersiz ve yılda iki kez düzenlenen yeterlilik testleri ile uzaktan denetlenmektedir.

Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı

2023 yılında Ergene, Gediz, Küçük Menderes, Bakırçay, Sakarya, Susurluk ve Yeşilirmak Havzalarında yürütülen Evsel ve Endüstriyel Kirlilik İzleme Programı ile söz konusu havzalarda 110 noktada mevsimsel izleme çalışmaları yapılmıştır.

Hava Kalitesi İzleme Faaliyetleri

2023 yıl sonu itibari ile toplam hava kalitesi izleme istasyonu sayısı 380'e çıkarılmıştır. Hava kalitesi izleme istasyonlarında ölçülen tüm verilere www.havaizleme.gov.tr web adresinden, geçmiş dönemler itibari ile ulaşma ve ölçüm sonuçlarını mevzuatta verilen sınır değerleri ve aşım eşikleri ile karşılaştırma imkânı tüm kamuoyuna açıktır. 4 adet mobil hava kalitesi ölçüm aracı ile kirliliğin yoğun olduğu illerde hava kirliliği sorununun yerinde tespit edilmesi hizmetleri verilmektedir.

Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri (SEÖS) ve Emisyon Ölçüm Faaliyetleri

Türkiye genelinde yaklaşık 388 adet sanayi tesisine ait 771 adet bacada sürekli izleme sistemleri kurulmuş olup ölçüm verileri, Bakanlığımızca 7/24 çevrimiçi (online) olarak izlenmektedir.

"Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarları Yeterlik Yönetmeliği" kapsamında çevre sektöründe faaliyet gösteren özel ve kamuya ait Çevre Laboratuvarlarının emisyon- emisyon deney sorumluları ile sahada ölçüm gerçekleştirecek teknik personele yönelik olarak Emisyon-İmisyon Ölçümleri, Ölçüm ve Numune Alma Eğitimi 07-09.08.2023 tarihleri arasında 196 katılımcı ile Emisyon-İmisyon Ölçümleri Raporlama Personeli Eğitimi 10-14.08.2023 tarihleri arasında 166 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'de Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Sisteminin Oluşturulması Çalışmaları

KSTK; endüstriyel tesislerden kaynaklanan kirleticilerin hava, su, toprak gibi alıcı ortamlara bırakılmasına ve kirleticiler ile atıkların arıtma, işleme vb. faaliyetler için taşınmasına ilişkin bilgileri içeren ve düzenli aralıklarla raporlanan envanterin uluslararası tanımıdır. KSTK sisteminin daha iyi anlaşılması için kılavuz doküman ve broşürler ile Ulusal KSTK web Sitesi <http://www.kstk.gov.tr/> hazırlanmıştır.

Atık Yönetim Uygulaması

Sağlıklı bir atık envanteri oluşturmak ve atıkların kaynağından başlamak üzere atık işleme tesislerine kadar çevrimiçi olarak (anlık verilerle) izlenmesi ve denetlenmesi amacıyla hazırlanan çevrimiçi Atık Yönetim Uygulaması başarıyla sürdürülmektedir. İthal edilen plastik atıklar gümrük işlemlerinden sonra atık işleme tesisine gönderimindeki taşıma süreci MoTAT ile izlenmeye devam edilmektedir.

Atık Beyan Sistemine Denetim Kabiliyetinin Kazandırılması ve Atık Yönetiminin İyileştirilmesi Projesi (ABSİS) kapsamında Atık Yönetim Uygulaması/Atık Beyan Sistemine eklenen atık üretim faktörleri ile belirlenen 13 sektörün atık ABSİS Uygulaması üzerinden alınmaya devam edilmektedir.

Çevresel Göstergeler

"Çevresel Göstergeler 2023" kitapçığı 16 başlık ve 100 gösterge içerecek şekilde hazırlanmıştır. Çevresel Göstergeler Kitapçığı, Bakanlık web sitesinden yayınlanmakta ve kamu kurum/kuruluşları, üniversiteler, belediyeler, taşra teşkilatı, sivil toplum kuruluşları ve tüm halkın erişimine sunulmaktadır.

ÇED İzleme ve Denetimi Faaliyetleri

2023 yılında 26 tesiste ÇED İzleme Denetimi gerçekleştirilmiştir. Bu denetimler sonucu Çevre Kanunu'na aykırı faaliyette bulunan 1 tesise 293.188 TL idari para cezası uygulanmıştır.

2023 yılında Bakanlığımızca 53.713 tesise çevre denetimi gerçekleştirilmiştir. Bu denetimler sonucu Çevre Kanununa aykırı faaliyette bulunan 6659 tesise toplam 1.157.107.145,28 TL idari para cezası uygulanmış ve 386 faaliyet durdurulmuştur.

Karayolu Trafik Güvenliği Stratejisi ve Eylem Planı Çalışmaları-Egzoz Denetimleri

2012/16 sayılı "Karayolu Trafik Güvenliği Stratejisi ve Eylem Planı" konulu Başbakanlık Genelgesi kapsamında Bakanlığımız görev ve sorumluluğunda olan egzoz kirliliğine yönelik denetim çalışmaları ile ilgili İçişleri Bakanlığı ile koordineli çalışmalar yürütülmektedir.

Tablo 28. 2023 Yılı Egzoz Denetimleri

	Kesilen ceza sayısı	Ceza miktarları (TL)
2023	2.411	13.218.643

Çevre Denetimlerinin Planlanması

Bakanlığımızca gerçekleştirilen çevre denetimlerinin, çevresel riskler ve denetim altyapısı göz önünde bulundurularak planlanması büyük önem arz etmektedir. Bu amaçla 81 İl Müdürlüğümüz denetimlerini, risk değerlendirme yöntemi ile planlamaktadır.

Büyük Endüstriyel Kazalarla İlişkin Yürütülen Çalışmalar

Bakanlığımız Entegre Çevre Bilgi Sistemi altında çalışan BEKRA Bildirim Sistemi uygulamasının bakım, iyileştirme ve teknik destek çalışmaları 2023 yılında Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiştir. Büyük endüstriyel kaza riski taşıyan kuruluşların envanterinin tutulduğu bu sistemde 2023 yılı sonu itibarıyla 359 adet üst seviyeli, 295 adet alt seviyeli olmak üzere toplam 654 BEKRA kuruluşu kayıtlıdır.

Piyasa Gözetimi ve Denetimine İlişkin Yürütülen Çalışmalar

Bakanlık sorumluluğunda bulunan katı yakıt denetimleri Bakanlık taşra teşkilatı ile 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında yetki devri yapılmış kurum ve kuruluşlarca yapılmaktadır. Bu güne kadar katı yakıt denetimlerinin yapılması için, 17'si büyükşehir belediyesi olmak üzere toplam 164 adet belediye başkanlığına yetki devri yapılmıştır.

Sürekli Atıksu İzleme Çalışmaları (SAİS)

Ülke genelinde yüksek kapasiteli arıtma tesisleri çıkış suları 497 adet SAİS istasyonu ile 7/24 izlenmektedir. SAİS çalışmaları ile arıtma tesisi çıkış suları değerleri yükseldiğinde alarm durumları il müdürlüklerimize ulaşmakta, 7/24 teknolojik denetim yapılarak sınırı aşanlar için il müdürlüğünce yasal işlem yapılmaktadır. Marmara Bölgesi'nde yer alan tüm soğutma suyu tesisleri giriş ve çıkışlarında debi ve sıcaklık değerleri de Genelge ile

on-line takibimize alınmıştır, bu sayede Marmara Denizi'ne sıcaklık yönünden etkileri anlık verilerle değerlendirilmektedir.

Temiz Hava Merkezi Müdürlükleri Faaliyetleri

Türkiye'de hava kalitesi şu anda 380 istasyonda 7/24 izlenmektedir. Kamuoyunun hava kalitesi ile ilgili bilgiye ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla izleme sonuçlarını www.havaizleme.gov.tr internet adresinde yayımlamaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kamuoyunun konuyu daha iyi anlayabilmesi için, ulusal hava kalitesi indeksi (İyi, Orta, Hassas, Sağlıksız, Kötü, Tehlikeli şekilde şeklinde ifade edilerek) oluşturulmuştur. Ayrıca, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı ile halkın çevresel veriye erişim hakkını gözetmekte ve karar vericiler ile yetkili otoritelere en doğru, güvenilir ve temsiliyeti yüksek hava kalitesi verisini sağlama amacıyla çalışmalar sürdürülmektedir.

ÇÖLLEŞME VE EROZYONLA MÜCADELE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Yürütülen Projeler

Kurak ve Yarı Kurak Alanlarda Çalimsız Türlerle Karbon Yutak Alanı Uygulama Projesi (Kırşehir İli Boztepe İlçesi Malya Köyü)

Yeşil Kalkınma Hedefi ile Gelir Getirici ve İklim Değişikliğine Uyuma Yönelik Karbon Yutak Alanı Oluşturma Uygulama Projesi (Karaman İli Ayrancı İlçesi Divle Köyü)

Kurak ve yarı kurak alanlarda hızlı büyüyen; çalı ve çalimsız türlerle karbon yutak alanı oluşturma, doğadaki canlılara barınak, beslenme alanı oluşturma, toprağın doğal olarak düzenlenmesi ve korunması, atıl durumda olan toprakların yeşil kalkınma hedefleri doğrultusunda ekonomiye kazandırılması, iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak iklim değişikliğine uyuma yönelik yeni karbon yutak alanları oluşturmak amacıyla hayata geçirilen iki projede 2023 yılında bakım ve onarım faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

İklim Dostu Karbon Nötr Şehirler Kapsamında Yerleşim Yerlerindeki Mevcut Karbon Tutulum Envanterlerinin Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Yöntemleri Kullanılarak Belirlenmesi ve Raporlanması Projesi

Yapılan çalışma ile şehir merkezlerindeki ağaçlık alanların yüzde cinsinden kapladığı alanlar, bu alanlarda yıllık tutulan ton cinsinden karbon ve karbondioksit miktarları, ağaçların ortalama ömürleri boyunca tutmuş oldukları ton cinsinden karbon ve karbondioksit miktarları, tutulan karbon ve karbondioksit miktarlarının Amerikan Doları cinsinden maddi değerleri ülkemizdeki tüm il ve tüm ilçelerimiz için tablolar halinde belirlenmiş, yerleşim yerleri içerisindeki yutak alan envanterimiz ortaya konularak ülkemizin net sıfır hedefine ulaşması için çok değerli bir kaynak veri elde edilmiştir. Proje kapsamında 2023 yılında tüm illerimizin raporlama faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

İklim Değişikliğine Uyum Kapsamında Rüzgâr Erozyonuyla Mücadele Projesi: Konya-Karapınar (Hotamış Mevkii) Örneği Projesi

Kurak ve yarı kurak alanlarda, ivedilikle toprağın korunarak yerinde tutulması, toprak ıslahı, biyokütlenin artırılması, arazi bozulunun engellenmesi, çölleşme ve erozyonun önüne geçilmesi amacıyla bitkilendirme esaslı çalışmaları yaygınlaştırmak, doğadaki canlılara barınak, beslenme alanı oluşturma, toprağın doğal olarak düzenlenmesi ve korunması, atıl durumda olan toprakların yeşil kalkınma hedefleri doğrultusunda ekonomiye kazandırılması, iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak iklim değişikliğine uyuma yönelik yeni karbon yutak alanları oluşturmak amacıyla hayata geçirilmiştir.

İklim Değişikliğine Uyum Kapsamında Rüzgâr Erozyonuyla Mücadele Projesi: Konya-Karapınar (Adakale Mevkii) Örneği Projesi

Kurak ve yarı kurak alanlarda, ivedilikle toprağın korunarak yerinde tutulması, toprak ıslahı, biyokütlenin artırılması, arazi bozulunun engellenmesi, çölleşme ve erozyonun önüne geçilmesi amacıyla bitkilendirme esaslı çalışmaları yaygınlaştırmak, doğadaki canlılara barınak, beslenme alanı oluşturma, toprağın doğal olarak düzenlenmesi ve korunması, atıl durumda olan toprakların yeşil kalkınma hedefleri doğrultusunda

ekonomiye kazandırılması, iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak iklim değişikliğine uyuma yönelik yeni karbon yutak alanları oluşturmak amacıyla hayata geçirilmiştir.

Kurak ve/veya Yarı Kurak Alanların Restorasyonunda Farklı Su Hasadı Tekniklerinin Etkinliğinin Belirlenmesi Projesi: Ankara Örneği

Ülkemizin %65'ini içeren kurak ve yarı kurak alanların sürdürülebilir yönetimi, sürdürülebilir arazi kullanımı ve bozulunun önlenmesi, iklim değişikliğinin etkilerini azaltma ve uyum stratejilerinin belirlenmesi aşamasında risk faktörlerinin tanımlanması, kırılganlıkların belirlenmesi, öncelikli müdahale alanlarının ortaya konulması ve bu yönde politikalar/faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için proje uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Rüzgâr Erozyonuyla Mücadele Projesi

Kuraklık ve çölleşme tehdidi altında olan alanlarda toprağın korunarak yerinde tutulması, toprak ıslahı, mera biyokütlesinin artırılması, arazi bozulunun engellenmesi, kuraklıkla mücadele kapsamında çölleşme ve erozyonun önüne geçilmesi amacı ile 'Kurak ve Yarı Kurak Alanlarda Rüzgâr Erozyonunu Önlemeye Yönelik Şeritlerin Tesis Edilmesi (Ankara/Polatlı) Projesi uygulanmaktadır. Proje kapsamında 2023 yılında arazide raporlama faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Farklı Orman Tipleri Ve Diğer Arazi Kullanımındaki Alanlarda Yüzeysel Akış Miktarı, Akış Katsayılarının Ve Toprak Kayıplarının Belirlenmesi (Kastamonu) Projesi

Orman örtüsünde meydana gelen gelişimin veya değişimin erozyon duyarlılığına ve erozyon miktarına etkisinin ortaya konulması erozyonla mücadelede önem arz etmektedir. Bu bağlamda ülkesel, bölgesel ve havza bazında toprak ve su kayıplarını değerlendirmek için kullanılan yaklaşımlardan birisi de yüzey akış parselleridir. Proje ile farklı kapalılıklarda yağışa bağlı olarak akış kat sayısının ve taşınan toprak miktarının ortaya konulmasına yönelik ölçüm ve değerlendirmeler devam etmektedir.

Ağaçlandırma, Erozyon Kontrolü, Kaya Düşmesi, Heyelan, Sel ve Çığ kontrol Projeleri

Aşağıda listesi verilen 15 adet ağaçlandırma, erozyon kontrolü, kaya düşmesi, heyelan, sel ve çığ kontrol projelerine 2023 yılı içinde başlanmış ve yılı içinde tamamlanmıştır. Söz konusu projeler doğal kaynakların korunması ve çölleşmeyle mücadeleye katkısı yanında getirdiği sonuçlar itibarıyla çeşitli afetler ve uygulamalar kaynaklı can ve mal kayıplarının önlenmesinde önemli katkılar sağlamaktadır.

Entegre Havza Rehabilitasyon Projeleri

Havza bütünlüğünü dikkate alarak; orman, mera, toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının sağlanması, çeşitli gelir getirici ve refah artırıcı faaliyetlerle yöredeki hayat kalitesinin ve gelir seviyesinin artırılarak tabii kaynaklar üzerindeki baskının hafifletilmesi, bozulan tabii dengenin rehabilite edilerek meydana gelen yada gelmesi muhtemel tabii afetlere karşı tedbirlerin alınması, iklim değişikliğinden kaynaklı küresel ısınmadan doğacak değişikliklere karşı uyum sağlanması, arazi tahribatının dengelenmesi, biyolojik çeşitliliğin geliştirilmesi ve toprak organik karbonun tutumunun

yükseltilmesi amaçları doğrultusunda entegre havza rehabilitasyon projeleri hazırlanmaktadır. Bu kapsamda aşağıda belirtilen 3 adet proje tamamlanmıştır:

- Kahramanmaraş İli Afşin İlçesi Entegre Havza Rehabilitasyon Projesi
- Kahramanmaraş İli Elbistan İlçesi Entegre Havza Rehabilitasyon Projesi
- Kayseri İli Erciyes Entegre Sel ve Erozyon Kontrolü Projesi

Temel Faaliyetler

Erozyon Kontrolü Faaliyetleri

Su ve Rüzgâr Erozyonu Erozyon İzleme Sistemleri

Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafi konum, iklim, topografya ve toprak şartları, ülkemizin erozyona karşı hassasiyetini artırmaktadır. Türkiye erozyonla mücadelede dünya liderleri arasında yer alan, orman alanını artıran ender ülkelerden biridir. Ülkemiz dünyada en fazla ağaçlandırma yapan ilk üç ülke arasında yer almasının yanı sıra çölleşme, arazi tahribatı ile mücadele ve tahribata uğramış alanların rehabilitasyonu konusunda önemli bir başarı ve deneyim elde etmiştir.

Dinamik Erozyon Modeli Ve İzleme Sistemi (DEMİS)

Bakanlık tarafından ülkemizde su erozyonu sonucu oluşan yıllık ortalama toprak kayıplarının ortaya konulması amacıyla Dinamik Erozyon Modeli ve İzleme Sistemi (DEMİS) yazılımı geliştirilmiştir. Arazi kullanımı açısından değerlendirildiğinde Türkiye'de yer değiştiren toprağın, yani erozyonun %53,66'sı mera, %38,71'i tarım alanlarında ve %4,17'si orman alanlarında meydana gelmektedir. 2023 yılı itibarıyla kullanılan modele ilişkin Erozyon Kaynaklı Toprak Kayıpları İzleme Sistemi kapsamında sistemin beş ana parametresinden olan "R" Yağışın Eroziv Etkisi Toprağın "C" Bitki Örtüsü Faktörü parametreleri güncellenerek sisteme bütünleşik hale getirilmiştir

Ulusal Dinamik Rüzgâr Erozyonu Modeli Ve İzleme Sistemi (UDREMİS)

Bakanlık bünyesinde ulusal ölçekte ve gerektiğinde farklı havza boyutlarında rüzgâr erozyonu durumunun da ortaya konulabilmesi gayesiyle rüzgâr erozyonu izleme sistemi olan Ulusal Dinamik Rüzgâr Erozyonu Modeli İzleme Sistemi (UDREMİS) kurulmuştur. Kullanılan modele ilişkin tüm parametreler sisteme bütünleşik hale getirilmiştir.

İzleme sistemlerinin güncellenmesi amacıyla Erozyon Kaynaklı Toprak Kayıpları İzleme Sisteminin güncellemesi, ölçümlene ve validasyon işlemlerinin sürdürülmesi, erozyonla mücadele konusunda veri tabanının güçlü, sağlıklı ve sürdürülebilir şekilde geliştirilmesi amacıyla "Erozyon Kaynaklı Toprak Kayıpları İzleme Sistemini WEB Tabanlı Yazılım Güncellemesi" projesi ve "Erozyona Duyarlı Alanların Mekânsal Olarak Değerlendirilmesi" projesi gerçekleştirilmiştir.

Birim Fiyat Tespit Çalışmaları

2023 yılı Birim Fiyat Tespit Çalışmaları tamamlanarak basılı ve elektronik olarak web ortamında yayınlanmıştır. 2023 yılı Ağustos ayı itibarıyla değişen güncel fiyatlar doğrultusunda birim fiyatlar revize edilip yeniden hazırlanarak yayınlanmıştır.

Uygulama Projesi Öncesi Arazi Etütleri

2023 yılında 24 adet arazi etüt çalışması yapılmıştır. Ayrıca Isparta Davraz, Erzurum Palandöken ve Bursa Uludağ olmak üzere 3 adet kayak merkezi için Potansiyel Çığ Başlama Bölgeleri Haritası hazırlanmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı için 21 İlde 649 adet pafta üzerinden “Potansiyel Çığ başlama Bölgeleri Haritaları” yapıp teslim edilmiştir.

MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mevzuat Çalışmaları

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 11/5/2023 tarihli ve 32187 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yürütülen Projeler

Türkiye Mekânsal Strateji Planının Hazırlanması Projesi

“Yeşil Kalkınma Devrimi” ve “Net Sıfır Emisyon” hedefi doğrultusunda sürdürülebilir kalkınma, yatırımların Ülkemizin tüm bölgelerine dağıtılarak toplumsal refahın geliştirilmesi, her türlü arazi kullanımının doğa ile uyumunun sağlanması ve ulusal iklim değişikliği politikalarının etkin bir şekilde uygulanması amacıyla hazırlanan Türkiye Mekânsal Strateji Planı çalışmaları 2023 yılı içerisinde tamamlanmıştır.

Mücvir Alan Bilgi Sisteminin Oluşturulması Projesi

Proje ile Bakanlığın kendi içinde ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile mücvir alan sınırı verilerinin paylaşımı sağlanarak birlikte çalışabilirliğin, etkinlik ve şeffaflığın sağlanması amaçlanmıştır. Proje kapsamında Bakanlığımız arşivinde bulunan mücvir alan verileri Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) standartlarında veri işçiliği ile sayısallaştırılarak ortak bir veri tabanına aktarılmıştır. Böylelikle ATLAS başta olmak üzere yeni teknolojik hizmet sunumlarında yer alması ile kamunun verimliliği, etkinliği, şeffaflığı ve hesap verebilirliği ilkeleri çerçevesinde mücvir alan verileri bütüncül olarak servis edilebilecektir.

İmar Planlarının Sayısallaştırılması Yoluyla Coğrafi Veri Üretimi Projesi

2021 yılında başlanan projede mevcut durum ve ihtiyaç analizi tamamlanarak 2022 yılında coğrafi veri üretimine başlanmış, 2023 yılında da devam etmiştir. 2023 yılında söz konusu projeye ilişkin TÜRSAT Uydu Haberleşme Kablo TV İşletme A.Ş. ile çalışmıştır. Projenin temel amacı; Bakanlık arşivinin 2011 yılı dâhil olmak üzere işin başlangıcına kadar onaylanan imar planlarının sayısallaştırılma, entegrasyonu ve elde edilecek coğrafi verilerin TUCBS standartlarında, coğrafi veri servislerini ve meta verilerini UCVP ile paylaşılabilmesi için E-Plan Otomasyon sistemine girilmesi; aynı zamanda, onaylı imar planları ve söz konusu planların ilgili dosyalarında yer alan ilgili evraklarının sınıflandırılarak E-Plan Otomasyon Sistemine aktarılması suretiyle veri girişi sağlanarak sayısallaştırılmasıdır.

İstanbul Uluslararası Finans Merkezi Projesi

İstanbul Finans Merkezi alanında inşa faaliyetler sürdürülmekte olup, 2023 Aralık ayı itibarıyla % 95’i gerçekleştirilmiştir. Cumhurbaşkanımızın katılımıyla İstanbul Finans Merkezi Bankalar Etabının 17.04.2023 tarihinde gerçekleştirilen törenle açılışı yapılmıştır.

Mekânsal Planlama Sürecinde Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonu Oluşturma Kriterlerinin Belirlenmesi Projesi

Projede farklı fay türlerinin (doğrultu atımlı, ters ve normal faylar) en iyi gözlemlendiği

Sakarya, Van ve Afyonkarahisar illeri seçilmiş, bu illerdeki arazi çalışmaları gerçekleştirilerek, “Gelişme ve Sonuç Çalıştayı” düzenlenerek, proje tamamlanmıştır. Çalıştay sonucunda; yerleşim bölgelerinde/yerleşime açılması planlanan alanlarda doğrultu atımlı, normal ve ters faylarda kesin tanımlı ve yaklaşık tanımlı fay olmak üzere dört farklı “fay sakınım zonu oluşturma kriteri” belirlenmiştir. Ayrıca proje ile 1/1.000 ölçekte hazırlanacak aktif fay haritalarının “Yer Bilimsel Etüt Sistemi (YERBİS)” ile entegre edilerek kurum/kuruluşların kullanımına açılması da hedeflenmektedir.

Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sistemi (YERBİS) Uygulaması

Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sistemi (YERBİS) uygulaması, 81 İl müdürlüğü, belediyeler ve özel sektör, tarafından aktif olarak kullanılmaktadır. İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik/Mikrobölgeleme Etüt Raporu onay sürecine ilişkin tüm iş ve işlemler, kâğıt ortamının yanı sıra eş zamanlı olarak YERBİS uygulaması üzerinden de gerçekleştirilmektedir. Ayrıca afet tehlikelerinin belirlenmesi ve planlamada dikkate alınmasına ilişkin ihtiyaçlar doğrultusunda verilerin analiz edilebilmesi amacıyla “Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sisteminin Geliştirilmesi ve Afet Tehlikesi Belirleme Sürecinde Veri Analizi” projesi 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programına alınmış olup, projeye ilişkin ihale süreci tamamlanmıştır. YERBİS Uygulaması üzerinden yapılacak veri analizleri ile özellikle uygun yer seçimi çalışmalarında önemli bir karar destek sistemi olarak görev yapacak olan bu sistem aynı zamanda daha doğru ve hızlı karar alma mekanizmasını güçlendirecektir.

Yerleşim Alanlarını Etkileyen Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması Ve Fay Sakınım Zonlarının Belirlenmesi- Etap 1

Proje ile 5 ilimizde aktif fay zonları 1/1.000 ölçekte haritalanacak, fay sakınım zonları belirlenerek Yer Bilimsel Etüt Sistemi (YERBİS) üzerinden ilgili kurum/kuruluşların kullanımına açılacaktır. “Söz konusu projenin başarı ile tamamlanmasının ardından bu projenin devamı olarak önerilecek projeler ile etap etap aktif fayın yerleşim alanlarını etkilediği toplam 5 etapta 1/1.000 ölçekte aktif fay zonları haritalama ve fay sakınım zonları belirleme çalışmalarının tamamlanması hedeflenmektedir. Projeye ilişkin ihale süreci devam etmektedir.

Cumhurbaşkanlığı 11. Kalkınma Planı Kapsamında 81 İlde Örnek İmar Uygulamalarının Yapılması Projesi

Proje ile 2019-2023 dönemine ait Ülkemizde 81 ilde, 2019-2023 yılları arasında, hâlihazır harita ve imar planı yapımı işleri tamamlanan yerleşmelerde, 3194 sayılı İmar Kanun ve İlgili Yönetmeliklerine uygun, yöre halkının kabul edebileceği, adil, katılımcı, örnek imar uygulamaları yaparak, mülkiyet problemlerini minimuma indirmek, sonrasında Belediyeleri bu uygulamaların yapılmasına teşvik etmek için örnek imar uygulaması yapılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 2023 yılında Adana, Trabzon, Ardahan, Çankırı ve Bolu illerine dair örnek imar uygulama projelerinin çalışmalarına başlanılmıştır. 1.659 adet 1/1000 ve 302 adet 1/5000 ölçekli sayısal halihazır harita onaylanmıştır.

Temel Faaliyetler

Çevre Düzeni Planı Faaliyetleri

bölge planlarına, stratejik planlara ve kalkınma planlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen ve planlama bölgesi veya il düzeyinde olmak üzere, Kütahya ili dışında 80 ilimizi kapsayan 1/50.000 veya 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planları ilgili mevzuatı çerçevesinde onaylanmıştır. 2023 yılı sonu itibarıyla 106 adet çevre düzeni planı değişikliği onaylanmıştır.

Bütünleşik Kıyı Alanları Planlama Faaliyetleri

Kıyı alanları planlamasında Ülkemiz kıyılarının planlı gelişimini sağlamaya yönelik yapılan çalışmalarda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. 2023 yılında;

- Kıyı uzunluğu yaklaşık 146 km olan Kocaeli-Sakarya-Düzce İlleri Karadeniz Kıyıları Bütünleşik Kıyı Alanları Planı,
- Kıyı uzunluğu yaklaşık 410 km olan Zonguldak-Bartın-Kastamonu İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı,
- Kıyı uzunluğu yaklaşık 305 km olan Edirne-Tekirdağ-Kırklareli İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı,
- Kıyı uzunluğu yaklaşık 400 km olan Ordu-Giresun-Trabzon İlleri Bütünleşik Kıyı Alanları Planı Bakanlığımızca onaylanmıştır.

2023 yılı itibarıyla Ülkemiz kıyılarının %74'ünün Bütünleşik Kıyı Alanları Planlama çalışmaları (Strateji Belgeleri ve Planlar) tamamlanmıştır.

Mücvir Alan Faaliyetleri

2023 yılı içerisinde Bakanlığımıza belediyelerden iletilen 9 adet mücvir alan teklifinin 3 adedi incelenerek onaylanmış, 2 adedi İl İdare Kurulu olumsuz olduğu için reddedilmiş, 4 adedi ise eksikleri giderilmek üzere belediyesine bildirilmiştir.

Ayrıca 2023 yılında Bakanlığımız arşivinde bulunan mücvir alan verilerinin, Türkiye ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) standartlarına uygun şekilde sayısallaştırılması/dönüştürülmesi, öznitelik verilerinin hazırlanması, düzenlenmesi ve uyumlaştırılması ve ilgili paydaşlara sunulabilmesi amacıyla "Mücvir Alan Verilerinin Sayısallaştırılması ve Uyumlaştırılması Projesi" gerçekleştirilmiştir.

Kırsal Alan Faaliyetleri

AR-GE projeleri sonuçları doğrultusunda Düzce iline bağlı Gökçe, Aydınpınar, Çınarlı ve Ozanlar köyleri için kırsal dokunun, üretim faaliyetlerin ve kırsal peyzajın korunması, yöresel yapılaşma koşullarının ihtiyaçlar dâhilinde korunarak geliştirilmesi vizyonu ile kırsal yerleşimlerin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla örnek köy imar planları hazırlanmıştır. Ayrıca Köy Kanunu kapsamında belediyelerin mücvir alanlarında kalan köylerde ilgili idarelerince hazırlanan köy yerleşme planları incelenerek onaylanmaktadır.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremler Nedeniyle Köy ve Kırsal Yerleşim Alanları Yer Seçimi Çalışmaları

AFAD ve Bakanlığımızın ilgili birimlerince yerinde yapılan çalışma ve incelemeler neticesinde belirlenen köy/kırsal mahalle yerleşim alanlarına yönelik yerinde ve büro çalışmalarında fay hattına mesafesi, zeminin elverişliliği, yerleşim merkezine yakınlığı yönlerinden incelenerek söz konusu alanların mevcut bilgiler ve tespitler çerçevesinde köy ve kırsal yerleşim alanlarına yönelik yapılacak etüt/proje çalışmalarına esas olmak üzere iskân alanları olarak kullanılması için 10.04.2023 tarihli ve 32159 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme Ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun"un 2nci maddesinin 1nci fıkrası uyarınca iskân alanları belirlenmiş ve halen ihtiyaçlar doğrultusunda yeni yerler belirlenmesine ilişkin çalışmalar ayrıca devam etmektedir.

Adıyaman ve Gaziantep'te 121, Hatay'da 96, Kahramanmaraş'ta 292, Kilis'te 13, Malatya'da 135, Osmaniye'de 25, Şanlıurfa'da 15 ve Diyarbakır'da 3 adet olma üzere toplam 821 adet köy/kırsal/mahallenin yeni yer seçimi yapılarak Bakanlık Makamı Olur'u alınmıştır.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremlere Yönelik Eğitim Faaliyetleri

Türkiye Belediyeler Birliği ve Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) işbirliğinde, 11-20 Aralık 2023 tarihlerinde Japonya'nın Kobe ve Tokyo kentlerinde düzenlenen "Yeniden İnşa Planlaması" konulu teknik eğitime katılım sağlanmıştır. Eğitimin amacı, 1995 Büyük Hanshin ve 2011 Doğu Japonya Depremi ve Tsunamisi sonrası afet müdahalesi ve afet sonrası mekânsal planlama çalışmalarına ilişkin tecrübelerin paylaşılması, JICA koordinasyonunda saha çalışmaları, kurum ziyaretleri ve Türkiye'de afete duyarlı planlama yaklaşımlarının yaygınlaştırılmasına yönelik eylem planı hazırlama çalışmalarıdır. Eğitim sonucunda, Türkiye'de afet risklerinin azaltılması konusunda uygulanabilecek bir eylem planı hazırlanmıştır. Bu plan, kısa, orta ve uzun vadeli politikalar içermekte ve yeniden yapılanma planlamasının Türkiye'nin mekânsal planlama sistemine entegre edilmesini, eğitim müfredatı hazırlanmasını, teknik çalışmaları ve afete dirençli kentsel altyapıların geliştirilmesini kapsamaktadır. Raporda, Türkiye'de kentlerin afetlere dirençli hale getirilmesi ve afet bölgelerinin sosyo-mekânsal gelişiminin yeniden sağlanması amacıyla "Türkiye Ulusal Yeniden Yapılanma ve Planlama Ajansı" adında bağımsız bir kurumun kurulmasının faydalı olacağı vurgulanmıştır. Bu yaklaşım, Japonya'daki uygulamalardan esinlenerek, kentsel planlamanın afet risklerine yönelik tedbirleri içerecek şekilde geliştirilmesini amaçlamaktadır.

2020 Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (BM Habitat)

2023 yılında düzenlenen BM-Habitat 2. Asamblesi'ne Bakanlığımızdan bir heyetle katılım sağlayarak müzakerelere katkı verilmiş, Ülkemizin BM-Habitat İcra Kurulu üyeliğinin uzatılması sağlanmıştır.

BM-Habitat tarafından küresel çapta her yıl dünyada bir şehrin ev sahipliğinde gerçekleştirilen "Dünya Habitat Günü" etkinliğinin 2022 yılında Balıkesir şehrinde

gerçekleştirilmesinin ardından 2023 yılında da “Dünya Şehirler Günü” kutlamasına Üsküdar Belediyesi küresel ev sahipliği yapmaktadır. Kutlamalar kapsamında İstanbul’da Sayın Emine Erdoğan’ın öncülüğünde kurulan BM Sıfır Atık Danışma Kurulu’nun da toplantısı gerçekleştirilmektedir.

İmar Planlama Faaliyetleri

2023 yılında tesis edilen faaliyetler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 29. 2023 Yılında Tesis Edilen Faaliyetler

Kapsam	Onay Sayısı
6306 sayılı kanun kapsamında	265
Enerji Santralleri	122
Kamu Tesis Alanları	113
Millet Bahçesi	6
TOKİ	5
Özel Teklifler	8
Gecekondu Önleme	1
7452/126 CB Kararnamesi	5
İskân	29
Diğer	10
Toplam	564

İmar Planlama Faaliyetleri kapsamında toplam 9.564 hektar alan içerisinde plan onama işlemleri gerçekleştirilmiştir. İmar planları içerisinde 2.359 hektarlık alan sosyal donatı alanı olarak planlanmış olup, %71.51 açık ve yeşil alan kullanımına ayrılmıştır.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremlere Yönelik Gerçekleştirilen İmar Planı Faaliyetleri

Ülkemizde 06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremler dolayısıyla 05.04.2023 tarih ve 7452 sayılı Kanun ile dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afetten etkilenenlerin geçici veya kesin iskân alanlarını re'sen belirlemeye ve imar planlarını onaylamaya Bakanlığımız yetkilendirilmiştir. 7452 sayılı kanun kapsamında 16 ilde toplam 291 iskân alanı ilan edilmiş olup imar planlama çalışmaları devam etmektedir.

Kıyı Alanları Planlama Faaliyetleri

3621 Sayılı Kıyı Kanununa tabi alanlarda yapılacak kıyı yapı ve tesislerine yönelik imar planı başvuruları; Kıyı Yapı ve Tesislerinde Plânlama ve Uygulama Sürecine İlişkin Tebliğ kapsamında ilgili Valilik tarafından (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) yapılmaktadır.

2023 yılı içinde, kıyıda yer alan yapı ve tesislere ilişkin 34 imar planının onay süreci tamamlanmış olup onay süreçleri halen devam etmekte olan 137 plan bulunmaktadır.

Kentsel Tasarım Proje Faaliyetleri

2023 yılında çalışmaları sürdürülen kentsel tasarım projeleri aşağıdaki gibidir:

- İstanbul Şişli Kaptanpaşa Kentsel Tasarım Projesi,
- İzmir Konak Umurbey Mahallesi Kentsel Tasarım Projesi,
- İstanbul Küçükçekmece Fatih Mahallesi Meydan ve Çevresi Kentsel Tasarım Projesi.

Millet Bahçeleri

2023 yılında; 2 milyon 346 bin 580 m² alanda 19 millet bahçesinin açılışı gerçekleştirilmiş olup; 3 milyon 803 bin 288 m² alanda 37 yeni Millet Bahçesi Bakanlığımız izleme sistemine alınmıştır. Toplamda; 81 ilde, 74 milyon 314 bin 336 m² alanda, 501 adet Millet Bahçesi çalışmaları sürdürülmüştür.

Yer Bilimsel Etüt Faaliyetleri

2023 yılında, gerek Bakanlığımızca gerekse diğer kamu kurum ve kuruluşları ile özel firmalar tarafından hazırlatılan Arazi Kullanımına Esas Jeolojik, İmar Planına Esas Jeolojik- Jeoteknik,/Mikrobölgeleme Etüt Raporlarından, 1.170 adet Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünce ve 2.279 adet İl Müdürlüklerince olmak üzere toplam 3.449 adet rapor incelenerek onaylanmıştır. Bakanlık tarafından 2023 yılında teknik şartnamesi hazırlanarak onaylanan imar planına esas mikrobölgeleme etüt raporları aşağıdaki gibidir:

- Adıyaman İli Merkez İlçesine Ait 6000 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Adıyaman İli Gölbaşı İlçesine Ait 710 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Gaziantep İli Merkez İlçesine Ait 13000 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Gaziantep İli İslahiye İlçesine Ait 1650 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Küçük Sanayi Sitesine Ait 459 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Türkoğlu İlçesi 1. Organize Sanayi Bölgesine Ait 266 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli 2. Organize Sanayi Bölgesine Ait 708 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Şanlıurfa İli Merkez İlçesine Ait 2386 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Gaziantep İli Nurdağı İlçesine Ait 1520 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Malatya İli Yeşilyurt İlçesine Ait 560 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Adana İli Merkez İlçesine Ait 1166 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Elbistan İlçesine Ait 3500 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu

- Malatya İli Darende–Zaviye 16 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Malatya İli Darende–Gökyar 16 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Gaziantep İli Araban İlçesine Ait 245 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Adıyaman İli Besni İlçesine Ait 770 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Afşin İlçesine Ait 3000 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Merkez İlçesine Ait 8300 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Gaziantep İli Yavuzeli İlçesine Ait 200 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Diyarbakır İli Merkez İlçesine Ait 3313 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Onikişubat İlçesi 10.5 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Göksun İlçesi 586 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Hatay İli Kırıkhan İlçesi 1026 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Pazarcık İlçesi Bölükçam Mahallesi 150 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Hatay İli Hassa İlçesi 653 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Göksun İlçesi Karaömer Mahallesi 176 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kilis İli Merkez İlçesi 1100 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Osmaniye İli Düziçi İlçesi Gümüş Köyü 3 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Osmaniye İli Düziçi İlçesi Karagedik Köyü 12 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Gaziantep İli İslahiye İlçesi Altınüzüm Mahallesi 1972 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Gaziantep İli İslahiye İlçesi Altınüzüm Mahallesi 2150 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Gaziantep İli Nurdağı İlçesi Hisar Köyü 27 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Türkoğlu İlçesi Ceceli Mahallesi 92 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Türkoğlu İlçesi Kadioğlu Çiftliği Mahallesi 60 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu

- Kahramanmaraş İli Türkoğlu İlçesi Çakılıhasanağa (Çakılıçullu) Mahallesi 80 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Türkoğlu İlçesi Beyoğlu Mahallesi 649 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kahramanmaraş İli Onikişubat İlçesi 74 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Hatay İli İskenderun İlçesi 2776 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Osmaniye İli Merez İlçesi Issızca Köyü 6 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu

Bakanlık tarafından incelenerek onaylanan bazı önemli projelere ait imar planına esas mikrobölgeleme etüt raporları:

- Balıkesir İli Gönen İlçesi Paşacıftlık Mahallesi 2033 Nolu Parseli Kapsayan 41.74 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Kırıkkale İli, Merkez İlçesi, Hacılar Mahallesi İçerisinde Yer Alan 11.13 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Balıkesir İli, Altıeyül İlçesi, Ayşebacı Mahallesi 2.73 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Bursa İli, İnegöl İlçesi, Kulaca Mahallesi 2.57 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Çanakkale İli, Merkez İlçesi, Sarıcaeli Mahallesi 4.59 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Ankara İli, Çankaya İlçesi, Beytepe Mahallesi 4.42 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Antalya İli, Muratpaşa İlçesi, Şirinyalı Mahallesi İçerisinde Yer Alan 0.28 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Muğla İli, Milas İlçesi, Kazıklı Mahallesi İçerisinde Yer Alan 62.82 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Zonguldak İli, Kilimli İlçesi, Çatalağzı Belediyesi Sınırlarında Kalan 404.59 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Konya İli, Selçuklu İlçesi, Çaltı Mahallesi İçerisinde Yer Alan, 43952 Ada 6 Parsel İle 42894 Ada 1 Ve 2 Parseli Kapsayan 14.25 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- İstanbul İli, Çatalca İlçesi 2260.10 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- İstanbul İli, Şişli İlçesi 1072.07 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- İstanbul İli, Sarıyer İlçesi 34.13 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- İstanbul İli, Çatalca İlçesi, Kuzey Marmara Otoyolu (3. Boğaz Köprüsü Dahil) Projesi Nakkaş - Başakşehir (Bağlantı Yolları Dahil) Kesimi 311.55 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu

- Yalova İli, Altınova İlçesi, Tavşanlı Belediyesi 4.83 Hektarlık Alanın Sahil Mahallesi İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Hatay İli, İskenderun İlçesi, Bitişik Mahallesi 39.83 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Aydın İli, Didim İlçesi, Fevzipaşa Mahallesi 34.28 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Ordu İli, Akkuş İlçesi, Kurtboğazı Mahallesi 22.24 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Muğla İli, Marmaris İlçesi, Çamlı Mahallesi 17.54 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Şanlıurfa İli, Merkez İlçelerinde Yaklaşık 2386 Hektarlık Alana Ait İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- Denizli İli, Sarayköy İlçesi, Tekke Mahallesi 109 Ada 14 ve 22 Parsel, Tekke Mahallesi 101 Ada 37 Parsel ile Kabaağaç Mahallesi 311,1047, 1049, 1053 ve 1054 Parselleri Kapsayan 9.79 Hektarlık Alanın GES ve RES Alanlarının İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu
- İzmir İli, Bergama İlçesi, Koyuneli Mahallesi 39.56 Hektarlık Alanın İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremlere Yönelik Yer Bilimsel Etüt Faaliyetleri

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin ertesi günü Kahramanmaraş, Adıyaman, Gaziantep, Adana, Kilis, Osmaniye, Şanlıurfa, Diyarbakır, Hatay ve Malatya İl ve İlçe merkezleri ile parsel ölçeğinde İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik / Mikrobölgeleme Etüt Raporlarının hazırlanmasına ilişkin çalışmalar Bakanlık personeline yürütülmüştür.

Deprem sonrasında yürütülen çalışmalar kapsamında toplamda 60.000 hektarlık alanda 106 adet İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporlarının teknik yönlendirmesi yapılmış olup, bu raporların 39 adedi onaylanmıştır. Ayrıca teknik yönlendirmesi yapılan 67 adet İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüdünün inceleme ve onay işlemleri devam etmektedir. 7452 sayılı “Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine dair Kanun” uyarınca yer seçimi yapılan alanın afet tehlikeleri büro ve arazi çalışmaları sonucunda belirlenmiştir. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri sonrasında Yapı İşleri Genel Müdürlüğü, Kentsel Dönüşüm Başkanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca iletilen talepler doğrultusunda toplamda 38.358 adet alanın yerleşime uygunluk değerlendirmelerine yönelik ön değerlendirmeler tamamlanmıştır.

Harita ve Emlak Faaliyetleri

2023 yılı içerisinde toplam 784 adet harita paftası üzerinde kıyı kenar çizgisi aktarım ve tespit işlemi onaylanmıştır. Ayrıca; 3194 sayılı İmar Kanunu Ek madde 8 ve İmar Planı Değişikliğine Dair Değer Artış Payı işlemleri sonucunda Türkiye genelinde kamuya kazandırılan değer artış payı miktarları belirleme çalışmaları yürütülmüştür. 3194 Sayılı İmar Kanununun 15 ve 16. Maddesi ile 18. Maddesine istinaden yapılan arazi ve arsa düzenlemesi kapsamında 150 adet imar uygulaması işlemi onaylanmıştır.

MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mevzuat Çalışmaları

Belgelendirme Hizmetleri Alanında Yapılan Mevzuat Çalışmaları

Yapı Mütahhitlerinin Sınıflandırılması ve Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelikte 14.11.2023 tarihli ve 32369 sayılı Resmi Gazete ile değişiklik yapılmıştır.

İmar Hizmetleri Alanında Yapılan Mevzuat Çalışmaları

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikler, 12.05.2023 tarih ve 32188 sayılı ve 12.08.2023 tarih ve 32277 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanmıştır.

Otopark Yönetmeliğinde yapılan değişiklik, 12.08.2023 tarihli ve 32277 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Mesleki Düzenleme Alanında Yapılan Mevzuat Çalışmaları

Plan Yapımını Yüklenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 20.09.2023 tarih ve 32315 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Özellik Arz Eden Binaların Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 01.12.2023 tarihli ve 32386 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapı Araştırmaları Alanında Yapılan Mevzuat Çalışmaları

Yaya Yolları ve Kaldırımların Tasarım Kuralları Hakkında Yönetmelik 07.11.2023 tarihli ve 32362 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup 01.07.2024 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Yürütülen Projeler

Yapı Malzemelerine İlişkin Ürün Güvenliğinin Sağlanması Projesi

Proje ile yaşanabilir şehirlerde güvenli yapılaşma için piyasaya güvenli yapı malzemelerinin arz edilmesini temin etmeye yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Binalarda Enerji Verimliliğinin Geliştirilmesi Projesi

Proje kapsamında öncelikle BEP-TR yazılımı ve TS-825 Isı Yalıtım Kuralları Standardı için gerekli iklim verilerinin güncellenmesi ve sürekli güncellemeyi mümkün kılacak yazılım için gerekli metodoloji ve algoritma için şartname ve protokol çalışmaları devam etmektedir.

Temel Faaliyetler

Yapı Malzemeleri Alanındaki Faaliyetler

Türkiye genelini kapsayacak şekilde her yıl Piyasa Gözetimi ve Denetimi Programı hazırlanmakta olup, bu programa göre Merkez ve 81 il teşkilatımızda yetkilendirilen

denetim personeli ile denetimler gerçekleştirilmektedir. Yıllık denetim programlarında, yapı malzemelerinin taşıdığı riskler göz önüne alınarak, her yıl denetim yapılacak ürün gruplarının çeşitliliğinin artırılması hedeflenmektedir.

2023 yılı içerisinde denetim personeli ihtiyacını karşılamak üzere 05-07 Aralık 2023 tarihlerinde iki grup altında “Piyasa Gözetimi ve Denetimi Personeli Belgelendirme Eğitimi” uzaktan erişim yöntemi ile düzenlenmiş olup, eğitim sonunda denetim personeli kimlik kartı almaya hak kazanan personel belirlenerek yetkilendirilmiştir.

2023 yılı sonuna kadar görevlendirilmiş onaylanmış kuruluş sayısı 31’e, uygunluk değerlendirme kuruluşu sayısı 11’e çıkmıştır. 2023 yılı içerisinde 7 adet kuruluşun başvurusu incelenmiş bunlardan biri görevlendirilmiş, görevli 3 kuruluşun denetimi gerçekleştirilmiş, bunların ve daha önceki tarihlerde denetlenen tüm kuruluşların düzenici-önleyici faaliyetlerinin takibi ve gerekli idari yaptırımların uygulanmasına ilişkin işlemler gerçekleştirilmiştir.

2023 yılında yapılan görevlendirme ile birlikte eğitim kuruluşları sayısı 6’ya çıkmış olup akustik uzman sayısı 2.074’e yükselmiştir.

Yapılarda kullanılan ve piyasaya arz edilen yapı malzemelerinin güvenli olmalarının sağlanması; malzemelerin ilgili standartlara uygunluğunun incelenmesi ile gerçekleştirilmektedir.

Tablo 30. 2023 Yılında Laboratuvar Deney Hizmetleri Alanı İle İlgili Veriler

	Sayı
Beton Deney Raporu Sayısı	646
Çelik Deney Raporu Sayısı	90
Agrega Deney Raporu Sayısı	1
Karot Deney Raporu Sayısı	1

Enerji Verimliliği Alanındaki Faaliyetler

Merkezi Isıtma ve Sıhhi Sıcak Su Sistemlerinde Isınma ve Sıhhi Sıcak Su Giderlerinin Paylaştırılmasına İlişkin Yönetmelik’i kapsamında başvuru yapan 184 adet şirkete “Yetkilendirilmiş Ölçüm Şirketi” Yetki belgesi verilmiştir.

Enerji Kimlik Belgesi Uzmanlarının Eğitim ve Denetimlerine Dair Tebliğ kapsamında enerji kimlik belgesi (EKB) düzenleyecek uzmanlara eğitim veren yetkilendirilmiş eğitici kuruluşlar tarafından eğitim verilen ve eğitim sonucu başarılı olan EKB Uzmanları ve firmaları BEP-TR yazılım programına tanımlanmaktadır. 2023 yılı sonu itibarı ile toplam 9.810 adet EKB Uzmanı BEP-TR 2 yazılım programında aktif halde yer almaktadır.

EKB Uzmanı eğiticisi olarak yetkilendirilen 283 kişi bulunmakla birlikte, Enerji Kimlik Belgesi Uzmanlarının Eğitim ve Denetimlerine Dair Tebliğ kapsamında 60 adet ilgili meslek odası ve Enerji Verimliliği Danışmanlık firmasına Eğitici Kuruluş yetkisi verilmiştir.

Binalar ile Yerleşmeler İçin Yeşil Sertifika Yönetmeliği kapsamında İstanbul Teknik Üniversitesi ve Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi eğitici kuruluş olarak yetkilendirilmiş olup, bu kuruluşlar tarafından eğitim verilen 253 adet Yeşil Sertifika Uzmanı (YESU) yetkilendirilmiştir.

Yapı Kooperatifleri Alanındaki Faaliyetler

2023 yılında yapı kooperatifleri çalışmaları kapsamında aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Tablo 31. 2023 Yılında Yapı Kooperatifi Alanı ile İlgili Veriler

	Sayı
Kuruluşu Yapılan Kooperatif Sayısı	2.188
Ana Sözleşme Değişikliği Sayısı	222
Katılım Sağlanan Genel Kurul Sayısı	13.576
Denetimi Sonuçlanan Kooperatif Sayısı	41
Verilen Görüş Sayısı	378

Belgelendirme Alanındaki Faaliyetler

2023 yılında belgelendirme çalışmaları kapsamında aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Tablo 32. 2023 Yılında Belgelendirme ile İlgili Veriler

	Sayı
Yurtdışı Müteahhitlik Belgesi Sayısı	37
Yurtdışı Geçici Müteahhitlik Belgesi Sayısı	78
Müteahhitlik Karnesi Sayısı	4
Yapı Müteahhidi Yetki Belgesi Numarası Sayısı	46.080
Yıkım Müteahhitliği Yetki Belge Grubu	307
Yapı Müteahhitliği Yetki Belge Grubu	28.104

Mesleki Düzenleme Alanındaki Faaliyetler

İmar Kanunu ve diğer kanunlar ile yapılması öngörülen her ölçekteki ve türdeki plânların hazırlanması, onaylanması, uygulanması ve denetlenmesine ilişkin iş ve işlemleri yürüten kamu kurumlarında görev yapan ve özel sektörde planlama bürolarında çalışan plan müelliflerinden gelen talepler üzerine Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi düzenlenmektedir. Ayrıca belgesi bulunan müelliflerin grup yükselme ve yenileme talepleri de komisyon tarafından değerlendirilmektedir. Bu kapsamda 2023 yılı içerisinde 633 adet belge başvurusu yapılmıştır. İmar Plan Yapımı Yeterlik Komisyonunca başvurulardan 21 adet için eksik belge, 2 adet için belge verilemez ve 609 adet başvuru için ise belge düzenleme kararı verilmiştir.

Bakanlıkça oluşturulan elektronik ortam üzerinden plan müelliflerine ait bilgilerin ve karekodun yer aldığı dijital belge (e-PYYB) 20/09/2023 tarihi itibarıyla vermeye başlanmıştır.

Bakanlığımızdaki iş süreçlerinin dijitalleşmesi ile ilgili çalışmalar da dikkate alınarak,

verimli ve yenilikçi iş anlayışı kapsamında E-Plan Otomasyon Sistemi üzerinden plan müelliflerine ait bilgilerin ve karekodun yer aldığı bir elektronik belge oluşturulması, sistemden bu belgenin verilmesi ile ilgili çalışmalarda son aşamaya gelinmiştir.

Özel Binalar Teknik Komisyonunca 2023 yılı içerisinde 1 kişiye (DTGUA-1 uzmanlık alanında), 1 kişiye (DTGUA-3 ve DTGUA-5 alanlarında), 1 kişiye (DTGUA-3, DTGUA-4 ve DTGUA-5 alanlarında) belge düzenlenmiştir. Özel Binalar Tasarım Gözetmenliği Belgesi alan kişi sayısı toplamda 38' e yükselirken bu 38 kişiye toplamda 62 adet uzmanlık alanı sınıfında tasarım gözetmenliği yetkisi verilmiştir.

İmar Alanındaki Faaliyetler

Bakanlık denetçi belgesini haiz denetim elemanları ile etkin ve imara aykırılıkların denetimlerin yapılabilmesi için imar denetçilerinin artırılmasına yönelik eğitimler sonucunda Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı olmak üzere mevcut denetçi sayısı 2.180 'e çıkarılmıştır.

İmar mevzuatı kapsamında görüş ve inceleme taleplerini içeren 14.000'in üzerinde dilekçe ve yazıya işlem yapılmıştır. 2023 yılı içerisinde Aydın, Balıkesir, Eskişehir, Ordu, Tekirdağ, Yalova illerine ait İmar Yönetmeliklerin ve Adana, Gaziantep illerine ait İmar Yönetmeliklerine Dair Değişikliklerin komisyonca değerlendirilmesi devam etmektedir.

Yapı Araştırmaları Alanındaki Faaliyetler

İnşaat sektöründe faaliyet gösteren sektör paydaşlarının daha ekolojik yapı ve yerleşmelere yönelmesi, sektör kapasitesinin ve istihdam olanaklarının artırılması, vatandaşların ekolojik, iklim duyarlı, enerji verimli, sürdürülebilir, çevre ve insan sağlığına duyarlı özelliklere sahip yapıları barınak ve çalışma mekanı olarak kullanabilmesi amacıyla, ahşap binalara yönelik mevzuat hazırlama çalışmaları yapılmıştır. Bu kapsamda ahşap binaların tasarım, hesap ve yapım esaslarına yönelik mevzuat hazırlanması amacıyla Orta Doğu Teknik Üniversitesi ile hizmet alım protokolü yürütülmüştür. Protokol sonucunda Üniversite tarafından hazırlanan mevzuat taslağı Bakanlığımıza sunulmuş olup, protokolün bir yıllık bakım aşaması devam etmektedir. Ayrıca hazırlanan yönetmelik taslağına gelen görüşler incelenerek görüş değerlendirme formu oluşturulmuş ve gelen görüşler doğrultusunda taslak üzerinde gerekli revizeler yapılmaktadır. Çalışma nihai halini aldıktan sonra yayımlanmak üzere Cumhurbaşkanlığına arz edilecektir.

04.05.2023 tarihli 2023/9 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle yürürlüğe giren Değişen İklimle Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033) kapsamında yer alan 4.3. nolu hedefinin 2023-2025 takvim aralığında ilgili eylemi olan "Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nde değişiklik yapılarak gri su kullanımının zorunlu hale getirileceği yapı kriterlerinin belirlenmesi" eyleminin yürütülmesine yönelik olarak çalışmalara başlanmıştır.

MİLLİ EMLAK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mevzuat Çalışmaları

Antalya Diploması Forumu Vakfı Kanununun geçici 1 inci maddesinde; Vakfın kuruluş merkezi olarak kullanılmak üzere Bakanlığımızca uygun görülen taşınmaz üzerinde Vakıf lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilmesine yönelik düzenlemelere yer verilmiş olup, bu Kanun 10.01.2023 tarihli ve 32069 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Uludağ Alanı Hakkında Kanun ile Uludağ Alanında bulunan Hazine taşınmazlarına ilişkin bir takım düzenlemeler yapılmış olup, bu Kanun 26/1/2023 tarihli ve 32085 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Türk Arkeoloji Ve Kültürel Miras Vakfı Kanununun geçici 1 inci maddesinde; Gaziantep ili Şahinbey ilçesi Bey Mahallesiindeki Hazine taşınmazı ile üzerinde bulunan Kendirli Gazi Kültür Merkezi üzerinde, Enstitü faaliyetlerinde kullanılmak üzere Vakıf lehine bedelsiz irtifak hakkı tesis edilmesine yönelik düzenlemelere yer verilmiş olup, bu Kanun 08.03.2023 tarihli ve 32126 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 10 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında; ilgili kanunları uyarınca orman sayılan yerler, Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin 30.04.2021 tarihi itibarıyla geldiği halde 09.06.2021 tarihi itibarıyla ödenmeyen kesin izin, kesin tahsis, kullandırma kararı, irtifak hakkı, kullanma izni ve kiralama işlemlerinden kaynaklanan bedeller ve hasılat/ticari kâr payları ile bu alacaklara ilişkin gecikme zammı, faiz gibi fer’ilerinin yapılandırılmasına yönelik düzenlemelere yer verilmiş olup, bu Kanun 12.03.2023 tarihli ve 32130 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Taşkömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanunda, Kanun kapsamında yapılan taksitli ödemelere yönelik bazı düzenlemelere yer verilmiş olup bu Kanun 0504.2023 tarihli ve 32154 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

117 sayılı Uludağ Alan Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Uludağ Alanında bulunan Hazine taşınmazlarına ilişkin bir takım düzenlemeler yapılmış olup, bu Kararname 26.01.2023 tarihli ve 32085 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

126 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 08.02.2023 tarihli ve 6785 sayılı Cumhurbaşkanı Kararıyla ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yer alan illerde yapılacak yerleşme ve yapılaşma çalışmalarına ilişkin olarak bazı düzenlemeler yapılmış olup bu Kararname 24.02.2023 tarihli ve 32114 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile Yönetmelik kapsamında yapılan ihalelerin ilanına ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ek 25 inci maddesi kapsamında bir yıldan uzun süreli kiraya verilen yerlerin kira bedellerine yönelik bazı düzenlemeler yapılmış olup bu Yönetmelik 01.04.2023 tarihli ve 32150 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

414 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliğ 10.03.2023 tarihli ve 32128 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ile 127 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Alımları, Alacakları ve Sosyal Tesislerine İlişkin Bazı Tedbirlerin Alınması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında; 06.02.2023 tarihinde yaşanan depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa İlleri ile Sivas ilinin Gürün İlçesindeki Hazine taşınmazlarına ilişkin olarak olağanüstü hal süresince sözleşmeye istinaden tahsil edilmesi gereken satış, ön izin, irtifak hakkı, kullanma izni, kira bedelleri, hasılat payları ve benzeri bedeller ile ecrimisillerin olağanüstü hal süresince ertelenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

18.04.2023 tarihli ve 32167 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 415 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği ile 9/3/2023 tarihli ve 7440 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 10 uncu maddesinin sekizinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

10.05.2023 tarihli ve 32186 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 416 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği ile 412 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliğinde değişiklik yapılmıştır.

07.07.2023 tarihli ve 32241 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 417 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği ile 244 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliğinde değişiklik yapılmıştır.

31.12.2023 tarihli ve 32416 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 418 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği ile 09.11.1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile 16.07.1984 tarihli ve 84/8345 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kamu konutlarının 2024 yılı aylık kira bedellerinin tespitine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Temel Faaliyetler

Hazine Taşınmaz Portföyü

Hazine taşınmazlarının tiplerine göre dağılımı ile Hazinenin özel mülkiyetinde olan taşınmazların cinslerine ve yıllarına göre dağılımı aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 33. Taşınmazların Tiplerine Göre Dağılımı

Taşınmazın Tipi	Sayısı	Toplam Adet İçindeki Payı(%)	Yüzölçümü (m ²)	Toplam Yüzölçümü İçindeki Payı
Tescilli	4.573.158	94,10	356.615.952.455	84,09
Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altında	185.249	3,81	61.671.169.615	14,54
İlişkili	101.325	2,08	5.822.727.216	1,37
Genel Toplam	4.859.732	100	424.109.849.286	100

Tablo 34. Hazinesin Özel Mülkiyetindeki Taşınmazların Cinslerine Göre Dağılımı

Taşınmaz Cins Adı	Sayısı	Adet Bazında Oranı (%)	Yüzölçümü (m ²)	Yüzölçümü Bazında Oranı (%)
Arazi	1.155.694	25,27	35.291.895.332	9,90
Arsa	597.562	13,07	59.049.505.949	16,56
Bağ-Bahçe	321.146	7,02	1.208.976.098	0,34
Bina	223.252	4,88	941.074.176	0,26
Kıyı ve Dolgu Alanları	713	0,02	5.322.304	0,00
Orman	533.047	11,66	234.566.649.026	65,78
Orta Malları	89.730	1,96	5.076.383.817	1,42
Su ve Su Ürünü Alanları	54.689	1,20	680.209.231	0,19
Tarihi ve Kültürel Alanlar	4.271	0,09	96.693.442	0,03
Tarla	1.571.838	34,37	18.475.247.952	5,18
Diğer	21.216	0,46	1.223.995.128	0,34
Genel Toplam	4.573.158	100,00	356.615.952.455	100,00

Tablo 35. Hazine Adına Tescilli Taşınmazların Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Adet	Yüzölçümü (m ²)	Önceki Yıla Göre Adet artış Oranı (%)	Önceki Yıla Göre Yüzölçümü Artış oranı (%)
2019	3.957.037	267.298.795.447	0,04	4,60
2020	4.121.681	272.391.856.893	4,16	1,91
2021	4.399.797	311.713.824.584	6,75	14,44
2022	4.597.451	321.904.548.558	4,49	3,27
2023	4.573.158	356.615.952.455	-0,53	10,78

Edinim Faaliyetleri

6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümleri Kapsamında Yapılan Satın Alma İşlemleri: 2023 yılında, 6183 sayılı Kanunun Geçici 8. maddesine göre 3 milyar 664 milyon TL bedelli 785 bin m² yüzölçümlü 348 adet taşınmaz vergi borcuna

mahsuben satın almaya konu edinilerek kamu idarelerine tahsis edilmiştir. Böylelikle, hem kamu hizmetleri için ihtiyaç duyulan taşınmazlar temin edilmiş hem de 3 milyar 664 milyon TL vergi alacağının tahsili sağlanmıştır.

Trampa İşlemleri:

2886 Sayılı Devlet İhale Kanununa veya 2942 Sayılı Kamulaştırma Kanununa Göre Yapılan Trampa İşlemleri: 2023 yılında belirtilen Kanunlar kapsamında toplam 7 milyar 353 milyon TL bedelli ve 1 milyon 900 bin m² yüzölçümlü 607 adet taşınmaz trampa yoluyla edinilmiştir

İdari Yoldan Tescil İşlemleri: Bakanlıkça kullanılan “İş Zekâsı” web yazılımından edinme sebebi “İdari Yoldan Tescil, İhâsâsen Tescil, Kayıt Dışı Kalmış Yerlerin Tescili” olan taşınmazlara ait raporlama yapılmıştır.

Tablo 36. Yıllara Göre İdari Yoldan Tescil İstatistiği

İdari Yoldan Tescil İstatistiği		
Yıl	Adet	Tescil Edilen Yüzölçümü (m ²)
2019	7.281	990.821.557,00
2020	7.978	328.309.104,28
2021	6.653	76.151.012,81
2022	8.102	962.014.262,35
2023	905	131.318.308,68

Yönetim Faaliyetleri

Tespit İşlemleri: Teknik iş ve işlemlerde koordinasyonu ve yıllar itibarıyla hazırlanacak plan ve program dâhilinde yapılacak tespit çalışmalarının koordinasyonu kapsamında Türkiye Genelinde 2019 – 2023 Yılları içerisinde yapılan taşınmaz tespitleri 3’er Aylık Dönemler halinde listelenmiştir.

Tablo 37. Yıllara Göre Tespit İstatistiği

Yıl	1. Çeyrek (Adet)	2. Çeyrek (Adet)	3. Çeyrek (Adet)	4. Çeyrek (Adet)	Toplam (Adet)
2019	66.005	63.303	68.259	51.445	249.012
2020	41.744	35.421	59.070	38.858	175.093
2021	45.701	45.781	57.331	57.094	205.907
2022	51.974	65.468	52.574	46.560	216.576
2023	62.706	82.564	103.923	89.442	338.635

Kiraya Verme İşlemleri

Tarım Arazilerinin Kullanıcılarına Kiralanması: . Uygulama kapsamında bugüne kadar 79 ilde 80.400 çiftçimize toplam 1,3 milyar m² yüzölçümlü Hazine taşınmazı arpa, buğday, yulaf, mısır, çeltik, ayçiçeği, narenciye bahçeleri, zeytinlik vb. amaçlarla kullanılmak üzere kullanıcılarına kiraya verilmiştir.

Ağaçlandırma Amaçlı Kiralamalar: 2023 yılında ceviz, badem, antepfıstığı, zeytin başta olmak üzere ağaçlandırma için 8.1 milyon m² hazine taşınmazı kiralanmıştır.

Tıbbi, Aromatik ve Süs Bitkilerini Yetiştirmek Amaçlı Kiralamalar: Hazine taşınmazları www.milliemlak.gov.tr adresinde yayımlanarak vatandaşlarımıza sunulmuş olup 32 ilimizde 3.6 milyon m² taşınmaz üzerinde kira sözleşmesi yapılmıştır.

Topraksız veya Yeterli Toprağı Olmayan Çiftçilere Tarımsal Üretim Yapılmak Amaçlı Kiralamalar: Tarım ve Orman Bakanlığı ile koordineli olarak yapılan çalışmalar sonucunda belirlenen Hazine taşınmazlarının tarımsal üretim yapılmak amacıyla kiraya verilmesine esas olmak üzere, 400 sayılı Milli Emlak Genel Tebliğinin 7 nci maddesine göre taşınmazların bulunduğu il, ilçe, belde, mahalle ve köyde 20 gün süreyle ilan edilmesi sağlanmış ve kiralama işlemleri gerçekleştirilmekte olup, 400 sayılı Milli Emlak Genel Tebliği kapsamında Hazineye ait taşınmazların tarımsal üretim yapılmak amacıyla 2023 yılında 5 milyon m² yüzölçümlü taşınmazların topraksız ve yeterli toprağı olmayan çiftçilere tarımsal üretim yapılmak üzere kira verilmek üzere ilana çıkarılmasına ilişkin işlemlere devam edilmiştir.

Tarımsal Üretim Yapan Kooperatiflere Sera ve Jeotermal Kaynaklı Teknolojik Seracılık Yapmak Da Dahil Tarımsal Amaçlı Kiralamalar: sera ve jeotermal kaynaklı teknolojik seracılık amaçlı tarımsal üretim yapmak üzere kiralama için, <http://www.milliemlak.gov.tr> ve ilgili İdarelerin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Emlak-Milli Emlak Müdürlüğü/İlçe Milli Emlak Müdürlüğü/Milli Emlak Şefliği) Web adreslerinde 2023 yılı için toplam 2.7 milyon m² yüzölçümlü Hazine taşınmazının kiralama işlemleri gerçekleştirilmiştir.

Ecrimisil İşlemleri

2023 yılında toplam 161.522 adet taşınmaz için ecrimisil ihbarnamesi düzenlenmiş olup 1 milyar 952 milyon TL ecrimisil geliri tahsil edilmiştir.

İrtifak Hakkı Tesisi, Kullanma İzni ve Ön İzin İşlemleri

Genel İrtifak Hakları İşlemleri: Genel irtifak haklarına ilişkin işlemler kapsamında 2023 yılında yapılan işlemlerin sektörler bazında dağılımını gösteren tablo aşağıdadır.

Tablo 38. Genel İrtifak Hakkı İşlemleri

İrtifak/Kullanma İzni Amacı	Taşınmaz Sayısı	Yüzölçümü (m ²)	İrtifak/Kullanma İzni Bedeli (TL)
Eğitim Amaçlı	13	60.176	6.688.900
Lisanssız Yenilenebilir Enerji Amaçlı	1.866	319.045.516	86.897.763
Sağlık Amaçlı	8	210.715	13.639.900
Sanayi Amaçlı	20	903.581	6.022.600
Sosyal Amaçlı	25	132.050	6.485.800
Tarım ve Hayvancılık Amaçlı	21	3.477.002	1.625.386
Turizm Amaçlı	38	671.110	8.988.236
Diğer	53	1.017.383	123.936.786
Toplam	2.044	325.517.533	254.285.371

Kıyı İşlemleri: Stratejik bir sanayi dalı olan tersane sektörünün desteklenmesi amacıyla 4706 sayılı Kanunun Ek 2'nci maddesi uyarınca; tersane, tekne imal ve çekek yeri yatırımı yapılmak amacıyla lehlerine irtifak hakkı tesis edilen ve/veya kullanma izni verilen

günümüze kadar toplam 99 adet sözleşmenin dönüşüm işlemi tamamlanarak kullanma izni/irtifak hakkı bedeli alınmaksızın yıllık hasılatın binde biri oranında hasılat payı karşılığında sözleşme süreleri 49 yıla çıkarılmıştır.

Benzer şekilde 4706 sayılı Kanunun Geçici 23'üncü maddesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere çıkarılan Kamu Taşınmazları Üzerindeki Turizm Yatırımlarının Sürelerinin Uzatılması ile Satışına İlişkin Yönetmelik uyarınca günümüze kadar toplam 15 adet yat limanının sözleşme süresi yararlanma bedeli ödenmesi karşılığında 49 yıl uzatılmıştır.

Tablo 39. Yıllara Göre Kıyı İşlemleri

Yıllar	Taşınmaz Sayısı	Yüzölçümü (m ²)	Bedeli (TL)
2019	83	3.143.092	33.872.875
2020	100	2.307.051	54.387.750
2021	84	5.058.934	24.530.816
2022	87	3.483.083	111.264.222
2023	76	2.727.381	127.087.565

Yatırım Teşvik Faaliyetleri: Ülkemizde yatırım ortamının iyileştirilmesi konusunda özel kesim yatırımlarının artırılması için teşvik tedbirleri yürürlüğe konulmuştur. Oluşturulan teşvik tedbirleri kapsamında yatırımcılara yatırımın en temel bileşenlerinden biri olan “arazi tahsisi desteği” Bakanlığımızca sağlanmaktadır. Yatırım teşvik tedbirleri kapsamında arazi tahsisi desteğinin nasıl ve ne şekilde uygulanacağı 4706 sayılı Kanunun Ek-3 Maddesi doğrultusunda düzenlenen “Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslar” kapsamında ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

Tablo 40. Teşvik Mevzuatı Kapsamında Ön İzin Verilen Taşınmazların Yıllar İtibariyle Dağılımı

Yıllar	Taşınmaz Sayısı	Yüzölçümü (m ²)	Yatırım Tutarı (TL)	İstihdam Sayısı
2019	28	1.874.992,53	315.326.132,50	1.476
2020	24	4.253.124,33	407.068.661,09	1.770
2021	25	1.653.656,49	455.028.255,00	1.888
2022	19	739.993,27	561.694.043,35	1.215
2023	23	2.983.115,93	1.579.422.474,35	969
Toplam	119	11.504.883	3.318.539.566,29	7.318

Yenilenebilir Enerji Üretimi: Tarımsal üretime uygun olmayan atıl 319 milyon m² Hazine taşınmazı güneş enerjisi ve rüzgâr enerjisi başta olmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretimi yapılması amacıyla ilana çıkarılmış ve www.milliemlak.gov.tr adresinde yayımlanmıştır.

Tarım ve Hayvancılık Yatırımları İşlemleri: 1,17 milyon m² yüzölçümlü 17 adet taşınmaz üzerinde toplam 825 bin TL bedelle irtifak hakkı ihale talimatı verilerek hayvancılık yatırımlarının yapılmasına imkân sağlanmıştır.

Son yıllarda tarım sektöründe önemli bir yere sahip olan ve insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyen ve üretimde kimyasal girdi kullanılmayan tarımsal üretim modeli organik tarımın ülkemizde de gelişmesini desteklemek amacıyla Hazine taşınmazları üzerinde irtifak hakkı tesisi/kullanma izni işlemleri yapılmaktadır. Bu kapsamda; İğdır ilinde toplam 470 bin m² yüzölçümlü Hazine taşınmazı üzerinde toplam 470 bin TL bedelle organik tarım yapmak isteyen üreticilerimiz için 30 yıl süreli irtifak hakkı tesisine esas olmak üzere irtifak hakkı ihale talimatı verilmiştir.

Özel İrtifak Hakları İşlemleri: 2023 yılı özel irtifak hakkı işlemlerinin dağılımını gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 41. 2023 Kıyı İşlemleri

Kıyı İşlemleri	Adet
Tersane ilave alan ve sözleşme revizyonu	18
Yat limanı süre uzatımı	1
Liman süre uzatımı	3
Yeni tesis alanı	31
Sözleşme revizyonu	29

Yatırım ve Teşvik Faaliyetleri

2023 yılında 4706 Sayılı Kanunun Ek-3 üncü maddesi kapsamında toplam 2.983.115,93 m² yüzölçümlü, 23 adet taşınmaz üzerinde, 1.579.422.474,35 TL yatırım tutarlı ve 969 kişilik istihdam öngören, 14 proje için ön izin talimatı verilmiş ve Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde 2023 yılında 98 adet ve 5.544.449 m² yüzölçümlü taşınmaz ilana çıkarılmış olup, 2010 yılından günümüze kadar yatırım teşvik kapsamında yaklaşık 267 milyon metrekare yüzölçümlü, 2.696 adet taşınmaz ilana çıkarılmıştır.

Proje Bazlı Teşvik İşlemleri: 2023 yılında toplam 845 bin 249 m² yüzölçümlü taşınmaz üzerinde 30.298.586.720 TL yatırım tutarlı 389 kişi istihdam öngören proje için 3 yatırımcıya irtifak hakkı tesis edilmiş ve/veya kullanma izni verilmiş olup söz konusu Kanuna göre 2019 yılından günümüze kadar toplam 6.664.672 m² yüzölçümlü taşınmaz üzerinde 114.138.840.247 TL yatırım tutarlı 11.910 kişi istihdam öngören proje için 10 yatırımcıya irtifak hakkı tesis edilmiş ve/veya kullanma izni verilmiştir.

Endüstri Bölgeleri Kanunu Kapsamında İrtifak Hakkı Tesisi: 2023 yılında toplam 7.722.244,34 m² yüzölçümlü taşınmaz üzerinde 10 yatırımcıya irtifak hakkı tesis edilmiş ve/veya kullanma izni verilmiş olup söz konusu Kanuna göre 2019 yılından günümüze kadar toplam 39.857.491,32 m² yüzölçümlü taşınmaz üzerinde 24 yatırımcıya irtifak hakkı tesis edilmiş ve/veya kullanma izni verilmiştir.

Tahsis İşlemleri

Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların, kamusal hizmet üretiminin bir unsuru olarak kamu idarelerinin kullanımına bırakılması ve gerektiğinde bu kullanımın sona erdirilmesi konusunda Bakanlık yetkilendirilmiş olup, bu hizmetin toplum ihtiyaçlarına en uygun şekilde sunulması için politika belirlenmesi ve geliştirilmesi Bakanlık tarafından yürütülmektedir.

Tablo 42. 2023 Yılında Tahsis Edilen Taşınmazların İdarelere Göre Dağılımı

Tahsis Yapılan İdareler	Tahsis Edilen Taşınmaz Sayısı	Tahsis Edilen Taşınmaz Toplam Yüzölçümü (m ²)
Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri	19.079	5.818.404.392
Özel Bütçe Kapsamındaki İdareler	2.882	1.590.597.841
Belediyeler	1.289	31.389.757,78
Diğer Mahalli İdareler	151	1.433.316,70
Genel Yönetim Kapsamı Dışındaki Kamu İdareleri	183	744.447,06
Sosyal Güvenlik Kurumları	3	20.679
Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar	1	10.591
Genel Toplam	23.588	7.442.601.025

2023 yılı içinde Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişiliklerine 112 adet toplam 14.324.028 m² ve diğer Kanunlar uyarınca 10 adet toplam 102.217,51 m² taşınmazın bedelsiz devir işlemi yapılmıştır.

Taşınmaz Geliştirme İşlemleri

Rezerv Yapı Alanı Olarak Tahsis Edilen Taşınmazlar: Kentsel dönüşüm faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla, rezerv yapı/riskli alan ve toplu konut yapılmak üzere arsa üretim alanı ilan edilen Hazine taşınmazları uygulayıcı kuruluşların kullanımına bırakılmaktadır. Böylece, şehirlerimizin daha sağlıklı alanlara dönüştürülmesi amacıyla arazi stoku oluşturulmasında taşınmaz desteği sağlanmaktadır. Bu kapsamda, kentsel dönüşüm için, rezerv yapı alanı olarak; 196 milyon m² yüzölçümlü taşınmaz Kentsel Dönüşüm Başkanlığına devir edilmiştir.

1164 Sayılı Kanun Kapsamında TOKİ Başkanlığına Devredilen Taşınmazlar

6 Şubat Kahramanmaraş İli Merkezli Meydana Gelen Deprem Afeti Kapsamında:

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş İli merkezli meydana gelen deprem afeti neticesinde, bölgede etkilenen 10 il ve genel hayata etkili afet bölgesi ilan edilen diğer illerimizde yer alan bazı alanlar geçici ve kesin iskân alanı ilan edilmiş, bu alanlarda bulunan taşınmazların 7452 sayılı Kanun kapsamında afet konutu yapılmak üzere devri değerlendirilmiştir. 7452 Sayılı Kanun kapsamında, mülkiyeti Hazineye ait toplam yüzölçümü 287,7 milyon m² olan 1.446 adet taşınmazın TOKİ'ye devri uygun görülmüş olup, 94,5 milyon m² yüzölçümlü 916 adet taşınmazın devri gerçekleştirilmiştir.

İlk Evim Arsa ve Sosyal Konut Projeleri Kapsamında Devredilen Taşınmazlar: İlk Evim Arsa Projesi kapsamında; toplam yüzölçümü 277 milyon m² olan 8668 adet taşınmazın,

Sosyal Konut Projesi kapsamında; toplam yüzölçümü 77,8 milyon m² olan 3.799 adet taşınmazın Toplu Konut İdaresi Başkanlığına devri uygun görülmüştür.

Afet Konutlarının ve Millet Bahçelerinin Finansmanında Kullanılmak Üzere Devredilen Taşınmazlar: 81 il de yapımı devam eden Millet Bahçelerinin finansmanı ve afet konutlarının desteklenmesi amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığına taşınmaz devri yapılmaktadır. Bu kapsamda; 42,3 milyon m² yüzölçümlü 3.990 adet taşınmazın devri gerçekleştirilmiştir.

6 Şubat Kahramanmaraş İli Merkezli Meydana Gelen Deprem Afeti Kapsamında Köy ve Kırsal Yerleşim Alanı İlan Edilen Alanlar: 7452 Sayılı Kanun kapsamında köy ve kırsal yerleşim alanı olarak belirlenen alanlarda mülkiyeti Hazineye ait 19,3 milyon m² yüzölçümlü 958 adet taşınmazın afet konutu yapılmak üzere İçişleri Bakanlığına (AFAD) tahsisi uygun görülmüştür.

Elden Çıkarma Faaliyetleri

Satış İşlemleri: Satış işlemleri; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu dışında bu Kanuna istinaden düzenlenen ve 19.06.2007 tarihli ve 26557 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak, 01.07.2007 tarihinde yürürlüğe giren Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik ile 313 sıra sayılı Milli Emlak Genel Tebliği çerçevesinde yürütülmektedir. Bahsi geçen mevzuat çerçevesinde satışı yapılan taşınmazlara ilişkin istatistiki bilgi aşağıda yer almaktadır.

Tablo 43. Satışı Yapılan Taşınmazların Yıllara Göre Dağılımı*

Yıllar	Satış Sayısı	Taşınmaz Yüzölçümü (m ²)
2019	2.456	24.061.259
2020	5.780	17.397.563
2021	10.043	25.825.000
2022	10.113	31.617.000
2023	10.371	30.317.734

* 2B ve tarım arazileri satışları dâhil değildir.

Belediyelere Satış Amaçlı Devir İşlemleri: 2023 yılında, 4706 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin altıncı fıkrasına göre Hazineye ait 505 adet taşınmazın belediyeye devredilmesi için Valiliklere (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) talimat verilmiştir.

6441 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanuna Göre TCDD'ye Devir İşlemleri:**Tablo 44.** 2023 Yılında Özel Kanunlar Uyarınca Satışı Yapılmak Üzere Satış Talimatı Verilen Hazine Taşınmazlarının Yasal Dayanaklarına Göre Dağılımı

Satış Türü	Yasal Dayanağı	Taşınmaz Sayısı	Yüzölçümü (m ²)	Satış Bedeli (TL)
İrtifak Hakkı Lehtarlarına Satış	4706/4.1. fıkrasının (b)	13	1.511.532	303.375.430
Hissedara Satış	4706/4.1. fıkrasının (c)	81	174.050	484.240.287
Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarına Satış	4706/4.1. fıkrasının (f)	3	2.087	16.351.035
Tapu kayıtlarında tapu fazlalıklarının Hazineye ait olduğuna ilişkin şerh bulunan taşınmazlardaki fazlalıkların, tapu malikine veya mirasçılara satışı	4706/4.1. fıkrasının (g)	17	56.464	221.116.497
Ticaret Borsalarına Satış	4706/4.3. fıkrası	4	282.764	20.554.323
Kamu Hizmeti Amaçlı Kamu Kurumlarına Satış	2942/30	31	178.701	10.338.033
Organize Sanayi Bölgesine Satış	4562/4	225	18.608.272	573.670.179
KİT'lere Satış	233 KHK/54.md	6	9.119	1.086.980
Kentsel Dönüşüm Amaçlı Satış	5393/73	96	3.477.503	206.475.694
Belediyelere Satış Amaçlı Bedelsiz Devir	4706/5	505	266.562	
Toplam		981	24.567.054	1.837.208.457

İzale-i Şuyû Yoluyla Satış İşlemleri: Hazine tarafından iştirak edilen izale-i şuyu (ortaklığın giderilmesi) ihalelerinin sonuçlarını içeren istatistiklere aşağıda verilmiştir.

Tablo 45. 2023 Yılında Yapılan İzale-i Şuyu İhalesi Sonuçları

İzale-i Şuyu İhalesi Sonuçları	Adet	Oran (%)
Şahıslar Üzerinde Kalan İhale Miktarı	47	82,46
Hazine Üzerinde Kalan İhale Miktarı	7	12,28
Gerçekleşmeyen İhale Miktarı	3	5,26
Toplam İhale Talimatı	57	100

2/B Taşınmazlarının Değerlendirilmesi İşlemleri: Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun kapsamında 2/B taşınmazlarının değerlendirilmesi işlemleri devam etmektedir. Bu kapsamda, 929 bin hak sahibine 652 bin adet taşınmazın satış işlemi 2023 yılı sonu itibariyle

gerçekleştirilmiştir. Bu taşınmazların toplam rayiç bedeli 37 milyar TL, toplam satış bedeli ise 20 milyar TL'dir. Bu bedelin 14 milyar TL'si tahsil edilmiş, geri kalan kısmı ise taksitler halinde ödenmektedir.

2023 yılında toplam 11 bin adet 2/B taşınmazının 18 bin hak sahibine satış işlemi gerçekleştirilmiştir. 2023 yılı içerisinde 2/B taşınmaz satış geliri olarak 2 milyar 200 milyon TL tahsil edilmiştir. Tahsil edilen bu tutarın yaklaşık 66 milyon TL'si Vakıflar Genel Müdürlüğüne aktarılmış olup, 324 milyon TL'si Bakanlığımıza özel gelir olarak kaydedilmiştir. 2023 yılsonu itibarıyla 6292 sayılı Kanunun 7 nci maddesi kapsamında 2/B taşınmazlarının iade (tapuları 2/B gerekçesiyle iptal edilenlere bedelsiz devir) ve 6292 sayılı Kanunun 8 inci maddesi kapsamında proje alanı olarak belirlenen alanlarda proje sahibi idarelere 2/B taşınmazlarının devir işlemleri büyük oranda sonuçlandırılmış kalanların devir işlemlerine devam edilmektedir.

Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı İşlemleri

Belediye ve Mücavir Alan Sınırları Dışında Bulunan Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satış İşlemleri: son başvuru tarihi itibarıyla 422 bin adet başvuru yapılmış olup, bunlardan 137 bini Kanunda belirtilen şartları sağlamamaları nedeniyle reddedilmiştir. Kalan 285 bin adet başvurunun değerlendirilme işlemleri devam etmektedir.

6292 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih olan 26/04/2012 tarihi itibarıyla belediye ve mücavir alan sınırları dışında bulunan Hazineye ait tarım arazilerinin satışında 2023 yılı sonu itibarıyla 75 bin 227 adet taşınmazın 98 bin 709 hak sahibine satış işlemi gerçekleştirilmiş olup, 2023 yılı sonu itibarıyla satışı gerçekleştirilen taşınmazların toplam satış bedeli 4 milyar 860 milyon TL'dir.

6292 sayılı Kanunun 12 nci maddesine göre Hazineye ait tarım arazilerinin satış işlemlerinde 2023 yılında 4 bin 756 adet taşınmazın 6 bin 209 hak sahibine satış işlemi gerçekleştirilmiştir. 2023 yılı içinde satışı yapılan taşınmazların toplam satış bedeli 2 milyar 925 milyon TL olup, bu bedelin 1 milyar TL' si tahsil edilmiştir. Tahsil edilen bu tutarın yaklaşık 30 milyon TL' si Vakıflar Genel Müdürlüğüne aktarılmış olup, yaklaşık 147 milyon TL' si Bakanlığımıza özel gelir olarak kaydedilmiştir.

Belediye ve Mücavir Alan Sınırları İçinde Bulunan Hazineye ait tarım arazilerinin satış işlemleri: son başvuru tarihi itibarıyla 125 bin adet başvuru yapılmış olup, bunlardan 35 bini Kanunda belirtilen şartları sağlamamaları nedeniyle reddedilmiştir. Kalan 90 bin adet başvurunun değerlendirilme işlemleri devam etmektedir.

26.04.2012 tarihi itibarıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde bulunan Hazineye ait tarım arazilerinin satışında 2023 yılı sonu itibarıyla toplam 13 bin 364 adet taşınmazın 19 bin 822 hak sahibine satış işlemi gerçekleştirilmiş olup, 2023 yılı sonu itibarıyla satışı gerçekleştirilen taşınmazların toplam satış bedeli 1 milyar 600 milyon TL'dir. Bu bedelin 650 milyon TL'si tahsil edilmiş, geri kalan kısmı ise taksitler halinde ödenmektedir.

4706 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin onikinci fıkrasına göre Hazineye ait tarım arazilerinin satış işlemlerinde 2023 yılında 3 bin 307 adet taşınmazın 4 bin 612 hak sahibine satış işlemi gerçekleştirilmiştir. 2023 yılı içinde satışı yapılan taşınmazların toplam satış bedeli 100 milyon TL olup, bu bedelin 30 milyon TL' si tahsil edilmiştir.

Kamu Konutları Tahsis İşlemleri

Toplam satış ihale bedeli 4 milyar 478 milyon TL olan 12.125 adet kamu konutunun satışı tamamlanmış olup 2 milyar 894 milyon TL tahsil edilmiştir. Kamu konutlarının satışı işlemlerinde 2023 yılında 175 adet taşınmazın satış işlemi gerçekleştirilmiş ve satışı yapılan taşınmazların toplam satış bedeli 221 milyon TL olup, bu bedelin 376 milyon TL' si tahsil edilmiştir.

Arsa (Hazine Taşınmazları) Karşılığında Okul Yapımı İşlemleri: Milli Eğitim Bakanlığınca okulların yapılacağı taşınmazlar ile proje ve maliyet bedelleri bildirilen okulların yaptırılması karşılığında bu okulların maliyet bedellerini karşılayacak miktarda yüklenicilere devredilecek Hazine taşınmazları Bakanlığımızca belirlenmektedir. 2023 yılında da 4 derslik yaptırılması için Hazine taşınmazları arsa karşılığı inşaat yöntemine konu edilmiştir.

Terk İşlemleri

2019 – 2023 Yılları içinde yapılan terkler terk edildiği hizmet sınıfına göre sınıflandırılması aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 46. 2019-2023 Yıllarında 3194 Sayılı İmar Kanununun 11. Maddesi Uyarınca Terk Talimatı Verilen Taşınmazlar

Yıl	Adet	Yol (m ²)	Taşınmazın Terk Amacı				Diğer (m ²)	Toplam (m ²)
			Park - Çocuk Parkı (m ²)	Yeşil Alan (m ²)	Otopark (m ²)			
2019	99	255.455	208.030	215	7.848	7.306	478.853	
2020	181	404.590	135.190	452	6.382	24.922	571.535	
2021	94	517.837	96.916	662	789	36.043	652.247	
2022	81	238.386	80.459	9.127	268	7.899	336.140	
2023	110	285.286	111.304	-	121	8.206	404.917	
Toplam	565	1.701.554	631.899	10.456	15.408	84.376	2.443.692	

HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2023 yılında Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünde faaliyetler aşağıdaki gibidir.

Tablo 47. Dosya Türüne Göre Dosya Sayıları

Dosya Türü	Sayı
İdare Dava Dosyası	32.509
Hukuk Dava Dosyası	9.400
Ceza Dava Dosyası	3.522
İcra Dosyası	5.399
Vergi Dava Dosyası	251
YD İtiraz Dosyası	105
Arabuluculuk	24
Hakem Dava Dosyası	14
İflas Dosyası	26
Ort. Gid. Satış Dosyası	5
İşçi İşveren Dava Şartı Arabuluculuk Dosyası	6

PERSONEL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mevzuat Çalışmaları

Çevre ve Şehircilik Bakanlığında Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Uygulamalarında Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına Dair Esaslarda Değişiklik Yapılması Hakkında Esaslar 24.02.2023 tarihli ve 32114 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 25.03.2023 tarihli ve 32143 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığın Personelinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 29.03.2023 tarihli ve 32147 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Temel Faaliyetler

2023 yılında Personel Genel Müdürlüğünün gerçekleştirdiği bazı faaliyetler aşağıda sıralanmıştır.

- Kurum dışı nakil 49, 1416 Sayılı kanun 23, Terörle Mücadele Kanunu 4, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kanunu kapsamında 5, KPSS 16, 4/B Sözleşmeli 368, 6306 Sözleşmeli 594 olmak üzere toplam 1.059 personel alımı yapılmıştır.
- Kurum dışı nakil 49, 1416 Sayılı kanun 23, Terörle Mücadele Kanunu 4, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kanunu kapsamında 5, KPSS 16, 4/B Sözleşmeli 368, 6306 Sözleşmeli 594 olmak üzere toplam 1.059 personel alımı yapılmıştır.
- 2 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında (2023/1 ve 2023/2) kadro değişikliğinde merkez teşkilatında 501 kadro, taşra teşkilatında ise 2929 kadro değişikliği yapılmıştır.
- 2023 yılı içinde alınan personelin illere göre dağılımı norm kadro esaslarına göre yapılmıştır. Bakanlığımız Merkez/Taşra Teşkilatında görev yapan sözleşmeli personelin 2023 yılında da istihdamlarına devam etmeleri için hizmet sözleşmeleri yenilenmiştir.
- Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının internet sitesinde bulunan Kamu e-uygulama bölümüne Bakanlığımız tüm kadroları kadın-erkek ve dolu-boş bazında giriş işlemleri yapılmış olup, bu siteden günlük kadro işlemleri güncellenmektedir.
- Bakanlığımız aleyhine İdari Mahkemeler nezdinde dava açan personele ilişkin olarak Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünden gelen yazılara istinaden davaya konu teşkil eden işlemler hakkındaki tüm bilgi ve belgeler gönderilmiş ve gereken izahat yapılmıştır. Devam eden davalar hakkında temyize ve karar düzeltmeye başvurulması hususlarındaki görüş istemlerine cevap verilmesi sağlanmıştır.
- Bakanlığımızda memur statüsünde görev yapan personelle ilgili adli soruşturma işlemlerine ilişkin olarak Valilikler ve Mahkemelerle yazışmalar yapılmak

suretiyle soruşturmaların safahatları sorulmuş ve alınan cevabi yazılar doğrultusunda işlem tesis edilmiştir.

- Bakanlığımız Merkez ve Taşra Teşkilatında görev yapan memurlar ile Bağlı ve İlgili Kuruluşların üst yöneticileri hakkında açılan disiplin soruşturmaları sonucunda verilmesi uygun görülen cezalar özlük dosyasına işlenmiştir.
- Personel mevzuatının uygulanmasında tereddüde düşülen hususlarda hizmet birimlerimize görüş verilmiştir.
- Strateji Geliştirme Başkanlığı aracılığıyla TBMM'den gelen yazılı soru önergelerine cevap verilmiştir.
- Personelin talebi üzerine, çalışma belgesi, hizmet belgesi 1 inci, 2 nci ve 3 üncü dereceli kadrolarda bulunan Merkez Teşkilatı personeli ile bu kadrolarda görev yapmakta iken emeklilik, istifa ve diğer sebeplerle görevinden ayrılan personelin hususi pasaport alabilmeleri için kadro derecelerini belirtir yazılar verilmiştir.
- Bakanlığımız personelinden isteğiyle emeklilik talebinde bulunan Memur personelin emeklilik işlemleri yapılarak emekli aylığı bağlanmış ve İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi Programına veri girişi yapılarak Hizmet Takip Programına gerekli veri aktarımı sağlanmıştır.
- Bakanlığımızda Memur statüsünde görev yapan personelden evvelce 5510 sayılı Kanunun 4/a (Sigortalı) ve 4/b (Bağ-Kur) maddesi kapsamındaki hizmetleri bulunanların prim ödeme gün sayıları Sosyal Güvenlik Kurumundan istenilerek hizmet belgesine yansımaları için İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi Programına veri girişi yapılarak Hizmet Takip Programına veri aktarımları sağlanmıştır.
- 5510 sayılı Kanunun 4/a maddesi kapsamında hizmetleri kamuda sigortalı olarak geçen 360 günden fazla hizmetlerine karşılık kıdem tazminatı veya başka bir tazminat adı altında herhangi bir ödeme yapılıp, yapılmadığının tespiti yapılarak İnsan Kaynakları Bilgi Sistemine veri girişi yapılarak Hizmet Takip Programına gerekli veri aktarımları sağlanmıştır.
- Memur personelin hangi yaşta kaç hizmet yılı üzerinden emekli olabileceklerinin takibi yapılmıştır Personelin, emekliliğe esas fiili hizmet süreleri, emekli olabilecekleri yaş ve hizmet yılı hizmet süreleri hakkında gerekli bilgiler verilmiştir.
- Asli memurluğa atanan ve memuriyette iken öğrenim durumu değişikliği nedeniyle intibak ve hizmet değerlendirilme işlemleri yapılmış, İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi Programına veri girişi yapılarak Hizmet Takip Programına gerekli veri aktarımı sağlanmış ve ayrıca ünitelerine bilgi verilmiştir.
- Bakanlığımız personelinden üst öğrenim bitirenlerin (Lise-Ön Lisans-Lisans-Yüksek Lisans-Doktora) intibakları yapılarak hizmet belgesine yansımaları için İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi Programına veri girişi yapılarak Hizmet Takip Programına gerekli veri aktarımı sağlanmış ve ayrıca ünitelerine de bilgi verilmiştir.

TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Yürütülen Projeler

Van Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu İlleri Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi

Van Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu illerinde bulunan potansiyel doğal sit alanlarının sahip olduğu biyoekolojik (flora, fauna, habitat), jeolojik, hidrojeolojik, jeomorfolojik ve doğal peyzaj değerleri belirlenerek alanlara ilişkin kanaat ve öneriler detaylı olarak ortaya konulmuştur.

Artvin, Gümüşhane, Tunceli, Kars, Erzurum, Bingöl, Bayburt, Iğdır, Siirt, Sinop, Amasya İllerinde Bulunan Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi

Artvin, Gümüşhane, Tunceli, Kars, Erzurum, Bingöl, Bayburt, Iğdır, Siirt, Sinop, Amasya Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu illerinde bulunan potansiyel doğal sit alanlarının sahip olduğu biyo-ekolojik (flora, fauna, habitat), jeolojik, hidrojeolojik, jeomorfolojik ve doğal peyzaj değerleri belirlenerek alanlara ilişkin kanaat ve öneriler detaylı olarak ortaya konulmuştur.

Ülkemizde Korunan Alan Miktarının Arttırılması Amacıyla Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Araştırılması Projesi

Ankara (Ankara, Çankırı, Çorum), Karabük (Bolu, Bartın), Konya (Konya-Karaman), Kayseri (Kayseri, Sivas, Yozgat, Malatya), Nevşehir, Eskişehir (Eskişehir, Kütahya, Uşak) TVK Bölge Komisyonu İllerinde 29 adet, ayrıca proje ekibi tarafından arazi çalışmaları başlamadan önce Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 10 adet potansiyel doğal sit alanı belirlenerek, Bakanlıkça uygun görülen alanlar olmak üzere toplam 39 adet potansiyel doğal sit alanının sahip olduğu biyo-ekolojik (flora, fauna, habitat), jeolojik, hidrojeolojik, jeomorfolojik ve doğal peyzaj değerleri belirlenerek alanlara ilişkin kanaat ve öneriler detaylı olarak ortaya konulacaktır. Deniz koruma alanlarına ilişkin mevzuat çalışmaları devam etmektedir.

Erzincan Kemaliye ve Çevresi Potansiyel Doğal Sit Alanının Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi

Erzincan ili Kemaliye ilçesi ve çevresinde bulunan potansiyel doğal sit alanının sahip olduğu biyo-ekolojik (flora, fauna, habitat), jeolojik, hidrojeolojik, jeomorfolojik ve doğal peyzaj değerleri belirlenerek alanlara ilişkin kanaat ve öneriler detaylı olarak ortaya konulmuştur.

İstanbul ve Kocaeli İlleri Anıt Ağaç Rehabilitasyonu Hizmet Alım İşi

Koruma altındaki ağaçların gövde içindeki çürümüş dokuları temizlenerek, gerekli ilaçlama ve çam katranı uygulamaları yapılmıştır. Özellikle böcek ve mantar istilalarına karşı ağaçların direnci artırılmıştır. Anıt ağaçlarda bulunan kovuk ağızları paslanmaz krom tel örgü ve koruyucu macun ile "yalancı dolgu" uygulaması yapılmış olup, böylece özellikle yağış sularının kovuk üzerinde birikimi önlenerek fiziki tahribata karşı tedbir

alınmıştır. Ağaç rehabilitasyonu amacıyla ağaçların kök boğazı çevresinde bulunan her türlü parke, asfalt, beton plak, taş, adi kaldırım, moloz ve benzeri yapay sert zemin malzemeleri, altta bulunan toprak tabakaya kadar, ağaç gövdesine ve kök dokusuna zarar verilmeden kaldırılmıştır. Kaplama ve sert zemin kaldırılmasından sonra gerekli miktarda ağaç toprağı takviyesi yapılmıştır. Ayrıca mekanik direnci zayıf olan ve kırılma riski taşıyan ağaçların kalın çaplı alt dalları veya eğilmiş durumda bulunan ana gövdeleri için borularla destekleme ya da ağacın gövde ve dalları izoleli çelik halat ile bağlanmıştır.

Korunan Alan Sisteminin Güçlendirilmesi Amacıyla Ülkemizin Yeşil Damarları Ekolojik Koridorların Belirlenmesi Projesi

Proje ile; ekosistemlerin bütünlüğünün ve biyolojik çeşitliliğin (gen, tür ve ekosistem çeşitliliği) devamlılığının sağlanması amacıyla, Karadeniz, Marmara ve İç Anadolu Bölgeleri bütününde genel hatlarıyla potansiyel ekolojik koridorların ekosistem yaklaşımı çerçevesinde tespit edilerek uygun ölçekli harita üzerinde gösterilmesi ve bu alanların tanıtımı için görsel materyal hazırlanması, ayrıca Karadeniz, Marmara ve İç Anadolu Bölgeleri coğrafik alanında kalan korunan alanların, belirtilen çerçevede birbirine önerilen ekolojik koridorlar ile bağlanarak belirlenmesi ve yine uygun ölçekli haritalarda gösterilmesi belirtilen bu çalışma alanı sınırlarında özellikle büyük memeli hayvan ya da hayvanların yaşam döngüleri kapsamında yer değişiklik güzergahlarının belirlenmesi ve bu güzergahların da ekolojik koridor olarak belirlenmesi ve burada gerekli koruma tedbirlerinin belirlenmesi hedeflenmektedir.

Ankara, Balıkesir, Çanakkale İlleri Anıt Ağaç Rehabilitasyonu Hizmet Alım İşi Kayseri, Yozgat ve Sinop İlleri Anıt Ağaç Rehabilitasyonu Hizmet Alım İşi

Koruma altındaki ağaçların gövde içindeki çürümüş dokuları temizlenerek, gerekli ilaçlama ve çam katranı uygulamaları yapılmıştır. Özellikle böcek ve mantar istilalarına karşı ağaçların direnci artırılmıştır. Anıt ağaçlarda bulunan kovuk ağızları paslanmaz krom tel örgü ve koruyucu macun ile "yalancı dolgu" uygulaması yapılmış olup, böylece özellikle yağış sularının kovuk üzerinde birikimi önlenerek fiziki tahribata karşı tedbir alınmıştır. Ağaç rehabilitasyonu amacıyla ağaçların kök boğazı çevresinde bulunan her türlü parke, asfalt, beton plak, taş, adi kaldırım, moloz ve benzeri yapay sert zemin malzemeleri, altta bulunan toprak tabakaya kadar, ağaç gövdesine ve kök dokusuna zarar verilmeden kaldırılmıştır. Kaplama ve sert zemin kaldırılmasından sonra gerekli miktarda ağaç toprağı takviyesi yapılmıştır. Ayrıca mekanik direnci zayıf olan ve kırılma riski taşıyan ağaçların kalın çaplı alt dalları veya eğilmiş durumda bulunan ana gövdeleri için borularla destekleme ya da ağacın gövde ve dalları izoleli çelik halat ile bağlanmıştır. Ağaçların etrafına doğaya uygun şekilde ahşap çit ile çevriliyerek, toplumda farkındalık oluşturmak amacıyla anıt ağaçların her birisi için tanıtım tabelaları ağacın etrafında uygun yere monte edilmiştir.

Karasal Mağaraların Araştırılması Projesi

Kahramanmaraş, Hatay, Elazığ, Diyarbakır, Diyarbakır, Muş, Karaman, Uşak, Eskişehir, Kocaeli, Kastamonu ve Balıkesir illerinde toplam 15 adet mağaranın tabiat varlığı olarak tescil edilmeleri için mevzuatımızda belirtilen araştırma çalışmaları yapılmıştır. Yapılan araştırmalar jeolojik ve ekolojik olarak 2 farklı bölümde gerçekleştirilmiştir. Bu proje ile,

mağaraların sahip olduğu ekolojik koşullar ve mağaralardaki biyolojik çeşitlilik unsurları başta yarasalar olmak üzere tespiti yapılan canlılar için sağladığı habitat koşulları ve bunların önemi araştırılmıştır. Ayrıca, mağaraların çevresinin genel jeolojisine ilişkin; literatür araştırması, arazi incelemesi ile litolojiyi meydana getiren kayaların türü, yaşı, yayılımı, tabakaların doğrultusu, eğimi ve kalınlığı ile birbirleriyle olan yapısal ilişkileri ve bölgenin tektonik gelişimi hakkında bilgiler toplanarak özellikle mağaraların içinde olduğu kayaç türüne ilişkin ayrıntılı tanımlama yapılarak fotoğraflanmış ve kayıt altına alınmıştır.

Karadelik Mağarasının Araştırılması (Tabiatın Gizli Hazinelerinin (Mağara ve Ant Ağaçlar) Keşfi ve Korunması İçin Farkındalık Projesi)

Mersin İli, Tarsus İlçesi, Sayköy Mevkinde bulunan Karadelik Mağarası'nın tabiat varlığı olarak tescil edilmesi için mevzuatımızda belirtilen araştırma çalışmaları tamamlanmıştır. Yapılan araştırmalar jeolojik ve ekolojik olarak 2 farklı bölümde gerçekleştirilmiş olup, mağaranın sahip olduğu ekolojik koşullar ve mağaralardaki biyolojik çeşitlilik unsurları başta yarasalar olmak üzere tespiti yapılan canlılar için sağladığı habitat koşulları ve bunların önemi araştırılmıştır. Ayrıca, mağaranın çevresinin genel jeolojisine ilişkin; literatür araştırması, arazi incelemesi ile litolojiyi meydana getiren kayaların türü, yaşı, yayılımı, tabakaların doğrultusu, eğimi ve kalınlığı ile birbirleriyle olan yapısal ilişkileri ve bölgenin tektonik gelişimi hakkında bilgiler toplanarak özellikle mağaraların içinde olduğu kayaç türüne ilişkin ayrıntılı tanımlama yapılmış olup, fotoğraflanarak kayıt altına alınmıştır.

Denizel Mağaraların Araştırılması Projesi

Antalya, Muğla ve Hatay illerinde yer alan toplam 5 adet denizel mağaranın tabiat varlığı olarak tescil edilmeleri için mevzuatımızda belirtilen araştırma çalışmaları yapıldı. Yapılan araştırmalar jeolojik ve ekolojik olarak 2 farklı bölümde gerçekleştirilmiştir. Bu proje ile, ülkemizde ilk defa deniz mağarası yaşam formlarını keşfetme, daha önce hiç görülmemiş sualtı oluşumlarını, sonsuz tünelleri ve derin uçurumların araştırılması amacıyla deniz mağarası ekolojik ve jeolojik araştırma çalışması yapılmıştır. Ayrıca, mağaraların çevresinin genel jeolojisine ilişkin; literatür araştırması, arazi incelemesi ile litolojiyi meydana getiren kayaların türü, yaşı, yayılımı, tabakaların doğrultusu, eğimi ve kalınlığı ile birbirleriyle olan yapısal ilişkileri ve bölgenin tektonik gelişimi hakkında bilgiler toplanarak özellikle mağaraların içinde olduğu kayaç türüne ilişkin ayrıntılı tanımlama yapılarak fotoğraflanmış ve kayıt altına alınmıştır.

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Su Kalitesinin ve Atıksu Arıtma Tesislerinin Verimliliğinin İzlenmesi Projesi

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde işletilmekte olan atık su arıtma tesislerinin verimliliklerinin izlenerek varsa sorunların tespit edilmesi ve gereken önlemlerin alınması amaçlanmaktadır. 2023 yılı sonuna kadar, Türkiye genelinde 17 adet Özel Çevre Koruma Bölgesinde toplamda 258 adet deniz, göl, akarsu ve atık su arıtma tesisi noktalarından her ay numuneler Bakanlığımızca yetkilendirilmiş akredite laboratuvar tarafından alınarak analizleri yapıp gerekli raporlamalar yapılmıştır.

Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesinde İklim Değişikliğinin Denizel Ve Karasal Ekosistemler Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması Ve Uyum Kapasitesinin Artırılması Projesi

Proje ile İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı kara, deniz ve kıyı ekosistemlerinin etkilenebilirlik derecesinin belirlenmesi ve iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılmasında önemli bir yeri olan karasal ve deniz ekosistemi hizmetlerinin sürdürülebilir kalkınma açısından etkisini içeren bir değerlendirme yapılabilecektir. Ayrıca, İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesinin hem karasal hem de denizalanı ölçeğinde uyum kapasitesinin güçlendirilmesi, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılmasında önemli bir yeri olan korunan alanların gelecek nesillere aktarılması sürecinde izlenecek yol haritasının belirlenmesi, anayasal bir hak olan sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının güvence altına alınması adına ülke geneline yaygınlaştırılacak projeler için tecrübe/veri tabanı oluşturulacaktır.

Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı Revizyonu

Yönetim Planı çalışmaları kapsamında, yetki ve sorumluluk sahibi olan kamu kurumları, üniversiteler, yerel yönetimler ve sivil toplum örgütlerinin katılımıyla bölgede yapılan bilimsel araştırma sonuçları ve diğer tüm alan özellikleri ve sektörlerinin bütüncül değerlendirildiği odak grup toplantıları, ikili görüşmeler ve paydaş toplantısı yapılmıştır. Planlama çalışmaları ve yürütülen bilimsel çalışmalara ilişkin katılımcılara bilgilendirme sunumları yapılarak grup çalışmaları ile paydaşlardan alınan görüşler doğrultusunda sorun analizi, ideal hedefler, sınırlayıcı-destekleyiciler ve bölgenin vizyonu belirlenerek belirlenen vizyona ulaşmak için uygulama hedefleri, faaliyetler ve faaliyet planları oluşturulmuştur.

Uzungöl Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı Revizyonu

Uzungöl Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı çalışmalarında yerel yönetimler, kurum ve kuruluşların yönetici ve temsilcileri, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, konusunda uzman bilim insanları ve özel sektör temsilcilerinden oluşan katılımcılarla yapılan ikili görüşmeler ve paydaş toplantısında alanın koruma tedbirleri, planlama ve yürütülen araştırma çalışmalarına ilişkin bilgilendirme ve proje ekibinde yer alan akademisyenler ile birlikte alan incelemesi yapılmıştır. Bu kapsamda, grup çalışmaları ile paydaşlardan alınan görüşler doğrultusunda sorun analizi, ideal hedefler, sınırlayıcı-destekleyiciler ve bölgenin vizyonu belirlenmiş ve belirlenen vizyona ulaşmak için ideal ve uygulama hedefleri ile faaliyet planları oluşturulmuştur.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Yönetim Planı paydaş toplantıları yerel yönetimler, kurum ve kuruluşların yönetici ve temsilcileri, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri, konusunda uzman bilim insanları ve özel sektör temsilcilerinden oluşan katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Fethiye- Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı sürecinde paydaşlar ile birlikte alan incelemesi yapılarak, alanın koruma tedbirleri, planlama çalışmaları ve yürütülen bilimsel çalışmalara ilişkin katılımcılara bilgilendirme sunumları gerçekleştirilmiş, bilimsel çalışmaların sonuçları ve grup çalışmalarıyla paydaşlardan

alınan görüşler doğrultusunda sorun analizi yapılarak ideal hedefler, sınırlayıcı destekleyiciler ve bölgenin vizyonu belirlenmiştir.

Deniz Çayırlarının Dağılımlarının Belirlenmesi, Haritalanması ve Transplantasyonu Projesi Protokolü

Akdeniz endemik türlerinden biri olan Posidonia oceanica (Erişte) türü deniz çayırlarının, deniz turizmi kaynaklı baskı ve yoğun alan kullanımı nedenleriyle yok olma riskine karşı, yat turizminin yoğun olduğu Muğla ili, Fethiye ilçesi, Göcek Körfezi'nde (EK'te işaretlenmiş olan alanı kapsayacaktır) bulunan deniz çayırlarının 0-40 metre derinlikler arasında dağılımlarının belirlenmesi, haritalanması, transplantasyon çalışmaları yapılacaktır. Çalışmalar kapsamında ilk transplantasyon denemeleri sahada gerçekleştirilmiş olup izleme süreci devam etmektedir.

Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgeleri Deniz Kaplumbağaları Koruma ve İzleme Projesi

Patara Özel Çevre Koruma Bölgeleri Deniz Kaplumbağaları Koruma ve İzleme Projesi
Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgeleri Deniz Kaplumbağaları Koruma ve İzleme Projesi

Belek Özel Çevre Koruma Bölgeleri Deniz Kaplumbağaları Koruma ve İzleme Projesi
Göksu Deltası Özel Çevre Koruma Bölgeleri Deniz Kaplumbağaları Koruma ve İzleme Projesi

Proje çalışmalarında kaplumbağa yuvaları kum altı ve kum üstü kafesler ile koruma altına alınmakta ve üzerlerine yuvayı tanıtan ve bilgilendirici tabelalar konulmaktadır. Yerel halk, otel ve işletmeler ile alan ziyaretçilerine bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır. Yuvaların coğrafi koordinatlarının alınması sağlanmaktadır.

Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Yaşayan Herpetofauna Elemanlarının Araştırılması, Korunması Ve İzlenmesi Projesi

Projesi kapsamında Antalya, Muğla ve Trabzon illeri, Serik, Kaş, Köyceğiz, Ortaca ve Çaykara ilçeleri, Belek, Köyceğiz-Dalyan, Kaş-Kekova, Fethiye-Göcek ve Uzungöl olmak üzere 5 Özel Çevre Koruma Bölgesinde ilk defa sürüngen türleri izlenecektir. İzleme çalışması kapsamında 500 adet sürüngene (herpetofauna elemanı) çip takılarak sürüngenler radyo telemetri sistemi ile izleme çalışmaları yapılmaktadır.

Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi Tür ve Habitatların Araştırılması, Korunması ve İzlenmesi Projesi

Proje kapsamında belirtilen türlerin izlenmesi, türlere yönelik önemli tehditlerin belirlenmesi, alandaki su seviyesinin, sucul besinlerin ve su kalitesinin incelenmesi, bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılması hedeflenmiştir. 2022 yılında gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda alanda 40'a yakın sayıda Toy Kuşu ve 1 Bozkır Kartalı gözlenmiştir. Ayrıca 9.371 adet yavru flamingonun sağlıklı bir şekilde gelişimlerini tamamlayarak alandan göç etmeleri sağlanmıştır. 2023 yılında ise kreş bölgesinde 12.880 yavru flamingo bulunduğu tespit edilmiştir.

Ankara Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi Sevgi Çiçeği Koruma ve İzleme Projesi

Proje kapsamında; çiçeğin tohumunun toplama çalışmalarının yapılması, sevgi çiçeği gelişme alanı olan 10 hektar alanın sürülerek ekime hazır hale getirilmesi, 2 hektarlık alanda çiçek tohum ekim işlemlerinin gerçekleştirilmesi, yaz süresince alanın denetim ve gözetiminin sağlanması çalışmaları yapılmıştır. Ayrıca aynı zamanda Dünya Çevre Günü de olan 5 Haziran 2023 tarihinde farklı yaşta çocuklar ile sevgi çiçeği tohumu ekimi yapılarak bu endemik ve hassas bitki türü için bilinçlendirme çalışması yapılmıştır.

Muğla İli (Köyceğiz-Dalyan, Fethiye-Göcek, Datça-Bozburun ve Gökova) Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Su Samuru (Iutra Iutra) Koruma ve İzleme Projesi

Projede su samuru türüne ait genel özellikler, habitat durumu ve mevcut tehditlerin ele alınması planlanmıştır. Bu kapsamda 4 ÖÇK Bölgesi'ndeki 38 farklı alana yerleştirilen fotokapanlarla gözlemler yapılmış, su samuru varlığının tespitiyle beraber bölgedeki diğer önemli türlerin varlığı da saptanmış, türlere yönelik tehditler belirlenerek çözüm önerilerinin geliştirilmesi sağlanmıştır.

Pamukkale Travertenleri Araştırma Projesi

Proje kapsamında yapılan son çalışmalarda, mevcut beton traverten havuzlarında, doğal havuz çökelim ortamı dış duvarlarında ve şelale türü traverten ortamlarda meydana gelmiş devrilme/düşme türü kütle hareketleri sonucu düşen bloklardan örnekler alınmış ve laboratuvar ortamında yapılan analizlerin sonuçları kaydedilmiştir. Arazide de uygun ekipmanlar kullanılarak, doğal oluşumlarına zarar vermeden travertenlerin fiziksel ve mekanik özellikleri belirlenmiştir. Travertenlerdeki renk değişimlerinin nedenlerinin belirlenmesi ve çözüm önerilerine katkı yapılması amacıyla 10 noktadan fiziksel-kimyasal ve biyolojik örnekler toplanarak hidrobiyolojik ve mikrobiyolojik analizler yapılmıştır.

Patara ÖÇK Bölgesi, Patara Antik Kenti ve Kumsalı Dumansız Hava Sahası ve Sıfır Atık Projesi İşİ

Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesi, Belcekız Kumsalı Dumansız Hava Sahası ve Sıfır Atık Projesi
Fethiye-Göcek ÖÇK Bölgesi, Ölüdeniz Kumsalı Dumansız Hava Sahası ve Sıfır Atık Projesi

Gökova ÖÇK Bölgesi, Kleopatra (Sedir) Adası Dumansız Hava Sahası ve Sıfır Atık Projesi Proje Tanıtımı İşİ

Yoğun turist akınına uğrayan bölgeler için dumansız hava sahası ve sıfır atık tabelaları planlanmıştır. Bununla birlikte tüm alanları sigara izmaritleri başta olmak üzere her türlü atıktan korumak için alanlar "Dumansız Hava Sahası" ilan edilecektir. Ayrıca alana "Sıfır Atık" projesi kapsamında konteyner ve atık kumbaraları yerleştirilmiştir.

Kızılırmak Deltası Sulak Alan ve Kuş Cenneti ÖÇK Bölgesi Otlatma Yönetimi Projesi

Kızılırmak Deltası, Türkiye'nin önemli sulak alanlarından biri olup, biyolojik çeşitlilik ve ekosistem sağlığı açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu bölgede gerçekleştirilen hayvancılık faaliyetleri, bölge ekonomisi için temel bir gelir kaynağı oluşturmaktadır. Otlatma faaliyetleri hem vejetasyon hem de alanda bulunan diğer türleri doğrudan ve dolaylı olarak etkilemektedir. Yoğun otlatma sebebiyle ot boyunun sürekli kısa olması sebebiyle yırtıcı kuşların avlanma sırasında avantaj elde ettikleri, buna karşın avcılardan saklanması gereken türlerin ise hedef haline geldiği gözlemlenmiştir. Üreme dışı dönemde genelde alanda otlayan türlerle yabancı türler arasında bir uyum olduğu, hatta hayvanların toynakları ile toprağı kaldırması sonucu diğer türlerin besine kolay erişim sağlamalarına sebep olduğu için mutualistik bir ilişki gözlenmiştir. Sahte yuva deneyleri ile alanda özellikle manda kaynaklı yoğun bir baskı olduğu ve yapay yuvaların büyük ölçüde (%73) mandalar tarafından zarar gördüğü, ezildiği tespit edilmiştir.

Fethiye Göcek ÖÇKB Sulak Alan ve Karasal Alan Ekosistem Rehabilitasyon 2- Etap Projesi

Proje kapsamında ayrıntılı biyolojik çeşitlilik envanteri ile birlikte insan kullanımlarının biyolojik çeşitlilik üzerine etkileri araştırılmıştır. Tehditler belirlenmiş ve bu tehditleri ortadan kaldıracak tavsiyeler koruma kullanma prensibi ışığında geliştirilmiştir. Ayrıca alandaki tekne kullanımının alan üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Yerleşimin yaratmış olduğu ışık ve gürültü kirliliğinin tespiti ve bölgedeki canlılar üzerine olan etkileri ve çözüm önerileri geliştirilmiştir. Alandaki kedi ve köpek baskısını azaltacak tedbirler önerilmiştir. Delta içerisindeki saz (kamış) bitkisinin ve diğer sucül bitkilerin mevcut durumları ortaya konulmuş ve saz bitkisinde rehabilitasyon yöntemi planlaması yapılmıştır. Gerek sulak alan içerisinde gerekse karasal alanda yaşayan veya yuvalanan kuş türlerinin özelliklerine göre yapay üreme (yuvalama) adaları, kuluçka masaları ve yuvalama için uygun ağaçlık alanlar önerilmiştir. Deltaya, ihata, giriş kapısı, uyarıcı ve tanıtıcı tabelalar yapılması, Kuş Cennetinin temizlik faaliyetinin planlanması, ziyaretçi merkezi/danışma, merkeze ulaşım için yürüyüş yolu ve iki adet güvenlik kulübesi yapılması için gerekli araştırmalar yapılmıştır. Deltaya yönelik araştırmalar ve gözlemler için 2 adet kuş gözlem kulesi yapılması için ayrıntılı çalışmalar yapılmış ve alternatif senaryolar oluşturulmuştur. 2023 yılı itibarıyla planlanmış olan tüm işlerin uygulamaya geçirilmesi için uygulama projeleri hazırlanmaktadır.

Karaburun-Ildır Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi Denizel Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi

Proje kapsamında; alan yönetimi yaklaşımı ile sürdürülebilirlik anlayışına uygun şekilde planlayarak korumak ve yönetmek stratejisinden hareketle Karaburun-Ildır Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesinde yapılacak fiziki plan ve yönetim planlarına altlık oluşturmak üzere çalışmalar yapılmıştır. 503,23 km² lik denizel ve yaklaşık 181,70 km'lik deniz kıyı şeridinde supralittoralzon'dan başlayarak 40 m derinliğe kadar biyolojik açıdan kıyı ve deniz ortamı değerlendirilerek önceliklerin belirlenmesi için mevcut denizel biyolojik çeşitlilik çalışmaları kapsamında endemik, nadir, nesli tehdit ve tehlike altında olan tür ve habitatlarının sınıflandırılması, bölgenin tehditler ve koruma önlemleri ortaya konulmuştur.

Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi

Foça ÖÇKB karasal biyolojik çeşitlilik projesi 21 Haziran 2021 tarihinde başlamış ve 21 Haziran 2023 tarihinde tamamlanmıştır. 730 günlük çalışma sonucunda alanda 828 bitki, 273 kuş, 25 memeli, 7 çift yaşar, 28 sürüngen, 2 balık ve 340 omurgasız türü tespit edilmiştir.

Sığla Ağacı Koruma, İzleme, Habitat Restorasyon ve Rehabilitasyon Projesi

Sığla Ağacına (*Liquidambar orientalis* Miller) yönelik alanda popülasyon büyüklükleri belirlenmiştir. Sığla ağacı ormanlarında yaşam bulan, tehdit altındaki, kuş, memeli, sürüngen ve amfibi türlerinin sığla ağacına etkileri belirlenerek bunlarla ilgili önerilere yer verilmiş, türlerin dağılımları gösterilmiştir. Bölge için Sığla Terapi Ormanı'nın projelendirilmesi ve bilgilendirme tabelalarının hazırlanması sağlanmıştır.

Batı-Orta Karadeniz Bölgelerinde ve Çanakkale İlinde Bulunan Potansiyel Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesi Projesi

Proje ile; Batı-Orta Karadeniz Bölgelerinde ve Çanakkale İlinde bulunan potansiyel değer taşıyan ve doğal sit tescili bulunmayan alanların, korunarak gelecek nesillere aktarılması, bilimsel kriterler ışığında alanın sahip olduğu biyo-ekolojik (flora, fauna, habitat), jeolojik, hidrojeolojik, jeomorfolojik değerlerin ve peyzaj değerlerinin belirlenmesi amacıyla "Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar" çerçevesinde belirlenmesi hedeflenmektedir.

Ihlara Vadisi Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi

Proje kapsamına gelineen noktada toplam 661 adet literatür kaynaklı takson/tür, 388 adet arazi çalışması kaynaklı takson/tür ve 177 adet yeni kayıt tespit edilmiştir.

Marmara Denizi ve Adalar Özel Çevre Koruma Bölgesi (Kara, Kıyı ve Denizsel Alanda) Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Projesi

Proje kapsamında biyolojik çeşitliliğin (flora-fauna) tespiti, mevcut durumun ortaya konulması; endemik, nadir, nesli tehdit ve tehlike altında olan tür ve habitatların sınıflandırılması, haritalanması, tehditlerinin ve korunmasına esas veriler ortaya konacaktır. Söz konusu projenin birinci yılı tamamlanmış olup, projenin ilk yıl arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Marmara Denizi'nde Denizanası Artışlarının Sebep ve Sonuçlarının Araştırılması (I.Etap) Projesi

Bu proje ile Marmara Denizi Ekosisteminde denizanası aşırı artışının nedenleri, sonuçları ve rolü ve müsailajla bağlantısı ve bununla birlikte plankton ve balık ile denizanası artışları arasındaki etkileşim ortaya konulmuş, denizanası miktarındaki değişimin sonuçları üzerine ekosistem modeli yapılandırılmıştır. Çalışma kapsamında Sonuç Toplantısı gerçekleştirilmiş, toplantıda alanın koruma tedbirleri ve yürütülen bilimsel çalışmalara ilişkin katılımcılara bilgilendirme sunumları yapılmış, genel değerlendirme ve öneriler belirlenmiştir.

Ayrıca aşağıdaki projelerde çalışmalar yürütülmüştür:

- Salda Gölü Bilim Merkezi Yapım İşi,
- Datça Kamusal Mekân ve Meydan Düzenlemesi,
- Dalyan Kanalı (Ortaca/Muğla) Tekne Bağlama İskelesi Yapım İşi,
- Dalyan (Muğla/Ortaca) Kanalı Tekne Bağlama İskelesi 2. Etap Yapım İşi,
- Marmara Adası Yürüyüş Yolları,
- Körfez Çevre Düzenleme (Millet Bahçesi) Projesi,
- Acıgöl Maar Gölü Karşılama Merkezi Projesi,
- Eskill (Aksaray) Belediyesi Tatarlı Ve Tol Yaylaları İçmesuyu Güneş Enerjili Motopomp Sistemi Teşkil Edilmesi İşi,
- Aksaray İli, Eskill İlçesi Başaran, Bayramdüğün, Böget, Celil, Güneşli, Katrancı, Sağsak, Filikçi, Çukuryurt, Kökez Ve Gümüşdüğün Köylerinde Mevcut İçmesuyu Güneş Enerjili Motopomp Sistemlerinin Kapasite Artırımı İşi,
- Güzelyurt (Aksaray) Belediyesi Muhtelif İçmesuyu Ekipmanı Mal Alım İşi,
- İhlara Belediye Başkanlığı İçmesuyu Mal Alım İşi,
- Çamlıhemşin Belediyesi İçmesuyu Deposu ve İsale Hattı Yapım İşi,
- Arzularkabaköy (Gümüşhane) Belediyesi İçmesuyu Temini İşi,
- Yeşilova (Burdur) İlçesindeki Köylerin İçmesuyu Ekipmanı Mal Alım İşi,
- Altınova (Yalova) Hersek Bölgesi Kanalizasyon Şebeke Hattı Yapım İşi,
- Seydikemer (Muğla) Belediyesi Kumluova Mahallesi Yağmursuyu Şebeke Hattı Mal Alım İşi,
- Cihanbeyli (Konya) Belediyesi Yağmursuyu Şebeke Hattı 1.Etap Yapım İşi,
- Çaykara (Trabzon) Belediyesi Yağmursuyu Şebeke Hattı Mal Alım İşi,
- İzmit Körfezi Doğu Baseni Dip Çamuru Temizliği,
- Ankara İli, Gölbaşı İlçesi, Gerder Mahallesi, Yağlıpınar Mahallesi, Şafak Mahallesi, Gaziosmanpaşa Mahallesi, Tuluntaş-Hacılar Mahallesi İmar Uygulaması İşleri,
- Burdur İli, Yeşilova İlçesi, Kayadibi Mahallesi, Koyunlarçeşme Mahallesi İmar Uygulaması İşi,
- İzmir İli, Urla İlçesi, Yağcılar Mahallesi İmar Uygulaması İşi,
- İstanbul İli, Beykoz İlçesi, Çengeldere Mahallesi, Çiftlik Mahallesi, Yavuzselim Mahallesi, Gümüşsuyu Mahallesi, İncirköy Mahallesi İmar Uygulaması İşleri,
- Ankara İli, Gölbaşı İlçesi, Yavrucuk Mahallesi İmar uygulaması İşi,
- Denizli İli, Pamukkale İlçesi, Akköy, Karahayıt, Develi, Kurtluca, Pamukkale Ve Yeniköy Mahallesi 1/1000 Ve 1/5000 Ölçekli Halihazır Harita Alımı İşi,
- İzmir İli, Seferihisar İlçesi, Atatürk Mahallesi İmar Uygulaması İşi,

YAPI İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mevzuat Çalışmaları

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 07.09.2023 tarih ve 32302 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Yapı Denetim Kuruluşlarının Faaliyetlerinin Denetlenmesi, İdari Müeyyide Uygulanması ve İdari Para Cezalarının Tahsil Edilmesinin Usûl ve Esaslarına Dair Tebliğ 14.03.2023 tarih ve 32132 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Yapı Sahipleri ile Yapı Denetimi Hizmet Sözleşmesi İmzalayacak Yapı Denetim Kuruluşlarının Elektronik Ortamda Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ 09.03.2023 tarih ve 32127 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Yapı Sahipleri ile Yapı Denetimi Hizmet Sözleşmesi İmzalayacak Yapı Denetim Kuruluşlarının Elektronik Ortamda Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ 08.09.2023 tarih ve 32303 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Yapı Malzemeleri ve Zemin Laboratuvarları Uygulama Yönetmeliğinde; 14.03.2023 tarihli ve 32132 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan "Yapı Malzemeleri ve Zemin Laboratuvarları Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile değişikliğe gidilmiştir.

Laboratuvar İzin Belgesi Almak İçin Yapılan Müracaatların Değerlendirilmesi ve Sıralamaya Alınmasına Dair Tebliğde; 14.03.2023 tarihli ve 32132 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan "Laboratuvar İzin Belgesi Almak İçin Yapılan Müracaatların Değerlendirilmesi ve Sıralamaya Alınmasına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ" ile değişikliğe gidilmiştir.

Laboratuvar Kuruluşlarının Faaliyetlerinin Denetlenmesi, İdari Müeyyide Uygulanması ve İdari Para Cezalarının Tahsil Edilmesinin Usûl ve Esaslarına Dair Tebliğ 14.03.2023 tarihli ve 32132 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Yürütülen Projeler

Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulamaları Projesi

Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Tadilatı İnşaat İşi ihale süreçleri tamamlanmış olup, Antalya Kocaeli, Sakarya, Zonguldak, Denizli, İzmir, Samsun, Adana, Osmaniye, Mersin İllerinde yapılacak Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Tadilatı İnşaat İşi sözleşmeleri imzalanmış olup 2024 yılı içerisinde tamamlanacaktır.

Kamu ve Belediye Yenilenebilir Enerji Projesi

Söz konusu proje, Dünya bankası ve Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında 20 Ekim 2023 tarihinde imzalanmıştır. 2023 yılı içerisinde harcama gerçekleştirilmemiş olup, ihale süreçleri devam etmektedir.

Türkiye Deprem Sonrası İyileşme ve Yeniden İmar Projesi

Dünya Bankası, Türkiye'de Şubat 2023 depremlerinden etkilenen seçilmiş illerde temel hizmetlere ve dirençli konutlara erişimi yeniden sağlamak amacıyla 296,5 milyon ABD Doları tutarında krediyi, Türkiye Deprem Sonrası İyileşme ve Yeniden İmar Projesi için 27.06.2023 tarihinde onaylamıştır. İkraz Anlaşması 01.09.2023 tarihinde imzalanmış olup, proje kapsamında ihale süreçleri başlamıştır.

Kamu Binaları Deprem Dayanımı ve Enerji Verimliliği Projesi

Proje kapsamında

- Yapısal Güçlendirme ve Enerji Verimliliği Tasarımı ve İnşaat Müşavirliği Danışmanlık Hizmeti işi için 22 Aralık 2022 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Aralık 2023 ayı itibari ile işin %27 tamamlanmış olup iş ortaklığına mücbir sebepler nedeni ile bir ay süre uzatımı verilmiştir. Proje kapsamında İstanbul, Sakarya ve Kocaeli illerinde 33 kamu binasında güçlendirme ve enerji verimliliğinin projelerinin hazırlanması yer almaktadır.
- Yapısal Fizibilite, Enerji Etüdü, Yapısal- Enerji Verimliliği Güçlendirme Tasarımı Konusunda Yapı İşleri Genel Müdürlüğüne Teknik Destek Sağlamaya Yönelik Müşavirlik Hizmetleri Kontrolörlük Hizmeti işi için 1 Haziran 2023 tarihinde sözleşme imzalanmıştır.
- 9 Kasım 2023 tarihinde İstanbul İli Boğaziçi Üniversitesi Kilyos Kampüsünde bulunan 1 öğrenci yurdu, Sosyal Tesis& Yurt, Yabancı Diller Yüksek Okulu A ve B Blok binalarının yapım işi ihalesi gerçekleştirilmiştir.
- Yapısal Güçlendirme ve Enerji Verimliliği Tasarımı ve İnşaat Müşavirliği Danışmanlık Hizmeti işi için 30 Kasım 2023 tarihinde danışmanlık ihalesi gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında Hatay ili Mustafa Kemal Üniversitesi içerisindeki 7 fakülte binasını kapsamaktadır.
- Türkiye'nin Muhtelif İllerinde Bulunan Kamu Binalarında Ön Sismik ve Enerji Verimliliği Değerlendirme işi kapsamında teknik yardım danışmanlık hizmeti işine ait ihale süreci tamamlanmış olup, 17 Mart 2023 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Proje kapsamında 14 ilde 232 kamu binası yer almaktadır. Aralık 2023 ayı itibari ile işin %53 tamamlanmıştır.
- Dünya Bankası aracılığı ile kullanılan Japon Hükümetinin 750.000 ABD doları hibesi kapsamında İleri Mühendislik Uygulamaları ve Kapasite Geliştirme için Teknik Yardım Danışmanlık Hizmetleri ihalesi gerçekleştirilerek, 11 Temmuz 2023 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Müşavir firma tarafından Başlangıç Raporu hazırlanmış olup, diğer faaliyetlere yönelik çalışmalara devam edilmektedir.

Kırsal Alanlarda Deprem İyileştirme ve Yeniden Yapım Projesi

06 Şubat 2023'de meydana gelen depremler neticesinde Dünya Bankasınca Bakanlığımıza yaklaşık 2.500 adet köy konutunun inşası maksadıyla 296,5 milyon ABD doları tutarındaki kredi finansmanı sağlanmıştır. Kırsal konutların müşavirlik ve yapım ihaleleri AFAD'dan gelen bilgiler doğrultusunda etaplar halinde gerçekleştirilmektedir. Proje, 26.10.2023 tarihinde efektif olmuştur. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca proje özel hesabı açılmıştır.

- 1.etap konutlar "Malatya ili Akçadağ İlçesi Ören Köyü 287 Konut ve 13 Ahır Yapım İşi" olarak ihale edilmiştir.
- 2. etap konutlar için, 13 Kasım 2023 tarihinde "Kahramanmaraş İli Muhtelif İlçelerde 600 Adet Köy Konutu" Müşavirlik İşi ihalesine çıkmıştır.
- 3. etap konutlar "Malatya ili Pütürge ve Doğanlı İlçeleri 105 Konut Yapım İşi" olarak ihale edilmesine yönelik hazırlanmaktadır.
- 4. etap konutlar için müşavirlik ihalesine 29 Kasım 2023 tarihinde "Elazığ ili 346 Adet Köy Konutu Yapımı" olarak çıkmıştır.

Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) Kredisi ile Yürütülen Faaliyetler

Deprem bölgesindeki kırsal konutların inşası maksadıyla JICA tarafından sağlanacak yaklaşık 150 milyon ABD doları vasıtasıyla yaklaşık 1.500 kırsal konut yapılması hedeflenmektedir. Müzakere dokümanları 18 Ağustos 2023 tarihinde tamamlanmış olup anlaşma 12 Ekim 2023 tarihinde imzalanmıştır. Halen Japon Hükümetinin krediyi onaylaması beklenmekte olup nihai kredi tutarı JICA ile Japonya Hükümeti'nin OECD arasında yapılacak müzakereler sonucu netleştirilecektir. JICA'nın önerdiği kredi, Dünya Bankası arasında gerçekleştirilen kredi müzakereleri ile eş finansman modelidir. Yapım işlerine ait ihalelerde 4734 sayılı kanun hükümleri uygulanacak, müşavirlik işleri için tercih Bakanlığımızın olacaktır.

Singapur Kızılhaç'ı Hibesi ile Yürütülen Faaliyetler

Ülkemizi etkileyen Şubat 2023 depremleri sonrası Singapur Kızılhaç'ı; Bakanlığımız ile yürütülen görüşmeler sonucunda depremden etkilenen bölgeye 6 adet iletişim ofisi temin edilmesi kapsamında hibe görüşmeleri yürütülmüştür. Bakanlığımız, AFAD ve Singapur Kızılhaç Derneği arasında 11 Aralık 2023 tarihinde ilgili dokümanlar tamamlanarak imzalanmıştır. Halen söz konusu projede yer alan faaliyetler için Yatırım Programı'nda gerekli bütçenin ayrılması ve programda revizyonun yapılması için Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına başvuruda bulunulacaktır.

Temel Faaliyetler

Kamu Kurumlarına Ait Binaların Etüt-Projelerinin Tamamlanarak Yapımlarının Gerçekleştirilmesi ve Yapı Denetimi Kanunu Uygulamaları Faaliyeti

2023 yılında Bakanlığımızca ülkemiz genelinde merkez ve il ihaleli (yapım, proje, onarım, güçlendirme, zemin etüdü, kesin hesap vb. işler kapsamında) 267 adet iş yürütülmüş olup 102 adet işin geçici kabulü yapılmıştır.

2023 yılında Merkezde toplam 143.600.709.965,20-TL sözleşme bedelli 113 adet yapım işinin ihalesi yapılarak sözleşmesi imzalanmıştır. Ayrıca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerine 35 adet yapım-onarım işi için ihale talimatı verilerek yetkilendirme yapılmıştır.

2023 yılında Merkezde 9 adet proje işinin ihalesi yapılarak sözleşmesi imzalanmıştır. Ayrıca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerine 45 adet proje işi için ihale talimatı verilerek yetkilendirme yapılmıştır.

- Yapı İşleri Genel Müdürlüğünce ihalesi yapılan işlere ait 16 adet kesin hesap dosyası onaylanmıştır. İhalesi İl Müdürlüklerinde yapılan işlere ait 15 adet kesin hesap dosyası incelenmiştir.
- Kamu ihalelerine katılmaktan 2 adet firma ve şahıs hakkında yasaklama işlemi, 2 adet firma ve şahıs hakkında yasaklama kaldırma işlemi gerçekleştirilmiştir.
- İcra dairelerinden gelen Yapı İşleri Genel Müdürlüğünde işi olan/olmayan olmak üzere toplam 168 adet icra ve fek (icra kaldırma) yazısı yazılmıştır.
- Kesin kabulü yapılan işlere ait toplam 18 adet teminat mektubunun %100'ünün iadesi gerçekleştirilmiştir. 11 adet teminat mektubunun %50'si iade edilmiştir.
- Talep edilen 6 adet geçici hakediş raporu tahakkuka bağlanmış, 1 adet kesin kabul tutanağı ve 1 adet iş programı onaylanmış, 2 adet iş eksilişi, 1 adet iş artış hesabı incelenmiştir. 31 adet işin kesin hesabı onaya sunulmuştur.

Tablo 48. Yapı Denetim Faaliyetleri

Faaliyetler	Adet
Kanun Kapsamında Yapı Denetim Kuruluşları Hakkında Uygulanan İdari Para Cezasına İlişkin İdari Müeyyide İşlem Sayısı	882
Kanun Kapsamında Yapı Denetim Kuruluşları Hakkında Uygulanan Yeni İş Almaktan Men Cezasına İlişkin İdari Müeyyide İşlem Sayısı	473
Kanun Kapsamında Belgesi İptal Edilen Yapı Denetim Kuruluş Sayısı	15
Denetçi Belgesi Verilen Mühendis ve Mimar Sayısı	1861
Toplam İş Sayısı	476.100
Toplam Faal Yapı Denetim Kuruluşu	2.524
Ulusal Yapı Denetim Sistemine Kayıtlı Denetçi Sayısı	3.7393
Ulusal Yapı Denetim Sistemine Kayıtlı Yardımcı Kontrol Elemanı (Mimar/Mühendis) Sayısı	75.257
Ulusal Yapı Denetim Sistemine Kayıtlı Yardımcı Kontrol Elemanı Sayısı	9.927
İzin Belgesi Verilen Yapı Denetim Kuruluşu	64
Şantiye Denetimi Sayısı	6.940
Büro Denetimi Sayısı	2.241
Şantiye ve Büro Denetimi Sayısı	3.461

Kırsal Konut Projelerinin Üretilmesi ve İskân Kanunu Uygulamaları Faaliyeti **Kırsal Konut Projelerinin Üretilmesi**

6306 sayılı "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun" dahilinde riskli alan ilan edilmiş olan ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkında Kanunun Geçici 6 ncı maddesiyle projelerinin Bakanlığımız tarafından resen yaptırılabilirliği hükmüne istinaden Diyarbakır İli, Sur İlçesi, Suriçi

Bölgesi Yeniden Yapılandırma Çalışmaları Eylem Planı dahilinde Suriçi'nde toplam 269 parselde 394 adet tescilli sivil mimari örneği yapının proje çalışmaları tamamlanmıştır.

İskân Kanunu Uygulamaları Faaliyeti

Devlet Eliyle İskân Çalışmaları kapsamında 6 ilde 6 adet iş, Kırsal Alanda Fiziksel Yerleşim (KEYY) Çalışmaları kapsamında da 23 ilde 90 iş olmak üzere; toplamda 96 adet iş, 2023 Yılı Yatırım Programında yer almaktadır. 2023 yılında Kırsal Alanda Fiziksel Yerleşimin düzenlenmesi kapsamında muhtelif illerde (23 il) toplam 90 adet iş/2.000 aileye 189.950.000.- TL'lik kredi tahsisi gerçekleşmiştir. 2023 Yılı Kredili işler kapsamında bu ödeneğin 57.976.400 TL'si harcanmıştır. Toplam da 75 adet konut tamamlanarak hak sahiplerine teslim edilmiştir. Devlet Eliyle İskân kapsamında ise 6 adet iskân projesi için toplam da 230.050.000.-TL ödenek tahsis edilmiştir. 2023 Yılı Devlet Eliyle İskân İhaleli İşler kapsamında harcanan toplam ödenek miktarı da, 154.080.000 TL olmuştur. Gayrimenkul alımları ve Kamulaştırma ödeneği olarak da 20.000.000 TL ödenek ayrılmıştır. Ayrıca, Kamulaştırma ödeneği olarak 20.082.380 TL ile toplam da 45 adet konut ve tarım arazisi, 9.1.(ç) maddesi kapsamında hak sahiplerince satın alınmıştır.

2023 yılında gerçekleşen işler:

- Boyabat Barajı İskânı kapsamında, Sinop İli Saraydüzü İlçesinde, 42 adet iskân konutu ve altyapı yapım işidir. İşin ihalesi yapılmış olup, konutların inşaatına ve altyapı yapım çalışmalarına devam edilmektedir. 2023 yılı revize yatırım ödeneği 80.000.000 TL'dir.
- Manisa-Soma Maden Rezervi İskânı kapsamında, Manisa İli Soma İlçesinde, 54 adet iskan konutu ve altyapı yapım işidir. İşin ihalesi yapılmış olup, konutların inşaat ve altyapı yapım çalışmaları devam etmektedir. İşin 2023 yılı revize yatırım ödeneği 173.000.000 TL olarak belirlenmiştir.
- Diyarbakır İli Bismil-Beritanlı Göçebe Grubu İskânı işinde, toplam da 95 hanenin iskan çalışmaları kapsamında işin ihalesi yapılmış olup, işin 2023 yılı revize yatırım ödeneği 144.000.000 TL olarak belirlenmiştir. Konutların yapım süreci devam etmektedir.
- Karaman Sarıkeçili Göçebe Grubu Kisecik Köyü İskânı işinde, toplam da 86 hanenin iskân çalışmaları kapsamında işin 26.05.2023 tarihli ihale talimatı iptal edilerek iline yeniden ihale talimatı gönderilmiştir. İşin 2023 yılı revize yatırım ödeneği 250.243.000 TL olarak belirlenmiştir.
- 2023 yılında toplam da 45 adet konut ve tarım arazisi satın alımı gerçekleşmiş olup, 20.082.380 TL'lik ödenek miktarı Adıyaman, Sinop, Çorum, Ankara, İstanbul, Kastamonu, Muş ve Tekirdağ illerine gönderilmiştir.

Yapım Teknolojileri ve Laboratuvar Faaliyetleri

6 Şubat 2023 tarihinde yaşanan merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) olan 7.7 büyüklüğünde ve merkez üssü Elbistan (Kahramanmaraş) olan 7.6 büyüklüğünde meydana gelen depremler sonrasında oluşan hasarlar ve bunun akabinde bölgenin inşaa ve ihyası sürecinde sarf ettiği büyük seferberlik çabaları kapsamında vatandaşlarımızın talebine göre tercih edebilecekleri ve en kısa sürede yeni yapılar inşaa edilebilecek yeni

yapım teknolojilerinin bir arada bulunduğu “Yeni Yapım Teknolojileri Kitapçığı ve Projeleri” hazırlanmıştır.

Laboratuvar denetim işlemleri 81 İl Müdürlüğüne yürütülmekte olup, İl Müdürlükleri ile bütünleşik olarak 463 laboratuvar kuruluşu denetimi gerçekleştirilmiştir.

Afet Koordinasyon Faaliyetleri

- 06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremde Kahramanmaraş, Gaziantep ve Hatay illerinde deprem hasar keşfi ve gözetlemesi İHA sistemi ile yapılmıştır.
- 06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremde Gaziantep ve Hatay illerinde yapılan arama ve kurtarma çalışmalarını yürütüldüğü alanda hasar almış yapıların hareketleri Georadar-HYDRA-G cihazları ve bina anlık izleme sistemleri ile izlenmiştir.
- 06.02.2023 tarihinde meydana gelen depremde Hatay illinde MOLAB ile belirlenen yapıların malzeme deneyleri yapılmıştır.
- Yangından etkilenen yapılarda meydana gelebilecek donatı kopması ve beton içerisindeki kusurları belirlemeyi sağlayan IDS c-TRUE beton radarı alımı gerçekleştirilmiştir.
- Afet bölgelerinde ortofoto harita üretimi yapmak için kullanılan İHA 1 kategorisindeki VTOL hava aracının modernizasyonu çalışması yapılmıştır.
- 2023 Yılı Afet Hasar Tespit Çalışmaları kapsamında 06.02.2023 Kahramanmaraş İli Pazarcık Depremleri Hasar Tespit Çalışmaları, Şanlıurfa Haliliye Su Baskını Afeti Hasar Tespit Çalışmaları, Karadeniz Bölgesi Sel Afeti Hasar Tespit Çalışmaları, Çanakkale İli Yangın Afeti Hasar Tespit Çalışmaları, Zonguldak Merkez Fırtına Afeti Hasar Tespit Çalışmaları yürütülmüştür.

YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Mevzuat Çalışmaları

7433 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (26.01.2023 tarihli ve 32085 sayılı Resmi Gazete)

7440 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Madde 23 – 12.03.2023 tarihli ve 32130 sayılı Resmi Gazete)

7446 sayılı Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Madde 1-5-6-7-8-9-10 – 05.04.2023 tarihli ve 32154 sayılı Resmi Gazete)

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (22.02.2023 tarihli ve 32112 sayılı Resmi Gazete)

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik (09.04.2023 tarihli ve 32158 sayılı Resmi Gazete)

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (29.07.2023 tarihli ve 32263 sayılı Resmi Gazete)

12.04.2023 tarihli ve 2023/7 No.lu “Adres Numaralama, Levhalama ve Güncel Tutma” konulu Genelge

12.04.2023 tarihli ve 2023/8 No.lu “7740 sayılı Kanun Kapsamında Taşınmaz Satışı, İrtifak Hakkı Tesisi ile Kira Alacaklarının Yapılandırma Usul ve Esasları” konulu Genelge

12.04.2023 tarihli ve 2023/9 No.lu “7740 sayılı Kanun Kapsamındaki Yapılandırma Usul ve Esasları Hakkında 2023/8 sayılı Genelge” konulu Genelge

Yürütülen Projeler

Şehir Eşleştirme Projesi-2

2019-2023 yılları arasında uygulanacak projenin ana faydalanıcısı olan Türkiye Belediyeler Birliği olup bütçesi Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Proje'nin üç kilit paydaşı; Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ve Vilayetler Birliği'dir.

Şehir eşleştirme projeleri aracılığıyla Türkiye ve AB ülkelerindeki yerel yönetimler arasında çevre ve iklim ile ilgili alanlarda karşılıklı değişimi teşvik etmek için sürdürülebilir yapılar oluşturmak, iklim ve çevre temelli eylemler için Türk ve AB yerel yönetimleri arasındaki diyalogun geliştirilmesi ve yerel yönetimlerin kapasitelerinin güçlendirilmesini sağlamak hedeflenmektedir. Türkiye Belediyeler Birliği tarafından projenin teknik yardım ihale süreci ve hibe başvuruları tamamlanmış olup 26 proje hibe almaya hak kazanmıştır. Hibe uygulama dönemi 1 Kasım 2023'te başlamış olup 12 ay sürecektir.

E-Belediye Bilgi Sistemi Projesi

Belediyelerin tek veri tabanında ortak bir altyapıda, standart yazılımlarla tüm iş ve işlem süreçlerini elektronik ortamda yapabilmelerini ve yerel hizmetlerin elektronik ortamda vatandaşa sunulmasını sağlayan bir projedir. Proje toplamda 67 modülden oluşmaktadır. 45 modülün İçişleri Bakanlığı, 22 modülün de Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından geliştirme ve yaygınlaştırma çalışmaları devam etmektedir.

Temel Faaliyetler

Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES) Kapsamında Gerçekleştirilen Faaliyetler

KÖYDES Projesi kapsamında bugüne kadar (2005-2023) 23 Milyar 741 milyon 180 bin TL, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda ise KÖYDES Projesi için 3.800.000 TL ödenek tahsis edilmiştir. 2023 Yılında KÖYDES Projesi kapsamında yapılan işler aşağıdaki gibidir:

- 916 km asfalt yol,
- 219 km beton yol,
- 632 km stabilize yol,
- 16 km tesviye,
- 2.952 km onarım,
- Sanat yapısı (köprü, menfez) sayısı: 425 (2+423),
- Köy içi yapılan parke miktarı: 2.218.891 m²
- İçme suyu tesisi yenilenen ünite sayısı: 1.588 adet
- Sulama tesisi tamamlanan proje sayısı: 75 adet.

Personel Atama Onayları

01.01.2023 tarihinden itibaren 7 büyükşehir belediyesi genel sekreter kadrosuna, 3 su ve kanalizasyon idarelerinin genel müdür kadrosuna, 24 su ve kanalizasyon idarelerinin yönetim kurulu üyesi kadrosuna atanmasına ilişkin izin onayı işlemi yapılmıştır.

İlk Defa Zabıta Memuru, İtfaiye Eri ve Diğer Memur Kadrolarına Atama İzni Verilmesi İşlemi

01.01.2023 tarihinden itibaren 1.897 kadroya atama izni verilmiştir.

İstihdam İzni İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 30 kadroya atama izni verilmiştir.

Yerel Yönetim Şirketlerinde Personel İstihdamına Dair İşlemler

01.01.2023 tarihinden itibaren 220 şirket personeli için atama izni verilmiştir.

Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Sınav İşlemleri

2023 yılında yerel yönetimler tarafından Bakanlığa gönderilen 5.830 kişiye ait sınav başvuruları incelenerek uygun bulunanlar Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezine gönderilmiş olup, 4.151 kişi 7 il merkezinde tek oturum halinde 08.10.2023 tarihinde Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezine aracılığı ile belediye itfaiye ve zabıta personeli

de dahil olmak üzere yerel yönetimler personeli görevde yükselme ve unvan değişikliği yazılı sınavı yapılmıştır. Yapılan sınavda 2.773 kişi başarılı olmuştur.

Sendika Üye Sayısı Tespiti

2023 yılında yerel yönetimlerde çalışan 146.423 personelden 137.305 personelin sendika üyesi olduğu belirlenerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderilmiştir.

Sözleşmeli Personele İlişkin İşlemler

2023 yılı içerisinde yaklaşık 36.427 sözleşme evrakı incelenmiş olup mevzuata uygun olarak düzenlenmeyenler iade edilmiştir.

İkinci Görev Ücretinin Tespiti

Yerel yerel yönetimlerde görevlendirilen personelin ikinci görev ücretine ilişkin talep edilen 4 kişiye ait ücret tespiti yapılmıştır.

Yerel Yönetim Personel Mevzuatına İlişkin Görüş Verilmesi

2023 yılı içerisinde personel mevzuatı kapsamında talep edilen toplam görüş taleplerinden 1.056 adedine görüş verilmiştir.

Yerel Yönetim Birliklerinin Kurulması Konusundaki İş ve İşlemler

2023 yılında Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 5 adet mahalli idare birliği kurulmuştur.

Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporunun Hazırlanması

2023 yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu hazırlanmış olup önceki yıllara ait faaliyet raporlarıyla birlikte Genel Müdürlüğün web sayfasında yayımlanmıştır.

İstatistikî Veri Toplama İşleri ve YERELBİLGİ Sistemi

YERELBİLGİ Sistemi 1.391 belediye, 193 mahalli idare birliği, 33 belediye bağlı idaresinin istatistikî her türlü verisini toplamaya yarayan ve bunu anlık olarak raporlayabilen bir sistem olarak tasarlanmıştır. Söz konusu sistemin veri güvenilirliğinin, tutarlılığının ve güncelliğinin sağlanması ile bürokrasinin azaltılmasında önemli katkıları bulunmaktadır. 2023 yılında yerel yönetimlerden YERELBİLGİ Sistemiyle 14 ayrı form ile gerekli veriler toplanmıştır.

Su Protokollerine Uygun Görüş Verilmesine İlişkin İş ve İşlemler

01.01.2023 tarihinden itibaren 17 tanesi uygun görülmüştür.

Yerel Yönetimlerin Kurdukları Birliklerin Tüzük Değişikliği Onayları

01.01.2023 tarihinden itibaren 10 adet birlik tüzük değişikliği incelenerek Bakanlık Makamı Oluru alınmış ve 6 adet birlik tüzüğü ise ilgili mevzuattaki şartları sağlamadığından iade edilmiştir.

İhalelere Katılmaktan Yasaklama İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 945 adet Bakanlık Makamı Oluru alınarak ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmiştir. Ayrıca 64 dosya hakkında yasaklama gerekçeleri tekemmül etmediğinden iade edilmiştir.

Şirket Kurulması İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 10 adet şirket kurulmasına ilişkin dosya incelenerek onay alınmak üzere Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir.

Bütçe İçi İşletme Kurulması İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 25 adet bütçe içi işletme kurulması işlemine onay verilmiştir.

Borçlanma İzin İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 225 adet borçlanma izin oluru alınmıştır.

Tahsis İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 4 adet tahsis işlemi için izin verilmiştir.

Belediye Birleşme/Katılma İşlemleri/Mahalle İsim ve Sınır Değişikliği İşlemleri

2023 yılında 29 adet bağlanma ve katılma işlemi gerçekleştirilmiştir.

Tasarruf Tedbirleri İzin İşlemleri

01.02.2023 tarihinden itibaren tereddütte kalınan 19 adet dosyaya görüş bildirilmiş ve tasarruf tedbirleri kapsamında 239 adet izin onayı verilmiştir.

Belediye Çocuk Bakımevleri Kurulması İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 3 adet çocuk bakımevi için izin verilmiştir.

Ücretsiz Seyahat Gelir Desteği Ödemesi İşlemleri

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca Ocak-Kasım 2023 tarihleri arasında 497.200.748 TL ücretsiz seyahat gelir desteği ödemesi yapılmıştır.

Kooperatif Kurulması İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 1 adet Kooperatif Kurulmasına ilişkin dosya incelenerek onay alınmak üzere Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir.

Mevzuat Taslakları ile Mahalli İdare ve Diğer Kurumlara Görüş Verilmesi

01.01.2023 tarihinden itibaren mevzuat taslakları ile ilgili 275, tereddüt edilen noktalarla ilgili ise 528 görüş yazısı oluşturulmuştur.

Yerel Yönetimlerle İlgili Mevzuat Taslaklarının Hazırlanması

2023 yılı içerisinde Belediyelerin öz gelirlerinin artırılması başta olmak üzere çok sayıda düzenlemeyi içeren mevzuat çalışmaları devam etmektedir.

Yurt Dışı İlişkileri

01.01.2023 tarihinden itibaren 84'ü kardeş kent ilişkisi kurma talebi, 29'u uluslararası kuruluşlara üyelik talebi ve 31'i ortak faaliyet olmak üzere 144 adet izin verilmiştir.

Tebliğat İşlemleri

Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımıza belediyelerimizin yürüttükleri iş ve işlemlerle ilgili 3.370 adet tebliğat evrakına ilişkin işlem yapılmıştır.

Vakıf, Dernek ve Benzeri Kuruluşlarca Yerel Yönetimlere Eğitim Verilmesine Dair İzin İşlemleri
01.01.2023 tarihinden itibaren 21 adet eğitim onayı verilmiştir.

Karayolu Trafik Güvenliği Kapsamında Yürütülen Çalışmalar

03.02.2021 tarihli ve 31384 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2021/2 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile "Karayolu Trafik Güvenliği Strateji Belgesi (2021-2030)" ve "Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı (2021-2023)" yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda, Eylem Planında 39’u PG sorumlusu, 57’si sorumlu, 75’inde işbirliği olmak 171 adet performans göstergesinde çalışmalar yürütülmektedir.

Diğer merkezi idare kurumlarının PG sorumlusu oldukları göstergelerle ilgili olarak yoğun bir şekilde gerçekleştirdikleri toplantılara İhtisas Gruplarında görevli personel tarafından katılım sağlanmaktadır. Ayrıca, Eylem Planında gerek Genel Müdürlüğün PG sorumlusu olduğu gerekse diğer kurumlar tarafından belediyelerin yürüteceği işlemlere ilişkin verileri toplamak üzere yazışmalar yapılmakta olup gelen bilgilerin sağlıklı verilere dönüşmesi için süreç takibi yapılmaktadır.

2021-2030 Karayolu Trafik Güvenliği Stratejisi Belgesi’nin ikinci uygulama adımı olan 2024-2027 Karayolu Trafik Güvenliği Eylem Planı hazırlık çalışmaları kapsamında Arama Konferansı toplantılarına ihtisas grubunda görevli personel tarafından düzenli olarak katılım sağlanmış olup görüş ve önerilerle katkıda bulunulmuştur.

Program Bütçe Çalışmaları

Program bütçe yaklaşımının mahalli idarelerin de dahil olduğu genel yönetim kapsamındaki diğer kamu idarelerini içerecek şekilde genişletilmesi için süreç 2021 yıl sonu itibarıyla başlatılmıştır. Program bütçe yapısının bütün idareler için kapsayıcı bir nitelikte olması amaçlanmaktadır.

2022 yılında yapılan çalışmaların ardından Mahalli idareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği program bütçe sistemine uygun hale getirilerek mevzuat değişikliği taslağı hazırlanmış ve kurumların görüşlerine açılmıştır. 2023 yılı içinde kurumların görüşleri toplanmış ve Sayıştay Başkanlığından görüş alınmak üzere gönderilmiştir. Sayıştay Başkanlığının görüşünden sonra söz konusu Yönetmelik Taslağı yayımlanacak ve performans esaslı program bütçe sistemi ile ilgili bütçe hazırlama rehberinin hazırlanması aşamasına geçilecektir.

Mezarlıktan Yol Geçirme İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 16 adet Onay oluşturulmuştur.

5403 sayılı Kanuna Göre Alınan Kamu Yararı Kararı Alınması İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 111 adet Onay oluşturulmuştur.

Acele Kamulaştırma İşlemleri

01.01.2023 tarihinden itibaren 16 adet işlem tesis edilmiştir.

Kamu Yararı Kararına İlişkin İş ve İşlemler

01.01.2023 tarihinden itibaren 195 adet onay oluşturulmuştur.

REHBERLİK VE TEFTİŞ BAŞKANLIĞI

Genel Teftiş Faaliyetleri

2023 yılında Batman, Tunceli, Ağrı, Muş, Bitlis, Hakkâri, Erzincan, Ardahan, Iğdır, Siirt ve Kars olmak üzere 11 ilde genel teftiş yapılmış olup, yapılan genel teftişler sonucunda genel teftiş raporları Başkanlığa sunulmuştur. Raporlarda yer alan eleştiri ve önerilerin yerine getirilmesini teminen raporlar ilgili Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğüne gönderilmiştir. Ayrıca, raporlarda yer alan eleştiri ve önerilerin takibi için raporlar Bakanlığımızın ilgili birimlerine gönderilmiştir.

Özel Teftiş Faaliyetleri

2023 yılında milli emlak işleri ile ilgili olarak 24 adet özel teftiş görevi yapılarak, rapor düzenlenmiş, sonucu ile ilgili işlem yapılmak üzere Milli Emlak Genel Müdürlüğü ve ilgili Valiliklerine gönderilmiştir.

Tevdi Raporu Düzenleme Faaliyetleri

2023 yılında 15 adet tevdi raporu düzenlenmiştir.

Araştırma –İnceleme Faaliyetleri

2021 yıllarından devam eden 1, 2023 yılında verilen 115 adet araştırma-inceleme görevi ile toplam 120 adet araştırma-inceleme görevi verilmiş olup, bunlardan 112 tanesi rapora bağlanmış 2021 ve 2022 yılına ait 35 araştırma-inceleme görevi 2024 yılına devretmiştir.

Ön İnceleme Faaliyetleri

2023 yılında 33 adet ön inceleme görevi verilmiş olup, 32 adet Ön İnceleme Raporu teslim edilmiştir.

Disiplin Faaliyetleri

2023 yılında 14 adet disiplin görevi verilmiş olup, 9 adet rapor teslim edilmiş, 5 adet görev devam etmektedir.

Şikâyet Faaliyetleri

Başkanlığa ulaşan 77 adet şikâyetten, 4 adet şikâyet yapılan değerlendirme neticesinde işe dönüşerek inceleme-araştırma yapılmak üzere müfettiş görevlendirilmiş, diğer şikâyetler ile ilgili işlem yapılmak üzere ilgili birim ve kurumlara gönderilmiştir.

Rehberlik Faaliyetleri

Aşağıdaki mevzuat değişikliği tasarıları hakkında müfettişlerden de görüş alınmak suretiyle;

- Beylikdüzü, Bornova (İzmir), Döşemealtı, Erdemli, Eyyubiye, Gemlik, Keçiören, Kırklareli, Konyaaltı, Korkuteli, Kozan, Melikgazi, Nazilli, Sultangazi (İstanbul), Tarsus (Mersin), Yenişehir (Mersin), Belediye Başkanlıkları ile Ankara, Balıkesir, Eskişehir, Gaziantep, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlıkları Teftiş Kurulu

Başkanlıkları ile bu belediyelerin bazı alt birimlerinin Teftişle ilgili Yönetmelik Taslakları,

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Personelinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı,
- Atık Pil ve Akümülatörlerin Yönetimi Hakkında Yönetmelik Taslağı,
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Alarm Sistemi Yönergesi Taslağı,
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı,
- Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı,
- Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı,

Başkanlıkça değerlendirme yapılmış ve sonuçları ilgili birimlere iletilmiştir.

İÇ DENETİM BİRİMİ BAŞKANLIĞI

Denetim ve İzleme Faaliyetleri

2023 Yılı İç Denetim Programı kapsamına 23 adet denetim ve 24 adet izleme görevi alınmıştır. Söz konusu görevlerin gerçekleşme durumlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 49. İç Denetim Kapsamında Yapılan Denetim ve İzleme Faaliyetleri

İlgili Birim	Görevin Konusu	Görevin Türü
Coğrafi Bilgi Sitemleri Genel Müdürlüğü	Bilgi ve İletişim Güvenliği	Bilgi Teknolojileri Denetimi
Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Md.	Avrupa Birliği Yatırımları (İzleme ve Değerlendirme)	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	Enerji Verimliliği Uygulamaları	Sistem ve Uygunluk Denetimi
ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	Çevre Yeterlik Hizmetleri	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Yapı İşleri Genel Müdürlüğü	Dış Kaynaklı Yatırımlar	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ön Mali Kontrol	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	İmar ve Planlama	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü	Enerji Verimliliği	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Çankırı Çevre, Şeh. ve İklim Değişikliği İl Md.	Çevre İzin ve Lisans	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Erzurum Çevre, Şeh. ve İklim Değişikliği İl Md.	Çevre İzin ve Lisans	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Çanakkale Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Md.	Çevre İzin ve Lisans	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Uşak Çevre, Şeh. ve İklim Değişikliği İl Md.	Çevre İzin ve Lisans	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Diyarbakır Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Md.	Çevre İzin ve Lisans	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Şanlıurfa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Md.	Çevre İzin ve Lisans	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Hatay Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Md.	Çevre İzin ve Lisans	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Afyon Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Md.	Çevre İzin ve Lisans	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Aksaray Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Md.	İskân (Köysel Alanda İç İskânın Düzenlenmesi)	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Kars Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Md.	İskân (Köysel Alanda İç İskânın Düzenlenmesi)	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Erzincan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Md.	İskân (Köysel Alanda İç İskânın Düzenlenmesi)	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Bolu Çevre, Şeh. ve İklim Değişikliği İl Md.	İskân (Köysel Alanda İç İskânın Düzenlenmesi)	Sistem ve Uygunluk Denetimi

İlgili Birim	Görevin Konusu	Görevin Türü
Isparta Çevre, Şeh. ve İklim Değişikliği İl Md.	İskân (Köysel Alanda İç İskânın Düzenlenmesi)	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Tunceli Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Md.	İskân (Köysel Alanda İç İskânın Düzenlenmesi)	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Batman Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Md.	İskân (Köysel Alanda İç İskânın Düzenlenmesi)	Sistem ve Uygunluk Denetimi
Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	ÇED İzleme ve Çevre Denetimi	İzleme
Milli Emlak Genel Müdürlüğü	Yatırım ve Teşvik	İzleme
Tokat Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Seyyar Görev Tazminatı	İzleme
Elazığ Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Çevre Yönetimi ve Denetimi (Atıkların Yönetimi ve Denetimi)	İzleme
Antalya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Seyyar Görev Tazminatı	İzleme
Sinop Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Çevre Yönetimi ve Denetimi (Atıkların Yönetimi ve Denetimi)	İzleme
Strateji Geliştirme Başkanlığı	Stratejik Yönetim ve Planlama (Stratejik Planın ve Performans Programının Hazırlanması ve İzlenmesi)	İzleme
Yapı İşleri Genel Müdürlüğü	Satın Alma	İzleme
Muğla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Seyyar Görev Tazminatı	İzleme
Ordu Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Çevre Yönetimi ve Denetimi (Atıkların Yönetimi ve Denetimi)	İzleme
Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	İşçi İşlemleri ve Tahakkuk	İzleme
Adıyaman Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Çevre Yönetimi ve Denetimi (Atıkların Yönetimi ve Denetimi)	İzleme
Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü	Taşınır	İzleme
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	Projeler ve Teknik Hizmetler	İzleme
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü	İç Kontrol	İzleme
Sivas Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Seyyar Görev Tazminatı	İzleme
Çorum Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Çevre Yönetimi ve Denetimi (Atıkların Yönetimi ve Denetimi)	İzleme
Karaman Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Seyyar Görev Tazminatı	İzleme
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü	Sıfır Atık ve Atık İşleme	İzleme
Mardin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Seyyar Görev Tazminatı	İzleme
Kahramanmaraş Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Çevre Yönetimi ve Denetimi (Atıkların Yönetimi ve Denetimi)	İzleme
Yapı İşleri Genel Müdürlüğü	Afet Koordinasyon	İzleme
Kastamonu Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Seyyar Görev Tazminatı	İzleme
Burdur Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	Çevre Yönetimi ve Denetimi (Atıkların Yönetimi ve Denetimi)	İzleme

Eğitim Faaliyetleri

2023 yılında aşağıda belirtilen konularda eğitimler alınmıştır:

- KVKK Farkındalık Eğitimi
- VMware vSphere: Install, Configure, Manage [V8]
- TC. Anayasası
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
- Proje Göstergelerinin Oluşturulması ve İzlenmesi
- Global Fiyat Sözleşmesi Uygulaması ve Yönetimi
- Usulsüzlük, Yolsuzluk ve IPA Projelerinin Denetimi Eğitimi

Ayrıca 2023 yılında verilen eğitimler ise aşağıdaki gibidir:

- Kamu Görevlileri Etik Davranış İlke Yönetimi ve Kuralları, Yönetişim, İç Kontrol, İç Denetim ve Risk Yönetimi.

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2022-2023 Stratejik Planı İzleme Çalışmaları

Planın izleme ve değerlendirme çalışmaları kapsamında; tüm birimler çeyrek dilimler bazında performans göstergelerinin gerçekleşme düzeylerini raporlamışlardır. İzleme ve değerlendirme faaliyetleri sonucunda hedeflenen ve ulaşılan sonuçlar karşılaştırılmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Plan Çalışmaları

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Planı çalışmaları Bakanlık Makamının 20.07.2023 tarih ve 6931213 sayılı Olur'u ile başlatılmıştır. Stratejik planın hazırlık sürecinde, yapılması gereken ön çalışmaları ve zaman planlamasını içeren "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Planı Hazırlık Programı" oluşturulmuştur.

Stratejik plan hazırlıklarının kapsamı ve yöntemi "Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu (Taslak) 3.1 Sürüm" ile "Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" dikkate alınarak belirlenmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2024-2028 Stratejik Planı katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Nihai hale getirilen 2024-2028 Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Stratejik Planı 2024 yılı Ocak ayında Bakanlık Makamınca onaylanmış ve kamuoyuna açıklanmıştır.

2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Programı Tedbirleri İzleme Çalışmaları

Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanarak Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı Tedbirleri gereğince Bakanlığımızca sorumlu kuruluş olarak 2023 yılı içerisinde 29 Politika 35 Tedbire ilişkin 45 adet faaliyet belirlenmiş olup, tedbir ve faaliyetler ilgili ana hizmet birimleri, bağlı ve ilgili birimlere gönderilmiştir. Bu tedbir ve faaliyetlerin takibi ve izlemesi cppids.sbb.gov.tr web üzerinden üçer aylık dönemler halinde raporlanmaktadır.

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) ve Dünya Bankası Çalışmaları

YOİKK çalışmaları ve Dünya Bankası çalışmaları, ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile kamu özel sektör iş birliği çerçevesinde yürütülmektedir. YOİKK kapsamında Yatırım yeri, çevre ve imar izinleri çalışma gurubu uhdesinde 3 adet eylem Bakanlık sorumluluğunda yürütülmüştür. YOİKK kapsamında 2023 yılında yürütülen eylemler;

- İklim Kanununun TBMM'ye sunulması
- AB düzenlemeleri ile uyumlu Türkiye'nin piyasa ve iş dinamiklerine uygun Emisyon Ticaret Sisteminin kurulması ve işler hale getirilmesi

- "Temiz üretim yapan sanayi tesislerinin finansal kolaylaştırıcı mekanizmalara kolay erişiminin sağlanması amacıyla Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme Sisteminin kurulması"

Orta Vadeli Program (2023-2025)

Ülkemizde Yeşil dönüşüm kavramına ilk defa 2022-2024 yılı Orta Vadeli Programı (OVP)nda yer verilmiş olup 2023-2025 yılı OVP’de detaylı bir şekilde ele alınarak başta Bakanlığımız olmak üzere ilgili kurumlara çeşitli görevler verilmiştir. 2022 yılında Bakanlığımıza 1 tane görev verilmiş iken, 2023 yılında bu görevler 12 ye yükselmiştir.

Bu çalışmalar kapsamında Bakanlığımız, İklim Değişikliği Azaltım ve Uyum Eylem Planlarını ve Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizmasına yönelik politikaları hayata geçirmek konusunda aktörlerden biri olmanın yanı sıra Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planına geçiş sürecini yürüterek sıfır atık uygulamalarının yaygınlaşması için çalışmalar yürütmüş ve yürütmektedir. 2053 net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda ise; iklim değişikliğinin çevresel, sosyal ve ekonomik alandaki çok yönlü etkileri dikkate alınarak kalkınma öncelikleri çerçevesinde her alanda ve tüm sektörlerde yeşil dönüşüme yönelik adımlar atılmıştır.

Mevzuat Çalışmaları

2023 yılında; 1 adet Cumhurbaşkanlığı Kararı, 38 adet Yönetmelik ve Yönetmelik Değişikliği, 19 adet Tebliğ ve Tebliğ Değişikliği, 14 adet Genelge olmak üzere toplam 72 adet mevzuat çalışması yürütülmüştür. Bakanlığımızca çıkarılan mevzuatlara ilişkin bilgilere <https://mevzuat.csb.gov.tr/> adresinden erişilebilmektedir.

Bürokrasinin Azaltılması ve E-Devlet Uygulamaları Çalışmaları

Bakanlığımızın tüm hizmetlerini ve bu hizmetlere ilişkin bilgileri içeren ve KAYSİS ile uyumlu olan “HEYS-Hizmet Envanteri Yönetim Sistemi” (heys.csb.gov.tr) üzerinden çalışmalar devam etmektedir. E-devlet entegrasyon süreci dinamik bir süreç olup KAYSİS’e yeni hizmetler eklenebilmekte ve e-devlet üzerinden sunulan hizmet sayımız artmaktadır. Bakanlığımızın 441 hizmeti e-devlet kapısından sunulmaktadır.

Alo 181 Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Çağrı Merkezi Faaliyetleri

2023 yılında toplam çağrı sayısı 1 milyon 200 bin civarındadır. Yapılan geri dönüş aramalarında memnuniyet oranı %91,44 olarak tespit edilmiştir. Çağrı sayısı, 2022 yılına göre yaklaşık %58,57 artarak 1.183.924’e yükselmiştir. Alo 181 Çağrı Merkezine yapılan ihbarlardan dolayı başlatılan inceleme ve denetimler kapsamında Çevre Kanunu ve ilgili mevzuata aykırı iş ve işlemlerden dolayı kişi ve kuruluşlara 2023 yılında toplam 98.150.343 ₺ idari para cezası uygulanmıştır.

Tablo 50. 2022-2023 Yılları Alo 181 Çağrı Merkezine Ait İstatistiksel Veriler

	2022 Toplam Çağrı	2023 Toplam Çağrı	2022 Yılına Göre Değişim Yüzdesi (%)
Toplam Çağrı Sayısı	746.603	1.183.924	58,57
Alo 181 Üzerinden Kesilen Ceza Miktarı (₺)	54.697.213	98.150.343	79,44
Geri Dönüş Arama Sayısı	32.460	73.701	127,05
Bilgi Çağrı Sayısı	362.841	722.419	99,10
Şikâyet Çağrı Sayısı	28.789	37.107	28,89
İhbar Çağrı Sayısı	7.787	65.137	736,48
Tapu Randevu Sayısı	347.186	359.261	3,48
Kentsel Dönüşüm Çağrı Sayısı	34.076	124.292	264,75
Milli Emlak	2.608	1.485	-43,06
Tapu ve Kadastro Çağrı Sayısı	543.366	501.819	-7,65
Çevre Yönetimi Çağrı Sayısı	119.517	136.415	14,14
Mesleki Hizmetler Çağrı Sayısı	3.120	4.021	28,88
ÇED Çalışmaları Çağrı Sayısı	19.738	21.918	11,04
Belediye, İl Özel İdare, Diğer Çağrı Sayısı	12.309	23.296	89,26
Mekânsal Planlama Çağrı Sayısı	486	401	-17,49
Yapı İşleri Çağrı Sayısı	2.710	357.954	13108,63
Tabiat Varlıklarını Koruma Çağrı Sayısı	374	342	-8,56
Coğrafi Bilgi Sistemleri Çağrı Sayısı	5.895	6.740	14,33
TOKİ	2.404	5.241	118,01
En Çok Çağrı Gelen İl	İstanbul (126.223)	İstanbul (141.407)	-
En Az Çağrı Gelen İl	Hakkâri (532)	Hakkâri (452)	-

Parlamento İş ve İşlemleri

2023 yılı faaliyetleri kapsamında; TBMM 27. ve 28. Döneminde, Eski Bakan Sayın Murat KURUM ve Bakan Sayın Mehmet ÖZHASEKİ'ye 1.308 adet yazılı soru önergesi yöneltilmiştir. Yazılı soru önergelerinin 414 adedi yanıtlanmış olup, 401 adedi yasama dönemi sona erdiğinden hükümsüz sayılmıştır. 215 adedi imzaya sevk edilmiştir. 278 adet yazılı soru önergesi ile ilgili çalışmalar devam etmekte olup, süreleri içerisinde cevap verilmeye çalışılacaktır.

Bütçenin Uygulanması

Ayrıntılı Harcama Programının Hazırlanması ve Revizesi İşlemleri: Bakanlığımız 2024 Yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin, AHP-AFP Çalışmaları Hakkında Merkezi Yönetim Bütçe Uygulama Tebliği (Sıra No: 1) doğrultusunda aylar itibariyle dağılımını düzenlemek üzere, birimlerin teklifleri alınarak Ayrıntılı Harcama Programı (teklif) hazırlanmış ve Bakanlık Makamı Olur'una sunularak Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'na gönderilmiştir.5018 Sayılı Kanununun 20 nci maddesine göre 27 adet revize talebi Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca onaylanmıştır.

Ödenek Aktarma İşlemleri: 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu'nun 21 inci maddesine göre 77 adet aktarma; Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Başkanlığımızca gerçekleştirilmiştir. 7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 5 inci maddesi, aynı Kanununun E cetveli 38 inci maddesi ile 5018 sayılı

Kanununun 23 üncü maddesi gereğince Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığından 6 adet yedek ödenek talebinde bulunulmuştur. 2023 yılı sonunda ödenek üstü harcama yapılan tertipler birimler itibariyle tespit edilerek gerekli ödeneği temin etmek amacıyla değerlendirmeler yapılmış ve fazla olduğu tespit edilen ödeneklerden, kurum içi aktarma yapılmak suretiyle ihtiyaçlar karşılanmaya çalışılmıştır.

Ödenek Ekleme İşlemleri:

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 40 ıncı maddesi ile 7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 6 ncı maddesinin 6-f bendi ve 6 ncı maddesinin 5 inci fıkrasına göre diğer kurum ve kuruluşlar tarafından Merkez Saymanlık Müdürlüğümüze yatırılan “gelirli ödenek kaydı (kaynak transferi)” ve “şartlı bağış ve yardım” tutarlarına ait 78 adet,
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 39 uncu maddesi ile 6306 sayılı Kanunu 7/2 maddesine göre dönüşüm gelirleri karşılığı özel ödeneği aşan tutarlara ait 3 adet,
- 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığı arasında imzalanan "Kamu Düzeni ve Güvenliğinin Olağan Hayatı Durduracak veya Kesintiye Uğratacak Şekilde Bozulduğu Alanlarda Uygulanacak Kentsel Dönüşüm Projelerinin Usul ve Esaslarına İlişkin Çerçeve Protokol" çerçevesinde 1 adet,
- 7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun E cetvelinin 52 nci maddesi gereğince çevre gelirleri karşılığı 3 adet ve diğer muhtelif kanunlarda Bakanlığımızın görev, yetki ve sorumluluklarına istinaden 10 adet, olmak üzere toplam 94 adet ekleme işlemi gerçekleştirilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri Bütçe Uygulama İşlemleri

Ödenek Gönderme/Tenkis Belgesi İşlemleri: Başkanlığımızca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizin ödenek ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla toplam 9223 adet ödenek gönderme belgesi düzenlenmiş ve toplam 319 adet icmal belgesi ile onay alınarak ödenek gönderilmiştir. Ayrıca ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla 387 adet tenkis belgesi düzenlenmiş ve toplam 82 adet icmal belgesi ile onay alınarak ödenek geri çekilmiştir.

Mefruşat ve Makine-Teçhizat Alımı: İl Müdürlüğü hizmet binalarının büro mefruşat, makine teçhizat, bilgisayar, yazıcı, cors cihazı ihtiyaçları ve compact arşiv sisteminin kurulmasına yönelik ihtiyaçları 2023 yılı içerisinde karşılanmıştır. Mefruşat Makine ve Teçhizat Alımı için 2023 yılında İl Müdürlüklerine tahsis edilen 7.500.000 TL ödeneğin, 7.431.300 TL si harcanmıştır.

Hizmet Aracı Kiralama: İl Müdürlüklerinde kullanılmak üzere Bakanlığımız döner sermaye kaynağından; 2023 yılında şoförlü, şoförsüz (Yakıt Hariç) olmak üzere hizmet aracı kiralanmış olup toplam 223.600.324.- TL ödeme yapılmıştır.

Hizmet Binası Bakım ve Onarımı: Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri hizmet binalarında ihtiyaç duyulan tadilatların yapılması için kullanılmıştır. Hizmet binası bakım ve onarımı için 2023 yılında İl Müdürlüklerine tahsis edilen 6.300.000 TL ödeneğin, 5.242.571 TL si harcanmıştır.

Lojman Onarımı: Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından kullanılan lojman binalarındaki ortak alan ve lojman dairelerindeki zorunlu tadilatların yapılması için kullanılmıştır. Lojman onarımı için 2023 yılında İl Müdürlüklerine tahsis edilen 2.200.000 TL ödeneğin 1.941.980 TL si harcanmıştır. Aradaki farkın sebebi ise kamu konutlarının ekonomiye kazandırılmasının hızlanması sebebiyle lojman onarımına tahsis edilen ödenek tutarı kadar ihtiyaç duyulmamıştır.

İç Kontrol Faaliyetleri

İç kontrolün unsurları kurumun genel hedeflerini gerçekleştirip gerçekleştirmediği konusunda makul güvence elde etmek amacıyla tasarlanan iç kontrol birbirleriyle bağlantılı beş unsurdan meydana gelir. Bu beş bileşen ilişkin olarak 18 standart ve 79 genel şart belirlenmiştir.

Kontrol ortamı bileşeni kapsamında Bakanlık faaliyetleri ile mali karar ve işlemleri hakkında oluşturulan yazılı prosedürlere uygun olarak birimlerin iç işleyişlerine uygun olacak biçimde talimatlar oluşturularak birimlerimiz çalışmalarını yürütmektedir. İç kontrol sisteminde farkındalığı artırmak amacıyla, bilgilendirme faaliyetleri kapsamında broşürler hazırlanmış, web sayfasında duyurulmuştur.

Kontrol faaliyetleri bileşeni kapsamında birimlerimizce yapılan düzenlemeler ve prosedürler, hiyerarşik olarak yürürlükte yer alan mevzuat çerçevesinde (paraf, uygun görüş vb.) uygun şekillerde kontrol edilmektedir. Kontroller sonrasında hata ve eksiklikler tespit edilerek gerekli düzeltmeler yapılmakta ve yöneticilerimiz tarafından değerlendirilmektedir. Bakanlığımız ön mali kontrol işlemleri yönergesi mevzuat değişiklikleri gözetilerek yeniden hazırlanmıştır.

Bilgi ve İletişim bileşeni kapsamında bilgi sistemlerinde üretilen bilgilerin doğru, güvenilir, tam, kullanışlı ve anlaşılır olarak Bakanlık portalında yer alması sağlanmıştır. Yazılım ve Uygulamalar Bakanlık ihtiyaçlarını karşılamak, hizmet kalitesini, personelin bilgi teknolojileri kullanımını artırmak ve geleneksel iş yapısını bilişim altyapısına taşımak için çeşitli yazılım ve uygulamalar geliştirmiştir.

Ön Mali Kontrol Faaliyetleri

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole ilişkin Usul ve Esasların 17'nci maddesi gereğince, Bakanlığımız harcama birimlerince ihalesi yapılan mal ve hizmet alımlarından bir milyon Türk Lirasını, yapım işlerinde ise üç milyon Türk Lirasını aşan 192 adet taahhüt evrakı ve sözleşme tasarısı Başkanlığımıza Ön Mali Kontrolü yapılmak üzere gönderilmiştir. Ayrıca 4 adet mal alımı, 31 adet hizmet alımı ve 157 adet yapım işi olmak üzere toplam 192 adet taahhüt evrakı ve sözleşme tasarısının ön mali kontrolü yapılmıştır.

Ön Mali Kontrolü yapılan taahhüt evrakı ve sözleşme tasarılarında; 5018 sayılı KMYK Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde yapılan incelemeler neticesinde uygun görülen 90 adet ihale dosyasına “uygun görüş yazısı” düzenlenmiştir. Mevzuatına uygun olmayan 12 adet taahhüt evrakı ve sözleşme tasarisına “uygun olmayan görüş yazısı” düzenlenmiştir. Düzeltilebilecek nitelikte eksiklikleri bulunan 90 adet taahhüt evrakı ve sözleşme tasarisına eksikliklerin giderilmesi şartıyla “uygun görüş” yazısı düzenlenmiştir. Buna göre; 90 adet uygun görüş, 90 adet şartlı uygun görüş ve 12 adet uygun olmayan görüş verilmiştir. Harcama birimlerince düzenlenen ve Ön Mali Kontrolü yapılmak üzere gönderilen 1.914 adet ödenek gönderme belgesinin ve 124 adet tenkis belgesinin ön mali kontrolü yapılmıştır.

Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü

Gelir Bütçesi Gerçekleşmesi: 2023 yılında bütçe geliri, 3.904.668.859,75.-TL olarak gerçekleşmiştir.

Gider Bütçesi Gerçekleşmesi: 2023 yılında 3.745.837.631,36-TL olarak gerçekleşmiştir.

Mali Durum Bilgileri: Döner sermaye işletme Müdürlüğünün 31.12.2023 tarihi itibariyle 202.119.983,53TL banka mevcudu bulunmaktadır. Ayrıca 31.12.2023 tarihi itibariyle İşletme Müdürlüğünün yevmiye sayısı 16.640’dır.

Kentsel Dönüşüm Payı: 2023 yılında Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünce 16.05.2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun çerçevesinde yapılacak uygulamalara ait giderler için Kentsel Dönüşüm Projeleri Özel Hesabına 100.000.000.-TL kaynak aktarılmıştır.

Hazine ve SHÇEK Payları: Döner Sermaye İşletmesinin 2023 yılı içerisindeki gayrisafi hasılatının %15’ine karşılık gelen 579.584.073,29TL Hazine Hissesi genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere, %1’ine karşılık gelen SHÇEK Hissesi 38.923.945,08 TL’si sosyal hizmetlerde kullanılmak üzere Maliye Bakanlığına aktarılmıştır.

Etkileşim Merkezi Hizmet Alımı (Alo 181): Alo 181 Çağrı Merkezi 15.09.2015 tarihinden itibaren Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü’nün çağrı merkezi ile birleşerek tek merkez şeklinde “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tapu ve Kadastro Çağrı Merkezi” olarak hizmet vermeye başlamıştır. Bu tarihten itibaren etkileşim merkezine ilişkin giderlerin %50’si Bakanlık Döner Sermaye İşletme bütçesinden %50’si ise Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü bütçesinden karşılanmıştır. Bu kapsamda 2023 yılı sonuna kadar yapılan 53.493.721,19 TL’lik ödemenin 26.933.494,19 TL’si İşletme Müdürlüğümüzün bütçesinden karşılanmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinin Döner Sermaye İşletme Bütçesinden Karşılanan Giderleri

Hizmet Aracı Kiralama: 2023 yılında Merkez ve Taşra Teşkilatlarında şoförlü ve şoförsüz olmak üzere hizmet aracı kiralanmış olup toplam 223.600.324,55.- TL ödeme yapılmıştır.

Personel Servis Kiralama Giderleri: Merkez, İstanbul, Ankara, İzmir, Van ve Trabzon Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri personel servis ihtiyacının karşılanabilmesi Servis Kiralama hizmet Alımı için toplam 131.059.020,74.- TL ödeme yapılmıştır.

Posta Pulu Giderleri: 2023 yılında Bakanlığımız Taşra Teşkilatlarına 29.926.305,06.-TL posta pulu giderinde kullanılmak üzere ödeme yapılmıştır.

Yolluk Karşılığı Ödenen Seyyar Görev Tazminatları: Bakanlığımızın iş süreçlerimizin aksamaması için, 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun 49 uncu maddesi uyarınca Bakanlığımız emrinde görev yapan 657 sayılı Kanuna tabi personel ile 4857 sayılı İş Kanununa tabi işçi personele 2023 yılında ödenecek seyyar görev tazminatına ilişkin cetvellerin 342.000 adam/günü genel bütçe kaynakları yetersizliği nedeniyle döner sermaye kaynaklarından karşılanmasına karar verilmiş ve toplam 22.317.870,91 -TL ödeme yapılmıştır.

YÜKSEK FEN KURULU BAŞKANLIĞI

Mevzuat Çalışmaları

Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2023 yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ, Yapı, Tesis Ve Onarım İşleri İhalelerinde Kullanılan Müteahhitlik Karneleri Ve İş Bitirme Belgelerinin 2023 Yılına Ait Değerlendirme Katsayıları Hakkında Tebliğ ve Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ 11 Şubat 2023 tarihli ve 32101 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2023/2 yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ, Yapı, Tesis Ve Onarım İşleri İhalelerinde Kullanılan Müteahhitlik Karneleri Ve İş Bitirme Belgelerinin 2023/2 Yılına Ait Değerlendirme Katsayıları Hakkında Tebliğ ve Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ 12 Ağustos 2023 tarih ve 32277 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Temel Faaliyetler

Yıllık Rayiç ve Birim Fiyat Belirleme Çalışmaları

2021 İnşaat ve Tesisat Birim Fiyatlarının yayımlanması ile 2023 yılı birim fiyatlarının hazırlık çalışmaları için yıl boyunca, yaklaşık 3.000 Üretici ve pazarlayıcı firma ile resmi yazışma veya elektronik yoldan temas kurularak yaklaşık 150.000 güncel fiyat verisine ulaşılmıştır. Ayrıca, 55 Sivil Toplum Kuruluşu, 29 Sanayi ve Ticaret Odası, 30 Büyükşehir Belediye Başkanlıkları, 14 Kamu Kurumları ile resmi yazışmalar yapılmış gerek piyasadan ve gerekse internet ortamından binlerce veri sağlanmış ve bu süreçte Başkanlığımızda, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları imalatçı ve pazarlayıcı firma temsilcileri ile toplantılar düzenlemiştir.

Kaliteli yapı inşası için standart dışı malzemelerin kullanılmasının engellenmesi ve bu sayede kamunun zarara uğramaktan korunması ile kaliteli, standartlara uygun üretim yapan üretici ve dağıtıcıların haksız rekabete maruz kalmasını önlemek maksadıyla yayımlanan 2023 Yılı İnşaat ve Tesisat Birim Fiyatları ve analizleri 17.382 adede ulaşan rayiç ve birim fiyatlarla birlikte Bakanlığın internet sitesinde ve kitap halinde kullanıma sunulmuştur.

Birim fiyat analizlerinin yenilenmesi ve güncellenmesi çalışmaları kapsamında: teknolojik gelişmeler ve yeni uygulamalar dikkate alınarak inşaat işlerine ait 260 adet yeni imalat analizi, alt analizleriyle birlikte oluşturulmuş ve ihtiyaç duyulan tesisat kalemleri yenilenmiş ve güncellenmiştir. 113 adet elektrik ve mekanik tesisat birim fiyatları yeni olarak oluşturulmuştur.

Yapım Uygulamalarına İlişkin Tebliğler Genel Teknik Şartname Çalışmaları

İnşaat İşleri Genel Teknik Şartnameleri, Makine Tesisatı Genel Teknik Şartnamesi ve Elektrik Tesisatı Genel Teknik Şartnamelerinin 2017 yılı öncesinde yayımlanmış olan bölümlerin revizyonu ile gerek duyulan yeni şartname bölümlerine ilişkin çalışmalarına 2023 yılı boyunca üyeler, müşavirler ve ilgili Şube Müdürlüğü tarafından devam edilmiş olup, Makine Tesisatı kısmında “ 5. Bölüm-Havalandırma ve Klima Tesisatı Genel Teknik Şartnamesi” ile Elektrik Tesisatı kısmında “2. Bölüm- Alçak Gerilim Elektrik Tesisatları Genel Teknik Şartnamesi” ve “29. Bölüm-Yapılarda Elektrik Tesisatı Deprem Güvenliği Genel Teknik Şartnamesi” Kurulumuzun görüşüne sunulmuştur. Tüm paydaşların görüş ve değerlendirilmesi alınabilmesi amacıyla gerçekleştirilen fiziksel ve çevrimiçi toplantılara konusunda uzman akademisyenler, sivil toplum kuruluşu ve sektör temsilcilerinin katılımı sağlanmasına özen gösterilmiştir.

Ortak Terminoloji ve Teknik Şartların Oluşturulması

Kurul tarafından, inşaat sektörünün proje ve yapım işleri uygulamalarında kullanılmak üzere, ortak terminoloji ve teknik şartlar ile maliyetlere ilişkin tespitler yapılmakta ve bu kapsamda; “Rayiç, Birim Fiyat, Tarif ve Analizler”, “Yapım Uygulamalarına İlişkin Tebliğler” ve “Genel Teknik Şartnameler” hazırlanarak yayımlanmaktadır.

Anlaşmazlıkların Çözümüne Katkı Sağlanması

Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve belediye başkanlıkları gibi birçok idareden intikal eden başta birim fiyat anlaşmazlıkları olmak üzere çeşitli konularda, yapım ve yapımla ilgili hizmet sözleşmeleri ile çevre ve imar mevzuatı uygulamalarında ortaya çıkan anlaşmazlıklarla ilgili çözüme yönelik kurul kararı veya kurul görüşü oluşturulmaktadır.

Kurul tarafından alınan bu görüş ve kararlarla, sözleşme anlaşmazlıklarının çözümüne katkı sağlanmaktadır. İctihat niteliğindeki kararlar. Bakanlığımız internet sitesinde yayımlanarak, diğer ilgililerin de bilgisine sunulmak suretiyle benzer anlaşmazlık konuları azaltılmaya çalışılmaktadır.

Kurulca oylama ile ihdas edilen çoğu içtihat niteliğindeki bu kararlar sonucu, eksik ve yanlış uygulamalar önlenerek telafisi güç zararların önüne geçilmektedir. Özellikle yapım sözleşme anlaşmazlıklarının çözümünde etkin rol üstlenmesiyle: çoğu teknik kaynaklı uyuşmazlıklarının çözümüne hız kazandırılmakta, uygulamalarda birliktelik sağlanarak uyuşmazlık konuları zamanla azaltılmaktadır.

BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MÜŞAVİRLİĞİ

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi tarafından 2023 yılında Bakanlığa yönlendirilen yaklaşık 477.429 adet başvuruya işlem yapılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu Başkanlığı tarafından 2023 yılında Bakanlığa yönlendirilen 25 adet başvuruya işlem yapılmıştır.

Yazılı, görsel basın ve internet medyasındaki Sayın Bakanımız ile Bakanlığın bağlı ve ilgili genel müdürlüklerinin faaliyetleri ile ilgili haber sayıları aşağıdaki gibidir.

Tablo 51. Yazılı, Görsel Basın ve İnternet Medyasındaki Haber Sayıları

	Sayın Bakanımız Hakkında	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Hakkında
Yazılı Basın Haber Sayısı	22.181	12.685
Görsel Basın Haber Sayısı	25.120	41.339
İnternet Haber Sayısı	194.201	276.273
Toplam	241.502	330.297

DESTEK HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Sağlık Hizmetlerine İlişkin Faaliyetler

2023 yılında Sağlık Ünitesine başvurular ile yapılan işlemlere ait istatistiki bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 52. 2023 Yılında Sağlık Hizmeti Alan Personel Sayısı

Sağlık Hizmetleri	Hizmet Alan Personel Sayısı
Pansuman	330
Enjeksiyon	1.341
Acil Müdahale	308
EKG	190
Psikolojik Danışmanlık	335
Muayene	12.924

Yemekhane Faaliyetlerine İlişkin Faaliyetler

Tablo 53. Yemek Servisi Hizmetinden Yararlanan Birimler

Birimler	Yıllık Kişi Sayısı Ortalaması	Günlük Kişi Sayısı Ortalaması
Bakanlık Merkez Birimleri	437.500	1.750
Ankara Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü	41.250	165
ÇED. Genel Müdürlüğü Ölçüm İzleme Daire Başkanlığı	27.500	110
Başkent Milli Emlak	30.000	120
Kreş	50.000	220
Mutfak Personeli	20.000	80
Toplam	606.250	2.445

Deprem Bölgesi Faaliyetleri

06.02.2023 tarihinde meydana gelen Merkez üssü Kahramanmaraş Pazarcık olan ve çevre illeri de etkileyen deprem sonrasındaki süreci ilk andan itibaren dikkatle izlemiş ve tüm imkânlar ile seferber edilmiştir. Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş ve Adıyaman illerine depremin gerçekleştiği ilk günden itibaren yemekhane personeli mutfak ekipmanları ile belirtilen deprem bölgelerine temel ihtiyaçları karşılamak amacıyla görevlendirilmiş ve mutfaklar kurulmuştur. Ayrıca sahada çalışan Bakanlık personeline yemek hizmeti sunmak üzere Hatay, Kahramanmaraş ve Adıyaman illerimizde 7 Şubat 2023 tarihinden itibaren mobil mutfak araçları kurulmuş olup çalışmalar Süresince kesintisiz hizmet verilmiştir.

Kahramanmaraş merkezli ve 11 ili etkileyen deprem felaketi sonrasında hızlı bölgeye intikal edilerek, Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gelen personelimize her türlü lojistik, ekipman, kumanya vb. hizmetlerin eksiksiz, hızlı ve zamanında yürütülmesi sağlanmıştır. Gaziantep ilinde afet sürecinde koordinasyon sağlanması görevde olan personellerin ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla da koordinasyon merkezi kurulmuş afet yönetimi bu

merkezden sağlanmıştır. Ayrıca deprem bölgesinde hasar tespit, yıkım, yeniden inşa ve bilgilendirme çalışmalarında görev alan personelin çalışmalarını daha verimli ve etkin yürütmeleri için çeşitli tiplerde araç ve şoför personel bölgeye sevk edilmiş ve çalışmalara destek verilmiştir.

Yaşanan deprem felaketi nedeniyle Gaziantep ilinde 11 ilin koordinasyonu sağlanması için merkez kurulması kararlaştırılmıştır. Bu doğrultuda Organize Sanayi Bölgesi içerisinde yer alan OSB Kolej Yurdunda gerekli tadilat, bakım ve onarımlar Başkanlığımızca tamamlanarak, 1 adet makam odası, 22 adet çalışma ofisi, 136 personelin konaklayabileceği 67 adet misafir odası, 3 adet toplantı odası ve personel yemekhanesi olmak üzere hazır hale getirilmiştir.

Bölgede depremden kaynaklı yakıt ikmal sıkıntısı yaşanmıştır. Başkanlık olarak yakıt rafinerilerinden motorin ve benzin tedarik edilmiş olup, kamu kurumlarının yakıt ikmal depoları bu amaçla kullanılarak kurum araçlarımızın saha çalışması düzenli olarak sağlanmıştır. Doğal afet, etkinlikler vb. durumlarda kullanılmak üzere yaptırılan mobil mutfak aracı ve treyler üstü mobil sahne aracı afet bölgelerinde kullanılmıştır

Kreş ve Gündüz Bakımevine İlişkin Faaliyetleri

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Kreş ve Gündüz Bakımevi toplam 4.924,41 m² arsa alanı üzerine kurulmuştur. Kreş ve Gündüz Bakımevinin yönetim odaları, derslikler, uyku odaları, oyun salonu, kitap okuma salonu, eğitim ve sanat merkezi, mutfak atölyesi, sevgi odası, fen ve doğa merkezi, spor merkezi, blok merkezi ve marangoz atölyesi, müzik ve drama salonu, çok amaçlı salon, İngilizce sınıfı, değerler sınıfı, toplantı odası, danışma, revir, giyinme odası, yemekhane ve soğuk hava deposu gibi birimler bulunmakta ve üç kattan oluşmaktadır. Bakanlığımızın birimlerinde görev yapan personellerin çocuklarına 13 sınıfta 120 kız, 130 erkek olmak üzere toplamda 223 öğrenciye hizmet verilmektedir.

Sıfır Atık Müfredat Projesi

Kreş ve Gündüz Bakımevi, İnsan ve tabiat arasındaki ilişkiyi güçlendirmek ve çevreye karşı duyarlı bir nesil yetiştirmek adına Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi himayelerinde Bakanlığımız tarafından başlatılan “Sıfır Atık projesi” ile ilgili olarak Kreş ve Gündüz Bakımevinde görevli öğretmenlerimiz tarafından atık durumda bulunan malzemelerden materyaller oluşturulmuş ve Sıfır Atık Müfredatı hazırlanmıştır.

Kendi Bitkimizi Yetiştiriyoruz Projesi

Kreş ve Gündüz Bakımevinin bahçesinde belirlenen yerlere her yaş grubundan öğrencilerimiz bitkilerini dikmişlerdir. Böylelikle bitkilerin büyüme evrelerini; dikim, sulama, yetiştirme ve toplama işlemlerini öğretmenlerinin destekleriyle yaparak ve yaşayarak öğrenme imkânı bulmuşlardır.

Çevre Yönetim ve Sıfır Atık Projesi Faaliyetleri

TSE, belge uygunluğunun sürdürülebilirliği açısından 2019 yılının 6. ayında Ön Gözetim Tetkiki ve aynı yılın Aralık ayında ise 1. Gözetim Tetkiki, 2020 yılının Aralık ayında 2. Gözetim Tetkiki, 2021 yılı aralık ayında ise Belge Yenileme Tetkikini gerçekleştirmiştir. 2022 yılında birinci gözetim tetkiki yapılmış, 2023 yılında ikinci gözetim tetkikini de

başarılı bir şekilde geçiren Başkanlığımız, 2024 yılında da Çevre Yönetim Sistemi Belgesi standardı gereğince çalışmalarına devam edecektir.

Merkez bina katlarında atıkların toplanması taşınması ve geri dönüşümünün sağlanması noktasında herhangi bir aksaklık yaşanmamıştır. 2023 yılı için bakanlığımız merkez binasında Türkiye Çevre Ajansı tarafından depozito uygulamaları kapsamında 2022 yılında kurulmuş olan ambalaj atıklarının geri dönüşümü için kurulan atık toplama makinalarının faaliyetleri bu yılda aynen devam etmiştir.

Sıfır atık projesi kapsamında toplanan atıklar, geri dönüşüme veya nihai bertaraf için ilgili yerlere gönderilene kadar güvenli bir şekilde geçici olarak depolanması gerektiğinden Bakanlığımızda açık otoparkta belirlenen yerde “Atık Geçici Depolama Alanı” mevcuttur. Atık Geçici Depolama Alanında, mevzuatta öngörülen standartlara uygun olarak 25 ayrı kategoride atıkların geçici depolanması sağlanmaktadır. Atıkların kaynağında ayrı toplanması amacı ile katlara yerleştirilen atık kutularından 6 ayrı kategoride toplanan atıklar, çay ocaklarından toplanan çay posaları, kurum doktorluğundan çıkan tıbbi atıklar, her türlü tehlikeli atıklar ve personelimizin evlerinden getirdiği diğer atıklar kat görevlisi personeline belli periyotlarla ayrı olarak toplanarak atık geçici depolama alanına taşınmaktadır. Geçici depolama alanına getirilen atıklar, ilk olarak sorumlu personelce tartılır ve atığın atık türü, miktarı(kg), tarihi atık takip formuna yazılır. Tartılan ve kayıt altına alınan atık uygun konteynıra atılmaktadır. Cam atıkların geçici depolanması ve taşınması sırasında hacminin azaltılması amacı ile cam kırma makinesi kullanılmaktadır. Floresan lambalar geçici depolanırken hacminin azaltılması, geri dönüşüme giderken de kırılıp tehlike arz etmemesi için içerisinde toz ve cıva buharını ayıran filtre sistemi olan floresan kırma makinesi ile tehlikesiz hale getirilmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Ana Hizmet Binasında Sıfır Atık Yönetim Planı doğrultusunda gerçekleştirilen uygulama sonucunda 2023 yılında 15.2500 kg kâğıt – karton atık, 4.705 kg plastik atık, 15.670 kg cam atık, 1.200 kg metal atık, 990 kg ahşap atığı ve iri hacimli atıklar olarak oluşan tüm atıklar, türlerine göre kaynağında ayrı ve sistemli bir şekilde toplanarak öncelikle atık geçici depolama alanına daha sonra ise belirli periyotlar ile geri kazanım/bertaraf tesislerine gönderilmiştir.

Sıfır atık projesi kapsamında hem yemekhanede mutfak bölümünde, hem de yemeklerden artakalanların ayrılması için uygun yerlere kâğıt, plastik, cam, metal, yemek, ekmek ve organik atıklar için, her biri ayrı biriktirilecek şekilde bölmeli üniteler mevcuttur. Kaynağında ayrı toplanan atıklar Bakanlık tarafından temin edilen ekipman ve araçlarla geçici depolama alanına görevli personellerce getirilmekte, burada gelen bütün atıklar tartılmakta ve miktarı (kg) kayıt altında tutulmaktadır. Ayrıca yemekhanede oluşan yemek ve ekmek atıkları Belediyeler ile Bakanlık arasında yapılan protokol çerçevesinde hayvan bakım ve rehabilitasyon merkezine gönderilmektedir. Yemekhaneden elde edilen ve bakanlık çalışanlarının evlerden getirmiş olduğu bitkisel atık yağlar, yine ayrı bir bölümde muhafaza edilmekte ve tehlikeli atıkların geri dönüşümü standartlarına uygun olarak lisanslı firmalara teslim edilmektedir.

2023 yılı içinde geçici depolama alanı faaliyetleri sorunsuz bir şekilde yürütülmüştür.

2023 yılı tehlikeli atıklardan;

- Elektronik Atıklar: 45 kg
- Atık Motor Yağları: 250 kg
- Tıbbi Atık: 173 kg
- Kontamine olmuş Ambalaj Atığı: 271 kg
- Toner- Kartuş Atığı: 52 kg
- Floresan Atıklar: 28 kg
- Yağ Filtreleri ve Hava Filtreleri: 73 kg
- Akümülatör: 7.252 kg,
- Atık Piller: 197 kg olarak biriktirilmiş olup, Bakanlık bünyesinde kurulmuş olan

Atık Yönetim Sistemi (MOTAT) uygulamasına başkanlığımızda görevli personel tarafından atık toplama talepleri girilerek ilgili lisanslı atık toplama firmalarına geri dönüşüm veya bertaraf edilmek için gönderilmiştir.

2023 yılı kompost ünitemizde Bakanlığımızdan çıkan organik atıkların kompost eldesine dönüştürme faaliyetleri bakanlık parkı ve millet bahçelerinde toprak şartlandırıcısı olarak değerlendirilmiştir. 2023 yılında Birleşik Arap Emirlikleri'nde düzenlenen İklim Zirvesi'nde sergilenmek üzere yaklaşık 300 adet paket kompost hazırlanarak zirveye gönderilmiştir

2023 yılı için besleme yapılan toplam atık (Bahçe Çimi, Çay Posaları, Yemekhane Organik Atıklar ve Talaş) toplamı 5.714 kg, elde edilen ürün 2.555 kg kompost olarak değerlendirilmiştir.

Başkanlığın Sıfır Atık Faaliyetleri sonucunda 2023 yılında yaklaşık olarak 15.250 kg kâğıt atığından 259 ağaç, 4.705 kg plastikten 76 varil petrol, 15.760 kg cam atığından 18,5 ton hammadde, 1.200 kg metal atığından 1,5 ton hammadde tasarruf edilmiş olup 1.190 kg bitkisel atık yağdan 1.190 litre biodizel, 250 kg atık motor yağından 160 litre madeni yağ elde edilmiştir.

Sıfır Atık Projesi kapsamında Bakanlık merkez binasına Türkiye Çevre Ajansı tarafından depozito uygulamaları kapsamında ambalaj atıklarının dönüşümü için geri dönüşüm otomatları yerleştirilmiş ve bu uygulama 2023 yılında da aynen devam ettirilmiştir. Aynı zamanda Bakanlık binamızda sıfır atık farkındalık eğitimleri ve gezileri düzenlenmiştir.

EĞİTİM VE YAYIN DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Eğitim Faaliyetleri

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen deprem felaketi sebebiyle bahar dönemi eğitimleri ertelenmiş olup sonraki süreçte yayınlanan tasarruf tedbirleri kapsamında 2023 yılında eğitim yapılamamıştır..

Tanıtım Faaliyetleri

- Bakanlığın görev alanına giren konularda yapılan çalışmalarda kamuoyunda farkındalık sağlamak ve kamuoyunu bilinçlendirme faaliyeti kapsamında kamu spotları ve filmler üretilmiştir.
- Bakanlık tarafından kamuoyunu bilgilendirmek ve bilinçlendirmek amacıyla temin edilen kamu spotları ve filmler ulusal kanallarda, Bakanlığın sosyal ve dijital medya kanallarında yayınlanmıştır.
- Bakanlığımız tarafından deprem hakkında kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla spot filmler yapılmıştır.
- Bakanlık bünyesinde bazı illerimizde geleceğimizin teminatı çocuklarımızda sıfır atık konusunda farkındalık sağlamak için geri dönüşüm atölyesi etkinlikleri gerçekleştirilmiştir.
- İstanbul'da geleceğimizin teminatı çocuklarımız için çevre bilincini aşlamak için çevre müfettişi etkinlikleri gerçekleştirilmiştir.
- Millet Bahçesi Projesi" kapsamında millet bahçelerimizle ilgili "İlk Fidan Dikim Töreni" filmleri gerçekleştirilmiştir
- Ülkemizde meydana gelen depremler sonrasında yapılan konutlarla ilgili anahtar teslim törenlerine ilişkin filmler yapılmıştır.
- Bakanlığımız tarafından İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde TEKNOFEST Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali'nde stant kurulumu gerçekleştirilmiştir.
- Bakanlık Ana Hizmet Binasında geleceğimizin teminatı çocuklarımız için tiyatro etkinlikleri yapılmıştır.

Yayın Faaliyetleri

- Sıfır Atık Gazetesi 1 sayı olmak üzere 800 adet basılmıştır.
- "Osmanlı Şehirciliğinde Vakıf Kültürü İnsan, Çevre ve Şehir İlişkisi" isimli prestij kitaptan 500 adet basım gerçekleştirilmiştir.
- "Konya İli ve İlçelerinin Tarihi Süreç Çerçevesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği (1-2)" isimli iki ciltlik kitaptan 250 adet basılmıştır.
- 2018 ve 2023 yılları arasında İzmir ilinin yatırımlarını anlatılan "İzmir İli Yatırım Bülteni" yayınlanmıştır.
- "Türklerde Çevre ve Şehircilik" isimli iki ciltlik prestij kitap setinden İngilizce ve Türkçe olmak üzere Bakanlığımız yayınlarına kazandırılmıştır.

- Yetişkinler için hazırlanan “Bir Ağacın Etrafında Toplanmak” isimli hikâye setinden 2.000 set ve çocuklar için hazırlanan “Anıt Ağaçların Masalı” hikâye setinden 2.000 set olmak üzere toplamda 4.000 set bastırılmıştır.
- Çocuklarımıza çevre bilincini aşılacak için çevre, sıfır atık ve iklim değişikliği konularında eğitici etkinlikleri bulunan “Mavi Gezegen Dedektifleri” isimli fasikülden 10.000 adet basımı gerçekleştirilmiştir.
- Bakanlığın çeşitli birimlerinden el rehberi, afiş, kitap ve kitap seti şeklinde olan taleplerden ise 300 adet basılmıştır.

Arşiv Faaliyetleri

Yayın ve tanıtım materyalleri e-arşive aktarılarak Bakanlık kullanımına sunulmuştur.

EK 1. İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak görev ve yetkilerim çerçevesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesinin; kalkınma planına, yıllık programa, stratejik plan ve performans programı ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlandığını ve uygulandığını, amaç ve hedeflerin gerçekleştirilmesi ve ilgili mevzuatla düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanan amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını beyan ederim.

Bu çerçevede iç kontrol sisteminin; idarenin gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli, bir şekilde yönetilmesine, kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesine, her türlü mali karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesine, karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesine, varlıkların kötüye kullanılmasının ve israfın önlenmesine ve kayıplara karşı korunmasına ilişkin yeterli ve makul güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum bilgi ve değerlendirmelere, yönetim bilgi sistemlerine, iç kontrol sistemi değerlendirme raporlarına, izleme ve değerlendirme raporlarına, harcama yetkilileri ile mali hizmetler birim yöneticisi tarafından sunulan güvence beyanlarına ve denetim raporlarına dayanmaktadır.

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

29.02.2024

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

EK 2. MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Mali hizmetler birim yöneticisi olarak yetkim dahilinde;

İç kontrol sisteminin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nda oluşturulması, uygulanması ve geliştirilmesi çalışmalarında gerekli koordinasyonun sağlandığını, eğitim ve rehberlik hizmeti verildiğini, faaliyetlerin mali yönetim ve kontrol mevzuatı ve diğer mevzuata uygun olarak yürütüldüğünü, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin etmek üzere iç kontrol süreçlerinin işletildiğini, uygulama sonuçlarının izlendiğini ve gerekli tedbirlerin alınması için düşünce ve önerilerimin zamanında üst yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

Mali kaynaklarla ilgili mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağladığımı ve danışmanlık faaliyetinde bulunduğumu bildiririm.

Bu raporun "III/A-Mali Bilgiler" bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim.

29.02.2024

Sadi KIZIK
Strateji Geliştirme Başkanı